

J/2740

**A Magyar Köztársaság legfőbb ügyészének
országgyűlési beszámolója
az ügyészség 2006. évi tevékenységéről**

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az ügyészi szervezet	6
2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység	7
A) A bűnözésre vonatkozó 2006. évi adatok	8
a) A 2006. évi bűnözésre vonatkozó főbb adatok és általános megállapítások	8
b) A bűnözés szerkezete	9
c) A személy elleni bűncselekmények	11
d) A vagyon elleni bűncselekmények	11
e) A közlekedési bűncselekmények	12
f) Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közelet tisztasága elleni bűncselekmények	13
g) A közrend elleni bűncselekmények	14
h) A gazdasági bűncselekmények	15
B) Az ügyészségi nyomozás	16
a) A Központi Nyomozó Főügyészség tevékenysége	17
b) A nyomozó ügyészségek tevékenysége	20
C) A nyomozás törvényessége feletti felügyelet	20
a) Általános megállapítások	20
b) A feljelentés elutasítása és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok	22
c) A nyomozás elrendelése és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok	22
d) A nyomozás felfüggesztése és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok	23
e) A nyomozás megszüntetése és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok	24
f) A nyomozó hatósági határozatokkal kapcsolatos ügyészi intézkedések	24
g) A fokozott ügyészi felügyelet	25
h) Jogorvoslat a nyomozás és az ügyészség eljárása során	26
i) Az ügyészségen tett feljelentések és azok elbírálása	27
j) A biztosíték letétbe helyezése	28
k) Kényszerintézkedések a nyomozás során	28

ka) Az előzetes letartóztatás	28
kb) Egyéb, a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések	30
l) Az ügyész eljárása a nyomozás befejezése után	30
la) A vádemelési javaslat utáni eljárás	30
lb) A vádemelés elhalasztása	32
lc) A bírósági eljárás egyszerűsítését szolgáló intézmények és ebből az ügyészre háruló feladatok	33
D) A vádhatósági tevékenység	33
E) Perújítás, felülvizsgálat, jogegységi eljárás, jogorvoslat a törvényesség érdekében	35
F) A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete	36
G) Gyermek- és ifjúságvédelmi ügyészi tevékenység a büntetőügyekben	45
H) Büntetőjogi szakági vizsgálatok	50
a) A nyomozás törvényessége feletti felügyelet és a vádelőkészítés körében	50
b) A vádképviselési gyakorlat körében	51
c) A büntetés-végrehajtás törvényessége feletti felügyeleti tevékenység körében	51
d) A gyermek- és ifjúságvédelem körében	53
3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység	54
A) A magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység és változásai általában	54
B) A környezetvédelemmel kapcsolatos ügyészi tevékenység	56
C) A szabálysértési eljárásokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység	60
D) A közigazgatással kapcsolatos más ügyészi feladatok	62
E) A cégbírósi eljáráshoz kapcsolódó ügyészi tevékenység	64
F) A munkaviszony és a szolgálati viszony szabályai érvényesülésének segítése	65

G) A társadalmi szervezetek és alapítványok törvényességi felügyelete	66
H) Az ügyészséghez benyújtott törvényességi kérelmek tapasztalatai	67
I) Gyermek- és ifjúságvédelmi törvényességi felügyeleti ügyészi tevékenység	70
J) Magánjogi és közigazgatási jogi szakági vizsgálatok	71
4. A katonai ügyészség tevékenysége	74
A) A katonai ügyészi tevékenységről általában	74
B) A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység	75
C) A magánjogi és a közigazgatási jogi katonai ügyészi tevékenység	84
D) A Katonai Főügyészség vizsgálatai	86
5. Az ügyészség együttműködése egyes szervekkel; a sajtóval való kapcsolat	87
A) Az ügyészség és az Országgyűlés kapcsolata	87
a) Interpellációk és kérdések	88
b) Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyészi tevékenység	89
c) A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása	89
B) Az ügyészség és az országgyűlési biztosok kapcsolata	90
C) Részvétel az Országos Igazságszolgáltatási Tanács munkájában	91
D) Az ügyészség kapcsolata az Alkotmánybírósággal	91
E) Az ügyészség és az Állami Számvevőszék kapcsolata	92
F) Az ügyészség és a központi közigazgatási szervek együttműködése, a jogalkotással kapcsolatos tapasztalatok	93
G) A Közbeszerzések Tanácsával való kapcsolat	97
H) Az ügyészi szervezet kommunikációja	97

6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége	98
A) Nemzetközi kapcsolatok	98
B) Jogsegély-ügyek	101
C) A magyar ügyészség az Európai Unióban	103
D) Az Eurojust-ban kifejtett magyar ügyészi tevékenység	104
7. Az ügyészség személyügyi helyzete	108
A) Az ügyészség személyügyi helyzete	108
B) Az ügyészek képzése, továbbképzése	110
C) A katonai ügyészség személyügyi helyzete	113
8. Az ügyészségi informatika	113
9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei	117
10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az OKRI	121
A) Az ügyészek tudományos tevékenysége	121
B) Az OKRI	122
Melléklet: A Magyar Köztársaság ügyészi szervezete 2006. február 1-jétől	125
Függelék: Statisztikai táblák és ábrák	

Tisztelt Országgyűlés!

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 52. §-ának (2) bekezdésében, valamint a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Hárszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat 89. §-ában foglaltak szerint a Magyar Köztársaság ügyészsége 2006. évi működéséről a következő beszámolót nyújtom be:

1. Az ügyészi szervezet

a) A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) szerint az ügyészség nem nyomozó hatóság, hanem a nyomozó hatóságokat irányító közváltó; az ügyész nyomozása ezért nem felügyelhető; amikor pedig az ügyész nyomoz, a vádelőkészítést ügyészi minőségben maga teljesíti. Az ügyészi nyomozás 2003. július 1-jétől az ügyészi tevékenység olyan szakterületévé vált, amelyben a vádelőkészítés egyik eleme, a saját nyomozás nyomatékosabb szerepet kapott.

A Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény (Ütv.), valamint az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény (Üsztv.) módosításáról rendelkező 2006. évi VII. törvény ezért – kimondva, hogy az ügyészségi nyomozás, továbbá indokolt esetben más ügyészségi feladatok ellátására önálló helyi ügyészség vagy önálló főügyészség létesíthető – törvényi szabályozással létrehozta a Központi Nyomozó Főügyészséget és felhatalmazta a legfőbb ügyészt, hogy a főügyészségi nyomozó hivatalokat – megyei (fővárosi) illetékességgel eljáró – nyomozó ügyészségekké alakítsa át.

A Központi Nyomozó Főügyészség a törvény 2006. január 12-ei hatálybalépésével jött létre, míg a nyomozó ügyészségek 2006. február 1-jével alakultak meg, ekkor lépett hatályba ugyanis a Magyar Köztársaság helyi ügyészségeiről szóló 1/2006. (ÜK. 1.) LÜ utasítás, amely – a törvény felhatalmazása alapján – a fővárosban a büntetőjogon kívüli feladatok ellátására külön törvényességi felügyeleti ügyészséget is létrehozott.

b) Az a) pontban foglalt törvényi szabályozás és legfőbb ügyészi intézkedések eredményeként a Legfőbb Ügyészség irányítása alá – az öt fellebbviteli főügyészség mellett – 21 főügyészség tartozik, míg a fővárosban és a megyékben összesen 137 helyi ügyészség működik.

A katonai ügyészi szervezet az egységes ügyészi szervezet integráns része; e szervezetet a legfőbb ügyész irányítja egyik helyettese, a katonai főügyész

útján. A katonai ügyészi szervezetet a Katonai Főügyészség és az alárendeltségében működő Katonai Fellebbviteli Ügyészség, továbbá az öt területi katonai ügyészség alkotja, amelyek egyenként több megyére kiterjedő illetékességi területükön főügyészségi jogkörben járnak el.

Az ügyészi szervezethez tartozik – de nem ügyészi szerv – az ügyészség tudományos, kutató és képzési szerve: az Országos Kriminológiai Intézet.

Az ügyészi szervezet tagozódását a melléklet mutatja be.

c) Az Országos Kriminológiai Intézet keretében – a 14/2005. (ÜK. 9.) LÜ utasítással – 2005. október 1-jével létrejött a Magyar Ügyészképző Központ, amely az ügyészségi fogalmazók képzésében és a jogi szakvizsgára való felkészítésében működik közre, irányítja az ügyészi hivatásra felkészítő képzést, szervezi a vizsgákat, szakmai-módszertani továbbképzést tart az oktatásban közreműködő ügyészek (előadók, tanulmányi ügyészek, instruktorok) számára, továbbá oktatást segítő tankönyveket, jegyzeteket ad ki, tudományos publikációkat jelentet meg. Miután a 2006. évi VII. törvény Országos Kriminológiai Intézet státuszának meghatározását kiegészítette a képzésre vonatkozó rendelkezéssel, a Központ 2006. januárjában megkezdte működését.

d) Dr. Polt Péter legfőbb ügyész mandátuma 2006. május 16-án lejárt. A Magyar Köztársaság elnöke 2006. szeptember 18-án ismételten javaslatot tett a legfőbb ügyészi poszt betöltésére s javaslatról az Országgyűlés 2006. október 9-én szavazott, s 320 igen szavazattal – 15 nem szavazat és 9 tartózkodás mellett – választott meg legfőbb ügyésszé [39/2006. (X. 10.) OGY határozat].

Mivel az Országgyűlés a katonai főügyészt választotta legfőbb ügyésszé, a megüresedett katonai főügyészi tisztségre, legfőbb ügyész helyettesé a köztársasági elnök 2006. december 16-i hatállyal dr. Kovács Árpád vezérőrnagyot nevezte ki, aki ezt megelőzően a Katonai Ügyek Főosztályának vezetője volt; s e nappal lett legfőbb ügyész helyettes a májusban lemondott dr. Varga Zs. András helyett dr. Bonomi Nóra Katalin is, aki kinevezéséig a Legfőbb Ügyészség közigazgatási jogi főosztályát vezette.

2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység

A büntetőjogi feladatok ellátása az ügyészi szervezet fő tevékenységi területe. A büntető jogalkalmazás körébe tartozó ügyészi tevékenység az eljárás időbeli rendjének megfelelően és az Ütv. 1. §-a (2) bekezdésében, illetve 3. §-ában foglalt rendelkezéseket követve, a vádelőkészítésre, ennek keretében a nyomozásra és a más hatóságok által végzett nyomozás felügyeletére és irányí-

tására, a vádemelésre, ennek körében a nyomozás eredményeként szükséges döntés meghozatalára (ilyenek a vádemelés vagy annak részbeni mellőzése, a vádemelés elhalasztása, valamint a nyomozás felfüggesztése és megszüntetése), a vádnak a bíróság előtti képviselőjére, végül pedig a büntetőeljárás során hozott határozatok végrehajtásának felügyelőjére tagolható, amit e beszámoló a következőkben részletez.

A büntetőjogi szakterületen végzett tevékenység mennyiségét mutatja, hogy a 2006. évben iktatott és elintézésre váró ügyek száma 877.444 (a 2005. évi 807.425-nél 8,7 %-kal több) volt.

A) A bűnözésre vonatkozó 2006. évi adatok

a) A 2006. évi bűnözésre vonatkozó főbb adatok és általános megállapítások

A legfőbb ügyész által évente előterjesztett beszámolók vázlatos áttekintést adnak a bűnözés néhány évre visszanyúló alakulásáról, annak tendenciájáról és a jelentősebb változásokról. Ezúttal is csak megismételhető az eddigi években előterjesztett beszámolóknak az a megállapítása, hogy a magyarországi bűnözést az 1983. évtől a fokozatos, az 1990. évtől pedig a nagymértékű emelkedés jellemezte, ami azonban a 2002. évben megállt és azóta az egyik évről a másikra alig ingadozó stagnálás jellemzi. Az előbbieket szerinti általános megállapításokat a következő szám adatok bizonyítják.

A beszámolás tárgyát képező 2006. évben 425.941 bűncselekmény vált ismertté, ami jelentéktelen (2,4 %) csökkenés a megelőző évben ismertté vált bűncselekmények számához képest. Ami a megelőző évek bűnözésére vonatkozó, az előbbieken jellemzett változásokat is mutató adatokat illeti, azok száma a következő: 1997: 514.403, 1998: 600.621, 1999: 505.716, 2000: 450.673, 2001: 465.694, 2002: 420.782, 2003: 413.343, 2004: 418.883, 2005: 436.522, 2006: 425.941. Az előbbi szám adatok szerint az utolsó öt évben ismertté vált bűncselekmények évi átlaga 423.000, ez azt mutatja, hogy az egyik évről a másikra bekövetkezett változás nem jelentős. Az elmúlt öt évben ismertté vált bűncselekmények átlagszámára azért szükséges a figyelmet felhívni, mert az 1995. és 1999. közötti öt évben a bűncselekmények évi átlaga 500.000 feletti volt, s ehhez képest a legutóbbi öt év átlaga figyelmet érdemlően kevesebb.

Az előbbieket figyelembe véve egyre közelebb lehet kerülni ahhoz a következtetéshez, hogy a bűnözés emelkedése megállt, annak tendenciája több évre is úgy prognosztizálható, hogy az – hacsak a gazdasági és társadalmi viszonyokban a bűnözésre is jelentősen kiható lényeges változások nem következnek be – stagnáló állapotban marad.

A 2006. évben 124.171 (a 2000-2003 közötti négy évben 118-122.000 közötti) bűnelkövető vált ismertté, ami a beszámolás tárgyát képező évet illetően azt jelenti, hogy visszaállt a 2000-2003 évek közötti állapot.

A bűnözés mennyiségére egyáltalán nem volt hatással, jelentőségénél fogva azonban említést kell tenni a 2006. szeptember-októberi fővárosi demonstrációkhoz kapcsolódó utcai rendzavarásokkal és rendfenntartó intézkedésekkel kapcsolatos bűncselekményekről és az emiatti, az elmúlt év végi helyzetnek megfelelő büntetőeljárásai intézkedésekről.

Az esetek többségében hivatalból – az intézkedő rendőrök jelentése alapján – 173 nyomozás indult és 227 személyt gyanúsítottak különböző bűncselekmények elkövetésével. Ezen kívül 3 ügyben a feljelentést elutasították, 3 ügyben pedig 3 gyanúsítottat érintően a nyomozást megszüntették.

A vádemeléssel befejezett 25 terheltet érintő 22 ügyből 3 terheltre vonatkozó 3 ügyben a bíróság jogerős elsőfokú ítéletet hozott, 11 ügyben (14 terheltet érintően) az elsőfokú bíróság hozott határozatot, 8 ügyben pedig (9 terhelt vonatkozásában) másodfokon volt folyamatban a büntetőeljárás.

A rendőri intézkedések miatt rendőrök ellen 156 feljelentés érkezett és 18 rendőrt hallgattak ki gyanúsítottként. A feljelentést 5 esetben annak elutasításával bíralták el, egyéb, a büntetőeljárást befejező intézkedésre az elmúlt évben ezekben az ügyekben nem került sor.

A Budapesti Katonai Ügyészségnél 9 feljelentést tettek (a feljelentettek: 2 rendőr, 1 szerződéses katona, 6 büntetés-végrehajtási intézeti alkalmazott). A katonai büntetőeljárás során 4 befejező intézkedést tettek, 1 esetben a feljelentést elutasították, 1 esetben a nyomozást megszüntették, 2 esetben pedig vádat emeltek.

Ez a beszámoló az ügyészség 2006. évi tevékenységéről szól. A 2006. szeptember-október hónapban történt budapesti eseményekkel kapcsolatos büntetőeljárásai intézkedések megtételére az ügyek túlnyomó többségében 2007-ben került vagy kerül sor. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a 2006. évben az esetek egy részében került sor büntetőeljárásai intézkedésre és azok közül csak kisebb részben az eljárás befejezésére.

b) A bűnözés szerkezete

A bűnözésnek a szerkezet szerinti csoportosítása követi a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) azt a rendszerét, amely az egyes bűncselekményeket aszerint foglalja csoportokba, hogy azok mely, a tör-

vény által védett jogi tárgyat sértenek vagy veszélyeztetnek. Az Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Statisztika (ERÜBS) a büntetőeljárás nyomozó hatóság vagy ügyészség előtti befejezésekor minden bűncselekményt és elkövetőt, továbbá az azokhoz kapcsolódó lényeges adatot regisztrál, ennek eredményeként válnak ismertté a bűnözésre és elkövetőkre vonatkozó összesített és különböző szakmai szempontok szerint csoportosított részadatok.

A bűnözés szerkezete körében általában első helyen szerepel az a csoport, amely a személy elleni bűncselekményeket foglalja magába. Ezek száma a beszámolás évében 16.260 volt, ami lényegesen kevesebb a megelőző két év előfordulásánál (2005: 17.780, 2004: 18.872). Az erre vonatkozó tényeket hosszabb időre nézve azonban csak arról szólhatunk, hogy az elmúlt év a személy elleni bűncselekmények számát illetően visszakerült a 2002. évihez közeli állapotba, amikor ezeknek a bűncselekményeknek a száma 16.859 volt.

A közlekedési bűncselekmények az általuk védett jogtárgyat tekintve rokon cselekményei a személy elleni bűncselekmények azon részének, amely az élet és testi épség védelmét szolgálja. Ezek száma a beszámolás évében 21.670, a megelőző évi 22.826-nál 5,1 %-kal kevesebb volt. A közlekedési bűncselekmények számát minden évben lényegesen befolyásolja, hogy mennyi a leleplezett ittas járművezetés. Ez a tárgyévben 14.096 volt, ami nem különbözik lényegesen a megelőző évi előfordulástól (2005: 14.417).

A házasság, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni 20.952 bűncselekmény 18,3 %-kal több a 2005. évben ismertté vált 17.717-nél. Ezzel kapcsolatban azonban egy évvel visszatekintve megállapíthatjuk, hogy a 2005. évi bűnözés is 48,6 %-kal volt magasabb a 2004. évinél. A most már két éve tartó jelentős emelkedés magyarázata azonos. A 2005. évben mintegy ezerrel volt magasabb a tiltott pornográfiával kapcsolatos bűncselekmények száma, ami 2006-ban az előbb jelzett mértékben tovább emelkedett és száma 15.183 volt. E nagyszámú előfordulásnak az a magyarázata, hogy a joggyakorlat annyi rendbelinek minősíti a cselekményt, ahány kiskorút az előállított, megszerzett, tartott, másnak kínált, eladott, forgalomba vagy nyilvánosságra hozott pornográf felvétel ábrázol.

Az összes bűncselekmények mintegy 20 %-át – ami 2006-ban 83.318 volt – teszik ki a közrend elleni bűncselekmények. Az e csoportba tartozó bűncselekmények csaknem egészét három bűncselekmény, az okiratokkal és egyedi azonosító jellel kapcsolatos cselekmények (ezek száma 63.814), a garázdaság (9.680) és a kábítószerrel való visszaélés (6.740) alkotja.

A vagyon elleni bűncselekmények évtizedek óta a nagyobbik felét teszik ki az ismertté vált bűncselekményeknek, egyben egyik meghatározói az éven-

ként ismertté vált összes bűncselekménynek. A beszámolás évében 260.147, a megelőző évi 270.740-nél 10.593-mal (3,9 %-kal) kevesebb ilyen bűncselekmény vált ismertté. Ez a változás beleillik abba az egyik évről a másikra tapasztalható ingadozásba, amely középtávon nem jelent semmiféle változást, amint a vagyon elleni bűncselekmények előbb vázolt alakulása esetében is arról van szó, hogy a 2005. évben bekövetkezett emelkedésnek megfelelő a 2006. évi csökkenés, azaz amint ez más bűncselekménycsoport esetében is megállapítható, visszaállt a bűnözésnek egy korábbi évre jellemző állapota.

c) A személy elleni bűncselekmények

A személy elleni bűncselekmények száma 16.260, 8,5 %-kal kevesebb a 2005. évinél, s mivel az emberi élet, mint legfontosabb érték védelme kiemelten fontos, megkülönböztetett jelentősége van annak, hogy hány, az emberi élet elvesztését eredményező vagy azt közvetlenül veszélyeztető bűncselekmény fordul elő.

2006-ban 174 befejezett emberölés történt. Ez ugyan tízzel (6,1 %-kal) több a megelőző évi 164-nél, de figyelmet érdemlően kevesebb az azelőtti években előfordultaknál (2000: 205, 2001: 254, 2002: 203, 2003: 227, 2004: 208). Az emberölés kísérlete a megelőző években csaknem azonos számban (2000: 152, 2001: 153, 2002: 156, 2003: 147, 2004: 153, 2005: 149) fordult elő, ez a tárgyévben kevesebb, 131 volt.

d) A vagyon elleni bűncselekmények

A vagyon elleni bűncselekmények, illetve ismertté válásuknak a változása döntően befolyásolja a bűnözés csökkenését vagy emelkedését.

A beszámolás tárgyát képező évben 260.147 vagyon elleni bűncselekmény (ez az összes bűncselekmények 61,1 %-a) vált ismertté, s bár ez mintegy tízezerrel (3,9 %-kal) kevesebb a megelőző évi ugyanilyen bűncselekménynél, de csaknem azonos a két évvel ezelőtti évben ismertté vált azonos csoportba tartozó bűncselekmények számával (2000: 311.611, 2001: 317.900, 2002: 283.664, 2003: 275.891, 2004: 262.082, 2005: 270.740, 2006: 260.147).

A vagyon elleni bűncselekmény-csoportban változatlanul két bűncselekmény képezi a többséget. Az egyik cselekmény a lopás, amelynek száma 170.703, s ezzel „vezet” nemcsak a vagyon elleni bűncselekmények között, hanem a bűncselekmények egésze körében is. A lopások előfordulása kedvezőbb a megelőző évi 177.802-nél, csökkenése azonban elégedettségre nem ad okot, mert ez a korábbi évekhez képest magas.

A vagyon elleni bűncselekmények körében a másik, kiemelkedően gyakori bűncselekmény a szerzői, vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése, ezeknek a száma a 2006. évben 33.500 (2005-ben 37.418, 2004-ben 19.046) volt. Az előbbi számadatokra azért kell hivatkozni, mert azt mutatják – hasonlóan a pornográfiával összefüggő bűncselekményekhez –, hogy a bűnözés számszerű alakulását lényegesen befolyásolják a közrenddel és közbiztonsággal távolabbi kapcsolatban lévő olyan bűncselekmények, amelyek rendbeliségét formális jogi szempontok határozzák meg, s ez azzal jár, hogy egy-egy természetes egységnek látszó cselekmény olyan alaki halmazatot képez, ami többrendbeli bűncselekmény megállapítását eredményezi.

A vagyon elleni bűncselekmények körében figyelmet kell fordítani arra, hogy milyen számban vált ismertté a csalás, ami a beszámoló tárgyát képező évben közel áll a megelőző évihez (2005: 22.431, 2006: 23.595). A korábbi években volt tapasztalható, hogy egy-egy elkövető a nagyszámú (több ezer) sértett azonos módon való megtévesztésével – a sértettek számához igazodóan – több rendbeli csalást követett el, ami nagymértékben növelte a vagyon elleni bűncselekmények számát (2001: 35.678, 2003: 33.151).

A vagyon elleni bűncselekmények elkövetési értéke, az azzal okozott kár illetve vagyon hátrány (összefoglaló fogalommal: kár) összege 95,4 milliárd forint volt, 8,6 %-kal kevesebb a 2005. évinél.

e) A közlekedési bűncselekmények

A 2006. évben 21.670 közlekedési bűncselekmény vált ismertté, ami 5,1 %-kal kevesebb a megelőző évi 22.826 ugyanilyen bűncselekménynél. Ez azt mutatja, hogy az elmúlt évben nem folytatódott a közlekedési fegyelemnek a megelőző három évben tapasztalt romló tendenciája (2001: 19.561, 2002: 21.588, 2003: 20.142, 2004: 22.112, 2005: 22.826, 2006: 21.670). Ebből azonban nem vonható le az a következtetés, hogy a közlekedési fegyelem színvonala figyelmet érdemlően javult volna.

Az elmúlt évben tovább csökkent a közlekedési bűncselekmények között a legjellegzetesebb bűncselekmény, a közúti baleset gondatlan okozása, okozása, amiből 4.068 vált ismertté, míg az ennél súlyosabb megítélésű közúti veszélyeztetések száma 324 volt.

A közlekedési bűncselekmények között minden évben jelentős arányt képvisel a járművezetés ittas vagy bódult állapotban. Ez a beszámolás tárgyát képező évben 14.096 volt (2005-ben 14.417).

Az elmúlt évben 20.554 személyi sérüléssel járó baleset történt, 1.123 (2005: 1.127) járt halálos eredménnyel, amelyekben 1.247 (2005-ben 1.264) ember veszítette életét. A közlekedési balesetek eredményeként 8.418 (2005: 8.280) személy szenvedett súlyos, 19.085 (2005: 19.204) pedig könnyű sérülést.

A balesetek oka 26 %-ban a gyorsajtás, 22 %-ban az elsőbbség meg nem adása, 18 %-ban a szabálytalan kanyarodás, 8 %-ban a gyalogos szabálytalansága, 7 %-ban a figyelmetlen vezetés, 6 %-ban a követési távolság be nem tartása, 5 %-ban a szabálytalan előzés, 8 %-ban pedig egyéb ok volt.

A balesetet okozók megoszlása az előző év adataihoz hasonló: 63 %-ban személygépkocsi, 10 %-ban tehergépkocsi, 8 %-ban kerékpáros, 4-4 %-ban motorkerékpár és segédmotoros kerékpár, 1 %-ban autóbusz, 2 %-ban egyéb jármű vezetője, 8 %-ban pedig gyalogos volt a felelős.

f) Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények

Az ebbe a csoportba tartozó bűncselekmények száma a megelőző öt évben – az utolsó évet kivéve – csökkent (2001: 15.558, 2002: 8.836, 2003: 6.980, 2004: 6.036, 2005: 6.369) és ez a tendencia a beszámolás tárgyát képező évben tovább folytatódott, amennyiben 5.731 ilyen bűncselekmény vált ismertté.

Az embercsempészség néhány éve a korábbi időszakhoz képest lényegesen kevesebb (2003: 1.481, 2004: 658, 2005: 672, 2006: 525), sőt most tovább csökkent. Ez azt mutatja, hogy a kelet-nyugati, illetve dél-északi irányú illegális népmozgás nagyobb része elkerüli az országot.

A hivatalos személy, a közfeladatot ellátó személy és a hivatalos személy támogatója elleni erőszak előfordulása ingadozó (2002: 792, 2003: 841, 2004: 935, 2005: 950, 2006: 865), az elmúlt öt évet tekintve annak tendenciája változást nem mutat.

Az igazságszolgáltatás rendje elleni bűncselekmények alakulása is lényegében állandó (2003: 2.862, 2004: 2.629, 2005: 2.945, 2006: 2.963).

A közélet tisztasága elleni bűncselekmények száma az elmúlt évben kedvezően változott, mert az ebbe a körbe tartozó ismertté vált bűncselekmények száma 480-ra csökkent (2002: 793, 2003: 782, 2004: 536, 2005: 958). A korrupciós cselekmények számára vonatkozó adatokat azonban azzal a fenntartással kell fogadni, hogy bizonyosan ezen a területen a legmagasabb a latens bűnözés, mert azok felderítése közismerten nehéz. Ezzel kapcsolatban megjegyezhető, hogy nem jutott lényegesen előbbre ezeknek a bűncselekményeknek a felderíté-

se azáltal sem, hogy a 2001. évi CXXI. törvény büntethetőséget megszüntető okot hozott létre azok számára, akik a bűncselekményt a hatóságnak bejelentik, a kapott előnyt átadják és az elkövetés körülményeit feltárják.

g) A közrend elleni bűncselekmények

A közrend elleni bűncselekménycsoport több jelentős súlyú, a társadalomra fokozottan veszélyes bűncselekményt foglal magába, emellett azok teszik ki az ismertté vált bűncselekmények mintegy 20 %-át.

A beszámolás tárgyát képező évben 83.318 ilyen bűncselekményt regisztrált a statisztika. Az 1998-2002. közötti öt évben a közrend elleni bűncselekmények száma évenként 70-75.000 volt, majd emelkedni kezdett (2003: 71.667, 2004: 80.685, 2005: 83.983, 2006: 83.318), és ez a kedvezőtlen tendencia a jelentés tárgyát képező évben sem tört meg.

Ennek a bűncselekmény-csoportnak a túlnyomó többségét változatlanul az okirattal kapcsolatban elkövetett bűncselekmények képezik, amelyek száma (az okiratnak nem tekinthető, de idesorolt egyedi azonosító jel meghamisításával együtt) 63.814 volt (1999. óta minden évben 50-60 ezer közötti, így 2004: 59.863, 2005: 57.799).

Ezek a szám adatok azt mutatják, hogy a közrend elleni bűncselekmények túlnyomozó többsége nincs közvetlen kapcsolatban a köznap értelemben vett közrenddel, a lakosság az okiratokkal kapcsolatos bűncselekmények magas számát nem tekinti a közrendet rontó tényezőnek. Ezek a bűncselekmények inkább a gazdálkodás biztonságát, a forgalom megbízhatóságát, a közokirattal kapcsolatos cselekmények egy része pedig a közbiztonságot védő közigazgatási tevékenység körébe tartozó hatósági intézkedések eredményességét veszélyeztetik.

A közegészség elleni bűncselekmények közül környezetkárosítás és természetkárosítás miatt kevesebb vált ismertté, mint 2005-ben (2005: 38, illetve 112, 2006: 26, illetve 89), jelentősen emelkedett azonban a környezetre veszélyes hulladék jogellenes elhelyezését megvalósító cselekmények száma, a 2005. évi 50-ről az elmúlt évben 174-re.

A kábítószerrel való visszaélés köztudottan naponként előforduló bűncselekménnyé vált, amit nem csak a nyilvánosság észlel, hanem a statisztika is tükröz. A tárgyévben 6.740 ilyen bűncselekmény vált ismertté (2000: 3.172, 2001: 3.918, 2002: 4.126, 2003: 3.387, 2004: 6.675, 2005: 7.622). Bár a 2006. évi előfordulás kevesebb a 2005. évnél, jól felismerhető az ezen a téren meglévő bűnözés határozott emelkedése.

A közrend elleni bűncselekmények között kapott helyet a megbotránkoztatást vagy riadalmat keltő, kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartás, a garázdaság, amit rendszerint a nyilvánosság előtt követnek el. Számuk a 2006. évben 9.680 volt, ami kevesebb, mint a megelőző három évben ismertté vált ilyen cselekmény (2003: 9.859, 2004: 10.757, 2005: 10.911), de távol esik a korábbi években (1998-2000) nyolcezer alattként ismertté vált ilyen bűncselekménytől.

h) A gazdasági bűncselekmények

A gazdasági bűncselekmények száma a megelőző öt évhez hasonlóan az elmúlt évben is emelkedett. (2006: 17.862, 2005: 17.106, 2004: 16.661, 2003: 15.088, 2002: 14.248, 2001: 12.412)

Ennek a bűncselekmény kategóriának a szerkezeti változásai közül kedvező irányú elmozdulást jelentett az adócsalás (2005. szeptember 1. napja előtti megnevezése adó- és társadalombiztosítási csalás) számának az előbbi öt évihez képest jelentős csökkenése (2006: 2.021, 2005: 2.661, 2004: 3.113, 2003: 4.478, 2002: 3.932, 2001: 3.591)

Az új évezredben a vámbűncselekmények számának enyhén csökkenő tendenciája volt megfigyelhető. 2005-ben pl. az előzőhöz képest több, mint 40 %-kal kevesebb vámbűncselekmény vált ismertté, és a trendet az elmúlt évi csekély számú emelkedés sem törte meg (2006: 1.069, 2005: 1.032, 2004: 1.817, 2003: 1.813, 2002: 2.061, 2001: 2.270).

A statisztikában regisztrált kedvező tények elsődleges oka a vámbűnözés irányának és jellegének (struktúrájának) Magyarországnak az Európai Unióhoz csatlakozását követő változása. A bűnügyi fertőzöttség enyhülésének magyarázata az, hogy az országhatárt befelé átlépő áruforgalomban vámbűncselekmény elkövetési tárgya – a tagállamok belső vámhatárainak megszűnése folytán – már csak a nem közösségi áru lehet.

A gazdasági bűncselekmények körében megkülönböztetett figyelemmel kísért pénzhamisítások száma az elmúlt években meredeken emelkedett, a 2004. évben több, mint 100 %-kal, 2005-ben pedig mintegy 90%-kal haladta meg az előző évit. 2006-ban a pénzhamisítások számának százalékos emelkedése a korábbiakhoz képest ugyan lelassult (10,2 % volt), de a számszerű növekedés a készpénzforgalom biztonsága ellen intézett támadások fokozódó veszélyére figyelmeztet (2006: 3.413, 2005: 3.108, 2004: 1.640, 2003: 760, 2002: 1.105, 2001: 677).

Hangsúlyt ad az előbbi megállapításnak az, hogy a regisztrált pénzhamisítási bűncselekmények között a 2005. évvel szemben több, mint duplájára nőtt a

bűnszövetségben megvalósított ilyen bűncselekmények száma (2006: 55, 2005: 21).

A tárgyévben közel azonos számban valósult meg a gazdálkodó szervezetek fizetéseképtelenségével összefüggésben elkövetett, és a hitelezők kielégítését részben, vagy egészben megghiúsító csődbűntett. E bűncselekmény elkövetési magatartásai közül a tartozás fedezetének alapjául szolgáló vagyon elvonásával 2005-ben 337, 2006-ban 330 bűncselekményt, az ún. csalárd bukás módszerével pedig az előző évi 59 regisztrált büntettel szemben 2006-ban 20 bűncselekményt követtek el. Némileg csökkent a felszámolás eredményének megghiúsításával elkövetett, közismertebb nevén adminisztratív csődbűntett eseteinek száma is (2006: 1.310, 2005: 1.404).

Az áru hamis megjelölésének elkövetése miatt 631 bűncselekmény (2005: 459) vált ismertté. A büntetőügyekben eljáró hatóságok megalapozott feltételezése szerint ez a szám a jogterület magas látenciája miatt nem tükrözi az elsősorban a versenytársak érdekeit közvetlenül sértő magatartásoknak a piaci áruforgalomban meglévő arányát.

A szervezett bűnözésnek a gazdálkodás tisztessége és a pénzüintézetek megbízhatósága, valamint törvényes működése elleni támadásainak jelzője a pénzmosás, illetve az ezt megvalósító bűncselekmények száma. Az elkövetők nyilvánvalóan eredményes leplező magatartását igazolja, hogy a 2005. évben csak 1, 2006-ban pedig 6 szándékos pénzmosási bűncselekmény és további 8 gondatlan vétség vált ismertté. A jogterületre irányuló fokozott bűnüldözői tevékenység tükrözője az a tény, hogy a pénzmosás bejelentési kötelezettségének elmulasztása miatt 2005-ben 101, 2006-ban pedig már 1.122 bűncselekményre derítettek fényt.

A gazdasági bűncselekményekkel érintett összeg (mérték) 43,6 milliárd forint volt, amely jelentősen meghaladja az előző évi kárértékeket (2005: 29,9; 2004: 35,7; 2003: 67,5 milliárd forint).

B) Az ügyészségi nyomozás

A Be. elvileg lehetőséget ad az ügyész számára, hogy bármely ügy nyomozását maga végezze, egyes bűncselekmények nyomozását pedig az ügyészség kizárólagos hatáskörébe utalja [Be. 29. § és 38. § (1) bekezdés]. Az ügyészség a kizárólagos nyomozási hatáskörébe tartozó nyomozási feladatának eleget tesz, az ezen túli ügyészségi nyomozás azonban kivételes. Ennek oka, hogy az ügyészség szervezetileg (létszám, technikai felszereltség) nincs felkészülve a kötelezően hatáskörébe tartozó ügyeken túli nyomozásra, ezen kívül a nyomozást hagyományosan a nyomozó hatóságok végzik, amit az ügyészség felügyel és irányít.

A Központi Nyomozó Főügyészség és a helyi nyomozó ügyészségek közötti hatásköri elhatárolás megegyezik azzal, ami a korábban nyomozást végző, a Fővárosi Főügyészség szervezeti keretében működött Központi Ügyészségi Nyomozó Hivatal és a megyei főügyészségek szervezetéhez tartozó ügyészségi nyomozó hivatalok között volt. Eszerint a Központi Nyomozó Főügyészség hatáskörébe tartozik a fontosabb tisztséget betöltő, így a mentelmi joggal rendelkező személyek által elkövetett bármely, vagy a sérelmükre elkövetett egyes bűncselekmények nyomozása, a bírák és ügyészek, valamint az államszervezetben vezető tisztséget betöltő személyek által elkövetett bűncselekmények nyomozása, míg az előbbi kiemelt körbe nem tartozó bűncselekmények nyomozását a nyomozó ügyészségek végzik.

Az ügyészségi nyomozó szervekhez a 2006. évben 6.415 feljelentés érkezett (2004: 6.424, 2005: 6.377), ami csaknem azonos a megelőző évekkel. Az elrendelt nyomozások száma 4.273, a befejezetteké pedig 4.741 volt. (Az utóbbi szám a korábbi évről áthúzódó nyomozások befejezése miatt magasabb a 2006-ban elrendelt nyomozások számánál.)

Az ügyészségi nyomozások eredményessége 67,9 %, míg a felderítési mutató 75,7 % volt.

a) A Központi Nyomozó Főügyészség tevékenysége

Az ország egész területén illetékes Központi Nyomozó Főügyészség hatáskörének törvényi kereteit a Be.-nek az ügyészségi nyomozásról szóló rendelkezései jelölik ki, a részletes szabályozást pedig legfőbb ügyészi utasítás tartalmazza. Törvényi felhatalmazás alapján a legfőbb ügyész, a büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes és a Legfőbb Ügyészség kiemelt ügyek főosztályának vezetője a hatáskörébe nem tartozó ügy nyomozására is kijelölheti a Központi Nyomozó Főügyészséget.

Hangsúlyozni kell, hogy az év során elvégzett büntetőjogi tevékenység számbavétele, vizsgálata és értékelése során külön-külön megfigyelési egységet képeznek a bűnügyek, illetve a bűncselekmények, valamint a bűnelkövetők, ez a módszer esetenként a statisztikai adatok látszólagos ellentmondását okozhatja.

A Főügyészség eljárásaiban (a 2005. évi 108-cal szemben) 2006-ban 35 bűncselekmény vált ismertté; legmagasabb számban az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények fordultak elő.

Az elmúlt évben 501 ügy érkezett, amely közel 20 %-kal, 77 üggyel több, mint az előző évi érkezés (2005: 424). A kezdő iratok között 173 feljelentés volt, amelyekből 61-et az ügyész elutasított. Az összes iktatott beadványok közül 299 volt ún. egyéb ügy, melyek tárgyában különféle intézkedésekre – így

többek között áttételre – került sor (167 esetben más hatóságok részére kellett a beadványokat megküldeni).

Az ügyszám-emelkedést döntően a parlamenti képviselői és az önkormányzati választásokkal, a 2006. szeptember-októberi fővárosi eseményekkel, valamint az ún. „őszödi beszéddel” kapcsolatban tett beadványok, illetve feljelentések eredményezték.

Az iktatással számbavételre került ügyérkezés és a tényleges büntetőeljárás cselekményeket igénylő kezdő iratok száma között minden évben jelentkező számszerű különbség között azoknak a beadványoknak az előbb jelzett relatíve magas száma, illetve aránya húzódik meg, amelyeket a büntetőügyekben eljáró, vagy más hatóságokhoz történő áttétellel intéztek el, avagy azok bármiféle érdemi intézkedés megtételére nem adtak alapot (pl. névtelen és bármiféle bűncselekmény gyanúját nem keltő „feljelentések”, értelmezhetetlen, zavaros „bejelentések”).

A Legfőbb Ügyészség útmutatása alapján kialakult, mára töretlen ügyészi jogalkalmazói gyakorlat azt a helyes jogértelmezést követi, hogy az iktatott iratok (érkezések) valós tartalma szerinti értékelésének megfelelő intézkedést kell tenni. Ehhez igazodva a jelentős számban érkező, és a beadvány küldőjének ügyében eljáró hivatalos személy döntéseit sérelmező, a bűncselekmény megállapítására alapot adó konkrét tény nem tartalmazó, de „feljelentés”-nek nevezett beadványokat nem ilyenként, hanem az állított sérelemre figyelemmel a jogorvoslati eljárásra illetékes hatósághoz továbbítással kell elintézni.

A beadvány tartalmának helyes értékelésétől függő elintézés következményeként csökkent a mentelmi joggal rendelkező személyek, valamint az ügyészségi és a bírósági alkalmazottak elleni büntető feljelentésként kezelt iratok száma.

A Központi Nyomozó Főügyészség tavaly a 173 feljelentés nyomán összesen 57 ügyben rendelte el, illetve folytatta le a nyomozást, amelyet utóbb 20 esetben megszüntettek. A nyomozott ügyekben 37 személlyel közölték bűncselekmény megalapozott gyanúját, és vádemelésre 10 ügyben 24 személlyel szemben került sor.

A Főügyészség határozatai, illetve intézkedései a jogorvoslatok tükrében is helytállónak bizonyultak. A feljelentést elutasító 40 határozat ellen jelentettek be panaszt, azok közül a Legfőbb Ügyészség egyet talált megalapozottnak, és a nyomozás elrendelésére adott utasítást, egy másik panasz tekintetében pedig csupán az elutasítás jogcímét változtatta meg, a többi jogorvoslati kérelmet megalapozatlannak találta.

Alaptalan volt a nyomozást megszüntető határozatok ellen 6 ügyben bejelentett panasz mindegyike.

A 37 személy közül, akikkel a Központi Nyomozó Főügyészség különböző bűncselekmények megalapozott gyanúját közölte, 13-an éltek ellenvetéssel, ezek egyikének sem lehetett helyt adni, mert a sérelmezett intézkedés törvényi feltételei megvalósultak.

Tekintettel a központi ügyészségi nyomozó szerv által folytatott eljárások kiemelkedő személyi, illetve tárgyi súlyára, a nyomozások időszerűsége nem kifogásolható. Az összes ügy közül 8 nyomozást 1 és 15 nap közötti, 9 ügyben 16 nap és 2 hónap közötti, 2 esetben 61 és 90 nap közötti határidőben fejeztek be, 38 ügy nyomozása haladta meg a 3 hónapot.

Előzetes letartóztatás elrendelése mellett folyt a büntetőeljárás a 2006. évben 12 személy ellen, amikor pedig a legszigorúbb kényszerintézkedés további fenntartása már nem volt indokolt, 5 személlyel szemben a bíróság azt házi őrizetre, 1 személy esetében pedig lakhelyelhagyási tilalomra enyhítette.

2006-ban a Központi Nyomozó Főügyészség 2 kiemelt ügyben folytatott nyomozást, és további 6 olyan ügyben, amely tárgyára, a cselekmény súlyára, közérdeklődést kiváltó jellegére tekintettel fokozott figyelmet érdemelt. Az előbbieket között említhető az ún. Tesco-rablás ügye.

A Központi Nyomozó Főügyészség a közjogi tisztség betöltésén alapuló, illetőleg egyéb személyes mentességet élvező személyekkel kapcsolatban 2006-ban országgyűlési képviselővel szemben nem emelt vádat, azonban 7 országgyűlési képviselővel és 2 volt országgyűlési képviselővel szemben folyt nyomozás. Az országgyűlési képviselők elleni nyomozások közül 4 ügyet bűncselekmény hiányában megszüntettek, a volt országgyűlési képviselők egyikével szemben megrovás alkalmazásával, másikkal esetében közzvádas bűncselekmény hiányának megállapításával fejeződött be a nyomozás. A többi eljárás folyamatban van.

Egy országgyűlési képviselő sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt a Központi Nyomozó Főügyészség vádat emelt. 27 olyan ügyben kellett eljárni, amely országgyűlési képviselőt érintett, ebből 14 esetben áttételről született döntés, 13 esetben pedig a feljelentés elutasításáról határoztak.

Külön említést érdemel az előzőekben nem részletezett az a 40 beadvány, amely kifejezetten a miniszterelnök elleni „feljelentéseket” foglalta magába. Valamennyi feljelentést bűncselekmény hiányában elutasítottak, e döntések elleni panaszokat a Legfőbb Ügyészség minden esetben megalapozatlannak találta.

Az elmúlt évben 3 bíróval szemben emelt vádat a Központi Nyomozó Főügyészség (2 ügyben közlekedési vétség, 1 ügyben magánokirat-hamisítás vétsége miatt). További 8 ügyben indult, illetve folyik bíróval szemben eljárás, bűncselekmény hiányában történő nyomozás megszüntetéssel már 4 ügy lezárult.

Ügyésszel szemben 1 ügyben kellett 2006-ban vádat emelni, vezető beosztású hivatalos személy által kötelességszegéssel elkövetett vesztegetés büntette és hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt. A további, 7 ügyészt érintően indult, illetve folyamatban levő nyomozásból 6 esetben az eljárás már befejeződött, döntően bűncselekmény hiányának okából került sor a megszüntetésre, de előfordult bebizonyítottság hiánya miatti, illetve megrovás alkalmazása melletti ügylezárás is.

b) A nyomozó ügyészségek tevékenysége

A nyomozó ügyészségek a 2006. évben 8.429 eljárást befejező intézkedést tettek, amely úgy oszlik meg, hogy 1.099 esetben a feljelentést elutasították, 3.512 esetben – ebből 387 terheltnél megrovás alkalmazása mellett – a nyomozást megszüntették, 3.433 nyomozó ügyészségi nyomozás végződött vádemeléssel, amelyből 3.377 esetben a vádat a nyomozó ügyészség emelte. További 385 esetben a nyomozás egyéb módon fejeződött be, ebből 56 esetben a nyomozást azért függesztették fel, mert az elkövető felderítetlen maradt.

A nyomozó ügyészségek által végzett eljárást befejező intézkedések tárgyát képező bűncselekmények megoszlása úgy alakult, hogy 304 volt személy elleni, 236 közlekedési (ebből 98 az ittas gépjárművezetés), 20 a család, ifjúság és nemi erkölcs elleni, 6.344 a közélet tisztasága elleni, 1.126 a közrend elleni, 40 a gazdasági, 348 a vagyon elleni, 11 pedig az egyéb bűncselekmény.

A közélet tisztasága elleni bűncselekmények közül 405 (2004: 367, 2005: 511) a korrupciós bűncselekmény.

C) A nyomozás törvényessége feletti felügyelet

a) Általános megállapítások

A Be.-nek a korábbi két novella jellegű módosítása után a harmadik módosítást a 2006. LI. törvény végezte el. A módosító törvény terjedelmének mintegy fele a büntetőeljárás vádemelés előtti, másik fele pedig az azutáni szakaszára vonatkozik. A módosító törvény rendelkezéseinek nagyobb része 2006. július 1-jén lépett hatályba, az tehát megfelel az évet, ezért a változással érintett területekre vonatkozó adatok értékelésénél erre figyelemmel kell lenni. Az új Be.

szabályai – a 2006. július 1-jei hatálybalépéssel módosított rendelkezéseit is ideértve – átmentek a gyakorlatba. Ezt segítette a Legfőbb Ügyészségnek a szervezet szakmai felkészítése érdekében folyamatosan végzett tevékenysége, az ennek érdekében szervezett oktatás, a jogalkalmazás figyelemmel kísérése, a szükséges esetekben a vitatott kérdésekben állásfoglalás, illetve iránymutatás adása. Az ügyészségek segítették a nyomozó hatóságokat abban, hogy a jogalkalmazásra helyesen és egységesen kerüljön sor.

A megváltozott rendelkezések közül kiemelkednek azok, amelyek az ügyészségnek a nyomozásban betöltött szerepére, az ügyész és a nyomozó hatóság kapcsolatára vonatkoznak. Ezek a rendelkezések ugyanis a nyomozást az ügyész által gyakorolt vádfunkció részévé tették azáltal, hogy annak célját a vádemelés feltételeinek megállapíthatóságában jelölték meg. Az ügyész a vádemeléssel érvényesíti a bíróság előtt az állam büntetőjogi igényét, ami az előbbiekkal összevetve azt jelenti, hogy az ügyész nemcsak a vádról, hanem a nyomozásról is rendelkezik. Ez a nyomozás lefolytatásával vagy annak irányításával és felügyeletével, illetve a nyomozás eredményeként hozott ügyészi döntéssel válsul meg.

A nyomozás irányítása és felügyelete körében az ügyész utasíthatja a nyomozó hatóságot bármely nyomozási cselekmény elvégzésére, a nyomozó hatóságtól az ügyre vonatkozó jelentést kérhet, az eljárás iratait magához kérheti és a nyomozó hatóság intézkedéseit felülvizsgálhatja, megváltoztathatja vagy hatályon kívül helyezheti, a nyomozást megszüntetheti vagy felfüggesztheti, illetve, ha ezek a döntések a nyomozó hatóság hatáskörébe tartoznak, az ügyész erre utasítást adhat. A nyomozás során hozott határozatok ellen használt jogorvoslatok elbírálója az ügyész, ami ugyancsak eszköze a törvényességi felügyelet gyakorlásának.

A törvényesség érvényesülése szempontjából kiemelt jelentőségű a kényszerintézkedések törvényességének biztosítása. A Be. a jelentősebb kényszerintézkedések elrendelését, ha az a személyi szabadság korlátozásával jár, a nyomozási bíró hatáskörébe utalja, aki ezekben a kérdésekben az ügyész indítványára jár el. Ez azonban nem menti fel az ügyészt az alkalmazott kényszerintézkedések törvényességéért való felelősség alól, mert egyrészt annak elrendelésére és határidejének meghosszabbítására mindig az ő indítványa alapján kerül sor, másrészt pedig fenntartásának indokoltságát az ügyésznek kell figyelemmel kísérnie, annak megszűnte esetén neki kell a kényszerintézkedés megszüntetése iránt intézkednie.

A Be. nemcsak azokat az ügyészi jogokat szélesítette, amelyek az ügyészt a büntetőeljárás vádemelés előtti szakaszában megilletik, hanem hatáskörébe utalt számos olyan intézkedést, aminek megtétele korábban a nyomozó hatóság

jogköre volt. Ilyenek pl. a nyomozás megszüntetése azokban az esetekben, amikor az intézkedés az állam büntetőjogi igényének érvényesítését befolyásolhatja. Ilyenek azok a tömegesen előforduló esetek, amikor abban kell állást foglalni, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok elegendőek-e a vádemeléshez, avagy ennek hiányában a nyomozást meg kell szüntetni.

Az ügyészség a továbbiakban is feladatának tekinti a büntetőeljárás vádemelés előtti szakaszában felmerülő jogalkalmazási kérdések megismerését, azok megoldását és a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával annak biztosítását, hogy mind az ügyészségek, mind pedig a nyomozó hatóságok eljárását a törvényesség jellemezze.

Különösen fontosak azok a döntések, amelyeket az ügyész a nyomozás eredménye alapján hoz, mert eldöntik, hogy az eljárás továbbfolytatásával az annak tárgyát képező cselekményt a bíróság bírálja-e el, vagy az eljárás vádemelés nélkül befejeződik.

b) A feljelentés elutasítása és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok

A feljelentés elbírálásának egyik módja annak elutasítása. A törvényben megállapított néhány esetben ezt az intézkedést a nyomozó hatóság is megteheti. A Be. úgy rendelkezik, hogy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasító határozatát az ügyésznek megküldi. A beszámolás évében a nyomozó hatóságoktól 11.057 (2004: 9.115, 2005: 8.804) ilyen határozat érkezett az ügyészségekhez. A korábbi évekkkel való összehasonlítás azért nem lehetséges, mert a 2003. július 1-jén életbe lépett Be. alapvetően megváltoztatta a feljelentés elbírálására vonatkozó rendelkezéseket, így a nyomozás elrendeléséhez nem szükséges a bűncselekmény alapos gyanúja, hanem elegendő az egyszerű gyanú is, továbbá egyes esetekben a feljelentést csak az ügyész utasíthatja el.

c) A nyomozás elrendelése és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok

A Be. rendelkezései szerint a nyomozó hatóság az ügyész rendelkezése alapján, vagy önállóan nyomoz. Amikor a feljelentést a nyomozó hatóságnál teszik meg vagy maga észleli a bűncselekmény gyanúját, a Be. önállóságot biztosít a nyomozó hatóságnak annak eldöntéséhez, hogy elrendeli-e a nyomozást vagy elutasítja a feljelentést, kivéve, ha az elbírálás tárgya olyan cselekmény, amelynek nyomozása az ügyész kizárólagos hatásköre.

Miután a bűncselekmények túlnyomó többségének nyomozása nem tartozik az ügyészség kizárólagos hatáskörébe, a feljelentések többségét is a nyomozó hatóságnál (általában a rendőrségnél) teszik meg, amit ott bírálnak el.

A nyomozó hatóságot a törvény arra kötelezi, hogy nyomozás elrendelése esetén az erről szóló feljegyzés 24 órán belüli megküldésével az ügyészt tájékoztassa. A beszámolás tárgyát képező évben a nyomozó hatóságok 254.133 (2004: 257.841, 2005: 259.988) nyomozás elrendeléséről értesítették az ügyészt. Az első ránézésre csekély csökkenés az ügyészség munkaterhét észrevehetően nem mérsékelte.

Az ügyésznek az a kötelessége, hogy a nyomozás elrendeléséről tájékoztató, hozzá érkezett feljegyzést megvizsgálja abból a szempontból, hogy megvalósít-e bűncselekményt az elbírált magatartás, továbbá a nyomozás igényli-e az ügyész megkülönböztetett figyelmét, szükség van-e arra, hogy az ügyész fokozott felügyelet gyakorlásával kísérelje figyelemmel a nyomozást, illetve szükség van-e bármely ügyészi intézkedésre, így pl. valamilyen kényszerintézkedés elrendelésének indítványozására.

d) A nyomozás felfüggesztése és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok

A nyomozás felfüggesztése a büntetőeljárás azon intézményei közé tartozik, amelyre vonatkozó szabályok ismételten és ellentétes irányban változtak.

A 2003. július 1-je előtt hatályban volt Be. rendelkezése szerint, ha az elkövető kiléte a nyomozás során nem volt megállapítható, a nyomozás megszüntetésére került sor. A 2003. július 1-jén életbe lépett Be. úgy rendelkezett, hogy ebből az okból nem a nyomozás megszüntetésének, hanem felfüggesztésének van helye. A korábbiakban már említett, 2006. évi LI. törvény e tekintetben 2006. július 1-jén életbe lépett rendelkezése ezt az okot visszahelyezte a nyomozás megszüntetési okok közé. Erre azért kell utalni, mert ez adja a magyarázatát annak, hogy miért változott számottevően mind a nyomozás felfüggesztések, mind pedig a nyomozás megszüntetések száma.

Az előbbi okokkal magyarázva, a beszámolás tárgyát képező évben 69.945 (2005: 83.960) nyomozást felfüggesztő határozat érkezett az ügyészségekhez. Bizonyos, hogy 2007-ben még nagyobb mértékben csökken a nyomozó hatóságok által hozott, nyomozást felfüggesztő határozatok száma.

A nyomozást felfüggesztő határozatok ügyészi vizsgálatának célja annak feltárása, hogy a nyomozó hatóság által megállapított ok fennáll-e, fennállása esetén helyesen vonták-e le azt a következtetést, hogy a nyomozást fel kell függeszteni.

e) A nyomozás megszüntetése és az erről szóló nyomozó hatósági határozatok

Az elkövető felderítetlenül maradásával kapcsolatos előbbi magyarázat annak is indokát adja, hogy miért emelkedett lényegesen az ügyészséghez érkezett nyomozást megszüntető határozatok száma, amely az elmúlt évben 124.810 (2002: 225.415, 2003: 135.666, 2004: 33.589, 2005: 33.289) volt.

A nyomozás megszüntetése azt jelenti, hogy a büntetőeljárás nem jutott el a bírósági szakaszba, mert hiányoztak azok a feltételek, amelyek megléte szükséges a vádemeléshez. A 2006. évben a nyomozás megszüntetések száma az ügyészségek és nyomozó hatóságok eljárásában összesen 204.503 volt. Ami a nyomozás megszüntetés okait illeti, a legnagyobb számban előforduló ok – ami az év második felének adata – az elkövető kilétének ismeretlensége (77.495). További okok: büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok (48.970), a cselekmény nem bűncselekmény (29.615), a bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható (21.601), megrovás alkalmazása (11.063). Az okok sokrétűsége is mutatja, hogy az ügyésznek körültekintően kell eljárnia annak vizsgálatánál, hogy a nyomozás megszüntetésére vezető ok fennáll-e, mert az ok akadályát képezi a büntetőjogi igény bíróság előtti érvényesítésének.

f) A nyomozó hatósági határozatokkal kapcsolatos ügyészi intézkedések

Az ügyészségekhez a nyomozó hatóságok összesen 459.945 (2004: 369.328, 2005: 386.041) különböző tárgyú, a beszámoló előbbi b)-e) pontjaiban részletezett határozatot küldtek meg.

Az ügyész az év folyamán összesen 461.827 nyomozó hatósági határozatot vizsgált meg. A vizsgálat eredménye azt mutatja, hogy a nyomozó hatósági határozatok túlnyomó többsége, 451.794 határozat (97,8 %) törvényes volt, azokat az ügyész tudomásul vette. Az ügyészségek 8.151 határozat esetében tartották szükségesnek az annak alapjául szolgáló iratok megvizsgálását, ezért azokat magukhoz kérték. Ebből 2003 esetben (0,4 %) változtatta meg az ügyész a nyomozó hatóság határozatát, 1.882 esetben (0,4 %) pedig a határozat megváltoztatása nélkül egyéb intézkedést tett.

A nyomozó hatósági határozatok törvényességének azonban csak az egyik mérője az, hogy az ügyész milyen számban vagy arányban változtatja meg hivatalból eljárva ezeket a határozatokat. A feljelentést elutasító, nyomozást felfüggesztő és nyomozást megszüntető határozatok ellen ugyanis – attól függően, hogy van-e az eljárásnak ilyen részvevője – a terhelt, a védő, a sértett, a magánindítványt előterjesztő, a törvényes képviselő, illetve egyéb képviselő jogorvoslással élhet. Amennyiben az erre jogosult él a jogorvoslati jogosultságával, az

ügyész ezt elbírálva állapítja meg a kérdéses nyomozó hatósági határozat törvényességét, ezért a nyomozó hatóságok eljárásának törvényességére vonatkozó megállapításnál a jogorvoslatok mikénti elbírálását is figyelembe kell venni.

g) A fokozott ügyészi felügyelet

A beszámoló eddigi részeiből megállapítható, hogy a nyomozások többségét a nyomozó hatóságok önállóan végzik. Ez azt jelenti, hogy a náluk tett feljelentés esetén, illetve ha a bűncselekmény elkövetését maguk észlelik, döntenek, elrendelik-e a nyomozást, amit azután ugyancsak a maguk által megállapított szempontoknak (tervnek) megfelelően folytatnak le. Az ügyész a nyomozó hatóság által folytatott nyomozás törvényességét felügyeli. A beszámolóban a nyomozást elrendelő határozatok megvizsgálásával foglalkozó részében már utalás történt arra, hogy az ügyész kiválasztja azokat az ügyeket, amelyekben folytatott nyomozást fontossága miatt vagy más okból fokozott felügyeletet gyakorolva kíséri figyelemmel.

A vádelőkészítéssel, a nyomozás törvényessége feletti felügyelettel és a vádemeléssel kapcsolatos ügyészi feladatokról szóló 11/2003. (ÜK. 7.) LÜ utasítás – a korábbi időkben hatályos, erre vonatkozó rendelkezésekkel egyezően – akkor kötelezi az ügyészt arra, hogy a nyomozás felett fokozott felügyeletet gyakoroljon, ha az annak tárgyát képező ügy ténybeli vagy jogi megítélése vagy a bűncselekmény bizonyítása bonyolult. Fokozott felügyeletet kell gyakorolni akkor is, ha az ügyész a nyomozás során törvényt sértést, mulasztást vagy a nyomozás eredményességét veszélyeztető körülményt észlel, továbbá ha a nyomozás elrendelése, illetve a terhelt személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedés elrendelése óta hosszabb idő eltelt, vagy az előbbieken felsoroltakhoz hasonlóan fontos ok a fokozott felügyelet gyakorlását szükségessé teszi.

A törvény lehetőséget ad az ügyésznek arra, hogy a nyomozó hatóságtól az ügyre vonatkozó jelentést kérjen és a nyomozó hatóságot utasítsa. A fokozott felügyelettel figyelemmel kísért ügyekben a nyomozó hatóság jelentése hozzásegíti az ügyészt az ügy megismeréséhez, a továbbiakban tervezett nyomozási cselekményekről való tájékozódáshoz, aki ezek figyelembe vételével teszi meg a szükséges intézkedést. Minden ügyészi intézkedésnek alapvető feltétele az eljárás iratainak ismerete, ezért az ügyész minden ilyen esetben, szükség esetén ismétlődően, magához kéri az eljárás iratait és ennek ismeretében ad utasítást a nyomozó hatóságnak. Az utasítás megjelölheti a nyomozás általános kereteit, ezzel kapcsolatban a mellőzendő nyomozást, az elvégezni szükséges nyomozási cselekményeket, ezek határidejét és ha ez lehetséges, a nyomozás befejezését. Amennyiben az ügy alkalmas arra, hogy a nyomozó hatóság a hatáskörébe tartozó kérdésekben döntsön (pl. a nyomozás felfüggesztése vagy megszüntetése), az ügyész erre is utasítást adhat.

A fokozott felügyelet gyakorlásának hatékony eszköze az, hogy az ügyész a jelentősebb ügyekben folytatott nyomozások egyes, a bizonyítás szempontjából meghatározó jelentőségű eljárási cselekményeinél (leggyakoribb ilyen eljárási cselekmény a terhelt kihallgatása, a szemle vagy a bizonyítási kísérlet) jelen van.

2006-ban az ügyészségek 6.889 (2004: 6.166, 2005: 7.668) ügyben jelentettek be fokozott felügyeletet és ezt követően 9.747 érdemi intézkedést tettek.

h) Jogorvoslat a nyomozás és az ügyészség eljárása során

A Be. az eljárásban részt vevő személyek számára mind a nyomozó hatóság, mind pedig az ügyész határozata ellen panaszjogot biztosít. A nyomozó hatóság jogorvoslati fóruma az ügyész, az ügyész határozata elleni panaszt pedig a felettes ügyész bírálja el. Az előbb említett hatóságok intézkedése ellen vagy intézkedésének elmulasztása miatt ellenvetésnek van helye. További jogorvoslati lehetőség, hogy egyes kényszerintézkedések (házkutatás, motozás, lefoglalás) esetén az ügyész elutasító határozata ellen felülbírálati indítvánnyal a nyomozási bíróhoz lehet fordulni.

A 2006. évben az ügyészségekhez 9.592 (2004: 10.695, 2005: 10.133) nyomozó hatósági határozat elleni panasz érkezett. Ebből 1.903 panasz a feljelentés elutasítását, 518 a nyomozás felfüggesztését, 3.165 a nyomozás megszüntetését kifogásolta, míg 1.662 az őrizetbe vétel elrendelése, 599 a házkutatás, 927 a lefoglalás miatt, 818 pedig egyéb okból került bejelentésre.

Ami az előbbieken jelzett panaszok mikénti ügyészi elbírálását illeti, az 1.903 feljelentést elutasító határozat elleni panaszból az ügyész 620-nak (32,6 %) helyt adott. (A helyt adási arány 2004-ben 35,2 %, 2005-ben pedig 37,6 %). Bár a feljelentés elutasításáról rendelkező határozatoknak a megelőző évinél kisebb aránya bizonyult a jogorvoslati eljárásban hibásnak, a panaszok harmadának eredményessége azt mutatja, hogy a nyomozó hatóságok az egyszerű gyanúnál még mindig többet (az alapos gyanú felé hajló) gyanút tartanak szükségesnek a nyomozás elrendeléséhez.

Az ügyészségekhez 518 (2004: 860, 2005: 775) panasz érkezett a nyomozó hatóság nyomozást felfüggesztő határozata ellen. Az ügyész 185 panasznak helyt adott (35,7 %), ami az előző évi 30,8 %-os eredményre vezető aránynál magasabb.

A nyomozó hatóságok panasszal támadott nyomozást megszüntető határozatainak száma 3.165 (2004: 2.885, 2005: 2.956) volt. Az ügyész 849 panaszt (26,8 %) úgy bírált el, hogy annak helyt adott. A korábbi évekre is visszatekint-

ve, továbbra is viszonylag magas azoknak a nyomozást megszüntető határozatoknak az aránya, amelyek elleni panasznak az ügyész helyt ad (2004: 27,5 %, 2005: 25,9 %). A nyomozást megszüntető határozatok elleni panaszok mikénti elbírálása a büntetőeljárás további sorsát eldöntő kérdés, mert a nyomozás megszüntetése az eljárás befejezését, a nyomozás megszüntetése miatti panasznak való helyt adás pedig a büntetőeljárás folytatását eredményezi.

Az őrizetbe vétel elrendelésének feltétele, hogy a terhelt előzetes letartóztatása valószínűsíthető legyen. Ehhez szükséges az előzetes letartóztatás általános és különös okainak megállapíthatósága, ami szigorú feltétele az őrizetbe vételnek. A beszámolás évében 1.662 bűnügyi őrizet elrendelése miatt jelentettek be panaszt, amelyből az ügyész 73-nak (4,4 %) adott helyt. A csekély számban és arányban eredményre vezető panasz azt mutatja, hogy a nyomozó hatóságok őrizetbe vételi gyakorlatát a megalapozott intézkedések, a megfontoltság jellemzi.

A házkutatás ellen bejelentett panaszok száma 599 (2004: 739, 2005: 736) volt, amiből az ügyész 17 panasznak (2,8 %) adott helyt.

A lefoglalással kapcsolatban 927 (2004: 1.160, 2005: 1.143) panaszt jelentettek be, amiből az ügyészi elbírálás során 80 (8,6 %) bizonyult eredményesnek.

Az ügyésznek a vádemelés előtti eljárása során hozott határozatai ellen is panasznak van helye. A 2006. évben 12.167 ilyen panaszt tettek, így a nyomozó hatósági határozatok ellen tett panaszokkal együtt 21.759 panasz várt elintézésre, amiből 3.198-nak adtak helyt, 16.266 panaszt elutasítottak, 1.010 esetben pedig egyéb intézkedésre került sor.

i) Az ügyészségen tett feljelentések és azok elbírálása

Amennyiben az ügyésznél tesznek büntető feljelentést, azt a nyomozás elrendelésével vagy a feljelentés elutasításával az ügyész bírálja el. A Be.-t módosító 2006. évi LI. törvény megváltoztatott formában visszaállította a feljelentés kiegészítésének intézményét, aminek alkalmazására úgy is sor kerülhet, hogy az ügyész a feljelentés kiegészítése körébe eső adatszerzéssel a nyomozó hatóságot bízta meg. Ebben az esetben a feljelentés elbírálása a nyomozó hatóság feladatává válik, kivéve, ha a nyomozás az ügyészség kizárólagos hatáskörébe tartozik, vagy az ügyész azt magának tartja fenn.

Bár a régi Be. hatályban léte idején is lehetőség volt az ügyészségen büntető feljelentést tenni, az új Be. hatálybalépését megelőző évekhez képest, e törvény hatálybalépése után mintegy megduplázódott az ügyészségen tett feljelen-

tések száma (1999: 5.517, 2000: 6.341, 2001: 7.170, 2002: 7.304, 2003: 13.125, 2004: 14.493, 2005: 14.530, 2006: 15.244), és számuk emelkedése a tárgyévben is folytatódott.

A megelőző évről elintézetlenül maradt 47 üggyel együtt 15.291 feljelentést kellett elbírálni, és az év utolsó napján 81 feljelentés maradt elintézetlen, ami kevesebb, mint kétnapi érkezés. A feljelentéseket az ügyészségek úgy bírálták el, hogy 9.941 feljelentés alapján nyomozást rendeltek el, 1.715 feljelentést elutasítottak, 2.749 esetben pedig egyéb intézkedést tettek. Feljelentés kiegészítés elrendelésére 805 esetben került sor. Miután 170 feljelentés kiegészítés a nyomozás elrendelésére vezetett, az összes nyomozás elrendelések száma 10.111. A feljelentés kiegészítés alapján további 242 feljelentést kellett elutasítani, ezért azok összes száma 1.957.

j) A biztosíték letétbe helyezése

A beválnak minősíthető jogintézmény azt a célt szolgálja, hogy a bűncselekményt Magyarországon elkövető, egyébként külföldön élő terhelt ne kényszerüljön a büntetőeljárás befejezéséig itt tartózkodni, hanem a biztosíték letétbe helyezése fejében elhagyhassa az országot. A biztosíték letétbe helyezéséről a terhelt kérelmére az eljárás vádemelés előtti szakaszaiban az ügyész, azt követően a bíróság dönt.

A biztosíték letétbe helyezése iránti kérelmek évről évre meglévő viszonylag magas száma (2002: 577, 2003: 530, 2004: 557, 2005: 580, 2006: 457) a jogintézmény szükségességét és működőképességét mutatja. A beszámolás évében előterjesztett 457 kérelmet az ügyész úgy bírálta el, hogy 423 kérelemnek helyt adott, 34 esetben pedig elutasította azt. A kérelmek nagyobb számba változatlanul ugyanazokban a határ menti megyékben fordulnak elő (Szabolcs-Szatmár-Bereg: 129, Győr-Moson-Sopron: 116, Békés: 43, Bács-Kiskun: 42, Vas: 29, Zala: 24).

k) Kényszerintézkedések a nyomozás során

ka) Az előzetes letartóztatás

Az előzetes letartóztatás a büntetőeljárás során alkalmazott olyan személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés, amelynek feltételeit a törvény állapítja meg, a bíróság rendeli el, a büntetőeljárás vádemelés előtti szakaszában elrendelésére és határidejének meghosszabbítására csak az ügyész indítványa alapján kerülhet sor. Az előbbieket önmagukban is többszörös garanciát jelentenek, amit tovább erősít a viszonylag rövid időtartamra szóló elrendelés és határ-

idő hosszabbítás és az eljáró magasabb bíróság, továbbá az itt is biztosított jogorvoslati lehetőség.

Az előzetes letartóztatás elrendelésének ügyészi indítványozására rendszerint a nyomozó hatóság tesz előterjesztést. A 2006. évben 6.172 (2005: 6.379) terhelt előzetes letartóztatásának indítványozására érkezett előterjesztés a nyomozó hatóságoktól az ügyészségekhez. Ebből az ügyész 5.150 (83,4 %) terhelt tekintetében indítványozta az előzetes letartóztatás elrendelését, további 152 terhelt esetében az ügyész a nyomozó hatóság előterjesztése nélkül indítványozta a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelését, így összesen 5.302 (2002: 7.019, 2003: 6.656, 2004: 5.918, 2005: 5.533) erre irányuló indítványt terjesztett elő a nyomozási bírónál. Az évről évre csökkenő számú indítványok és az annak alapján hozott bírósági döntések azt mutatják, hogy érvényesül a Be. 60. §-ának (2) bekezdésében található intelem, amely szerint az előzetes letartóztatás elrendelésére a törvényben megállapított feltételek fennállása esetén is csak akkor kerülhet sor, ha az eljárás célja kisebb korlátozással nem biztosítható.

Az előzetes letartóztatás elrendelésére vonatkozó indítványból a bíróság 4.896 (92,3 %) indítványnak helyt adott. További 127 indítvány alapján a terhelt lakhelyelhagyási tilalmát, 45 esetben pedig házi őrizetét rendelte el.

Az egy időben előzetes letartóztatásban lévő terheltek száma a nap mint nap előforduló elrendelések és szabadlábra helyezések következtében állandóan változik és évről évre csökkenő számot mutat. 2006 első napján 1.751 (2004: 2.044, 2005: 1.779), az év utolsó napján pedig 1.669 (2004: 1.779, 2005: 1.751) terhelt volt előzetes letartóztatásban.

A törvény rövid időtartamra teszi lehetővé az előzetes letartóztatás elrendelését, ezért – ha fenntartásának okai fennállnak – ennek lejárta előtt az ügyésznek a határidő meghosszabbítására jogosult bírósághoz kell fordulnia. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha az előzetes letartóztatás meghosszabbított határideje lejár. Az ügyésznek az is feladata, hogy az elrendelt előzetes letartóztatás okainak fennállását folyamatosan figyelemmel kíséresse, ezek megszűnése esetén gondoskodnia kell a terhelt szabadlábra helyezéséről.

Az előzetes letartóztatás időtartamára vonatkozó adatok azt mutatják, hogy az ügyész ennek a kötelezettségének is eleget tesz, amennyiben az előzetes letartóztatásokból 955 legfeljebb egy hónapig, 1.290 egy és három hónap közötti ideig, 1.691 három és hat hónap közötti ideig tartott és csak 169-nek az időtartama volt több mint egy év.

Az év során 2.889 terhelttel szemben került sor előzetes letartóztatás melletti vádemelésre. 1.182 terhelt előzetes letartóztatását az ügyész, 232 terheltét a

bíróság szüntette meg, kisebb számban pedig más okból szűnt meg (pl. mert a határideje lejárt).

kb) Egyéb, a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések

A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések közül a legnagyobb számban az őrizetbe vétel elrendelésére kerül sor, amit az ügyész és a nyomozó hatóság is elrendelhet. Elrendelésére a legnagyobb számban a nyomozó hatóságok eljárásában kerül sor és feltétele, hogy az előzetes letartóztatás elrendelése valószínűsíthető legyen.

Az elmúlt évben 7.790 terhelt őrizetbe vételének elrendelésére került sor.

A bíróság 289 terhelt esetében lakhelyelhagyási tilalmat, 96 terhelnél házi őrizetet, 13 terhelt esetében pedig ideiglenes kényszergyógykezelést rendelt el.

l) Az ügyész eljárása a nyomozás befejezése után

la) A vádemelési javaslat utáni eljárás

A nyomozás során tett utolsó eljárási cselekmény a nyomozás iratainak az azok megismerésére jogosultak előtti ismertetése. Ezt követően – ha a nyomozást a nyomozó hatóság nem szünteti meg – az iratokat az ügyésznek küldi meg, aki 30 napon (kivételesen 60 napon, nagy terjedelmű ügyben pedig 90 napon belül) dönt a vádemelésről és annak részbeni mellőzéséről vagy elhalasztásáról (2007. január 1-jétől a közvetítői eljárásra utalásról), a nyomozás felfüggesztéséről és megszüntetéséről, illetve ha az előbbi kérdésekben való döntéshez további nyomozási cselekmények elvégzésére van szükség, ezt elvégzi vagy a nyomozó hatósággal elvégezteti. Ezekben a kérdésekben a nyomozás befejezése után akkor is dönt az ügyész, ha a nyomozást maga végezte.

A nyomozást követő előbb felsorolt intézkedések közül a legjelentősebb a vádemelés, amelyben az ügyésznek az állam büntetőjogi igényét érvényesítő döntése testesül meg és amellyel az ügy a büntetőeljárás bírósági szakaszába kerül. Közvádas ügyben az ügyészen kívül vádat emelhet a pótmagánvádlóként eljáró sértett, amennyiben a feljelentést elutasították, a nyomozást megszüntették, a vádemelést az ügyész mellőzte vagy a vádat a bírósági eljárásban elejtette.

A nyomozás eredménye alapján bármely lehetséges döntés meghozatala feltételezi a nyomozás iratainak teljes ismeretét. Vádemelés esetén a nyomozás bizonyítékainak és más adatainak megfelelően le kell írni a történeti tényállást, [a Be. 2. §-ának (2) bekezdése szerint a vád akkor törvényes, ha pontosan körül-

írja a büntető törvénykönyvbe ütköző cselekményt], a cselekmény jogi minősítését, továbbá meg kell jelölni azokat a bizonyítékokat, amelyekre az ügyész a vádat alapozza. Erre azért kell rámutatni, mert érzékelteti, hogy a büntetőjogi tevékenység körében a vádemelés kérdésében hozott döntés és annak kivitelezése az ügyész legmunkaigényesebb feladata, egyben az ügyészség legnagyobb munkaterhe. A vádirattal szemben támasztott követelmény alapját azon igény képezi, hogy a vád szabja meg a bírósági eljárás kereteit, ez tájékoztatja a vádlottat és az eljárásban részt vevő más személyeket a büntetőeljárás bírósági szakaszának tárgyáról, a szükséges védekezésről, egyben megindítja a büntetőeljárás további szakaszát.

A 2006. évben a nyomozó hatóságtól vádemelési javaslattal érkezett és vádemelésre váró, befejezett nyomozások együttes száma 119.165 (2004: 118.555, 2005: 122.919) volt, így az előző évről átkerült, 4700 elintézetlen ügygel együtt 123.865 (2005: 127.267) ügyet kellett az ügyészségeknek a vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgálniuk.

A 119.165 ügyből 76.513 ügyben vádat emeltek. A vádemelésre 212.155 bűncselekmény miatt, 103.680 terhelttel szemben került sor.

Ami a vádemelések típusok szerinti részletezését illeti, 43.036 az általános szabályok szerinti vádirat, 7.441 a Be. XXIV. Fejezete szerinti bíróság elé állítás, 26.030 a tárgyalás mellőzésére vonatkozó indítvány, további 328 esetben a tárgyalásról való lemondással, nyilvános ülésen bírálta el a bíróság a vádat.

A vádemelési eljárás körébe tartozó ügyvizsgálat eredménye a nyomozás megszüntetése is lehet, az erről való döntés az új Be.-vel a korábbiaknál lényegesen szélesebb körben került az ügyész hatáskörébe. Ilyen esetekben a nyomozó hatóság a nyomozás megszüntetésére irányuló javaslattal küldi meg a befejezett nyomozás iratait az ügyészeknek.

A tárgyévben 15.237 (2002: 2.452, 2003: 8.987, 2004: 19.064, 2005: 16.881) nyomozás megszüntetésére irányuló javaslat érkezett az ügyészségekhez. A 2002., majd az azt követő évek számadatai közötti különbségek jól szemléltetik, hogy a nyomozás megszüntetés egy részének az ügyészség hatáskörébe való átkerülése mennyivel növelte a munkaterhet.

Ami a nyomozás megszüntetésére irányuló javaslatok sorsát illeti, a megelőző évről elintézetlenül maradt 535 javaslattal együtt 15.772 ilyen javaslat várt ügyészi döntésre. Az ügyészségek ebből 12.329 esetben a nyomozást megszüntették, 377 esetben a javaslattal szemben vádat emeltek, 83 esetben a vádemelést elhalasztották, 31 esetben pedig a nyomozást felfüggesztették.

Mind a vádemelési, mind pedig a nyomozás megszüntetési javaslattal érkezett ügyek elintézését az időszerűség jellemzi. Ezt mutatja, hogy a vádemelési javaslatok folytán szükségessé vált intézkedésre 101.820 esetben (85,1 %) 30 napon belül, 17.627 esetben (14,7 %) 30 és 60 nap között, 198 esetben (0,2 %) pedig 60 napon túl került sor. Ezek az adatok azt mutatják, hogy az ügyészségek a különben rövidre szabott határidőn belül elvégzik a büntetőeljárás vádemelési szakaszában rájuk háruló feladatokat, a hosszú ideig folyamatban lévő, illetve késedelmesen befejezett eljárásokban tehát az ügyészségek késedelmének nincs szerepe.

Az előbbieket vonatkoznak a nyomozás megszüntetési javaslattal érkezett ügyek elintézésének időszerűségére is. Az elintézésre váró 15.344 nyomozás megszüntetési javaslatból 13.474 (87,8 %) elintézésére 30 napon belül, 1.842 (12 %) elintézésére pedig 30 és 60 nap között került sor és csupán 28 (0,2 %) elintézésére került sor 60 napon túli időben.

A vádemelési javaslat és ügyészi nyomozás befejezés utáni intézkedések időszerűségét mutatja az is, hogy mindössze 4.220 ilyen ügy maradt az év utolsó napján elintézetlen. Hasonlóan kedvező a nyomozás megszüntetési javaslattal érkezett elintézetlenül maradt ügyek száma, amely 428 volt.

Ib) A vádemelés elhalasztása

A büntetőeljárás változatlanul eredményes – a bíróságra kerülő ügyek számát jelentősen csökkentő – intézménye a vádemelés elhalasztása, amely tartalmát és célját tekintve közel áll a bíróság által alkalmazott próbára bocsátáshoz.

Alkalmazására a három évnél nem súlyosabb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény miatt folyó eljárásban akkor kerülhet sor, ha az ügyész a bűncselekmény kisebb súlyára és a rendkívüli enyhítő körülményekre figyelemmel feltételezi annak kedvező hatását, azt, hogy a terhelt újabb bűncselekményt nem követ el.

Az előbbi rendelkezéseket figyelembe véve az ügyészségek a 2006-ban 8.008 terhelt esetében halasztották el a vádemelést. A megelőző években hasonló számban (2004: 7.772, 2005: 8.606) került sor a vádemelés elhalasztására és azok nagyobb részének sikerességét mutatja, hogy az elmúlt évben a vádemelés elhalasztása után – annak eredménytelensége miatt – 1.535 esetben került sor vádemelésre, ami a vádhalasztással érintett terhelték mintegy 19 %-a.

A vádemelés elhalasztása – a többi, a büntetőeljárást egyszerűsítő intézményhez hasonlóan – az ügyészre hárítja az eljárásnak azt a terhét, amit a bírósági útról való eltereléssel megtakarít.

lc) A bírósági eljárás egyszerűsítését szolgáló intézmények és ebből az ügyészre háruló feladatok

A beszámoló korábbi részeiből megállapítható, hogy az ügyészségek a törvény által biztosított lehetőségek úgyszólván teljes kihasználásával arra törekednek, hogy a lehetséges esetekben az ügy a bírósági utat elkerülje, s az vádemelés nélkül befejeződjön. Ilyenek a nyomozás megrovás alkalmazása melletti megszüntetése, a vádemelés mellőzése és elhalasztása, vádemelés szükségessége esetén pedig a bíróság elé állítás, továbbá a bírósági eljárás tárgyalás tartása nélküli lefolytatásának indítványozása.

A büntetőeljárás egyszerűsítésének egyik jellemzője az, hogy az eljárás vádemelés nélküli befejezését egyre szélesebb körben teszi lehetővé, s mint arra már történt utalás, az ezzel járó többletintézkedések az ügyész munkaterhévé válnak. Ezt a terhet növeli 2007. január 1-jétől az ügy közvetítői eljárásra utalása, amelynek célja a tevékeny megbánás elérésével büntethetőséget kizáró ok létrehozása és ezzel a nyomozás megszüntetése, illetve súlyosabb bűncselekmény miatt folyó eljárás esetén a büntetés korlátlan enyhítésének lehetővé tétele.

D) A vádhatósági tevékenység

A 2006-os év a büntetőeljárás bírósági szakában is fokozott szakmai követelményeket támasztott az ügyészi szervezettel szemben. A büntetőeljárás reformjának lényeges elemeként a 2006. évi LI. törvény 2006. július 1-jén hatályba lépett rendelkezései – többek között – a harmadfokú bírósági eljárás beiktatásával megteremtették a kétfokú rendes jogorvoslatot.

A büntetőbírósági tevékenységgel kapcsolatos munkateher, az új büntetőjogszabály hatálybalépésével felmerült többletfeladatokra is figyelemmel változatlanul jelentős volt.

A bíróságok a beszámolási időszakban 76.731 ügy (2005: 77.288) 102.946 terheltjével (2005: 104.647) szemben hoztak jogerős ügydöntő határozatot. Az első fokon tárgyalta ügyek számában a 2005. évi adatokhoz képest nem történt lényeges változás (2006: 53.434 ügy; 2005: 53.431 ügy). Az ügyész első fokú tárgyalási részvételének aránya változatlanul kiemelkedő, mivel a törvényben előírt kötelező eseteket meghaladóan akkor is személyesen képviselte a vádat, ha azt az ügy ténybeli és jogi megítélése miatt indokoltnak tartotta (2006: 62,3 %, 2005: 64 %).

Az ügyészek 2006-ban az eljárás egyszerűsítését és gyorsítását szolgáló jogintézmények alkalmazásával – a bűncselekményt elkövetők időszerű és a bűnmegelőzést is hatékonyan szolgáló felelősségre vonását kezdeményezve –

8.226 terhelt (2005: 9.330) bíróság elé állításával biztosították. Ez a jogerősen elítéltek 8 %-a.

Az ügyészi indítványok alapján a bíróságok a Be. XXVII. Fejezete szerinti eljárás szabályait 26.625 terhelttel (2005: 27.383) szemben alkalmazták. Az a tény, hogy a bíróságok a terheltek 25,8 %-ával szemben tárgyalás mellőzésével hoztak jogerős ügydöntő határozatot, e jogintézmény változatlan hatékonyságára utal.

A bíróságok a terhelt távollétében mindössze a jogerősen elítéltek 0,5 %-át vonták felelősségre (2006: 449 terhelt, 2005: 631 terhelt).

A büntetőeljárások időszerűségének biztosítását a 2005. évhez képest valamivel jobban segítette „a lemondás a tárgyalásról” jogintézménye. A bíróságok e külön eljárás szabályait a jogerősen elítéltek 0,5 %-ával szemben alkalmazták (2006: 477 terhelt, 2005: 448 terhelt).

A büntetési nemek megoszlása lényegében a korábbi évek adataival megegyezően alakult.

Pénzbüntetést a terheltek 43,2 %-ával (2005: 42,9 %) szemben, szabadságvesztést 29,9 %-ával (2005: 30,3 %) szabtak ki a bíróságok. A végrehajtandó (2006: 33,4 %; 2005: 33,2 %) és a próbaidőre felfüggesztett (2006: 66,6 %; 2005: 66,8 %) szabadságvesztés egymáshoz viszonyított arányában sem következett be számottevő változás.

Az önállóan alkalmazott mellékbüntetések, illetve intézkedések gyakorisága tovább csökkent (2006: 20,2 %; 2005: 20,9 %), ugyanakkor tovább emelkedett – 2006: 5,7 %; 2005: 5 % – azon terheltek aránya, akikkel szemben közérdekű munka kiszabására került sor.

A bíróságok által életfogytig tartó szabadságvesztéssel sújtott terheltek száma a 2005. évi adathoz képest több mint kétszeresére emelkedett (2006: 17 terhelt, 2005: 7 terhelt). Ez a tény is arra utal, hogy a beszámolási időszakban, nagyobb számban került sor kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmények elbírálására.

Az ügyészek által bejelentett fellebbezéseknek az összes fellebbezéshez viszonyított aránya nem változott számottevően (2006: 38 %; 2005: 39,2 %). Az ügyészi fellebbezések körében ugyanakkor továbbra is magas, – a 2005. évvel azonos – 74,5 % a büntetés súlyosítására irányuló perorvoslatok aránya. A másodfokú bíróságok, a korábbi év adatait meghaladóan, a terheltek 36,2 %-ával

(2005: 33,4 %) szemben szabtak ki – az ügyész indítványával megegyezően – súlyosabb büntetést vagy intézkedést.

Az ügyészek a büntetés enyhítése végett 42, felmentés érdekében 49 terhelt javára jelentettek be fellebbezést (2005: 25, illetve 53 terhelt).

A büntetőeljárás szabályait módosító törvény a másodfokú eljárásban növelte a tényállás terhelt javára szóló orvoslásának lehetőségét. A törvény hatályba lépése óta eltelt viszonylag rövid időszakra figyelemmel, az új szabályok még nem eredményezhették a hatályon kívül helyezéssel érintett terheltek számának csökkenését (2006: 1.252 terhelt, 7,5 %, 2005: 1.151 terhelt, 7 %).

2006-ban a másodfokú bíróságok a fellebbezéseket, a korábbi időszak 54 %-ához képest az ügyek 84 %-ában – az ügyész kötelező részvételével nem járó – nyilvános ülésen bírálták el. Az ügyész azokban az ügyekben jelentette be a részvételét, amelyekben – a bűncselekmények tárgyi súlyára, jellegére, illetve az eldöntendő jogkérdésekre figyelemmel – álláspontjának szóbeli kifejtését indokoltak ítélte. Erre a beszámolási időszakban a 2005. évihez képest 314-gyel több, összesen 2.766 esetben került sor. Emelkedett azon másodfokú tárgyalások aránya is (2006: 84,3 %; 2005: 71,2 %), amelyeken az ügyész személyesen terjesztette elő indítványait.

A 2006. július 1-jei hatállyal bevezetett, a szakmai közvéleményt több mint egy évtizede foglalkoztató és megosztó kétfokú rendes perorvoslat folytán lehetővé vált harmadfokú eljárás szükségessége és hatékonysága az új szabályok hatályba lépésétől eltelt rövid időszakra figyelemmel még nem ítélt meg.

A váderedményesség a 2006. évben is kedvezően alakult (2006: 96,8%, 2005: 96,6 %).

E) Perújítás, felülvizsgálat, jogegységi eljárás, jogorvoslat a törvényesség érdekében

A rendkívüli jogorvoslati eljárások közül perújítási eljárás kezdeményezésére a beszámolási időszakban – a 2005. év adataival egyezően – csupán az ügyek 1,6 %-ában került sor. Az összesen 1.203 perújítási ügyből 1.126 esetben a terheltek és a védők nyújtottak be perújítási indítványt (2006: 1.187). Az ügyész az előző évi adatot meghaladóan, 77 ügyben hivatalból kezdeményezte a perújítási eljárás lefolytatását (2005: 69).

A felülvizsgálati ügyek száma lényegében nem változott. A Legfelsőbb Bíróság csaknem ugyanannyi ügy iratait küldte meg nyilatkozattétel végett a Legfőbb Ügyészségre, mint 2005-ben, annak ellenére, hogy 2006. július 1-jét

követően, ha a vádat a magánvádló képviselte, már nem szerezte be az ügyész nyilatkozatát (2006: 378, 2005: 379).

A Legfőbb Ügyészség a vádlottak és védők által előterjesztett 286 indítvány 6,6 %-át támogatta, a főügyészségek által növekvő számban benyújtottak (2005: 87, 2006: 92) 80,4 %-át tartotta alaposnak. Hivatalból 5 ügyben kezdeményezett felülvizsgálati eljárást.

A Legfelsőbb Bíróság növekvő arányban, az ügyek 91,5 %-ában (2005: 81,2 %) osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját. Az ismertetett adatokból az következik, hogy az arra jogosultak – a törvényhozó harmadfokú eljárással kapcsolatos várakozásával szemben – az esetek túlnyomó többségében továbbra is felülvizsgálati indítvánnyal és nem fellebbezéssel támadják az első fokú bíróságtól a bűnösség kérdésében eltérő másodfokú határozatokat.

A 2005. évhez képest a törvényesség érdekében jogorvoslati eljárás iránti kezdeményezések száma a beszámolási időszakban némileg csökkent. A 2006. évben e rendkívüli jogorvoslat bejelentése iránt 72 ügyben (2005: 84) érkezett megkeresés a legfőbb ügyészhez. A kezdeményezők megoszlása azonban nem változott számottevően. A vádlott vagy védő kérelmére 47, a bíróság tájékoztatása alapján 8, míg a főügyészségek előterjesztésére 15 ügyben indult meg az eljárás.

Ugyanakkor 2006-ban is csekély számú, mindössze 5 (2005: 8) jogorvoslati indítvány bejelentésére nyílt törvényes lehetőség. A Legfelsőbb Bíróság valamennyi ügyben a legfőbb ügyész álláspontjával megegyező határozatot hozott.

A beszámolási időszakban a legfőbb ügyész 2 jogegységi indítványt terjesztett elő és a Legfelsőbb Bíróság jogegységi tanácsának elnöke által megküldött 2 jogegységi indítványra tett nyilatkozatot.

F) A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi (a továbbiakban: bv. felügyeleti) ügyészi szakterületen egyre inkább a szankciók végrehajtásának a büntető felelősségre vonás folyamatában betöltött szerepére fordul a figyelem, mivel minden büntetés vagy büntetőjogi intézkedés hatékonysága nagymértékben a büntetés-végrehajtási (a továbbiakban: bv.) szervek tevékenységének színvonalától, valamint a törvényességi felügyeletüket ellátó ügyészi tevékenységtől is függ.

Az esetleges törvénysértések nemcsak az állam büntető igényének érvényesülését akadályozhatják, hanem a büntetés célján túlmenő hátrányokat is

okozhatnak a végrehajtás alatt álló személy számára. A személyes szabadsággal összefüggő esetleges törvénysértések, mulasztások megszüntetése a konkrét esetekben sokszor azonnali intézkedést igényel. A hatékonyságot a bv. felügyeleti ügyészek vizsgálati és intézkedési jogköre biztosítja, amely feltételezi a rendszeres, a soron kívüli, és szükség szerint az azonnali ellenőrzést, vizsgálatot, adott esetben a haladéktalan büntetőjogi vagy büntetés-végrehajtási jogi intézkedési jogosultságot, valamint minden bűnüldöző, igazságszolgáltató, végrehajtó, igazságügyi igazgatási szerv irányába az indítványozási jogosultságot.

A bv. felügyeleti ügyész tevékenysége jelenti a felelősségre vonás alatt álló személyek jogainak védelmét, egyben az állam büntető igénye érvényesülésének eszközét is, a többi ember és a társadalom védelmét, az illetékes állami szervek kötelezettségei teljesítésének kikényszerítését, a mindkét oldalon előfordulható joggal való visszaélés kiküszöbölésének garanciáját.

Ennek az ügyészi tevékenységnek a szerepe és jelentősége az elmúlt években jelentősen felértékelődött. A Kínzás és az Embertelen Megalázó Bánásmód vagy Büntetés Megelőzésére létrejött Európai Bizottság (CPT) 2003. évi 71. határozata, amelyben pozitívan értékelt a hatékony ügyészi fellépést, elismeréssel szólt az ezen a területen tanúsított lelkiismeretes ügyészi hozzáállásról is, megállapítva, hogy „a fogva tartási helyek ügyészi ellenőrzése Magyarországon rendelkezik azzal a lehetőséggel, hogy jelentősen hozzájáruljon a bántalmazás, durva bánásmód megelőzéséhez és általánosságban fogalmazva, a kielégítő fogva tartási körülmények biztosításához”. A CPT 2005. évi 35. jelentésében külön „üdvözölte” annak az „ügyészi látogatási rendszernek” a létezését, amely Magyarországon működik. A vizsgálatok és ellenőrzések végzésével a bv. felügyeleti ügyészek feltárták a jogállamiságot, a törvényességet veszélyeztető jogszabálysértéseket és a megszüntetésük, valamint a megelőzésük érdekében is határozottan felléptek.

A bv. felügyeleti ügyészek a 2006. évben 202 esetben utasítást adtak (rendelkezési jogukkal élve), 1.571 esetben észrevételt tettek, 122 esetben jelzéssel éltek, 4 esetben azonnali végrehajtandó rendelkezést bocsátottak ki, 42 fő ellen a feltárt jogszabálysértés miatt büntető-, 3 fővel szemben pedig fegyelmi eljárást kezdeményeztek. 365 ügyben a Legfőbb Ügyészség intézkedését kezdeményezték országos hatáskörű szerveknél.

A bv. felügyeleti szakterületen az elmúlt évben 59.056 ügy volt, ami 10,9 %-os emelkedést jelent. A büntetés-végrehajtással kapcsolatos kezdeményezések száma a tárgyidőszakban 18.653 volt (13,5 %-kal több mint az előző évben). Tovább emelkedett a tárgyidőszakban jogerősen befejezett ügyek száma: 19.014, ami 9,9 %-kal több az előző évinél. A bv. bírói ügyekben való eljárás 17,2 %-al volt több a 2006. évben a 2005. évinél (2005: 16.019, 2006: 18.772),

az előtte folyó tárgyaláson vagy meghallgatáson való ügyészi részvétel pedig 18,2 %-kal volt több (2005: 9.163, 2006: 10.827). 2006-ban 5.142 további meghallgatás volt, ami az előző évinél 12 %-kal több. A bv. felügyeleti ügyészek a szabadságkorlátozás mértékét és tartalmát meghatározó bv. bírói eljárásban aktív közreműködésükkel segítették elő az eljárás gyorsítását, a bírói határozatok megalapozottságát.

A vizsgálatokkal kapcsolatos számadat (7.446) 6,8 %-os csökkenéséhez az vezetett, hogy a Be. módosítása folytán több – az ügyészség által eddig ellenőrzött – rendőrségi fogdát bezártak vagy működését felfüggesztették.

A fogva tartási helyeken való gyakori ügyészi jelenlétnek, az ellenőrzés rendszerességének, a gyors intézkedés jogszabálysértést megelőző hatásának következtében a büntetés-végrehajtással kapcsolatos érdekkörből postai úton érkezett 2.065 beadvány 9,7 %-kal kevesebb az előző évnél. Kiemelendő, hogy ebben a számadatban nincsenek benne a fogva tartó intézetekben a bv. felügyeleti ügyészhez külön kérelmi lapon – az erre rendszeresített nyomtatványon – előterjesztett és legtöbbször a helyszínen nyomban kivizsgált, elintézett panaszok, kérelmek, mert azok iktatására külön nem került sor az adminisztrációval való takarékoság miatt.

A bv. felügyeleti ügyészeknek a fogva tartó intézetekben a fogvatartottak részére havonként kétszer megtartott négyszemközti meghallgatása útján végzett tényfeltáró tevékenysége az elmúlt évekhez hasonlóan a vizsgált időszakban is hathatós segítséget nyújtott a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságok részére. Megemlítendő, hogy a bv. felügyeleti ügyészek ellenőrző tevékenységük során nem csak a fogvatartás során történt törvénysértésekre, hanem az azt megelőző hatósági intézkedések során elkövetett esetleges jogsértő cselekményekre vonatkozó fogvatartotti nyilatkozatokat is meghallgatják és rögzítik.

A bv. felügyeleti ügyészek által szóban és feljegyzésben rögzítetten meghallgatott fogvatartottak száma az év folyamán 8.620 főt tett ki, ami 3,5 %-kal kevesebb az előző évinél, míg a fogvatartottak összlétszámában lényegesen nagyobb csökkenés történt. A meghallgatott fogvatartottak közül külön kérelmi lapon 2.342 fő (27,2 %) kért ügyészi meghallgatást, ami nagyobb arányt tesz ki az előző évinél. Sok kérelem, panasz, bejelentés megnyugtató elintézése a helyszínen, a fogva tartó intézetben megtörténik azáltal, hogy a bv. felügyeleti ügyész gyakran tart meghallgatást a fogvatartottak részére.

A meghallgatott fogvatartottak leggyakrabban panaszként adták elő az ellenük folyamatban lévő büntetőeljárást, annak során rájuk nézve sérelmezett hatósági döntéseket, biztonsági csoportba sorolásukat, továbbá azt is, hogy az

összbüntetést tartalmazó ítéleteket későn kapják meg, s panaszkodtak az elhelyezéssel, az élelmezéssel, egészségügyi ellátással kapcsolatban is, kifogásolták bántalmazásukat, sértő kifejezések, megalázó hangnem használatát.

A fogvatartottak körében elterjedt az a felismerés, hogy az ügyészi meghallgatásokon előterjesztett panasz számukra hatékony eszköz jogsérelmeik orvoslására. A tapasztalatok szerint sok esetben már a meghallgatás iránti kérelem előterjesztése is érdemi intézkedésre készíti a bv. szervet. Az ügyészi meghallgatáson előterjesztett panasz hatékonyságának felismerésével magyarázható, hogy egyes fogvatartottak nem tisztázható hátterű, manipulatív céllal gyakorolják a meghallgatáshoz való jogukat; s ismételten előfordult, hogy a meghallgatást kérő fogvatartottak az általuk kiállított kérelmi lap ellenére is tagadták, hogy kérelmet terjesztettek elő.

A kérelmek közül a legtöbb szintén az ellenük folyamatban lévő ügyekkel, továbbá a végrehajtási intézetbe szállításukkal volt kapcsolatos. A meghallgatásokon gyakori kérdés volt, hogy a perújítási, illetve felülvizsgálati indítvány benyújtásának melyek a feltételei. Több fogvatartott a büntetőeljárásban biztosított jogaival kapcsolatban kért felvilágosítást, amely felfogható a bv. felügyeleti ügyész iránti bizalom további erősödésének is, egyben azt is jelzi, hogy a nyomozó hatóságok, illetve a védelmüket ellátó ügyvédek e téren feladataikat hiányosan teljesítik. A fogva tartási kérelmek tárgyköre az intézeti jogoktól egészen a családjogi problémákban történő felvilágosítás kérésig terjedt.

Egyre több kérés és kérdés merült fel 2006-ban a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatban is. Többen vádalkut akartak kötni azzal, hogy egy másik bűnügyről tudnának adatokat szolgáltatni.

2006-ban 609 fogvatartottat érintő rendkívüli esemény történt, 32-vel több az előző évinél. Az ezekkel kapcsolatos intézkedéseket a bv. felügyeleti ügyészek a legrövidebb időn belül ellenőrizték, figyelemmel kísérték. Igen magas a fogvatartottak által egymás sérelmére elkövetett bűncselekmények száma is.

A büntetés-végrehajtási intézetekben tartott ellenőrzések, vizsgálatok során a bv. intézetekben feltárt jellemző jogszabálysértések – példaként említve – a következők voltak:

- az ügyész engedélyezte a kapcsolattartást, ez azonban a bv. intézet nyilvántartásába nem került be,
- a fogvatartott ügyészi meghallgatásra irányuló kérelmét nem továbbították az ügyében eljáró ügyésznek,
- a bv. intézet a sérülést okozott kényszerítőeszköz használatáról nem értesítette a bv. felügyeleti ügyészt,

- jogszabályban felsorolt okok hiányában került sor IV. biztonsági csoportba sorolásra,
- az újonnan befogadott fogvatartottat a jogszabályban előírt időn belül nem tájékoztatták jogairól, kötelezettségeiről, nem adták át a szükséges tájékoztatót,
- a munkába állítás előtt nem történt meg az orvosi vizsgálat, nem adtak tájékoztatást a besorolásról, a munkaberről, a munka- és tűzvédelmi oktatást nem tartották meg,
- az előírt nyilvántartások vezetése nem volt szabályszerű,
- a kártérítési eljárások törvényességi vizsgálata során az ezt szabályozó 13/1996. (XII. 23.) IM rendelet rendelkezéseit hibásan alkalmazták,
- nem szüntették meg a kedvezményt, amikor az enyhébb végrehajtási szabályok hatálya alatt álló elítélt esetében olyan okok következtek be, amelyek miatt e kedvezmény megszüntetésének lett volna helye,
- nem történt meg a félbeszakítás folytán le nem töltött szabadságvesztés hátralévő részének letöltése, amikor az indokoltá vált (a vizsgálat felszínre hozta a 9/2002. (IV. 9.) IM rendelet hiányosságait, hogy a rendkívüli perorvoslati eljárások esetén nem ír elő kötelezettséget félbeszakítás folytán le nem töltött büntetésrészrel kapcsolatban),
- nem küldték ki az előzetesen letartóztatott hozzátartozója részére kiállított kapcsolattartás iránti kérelmi lapot,
- a fogvatartott fokozott őrzésének elrendelését követően a végrehajtás során hiányosság merült fel,
- az előzetesen letartóztatott esetében az iratok nem tartalmazták a védőnevét [a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 244. §-a (1) bekezdése és az 1/35/1999. OP intézkedés 232. pontja ellenére],
- a fogvatartott papír és írószer hiányában nem tudta elkészíteni kapcsolattartás engedélyezése iránti kérelmét,
- a fogvatartott önhibán kívül eső ok miatt elmaradt szabad levegőn tartózkodását nem pótolták,
- az előzetes letartóztatás fenntartásáról szóló értesítés késedelmesen érkezett,
- az elkülönítésre vonatkozó szabályokat nem tartották be, fiatalkorút felnőtt korúval egy zárkában helyeztek el,
- a kapcsolattartás engedélyezése iránti kérelmet szabálytalanul kezelték,
- a fogvatartottat tiltakozása ellenére dohányzó fogvatartottakkal együtt helyezték el,
- egyes megyékben a bíróságok a rendelvényeken nem éltek a rendelkezési jogukkal, ami a bv. intézet végrehajtási feladatainak teljesítését nehezítette,
- nem voltak fellelhetők az előzetesen letartóztatottak iratai között az őrizetbe vételről szóló határozatok és így nem lehetett a helyszínen ellenőrizni, hogy a hozzátartozók értesítése megtörtént-e.

A rendőrségi fogdáknban tartott vizsgálatok, ellenőrzések alkalmával a bv. felügyeleti ügyészek által észlelt és kifogásolt hiányosságok, szabálytalanságok között előfordult, hogy

- hiányosak, pontatlanok voltak a fogva tartási okiratok,
- szabálytalanul kezelték a kapcsolattartás engedélyezése iránti kérelmeket,
- a fűtés hiányosságaiból eredően törvénysértők voltak az elhelyezési körülmények,
- nem vették figyelembe a Be. 43. §-a (3) bekezdésének b) pontjában szabályozott kapcsolattartási előírásokat, a változással kapcsolatban nem intézkedtek, a fogvatartottat nem tájékoztatták.

Az előállító helyiségeket vizsgáló ügyészek a 2006 év folyamán is több esetben nyújtottak be jelzést, melyek okai az alábbiak voltak:

- a fogvatartottnak az előállítás időtartamáról igazolás kiadására nem került sor,
- hiányosságok voltak a nyilvántartás vezetésével kapcsolatban, így többek között az előállítási okok nem voltak jelezve, a letéti jegyzőkönyv kitöltésére több esetben nem került sor,
- az előállító helyiségben történt elhelyezés ténye vagy ennek mellőzése az ügyiratban és a „fogdakönyvben” nem volt dokumentált,
- nem volt dokumentált az sem, hogy a nyolc órán túli fogva tartás meghosszabbítására, a vezetői engedély beszerzésére pontosan mikor, a határidő lejártá előtt vagy után került sor,
- a körözés alapján elfogott és előállított személy orvosi vizsgálatát nem végezték el, nem állítottak ki igazolást az előállítás okáról és időtartamáról,
- az ORFK Közbiztonsági Főigazgatója által kiadott tájékoztatót az előállított személyek részére nem adták át,
- a Fogdaszabályzatban felsorolt rendkívüli eseményt a bv. felügyeleti ügyésznek nem jelentették,
- az előállításról szóló jelentés a szükséges adatokat nem tartalmazta,
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 33. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján történt előállítás és az ezt követő bűnügyi őrizetbe vétel esetén az előállított személynek a bűnügyi őrizetbe vételt elrendelő részére történő átadása, illetve a rendőrségi fogdába befogadása időpontjának a megjelölése elmaradt,
- elmulasztották a jelentési kötelezettséget a testi sérülést okozó kényszerítőeszköz alkalmazása esetén.

A 2006. december 31. napján előzetes letartóztatásban lévő 3.414 személy közül (3.211 férfi és 203 nő) – beleértve a nem jogerősen elítélteket is – 1.285 (egy évvel korábban 1.462) fő ügyében az előzetes letartóztatás hat hónapnál hosszabb ideig tartott. A 2006. december 31-én előzetes letartóztatásban lévők

közül 385 ügy nyomozati szakban, 900 ügy pedig bírósági szakban volt. Fiatalkorú – beleszámítva a nem jogerősen elítélteket is – mindössze 172 fő volt előzetes letartóztatásban bv. intézetben az év utolsó napján, vagyis kevesebb az azt megelőző évinél.

A bv. intézetben elhelyezett előzetesen letartóztatottak nyomozás céljára történő kiadásának száma 8.841 volt. Ebből több napos mindössze 8 volt, a kiadást az ügyész 4 esetben nem engedélyezte.

Az előzetes letartóztatás végrehajtása során a módosult büntetőeljárás szabályok alkalmazásának bizonytalanságát lehetett tapasztalni néhány megyében, amikor a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában elrendelt tilalmat nem foglalták határozatba és a jogorvoslati jogot nem biztosították. Az is előfordult, hogy a korábbi szabályozást követve kérték tévesen az engedélyt a hozzátartozóval történő kapcsolathoz is.

A bv. felügyeleti ügyészek a 2006. év folyamán 3.563 ügyben foglaltak állást az elővezetés és a rendőri kísérés végrehajtásával felmerült költség megtérítése tárgyában, amelyek közül 8 ügyben fellebbezést nyújtottak be.

Az elmúlt évben 38.927 szabadságvesztés büntetést jegyeztek elő végrehajtásra (beleértve a szabadságvesztésre átváltoztatott közérdekű munkát és pénzbüntetést is), melyből az év utolsó napján – a 108 külföldön tartózkodót nem is számítva – 7.682 fő szabadságvesztés büntetését nem vették fogvatartásba, ami az előjegyzés 19,5 %-a. Egy évvel korábban ezen a naptári napon a hátralék aránya 20,8 % volt. Éves viszonylatban tehát javult a szabadságvesztés büntetés fogvatartásba vételének az üteme, ami az e tárgyban végzett országos vizsgálat pozitív hatásaként is értékelhető.

2006. december 31. napján összesen 14.740 fogvatartott volt bv. intézetben, 12.785 férőhelyen (éves viszonylatban tehát 1.073 fővel csökkent a fogvatartotti létszám). Megjegyezhető, hogy rendőrségi fogdában 155 fő volt e napon 997 férőhelyen.

A jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetésüket töltők közül 3.296 fő (3.158 férfi és 138 nő) fegyház, 6.140 fő (5.695 férfi és 445 nő) börtön, 756 fő (696 férfi és 60 nő) fogház fokozatban töltötte büntetését. Pénzbüntetés és közérdekű munka átváltoztatása folytán 294 fő (275 férfi és 19 nő) volt fogházban. Fiatalkorúak börtönében 172 fő (167 férfi és 5 nő), fiatalkorúak fogházában 124 fő (122 férfi és 2 nő) volt. Idegen állampolgárságú fogvatartott 538 fő volt.

Az összes szabadságvesztés büntetését töltő elítélt közül 5.398 fő (50 %) volt első büntényes, 2.904 (27 %) visszaeső, illetve különös visszaeső, 2.480 fő (23 %) többszörös visszaeső. A visszaesők együttes aránya 50 %.

Amióta az elítéltek és védők is kérhetik a szabadságvesztés fokozatának megváltoztatását, erre egyre többször kerül sor. Míg 2005-ben a bv. bíró 384 elítéltnak enyhítette, 36 elítéltnak pedig szigorította, addig 2006-ban már 1.563 elítéltnak enyhítette és 43 elítéltnak szigorította a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát. Megjegyezhető, hogy több mint ötszörösére kellett növelni ezekben az ügyekben az ügyészi részvételt a bv. bírói eljárásban. Szintén volt változás – ha nem is ilyen mértékű – az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása terén (292). A magánelzárás fenyítés alkalmazása a börtön fokozatban lévők esetében emelkedett (2004-ben 841, 2005-ben 959, 2006-ban pedig 1.226 volt).

Éves viszonylatban csökken a feltételes szabadságra bocsátások száma, ami az elítéltek számának csökkenésével, valamint a bv. bírói és ügyészi kontroll erősödésével indokolható, de közrejátszik abban az is, hogy a bv. intézeteknek – az eltérő bv. bírói gyakorlat hatására is – a fogvatartottak feltételes szabadságra bocsátása tekintetében folytatott gyakorlata nem egységes.

Változatlanul tovább tart a közérdekű munkára ítélték számának évről-évre történő emelkedése. 2004. december 31-én 5.666 közérdekű munkára ítélt töltötte büntetését 790 munkáltatónál, ugyanezen a napon 2005-ben 6.042 elítélt 882 munkáltatónál, míg 2006. december 31-én 8.208 1.015 munkáltatónál. A tárgyévben 256 esetben új munkahely vagy munka kijelölésére került sor; aggasztó viszont, hogy a végrehajthatóság megszűnésének megállapítása 425-ről 490-re emelkedett az év folyamán.

A pártfogó felügyelők előterjesztései alapján a közérdekű munka szabadságvesztésre átváltoztatására a bv. felügyeleti ügyészek 1.164 ügyben tettek indítványt, az ezt elutasító bv. bírói határozatok száma 43 (3,7 %) volt. A közérdekű munka végrehajtásának törvényességi vizsgálata során az ügyészek többek között feltárták, hogy esetenként indokolatlanul elmaradt a pártfogó felügyelők részéről a javaslat a közérdekű munka szabadságvesztésre való átváltoztatására.

A pénz fő- és mellékbüntetés végrehajtásának helyzetét éves viszonylatban a közel egyharmados hátralék jellemzi. 2006. december 31-én a 3.919.076.818 Ft összelőírásból 1.091.895.787 Ft (28 %) volt a hátralék.

A mellékbüntetés (közügyektől, foglalkozástól, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, kiutasítás) hatálya alatt állók száma az év utolsó napján évről-évre több ezerrel meghaladja a 30.000-et. E szankció tartalma is komoly jogkorlátozást jelent, azonban a végrehajtást ellenőrző rendőri szervek [1979. évi 11. tvr. 70. §

(3) bek.] némelyik megyében még azt sem tartják nyilván, kinek a büntetése érvényesülését kell egyáltalán ellenőrizni. Az ügyészi vizsgálatok komoly hiányosságokat tártak fel ezen a területen már a korábbi években is.

A járművezetéstől eltiltás nyilvántartásának az okmányirodák hatáskörébe adása folytán a rendőrség ellenőrző tevékenysége nem lehet hatékony, mivel a rendőrkapitányságok az értesítést nem kapják meg.

A büntetőjogi intézkedések végrehajtása körében a törvényességi felügyeleti tapasztalatok szintén több javítanivalót hoztak és hoznak felszínre. Az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet (IMEI) határidőben elvégzi a terheltek elmeállapotának megfigyelését, azonban több esetben előfordult, hogy az ezt elrendelő bíróságok a fogvatartott jogi státuszának rendezése érdekében hónapok elteltével sem intézkedtek.

Éves viszonylatban tovább nőtt a pártfogó felügyelet alatt álló felnőtt korúak száma. 2006. december 31-én 18.638 fő állt pártfogó felügyelet hatálya alatt (az egy évvel ezelőtti 17.234, és a két évvel ezelőtti 15.833 főt is meghaladóan). Közülük feltételes szabadságra bocsátott elítélt 2.595 fő, próbára bocsátott elkövető 3.169 fő, felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt 5.878 fő, vádemelés elhalasztásával pártfogó felügyelet alatt álló 6.996 fő volt.

Az összes pártfogó felügyelet hatálya alatt álló közül 454 fő szegte meg a magatartási szabályokat, a pártfogoltak részéről az év folyamán az újabb bűnelkövetések száma azonban ennél jóval több. Ügyészi vizsgálat alapján jelzés benyújtására került sor, mert néhány ügyben a pártfogó felügyelő ellenőrzési kötelezettségének ismételt elmulasztásával megszegte a jogszabályi kötelezettségét.

A büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelése, tárolása, nyilvántartása, megsemmisítése törvényességének időközönkénti vizsgálata szintén a bv. felügyeleti ügyészek feladata. A korábbi évek vizsgálati tapasztalatai alapján is a feltárt hiányosságok többsége általában adminisztrációs mulasztásokra vezethető vissza. A lefoglalás és az elkobzás gyakorlatára a jövőben is kellő figyelmet kell fordítaniuk az illetékes állami szerveknek, függetlenül attól, hogy a lefoglalt vagy az elkobzott értékeket mely hatóság kezeli, illetőleg értékesíti. 2006-ban hiányosság különösen a lefoglalt bűnjeltek megsemmisítésével kapcsolatban volt észlelhető.

A tárgyévben is ellenőrzéseket folytattunk a BM Központi Adatfeldolgozó Nyilvántartó és Választási Hivatal Hatósági és Felügyeleti Főosztály Bűnügyi Nyilvántartó Osztályán, amelynek elnevezése „Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala Bűnügyi Nyilvántartó”-ra változott. Észleltük, hogy a hatósági erkölcsi bizonyítványt kérők közül 1.420 személy még

nem mentesült a büntető ítéletéhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól. A hatóságoktól érkező adatlapok feldolgozása ütemének rendszeres ellenőrzése is elősegítette, hogy mind a büntettek, mind a büntetőeljárás alatt állók nyilvántartása naprakész, ami előrelépést jelent. Törvényességi felügyeleti munkánk során ellenőriztük a hatósági erkölcsi bizonyítványok kiadásának helyességén túlmenően a büntetőlapokon a mentesítés időpontjának beállítását, továbbá azt, hogy a nyilvántartásban szereplő állampolgárok részére az erkölcsi bizonyítványok kiadásakor azok az ítéletek feltüntetésre kerüljenek, amelyekre a mentesítés még nem állt be, illetve bírósági mentesítés sem volt.

2006-ban összesen 1.869 kérelmet bíráltak el, melyből 1.420 esetben büntetett, és 441 esetben büntetlen előéletet tartalmazó hatósági erkölcsi bizonyítvány került kiadásra. A tárgyévben 54 bírósági mentesítés érkezett. A bírói mentesítésekről kiállított értesítések – az előző évhez képest – már kisebb százalékban voltak törvényességi szempontból kifogásolhatók, de az elmúlt évben is vissza kellett küldeni olyan bírói mentesítésekről hozott határozatot, amelyekben a bíróság a törvényben előírt várakozási idő letelte előtt részesítette mentesítésben az elítéltet, vagy „utólag” „előzetes mentesítést” állapított meg részükre. Ezekben az esetekben soron kívül intézkedett a bv. felügyeleti ügyész annak érdekében, hogy a bíróság a Be. 577. §-ának (4) bekezdése alapján saját hatáskörben helyezze hatályon kívül ezeket a határozatokat és hozzon a törvénynek megfelelő döntést. A köztársasági elnök 25 fő esetében gyakorolt egyéni kegyelmet.

Az elmúlt év utolsó napján szabálysértési elzárást 75 fő töltött, közülük rendőrségi fogdában 11 fő (8 férfi és 3 nő) volt, bv. intézetben pedig 64 fő (63 férfi és 1 nő). Idegenrendészeti őrizetben a Határőrségnél 42 férfi és 2 nő volt. Az egy évvel ezelőtti helyzethez képest lényeges változás sem a szabálysértési elzárást töltők száma tekintetében, sem az idegenrendészeti őrizetben lévők száma tekintetében nem történt. A Határőrség közösségi szálláshelyein 14 fő volt az év utolsó napján 230 férőhelyen, ami az egy évvel korábbihoz képest 18 fős csökkenést jelent.

Az ügyészek vizsgálati tapasztalatai alapján az előző jogcímenek fogva tartottakkal kapcsolatos rendkívüli eseményeket változatlanul nem a fogva tartó személyzet bánásmódja, hanem a menekültügyi eljárások és az idegenrendészeti őrizet elhúzódása, a közösségi programok hiánya váltotta ki.

G) Gyermek- és ifjúságvédelmi ügyészi tevékenység a büntetőügyekben

2006-ban a bűnelkövetők 9,1 %-a fiatalkorú volt (11.287), akiknek a száma az előző évhez képest 7,5 %-kal csökkent. A nem büntethető gyermekkorú elkövetők száma (3.565) 3,6 %-kal volt kevesebb, mint 2005-ben.

A beszámolási időszakban a fiatalok 2,8 %-kal kevesebb bűncselekményt követtek el, mint egy évvel korábban (2005: 21.499; 2006: 20.887), a gyermekkorúak vonatkozásában a csökkenés 1,6 %-os volt (2005: 7.354; 2006: 6.502).

A jelentősnek vélelmezhető latencia miatt feltehető, hogy az ismertté vált kiskorú elkövetők, valamint az általuk elkövetett bűncselekmények számának alakulása a tényleges helyzetnél kedvezőbb képet mutat. A mennyiségi mutatókban évente tapasztalható kisebb elmozdulás a bűnözés tendenciájának minősítésére önmagában nem elégséges. A veszélyeztetettség és a deviancia között szoros kapcsolat van, ezért különös figyelemmel kell vizsgálni a veszélyeztetettség alakulását.

A rendszerváltást követően a trend jelentős emelkedést mutatott (1989: 129.000; 1997: 420.000), majd folyamatos csökkenést követően az elmúlt években magas szinten (220.000 felett) stabilizálódott. A valós számok a gyámhatóságok által regisztrált adatoknál is magasabbak lehetnek. Miközben az anyagi okból való veszélyeztetettség számszerűen csökkent, a kiskorú lakónépességből több százezer élnek a szegénységi küszöb alatt.

A társadalomban meglévő negatív jelenségek (munkanélküliség, elszegényedés) hatással vannak a családok életére. Az egyes családokon belül egyre erőteljesebb frusztráció érzékelhető, amely további konfliktusok forrása és gerjesztője.

A társadalmi szinten és a szűkebb (családi) környezetben jelentkező káros jelenségek veszélyeztetik a kiskorúak testi, szellemi és erkölcsi fejlődését, évek óta 15 ezer feletti a nyilvántartott védelembe vett gyermekek és fiatalok száma. A kiskorúak egy része jövőkép nélkül, céltalanul lézeng, szabadidejét csoportokba verődve csavargással tölti, megfelelő családi kapcsolatok hiányában minimális az esélyük a társadalmi beilleszkedésre. Többségük az átlag alatt teljesít a különböző iskolatípusokban, többszörösen bukottak és túlkorosak.

Az elkövetők és a bűncselekmények területi megoszlását illetően a kedvezőtlen társadalmi-gazdasági adottságok miatt az ország keleti régiói sajnálatosan továbbra is olyan területek, ahol az országos átlagnál magasabb a gyermek- és fiatalok bűnelkövetők gyakorisága. Ezeken a területeken (például Borsod-Abaúj-Zemplén megyében) a bűncselekményeket elkövető fiatalok többszörösen is hátrányos helyzetűek, akik súlyos anyagi gondokkal küszködő családokból származnak. A sokgyermekes családokba születés, a szülők alacsony értelmi színvonala és iskolai végzettsége, a beszűkült érdeklődési kör, az alacsony infrastruktúra a kriminalitás szélére sodorja őket. A szülői felügyelet elégtelensége, a családi és iskolai nevelés hiányosságai, a baráti és ismerősi kör-

nyezet negatív hatásai erősítik bennük a bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékaikat.

A tapasztalható kedvezőtlen jelenségek alapján a kiskorúak bűnözésében rövid időn belül pozitív irányú fordulat nem prognosztizálható.

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások törvényileg garantált, intézményes jogszabályi keretei adottak. Az 1993-ban elfogadott szociális törvény és az 1997-ben meghozott gyermekvédelmi törvény, valamint azok módosításai folyamatosan bővítik a szolgáltatások körét, ezek kiépítettsége azonban ma még nem teljes. A szolgáltatások településen belüli elhelyezkedése, tárgyi feltételrendszere, felszereltsége nagyon változó a szegényebb régiók, kistérségek és kistelepülések hátrányára. A veszélyeztetettség mérséklése további családpolitikai intézkedések megtételét indokolja, mert a veszélyeztetett körben élők közül kerülnek ki leginkább a bűncselekmények elkövetői vagy áldozatai.

Az elmúlt évben az ifjúkori bűnelkövetők devianciájának szerkezeti jellemzői nem mutattak érdemi változást.

A fiatalok bűnözését továbbra is a vagyon elleni bűncselekmények dominanciája jellemezte (60,7 %). A nem büntethető gyermekkorúaknál ez az arány 71,7 % volt.

A személy elleni bűncselekmények körében nőtt a fiatalok részvételével elkövetett emberölések száma (2005: 12; 2006: 17), az élet elleni és a többi erőszakos cselekményeket többször a nagyfokú agresszivitás, a kegyetlen végrehajtási mód, a durvaság, a motiváció hiánya jellemezte, ami az ilyen cselekményekre az elmúlt évben is nem egyszer ráirányította a közfigyelmet.

A fiatalok részvételével elkövetett rablások száma a beszámolási időszakban 5,5 %-kal haladta meg az előző évi adatot (2005: 561; 2006: 592). Az elkövetők a rablások során gyakran a dolog elvételéhez szükséges erőszakkal jóval nagyobb tettelegességet fejtettek ki, amely esetenként a sértettnek súlyos sérülést okozott. A gyermekkorúak által elkövetett vagyon elleni bűncselekmények 4 %-a rablás, ezek száma azonban 12,1 %-kal kevesebb volt, mint egy évvel korábban (2005: 214; 2006: 188).

Továbbra is aggasztó, hogy a gyermek- és fiatalok az értelmes cselekvés hiánya miatt gyakorta unalomból, vagy filmélmények hatására, illetve a káros játékszenvedély kielégítését szolgáló anyagi fedezet biztosítása céljából követnek el bűncselekményeket.

2006-ban hosszú évek óta először mutatkozott csökkenés a fiatalkorúak részvételével elkövetett kábítószerrel visszaélések számában. Az elmúlt évben 28,4 %-kal mérséklődött az ilyen felderített cselekmények számaránya (2005: 1.160; 2006: 830).

A bűnelkövetői arányokra és a szerkezeti összetétel változásaira figyelemmel a mennyiségi mutatók csökkenése ellenére a fiatalkori bűnözés intenzitása változatlanul magas, ami további erőfeszítéseket igényel az ügyészi feladatok eredményes teljesítése érdekében.

2006-ban a kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények száma az előző évnek megfelelően alakult. A fiatalkorú sértettek száma 8.394 (2005-ben 8.479), a gyermekkorú sértettek száma pedig 5.276 (2005-ben 5.651) volt. A beszámolási időszakban 11,3 %-kal kevesebb kiskorú veszélyeztetésének büntette jutott a hatóságok tudomására, mint egy évvel korábban (2005: 2.039; 2006: 1.809).

A fiatalkorúak ügyeiben eljáró ügyészek az intézkedéseik során rendszerint a szakszerűsége, a fiatalkorúakra előírt speciális szabályok helyes alkalmazására és az eljárások lehető leggyorsabb lefolytatására törekedtek. A büntetőeljárásra vonatkozó adatok 2006-ban is kiegyensúlyozott jogalkalmazói tevékenységet mutatnak.

Az ügyészek a nyomozás felügyeleti és vádelőkészítési tevékenység körében indokolt esetben a fokozott ügyészi felügyelet gyakorlásával segítették elő az eljárások szakszerűségét és időszerűségét, s minden olyan ügyben gyakorolták azt, amikor a fiatalkorú terhelt előzetes letartóztatása mellett folyt a büntető-eljárás.

Sajnálatosan azonban több megyében is problémaként jelentkezett, hogy az ügyész által a fokozott felügyelet során meghatározott egyes nyomozati cselekményeket a nyomozó hatóság nem teljesítette, ezért azt többször is elő kellett írni, illetve az eljáró rendőri szerv az ügyész által előírtakon kívül önállóan gyakorlatilag nem végzett nyomozati cselekményt. Ezen hiányosságok számos esetben azzal is összefüggésben voltak, hogy az adott rendőri vezető nem tett eleget revíziós kötelezettségének, nem ellenőrizte a nyomozati cselekmények teljesítését.

További visszatérő probléma forrása volt a nyomozás határidejének meghosszabbítására irányuló rendőri előterjesztések sablonossága, hiányossága, illetve azok késedelme is. A részletezett mulasztások miatt több ügyészi intézkedésre is sor került (a Miskolci Városi Ügyészség gyermek- és ifjúságvédelmi csoportja például 30 ügyben 7 rendőrkapitánysághoz intézett átiratot).

Az ügyészség gyermek- és ifjúságvédelmi szakterületének büntető ügyforgalma 2006-ban összességében az előző évinek megfelelően alakult. Az ügyészségre országosan 12.120 elintézésre váró vádemelési javaslat érkezett, s az ügyészek ezek több mint 86 %-át 30 napon belül dolgozták fel.

A megvádolt fiatalok száma a megelőző évhez képest nem mutatott lényegi eltérést (2005: 7.133; 2006: 7.360), ezen belül kismértékben csökkent a bíróság elé állítottak száma (2005: 487; 2006: 413).

A fiatalok ügyészei a törvényi feltételekkel összhangban 965 ügyben 1.791 személlyel szemben alkalmazták a vádemelés elhalasztását, amikor a cselekmény súlya és az elkövető személyi körülményei a bíróság előtti felelősségre vonást nem indokolták.

A gyorsabb bírósági eljárás érdekében 2006-ban tovább nőtt (1.221-ről 1.258-ra) a tárgyalás mellőzésére tett ügyészi indítványok száma. Megfelelően érvényesült az a felfogás, mely szerint a gyorsabb felelősségre vonást szolgáló tárgyalás mellőzése rendszerint alkalmasabb a fiatalokra előírt speciális büntetési cél elérésére, mint a gyakran elhúzódó eljárásokban a tárgyalás nevelő hatása. A rendes eljárások során ugyanis a nyomozás elrendelésétől a jogerős érdemi bírósági határozat meghozataláig eltelt időtartam az ügyek csaknem 25 %-ában 2006-ban is meghaladta a két évet, az ügyek mintegy 54 %-ában pedig egy éven belül nem született jogerős bírósági határozat.

A jogerős bírósági határozattal befejezett ügyek száma a fiatalok terhelteknél az előző évnek megfelelően alakult (2005: 4.943; 2006: 5.126).

A büntetőeljárások adatai és a felügyeleti tapasztalatok szerint a vádképviselet ellátásában kifejtett ügyészi indítványozási és fellebbezési gyakorlat különösen segítette, hogy a bíróság a tényállást a fiatalok személyét és környezetét jellemző körülmények tekintetében is felderítse és olyan szankciót alkalmazzon, amely leginkább szükséges a fiatalok helyes irányú fejlődése érdekében.

Az ítélkezési gyakorlatban rendszerint megfelelően érvényesült az a törvényi rendelkezés, hogy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el. Ennek megfelelően a bíróságok a fiatalok vádlottak 56,8 %-át próbára bocsátották, 5,13 %-ával szemben pedig pénzbüntetést szabtak ki.

A szabadságelvonással járó szankciók közül a javítóintézeti nevelésre kötelezett fiatalok számának évek óta tapasztalható csökkenése megállt (2005: 189; 2006: 199), a végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt fiatalok száma

viszont csökkent (2005: 395; 2006: 367). A változás összhangban áll azzal az alapelvvel, miszerint az intézkedés megelőzi a büntetést, és hogy végrehajtandó szabadságvesztés büntetés fiatalkorúval szemben csak végső eszközként alkalmazható.

A vádemelések ténybelileg és jogilag rendszerint megalapozottak voltak. A fiatalkorúak ügyeiben az elmúlt években elért magas váderedményességet 2006-ban is sikerült megőrizni, sőt kismértékben még javítani is (2005: 98,2 %; 2006: 98,6 %).

Az előzetes letartóztatások gyakorlata törvényes és kiegyensúlyozott volt, az őrizetbe vett, illetve előzetes letartóztatásba helyezett fiatalkorúak száma a korábbi éveknek megfelelően alakult (2005: 633, illetve 286; 2006: 659, illetve 341). A fiatalkorúak előzetes letartóztatásának jelentős részét – az ügyészi indítványoknak megfelelően – 2006. évben is a büntetés-végrehajtási intézetnél kedvezőbb feltételeket biztosító javítóintézetekben hajtották végre.

H) Büntetőjogi szakági vizsgálatok

a) A nyomozás törvényessége feletti felügyelet és a vádelőkészítés körében

aa) A főügyészségeken a Legfőbb Ügyészség, a helyi ügyészségeken pedig a megyei főügyészségek megvizsgálták a nyomozás törvényességét azokban az ügyekben, amelyekben bv. intézetekben őrzött előzetes letartóztatott volt. A vizsgálat annak feltárására irányult, hogy az előzetes letartóztatás új rendje a gyakorlatban a törvény előírásainak megfelelően alakult-e, az új végrehajtási rendben a bv. intézet és a nyomozás érdekei egyaránt érvényesülnek-e, a munka során milyen gyakorlati problémák jelentkeztek és az azokat miként oldották meg, vannak-e jogalkotást igénylő gyakorlati kérdések.

A Be. rendelkezései szerint az előzetes letartóztatást bv. intézetben kell végrehajtani, de ha ezt nyomozási cselekmények elvégzése indokolttá teszi, az ügyész rendelkezése alapján harminc napig, továbbá az ügyész indítványa alapján hozott bírósági rendelkezés alapján további harminc napig rendőrségi fogdában is végrehajtható. A vizsgálat lényegét ezeknek a szabályoknak a mikénti érvényesülése képezte.

A megvizsgált esetek mintegy háromnegyed részében az előzetes letartóztatást bv. intézetben foganatosították. Azokban a viszonylag magas számot kitevő esetekben, amikor az előzetes letartóztatottat rendőrségi fogdában helyezték el, az ennek indokául szolgáló nyomozási cselekmény elvileg a bv. intézetben is elvégezhető lett volna, azonban ennek feltételei több intézetben hiányoznak. Így pl. a kihallgató helyiség többcélú, itt bonyolítják az ügyvédi beszélőt is, nem

állnak rendelkezésre a szükséges technikai eszközök (pl. szövegszerkesztő). A vizsgálat 1.684 ügyet és 2.432 előzetes letartóztatottat érintett, akik közül 691 fogva tartásának a végrehajtására került sor hosszabb-rövidebb időre rendőrségi fogdában. Ez azt mutatja, hogy a rendőrségi fogdában való elhelyezés kivételessége nem érvényesül. A megvizsgált ügyek többségében, illetve egyes helyeken (pl. a Fővárosban) olyan esetekben is engedélyezték az előzetes letartóztatás részleges ideig tartó rendőrségi fogdában történő végrehajtását, amikor ennek a törvényben megállapított feltétele nem állott fenn.

ab) A főügyészségek és a helyi ügyészségek a tapasztalataik szerinti szükséges kiválasztással rendszeresen megvizsgálják egy-egy jogintézmény alkalmazásának vagy valamely bűncselekménycsoportban folytatott gyakorlatnak a törvényességét. A 2006. évben 4.676 ilyen és 691 fogdaviszsgálat lefolytatására került sor. A vizsgálatok alapján az ügyészségek 709 észrevételt tettek, 59 utasítást adtak és 37 jelzéssel éltek.

b) A vádképviseleti gyakorlat körében

A Be.-t módosító 2006. évi LI. törvény – a vádhatósági tevékenység területén – alapvető és jelentékeny számú változást vezetett be. Ezért a büntetőbíró-sági szakterületen lefolytatott instruáló vizsgálatok jelentősége megnőtt. A jogszabályok változásai miatt nagyobb számban felvetődő jogalkalmazási kérdéseken túl fokozott gondossággal kerültek áttekintésre mindazok az ügyek, amelyekben a harmadfokú eljárást megalapozó ügyészi fellebbezések bejelentésének lehetősége felmerült. A megállapítások szerint, a kezdeti bizonytalanságot követően az ügyészi szervezet az új rendelkezéseket – az eseti hibáktól eltekintve – mind magasabb színvonalon alkalmazza.

c) A büntetés-végrehajtás törvényessége feletti felügyeleti tevékenység körében

ca) A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyések központi vizsgálati terv szempontjai szerint vizsgálták az elmúlt évben a 2003-2004-ben elítéltek jogerős szabadságvesztés büntetéseinek végrehajtását..

A vizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy a körözési nyilvántartás tartalmazza-e azokat az elfogató parancsokat, amelyeket a szabadságvesztés megkezdésének elmaradása miatt a büntetés-végrehajtási (bv.) bíró ad ki az ismeretlen helyen tartózkodó elítéltek ellen, illetve, hogy az országos körözési nyilvántartás az elfogató parancsot tartalmazza-e.

A vizsgálat során 2.015 ügy tételes ellenőrzése történt meg. A vizsgálat szerint a kiszabott szabadságvesztés büntetéseket, vagy azok hátralévő részét az

ítélet jogerőre emelkedése után végrehajtották, illetőleg – amikor az elítélt szabadságvesztést kiszabó ítélet jogerőre emelkedésekor abban vagy más ügyben fogva tartásban volt –, a szabadságvesztés a folyamatos fogva tartás révén valósult meg. Nem egy elítélt önként vonult be büntetésének letöltése végett a kijelölt bv. intézetbe. Amikor az elítélt a letöltésre vonatkozó felhívásnak önként nem tett eleget, az elrendelt elővezetés, illetőleg kibocsátott elfogató parancs többnyire eredményes volt.

Az ellenőrzött ügyek szintén jelentős részében az elítéltek a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést előzetes letartóztatásban töltötték, vagy abból annyi időt töltöttek ki, hogy a bv. bíró őket szabadlábban lévőként bocsátotta feltételes szabadságra.

A 9/2002. (IV. 9.) IM rendelet 25. §-ának (6) bekezdése szerint a „megyei bíróság részére megküldött Körözési Értesítőt a bv. előadó kezeli és annak adataival rendszeresen egyeztetni az elfogató parancsok nyilvántartó könyvének adatait. A nem érdemi intézkedéseket haladéktalanul megteszi. Ha érdemi intézkedés megtételére van szükség, az intézkedés tervezetét elkészíti és azt a bv. bírónak bemutatja”.

E szabályozás rendeltetése az lenne, hogy a bv. csoport ellenőrizni tudja az országos körözési nyilvántartásban a bv. bíró által kiadott elfogató parancsokat, illetőleg azok meglétét. Az ellenőrzés gyakorlati megvalósulását ezzel szemben lehetlenné teszi az a körülmény, hogy a rendőrség – miután a papíralapú formátumról áttért a számítógépes rendszerre – már az 1990-es évek közepén megszüntette a Körözési Értesítő kiadását és ennek hiányában a bv. csoport nem kap visszajelzést a rendőrségtől az elfogató parancsot érintő érdemi intézkedéseinek hatályosulásáról. Az országos körözési nyilvántartás hibáinak kiszűrése és ezzel együtt a szabadságvesztés foganatba vétele hatékonyabbá tételének érdekében célszerű lenne a vonatkozó jogszabályok olyan tartalmú módosítása, amely előírná a rendőrség számára, hogy az elfogató parancsot kibocsátó és visszavonó hatóságokat értesítse az elfogató parancs rögzítéséről, illetőleg törléséről.

A körözési nyilvántartás eredményesebb ellenőrzését emellett nagymértékben elősegítené a személyi körözési nyilvántartás adattartalmának a szabadságvesztés (közérdekű munka) kiszabásáról rendelkező jogerős bírósági ítélet ügyszámával történő bővítése, így ugyanis kizárólag a körözési nyilvántartást érintő törvényességi ellenőrzés segítségével megállapítható lenne, hogy egy meghatározott bírósági ítélettel kapcsolatban kibocsátott elfogató parancs tekintetében milyen intézkedések történtek.

cb) A fogvatartottakkal való bánásmód törvényességének vizsgálata keretében többek között a biztonsági csoportba sorolásokkal kapcsolatos panaszok vizsgálata során észlelhető volt egyes helyeken, hogy az emiatti jogorvoslati jogára a fogvatartott figyelmét nem hívták fel. Eseti jelleggel durva, megalázó hangnem használatát, bántalmazást, a személyzettel való tiltott kapcsolatot is sérelmeztek a fogvatartottak.

cc) Az ujj- és tenyérnyomatok, fényképek feldolgozásának és az adatszolgáltatás törvényességének vizsgálata feltárta, hogy a korábbi felgyülemlett hátralékot a tárgyév első felében feldolgozták, a folyamatos létszámleépítés miatt azonban az év második felében a feldolgozás ütemében már lemaradás mutatkozott.

Az ORFK Bűnügyi Szakértői és Kutató Intézet hemogenetikai szakértői osztályán tartott vizsgálatok megállapították, hogy a felszereltség megfelel a XXI. század követelményeinek, azonban a létszámleépítés folytán ott is új helyzet állt elő. Bár a technikai rendszerek és egyéb feltételek megvannak, a létszámhiány miatt azok teljes kihasználtsága nem lehetséges. Így pl. a helyszíni mintákból származó DNS profilok nyilvántartásba vétele lelassult, s ennek következtében csökkent az „ismeretlen elkövetős” bűncselekményeknek a nyilvántartás segítségével történő felderítési hatékonysága.

d) A gyermek- és ifjúságvédelem körében

A gyermek- és ifjúságvédelmi területen 2006-ban országos vizsgálatra nem került sor, a fő célkitűzés az új jogszabályi rendelkezések elsajátítása és törvényes alkalmazása volt. Több főügyészség is végzett azonban saját hatáskörben vizsgálatot a szakterülethez kapcsolódóan.

A vizsgálatok a büntető jogalkalmazás széles területét fogták át, így például kiterjedtek az eljárást gyorsító és egyszerűsítő jogintézmények (bírószék elé állítás, vádemelés elhalasztása, tárgyalás mellőzése) alkalmazására, a kiskorú veszélyeztetésének bűncselekménye miatt indult ügyekben a nyomozási és vádemelési gyakorlat törvényességére, a fiatalokra vonatkozó egyes sajátos törvényi rendelkezések hatályosulására.

A büntetőjogi tárgyú vizsgálatok körében a főügyészségek gyermek- és ifjúságvédelmi ügyészei negyedévente ellenőrizték a rendőrségi fogdáknak és a büntetés-végrehajtási intézetekben fogva tartott fiatalok előzetes letartóztatása végrehajtására vonatkozó rendelkezések megtartását.

A Fővárosi Főügyészség és a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség havonta két alkalommal vizsgálta a javítóintézetekben (Budapesti, Debreceni, Rákospalotai) a fiatalkorúak előzetes letartóztatása végrehajtásának jogszerűségét.

A Legfőbb Ügyészség kétheti rendszerességgel tartott vizsgálatot az a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Aszódi Javítóintézetében a javítóintézeti nevelés végrehajtásának törvényessége tárgyában és eseti vizsgálatot végzett a Fiatalkorúak Tököli Büntetés-végrehajtási Intézetében.

Az ügyészek valamennyi fogva tartási helyen kiemelt súllyal vizsgálták „A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések, vagy bánásmód elleni nemzetközi Egyezményben” foglaltak végrehajtását, a fiatalkorú fogva tartottakkal szembeni bánásmód törvényességét.

3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység

A) A magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység és változásai általában

Az ügyészségnek a közigazgatási szervek tevékenysége feletti törvényességi felügyeleti feladatait a 2006. évben alapvetően meghatározta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló, 2005. november 1-jén hatályba lépett 2004. évi CXL. törvény (Ket.). Az elmúlt évben az ügyészi szervek 1.502 olyan vizsgálatot tartottak, amelyek az önkormányzati hatóságok és területi közigazgatási szervek eljárásait érintették.

A vizsgálatok során – a törvény alkalmazásával kapcsolatos – gyakorlati problémák megoldása érdekében az ügyészség számos pontban kezdeményezte a Ket. módosítását.

Az állampolgárokat érintő kényszerintézkedések törvényességének garanciájaként a Ket. ügyészi jóváhagyáshoz kötötte a lezárt terület, épület, helyiség felnyitásával járó, vagy az ott tartózkodó személy akarata ellenére tartandó helyszíni szemlét, és más hatósági kényszerintézkedések, így az elővezetés és a helyszín, helyiség, gépjármű adóhatósági átvizsgálása is csak ügyészi jóváhagyással fogatosítható. 2006-ban elővezetés jóváhagyása iránt közigazgatási ügyben az ügyészségekhez 1.706 megkeresés érkezett.

A jogszabályok módosulásából eredően olyan jogterületeken nőtt meg a törvényességi kérelmek száma, ahol korábban nem volt jellemző. Például a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvénynek a parlagfű elleni hatékony védekezés érdekében 2005. június 15-i hatállyal történő módosítása nyomán, a növényvédelmi hatóságoknak a gyommentesítésre kötelező és különösen az el-

mulasztott parlagfűirtás tulajdonos helyett való elvégzése költségeinek a megtérítését előíró határozatait sérelmezték nagy számban.

Újszerű feladatot jelentett a szabálysértési ügyekben benyújtott jogsegély kérelmek intézése is. Ennek alapja elsősorban egy, az Európai Unió tagállamai közötti bűnügyi jogsegély-egyezménynek a szabálysértési ügyekre való kiterjesztése volt oly módon, hogy egyidejűleg nem került sor a jogalkalmazáshoz szükséges szabálysértési jogot érintő hazai jogalkotásra.

A beszámolási időszakban a hagyományos ügyészi törvényességi felügyelet ellátása mellett nagy hangsúlyt fektettünk annak elősegítésére, hogy az egyes jogterületekre vonatkozó közösségi normák megfelelően érvényesüljenek a hazai jogalkotásban, illetve a jogalkalmazási gyakorlatban. E törekvésünket azonban – hasonlóan az előző időszakhoz – esetenként nehezítették az európai uniós rendelkezések pontatlan és nem mindig egyértelmű magyar fordításai.

A magánjogi ügyészi tevékenységet is több jogszabályváltozás érintette az elmúlt évben. Ezek közül lényeges változást jelentett a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) és a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 2006. július 1-jei hatálybalépése. A megváltozott, új törvényi rendelkezések alkalmazása az ügyészek részéről is felkészülést igényelt. Az ügyészségen belüli egységes gyakorlat kialakítása érdekében irányító intézkedés kiadására is sor került.

A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény új ügyészi jogkört megállapító 394. §-a (1) bekezdésének m) pontja ugyan 2005. november 1. napján hatályba lépett, gyakorlati alkalmazására – személyes adat megismeréséhez szükséges előzetes ügyészi jóváhagyás kérésére – első ízben 2006-ban került sor.

A magán felsőoktatási intézmény a 2006. évtől akkor működhet közhasznú szervezetként, ha az Oktatási és Kulturális Minisztérium illetékes szerve közhasznú szervezetként regisztrálta. Az erről szóló határozatot megküldi az ügyészségnek, a határozat törvényességének ellenőrzése végett. A regisztrációt végző közigazgatási szervvel a Legfőbb Ügyészség közvetlen munkakapcsolatot alakított ki, így a jogintézmény bevezetése – az ügyészségi tapasztalatok szerint – nem okozott jogalkalmazási problémákat.

A törvényesség biztosításában a polgári jogi jogviszonyokban is jelentős szerepe van az ügyésznek. Az ügyészi közreműködés elsősorban azokban az ügycsoportokban szükséges, ahol nincs ellenérdekű fél, vagy már nincs más erre jogosult, aki a jogsértés kiküszöbölése érdekében felléphetne. Ennek markáns formája az alapítványok, egyesületek bírósági nyilvántartásba vételével kapcsolatos végzések elleni fellebbezési, a megszüntetésük iránti keresetindítási jog,

gazdasági jogi területen a cégeljárásban való ügyészi közreműködés. A magánjogi ügyészi tevékenység a beszámolási időszakban – a korábbi évekhez hasonlóan – ezekre a területekre koncentrált. Ennek megfelelően a magánjogi tevékenység túlnyomó részét a társadalmi szervezetekkel (11.469), alapítványokkal (6.413), cégügyekkel (3.298) kapcsolatos intézkedések tették ki. Az ügyérkezés és az intézkedések száma az előző évihez viszonyítva emelkedett. Az érkezett ügyek száma 2005-ben 22.896, 2006-ban 23.545, az érdemi intézkedések száma 2005-ben 23.919, 2006-ban 25.546 volt.

A Legfelsőbb Bíróság a legfőbb ügyésznek még 2005-ben tett indítványa alapján alapítványok működését érintően 4, közhasznú szervezetekre vonatkozóan 6 kérdésben hozott a gyakorlat egységét segítő jogegységi határozatot (4/2006/KJE, 5/2006/KJE határozat).

Az elmúlt évben a Legfelsőbb Bíróság részéről kezdeményezett 10 jogegységi indítványra tettünk észrevételt.

Változatlanul fontos feladata az ügyészségnek a gyermekek családi jogállásának rendezése. A családjogi törvény szerint kizárólag az ügyész támadhatja meg az apaság vélelmét, ha az apa a rendelkezésére álló perindítási határidőt elmulasztotta. Az ügyész részére biztosított keresetindítási jog nem jelent egyben kötelezettséget. Az ügyész a keresetindítás előtt vizsgálja, hogy a kereset eredményessége esetén hogyan rendezhető a gyermek családi jogállása. A keresetet rendszerint csak akkor nyújtja be, ha annak eredményessége esetén a természetes apa előreláthatóan teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot tesz és ezzel biztosítható a jogilag és érzelmileg is teljes értékű családi kapcsolat létrejötte. Az elmúlt évben az ügyészség 75 esetben élt a keresetindítás lehetőségével.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) – más jogosultak mellett – az ügyész számára is biztosítja a gondnokság alá helyezés iránti per indításának lehetőségét. Az ügyészség a 2006. évben 53 kereset benyújtásával járult hozzá, hogy az ügyei vitelében akadályozott személyt – részben saját vagyonának és személyiségi jogainak megóvása érdekében, részben a forgalom biztonságának elősegítése végett – a bíróság cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezze.

B) A környezetvédelemmel kapcsolatos ügyészi tevékenység

A környezetvédelemmel kapcsolatos ügyészi tevékenység célja, hogy a rendelkezésére álló jogszabályi lehetőségekkel élve egyrészt közreműködjön abban, hogy a környezetvédelmi hatóságok eljárásai törvényesek legyenek, azok által megfelelően érvényesüljön a megelőzés és az állami felelősségvállalás kör-

nyezetjogi alapelve, másrészt fellépjen a környezetet veszélyeztető, károsító magánszemélyekkel és jogi személyekkel szemben.

Az ügyészségek a 2006. évben különböző közigazgatási hatóságoknál ellenőrizték vizsgálattal a környezetvédelmi tárgyú eljárások törvényességét.

Országos vizsgálat keretében a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal és annak regionális szervezeti egységei (irodák) egyes hatósági tevékenységének megközelítően 80 %-át tekintettük át.

Megállapításunk szerint az ellenőrzés, kötelezés, bírságolás gyakorlása jellemzően az anyagi jogszabályok betartásával történt, mégis valamennyi vizsgált egységhez intézkedést kellett benyújtani mulasztások, jogszabálysértések miatt.

A telepengedélyezési eljárások törvényességét 40 Pest megyei helyi önkormányzati jegyzőnél vizsgáltuk. A 262 első és 15 másodfokú ügyet érintő vizsgálat általános tapasztalata, hogy az eljáró hatóságok nem vonták be az összes szakhatóságot a kérelem elbírálásába és hiányos tartalmú kérelmek esetén sem hívták fel a kérelmezőt a lényeges és szükséges adatok pótlására. Előfordult, hogy a telepengedély megadásához nélkülözhetetlen más engedély (a tevékenység folytatásához épített létesítmény használatbavételi engedélyének) hiányában engedélyezték az adott tevékenység végzését. A megalapozatlan határozatok ellen 23 óvást nyújtottunk be jogszabálysértő mulasztások miatt és 37 felszólalással éltünk.

A közterület és a nyilvános hely rendje elleni, illetve a lakókörnyezet védelmét szolgáló helyi rendelkezéseket sértő magatartásokat szankcionáló önkormányzati rendeletekben megállapított szabálysértések miatt Pest megyében 29 település önkormányzatának jegyzőjénél tartottunk vizsgálatot a csendháborítás szabálysértése, köztisztasági szabálysértés és 24 önkormányzati rendeletben meghatározott szabálysértések miatt indult eljárásokra kiterjedően.

A szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználása és kezelési szabályai alkalmazásának törvényességét elemeztük a Győr-Moson-Sopron Megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi Szolgálatnál.

Az engedélyező határozatok leggyakoribb hibája, hogy nem vették figyelembe a talajvédelmi szakértők véleményét és azokra a mezőgazdasági területekre vonatkozóan is kiadták az engedélyeket, amelyeken a szakértő szerint ez a felhasználás tilos.

A már üzemelő és környezetvédelmi felülvizsgálatra köteles hulladéklerakókra vonatkozó eljárásokat vizsgáltuk az Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnél.

Megállapítottuk, hogy a hulladéklerakókkal kapcsolatos kötelezést tartalmazó határozatokban előírt határidők ellentmondásosak, több esetben korábbi határidővel kötelezték a hulladéklerakó üzemeltetőjét valamilyen tevékenységre, mint az annak alapjául szolgáló terv elkészítésére; a határozatok rendelkező része és indokolása nem volt egymással összhangban, hiányzott a rendelkező részből olyan előírás, amelynek az indokát a döntés tartalmazta.

A zaj- és rezgésvédelem, illetve levegőtisztaság védelme körében folytatott önkormányzati (jegyzői) hatósági eljárások törvényességét elemeztük Zala megyében.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény feljogosítja az ügyészt, hogy a környezet, illetve természeti érték, védett természeti terület veszélyeztetése esetén keresetet indítson a tevékenységtől való eltiltás, továbbá az okozott kár megtérítése iránt.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény felhatalmazása alapján az ügyész szintén jogosult bírósághoz fordulni a vonatkozó szabályok megsértése esetén és indítványt tehet a jogsértő tevékenység abbahagyására, illetve a tevékenységgel okozott kár megtérítésére.

A keresetek alapjául leginkább a környezet-, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségektől – az immár 10 éves együttműködés körében – érkező kötelezést megállapító, bírságoló határozatok szolgáltak. A megküldött 4.021 közigazgatási határozat áttekintése nyomán közel 300 egyedi ügy iratainak vizsgálatára került sor.

A peres eljárás előkészítése során az ügyész rendszerint felhívja a környezetszennyezőt arra, hogy szüntesse meg jogellenes tevékenységét, állítsa vissza az eredeti állapotot, adjon számot olyan technológiai fejlesztésekről, amelyek a különböző kibocsátási és szennyezettségi határértékek megtartását garantálhatják. Az elmúlt évben csaknem száz ilyen felhívást bocsátottak ki az ügyészségek, ami kétszerese a 2005. évben kibocsátottaknak. A felhívások a korábbi évekhez képest nagyobb részben voltak eredményesek. A kötelezettek a környezetveszélyeztetés megszüntetése érdekében együttműködési készséget tanúsítottak, érdemi válaszukban tájékoztatást adtak a rövid távon tervezett, környezeti állapotot javító intézkedéseikről.

A sikeres felhívások eredménye, hogy az előző évhez viszonyítva kevesebb kereset benyújtása vált szükségessé.

Bírósági eljárást kezdeményeztünk:

- természetvédelmi jogszabályok megsértése miatti kártérítés iránt,
- a felszíni és felszín alatti vizek védelme okán,
- levegőszennyezés miatt tevékenységtől eltiltás iránt,
- zajkibocsátási határérték túllépése miatt,
- tiltott módon történő halászat miatt,
- veszélyes hulladék kezelésére vonatkozó jogszabályi előírások megszegése miatt.

A természetkárosító magatartások jellemzően a védett növény, állat elpusztulásával, védett területen engedély nélküli fakivágással, tőzegkitermeléssel, jogellenes halászattal valósultak meg.

Környezetveszélyeztetés, -károsítás jellemzően a kibocsátási és minőségi határértékek túllépésével történt, illetve kötelező határozatok végrehajtása elmulasztásából eredt.

Az élővizeket, illetve befogadókat a megengedett határértéken túl szennyező kibocsátókkal szemben szinte minden évben szükségessé válik az ügyészi intézkedés. Magyarország szennyvíztisztító telepeinek, berendezéseinek az állapota nem mindig felel meg a jogszabályi követelményeknek. Az új környezetbarát technológia bevezetéséhez szükséges anyagi eszközök hiánya akadályozza a megengedett határérték elérését. A 2006. évben az illetékes megyei főügyészségek Heves, Győr-Moson-Sopron és Pest megye területén működő vízművek, illetve szennyvíztisztító telepek ellen nyújtottak be kereseteket a bírósághoz.

Súlyos vízminőség-romlást okoztak azok a juhtenyésztők, akik a 44 elhullott állatukat a Zagyva folyóba dobták. A kárelhárítási költségként felmerülő közel egymillió forint megtérítésére indított ügyészi kereset alapján a peres felek a bíróságon egyezséget kötöttek, az alperesek vállalták az okozott kárnak részletekben való megtérítését.

A levegő-szennyezettségi határértéket lépte túl hazai olajipari nagyvállalatunk balatonmagyaródi telepén működtetett pontforrása. A kén-hidrogén, szénhidrogén, kén-dioxid kibocsátása a megengedett határértéket több százszorosan meghaladta, ezért az illetékes ügyész a bíróságon a környezetszennyező tevékenységtől való eltiltásra tett indítványt.

Gyakori, hogy az ipari tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetek, magánszemélyek telephelyükön kezeletlenül hagynak veszélyes hulladékot, és ezáltal szennyezik a talajfelszínt és a felszín alatti vizeket.

Egy nyíregyházi székhelyű céggel szemben azért kezdeményeztünk bírósági eljárást, mert több éve – hatósági kötelező határozat ellenére – az ingatlanán található galvániszap, egyéb olajos hulladék ártalmatlanítását elmulasztotta.

C) A szabálysértési eljárásokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység

Az ügyész az ügyészségről szóló törvényben meghatározott körben és módon felügyeletet lát el a szabálysértési hatóságok és bírságoló szervek eljárásainak, határozatainak és intézkedéseinek, valamint azok végrehajtásának törvényessége felett. E jogkörében többek között törvényességi felügyeleti vizsgálatokat végez, és az általa feltárt jogszabálysértések miatt, azok orvoslására, illetve jogszabálysértő gyakorlat megszüntetése végett a törvényben, továbbá a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvényben (Sztv.) meghatározott intézkedéseket tesz. Ez a felügyelet azonban nem terjed ki a bíróságok hatáskörébe tartozó szabálysértésekre.

A szabálysértési hatóságok tevékenysége feletti felügyelet az ügyészi törvényességi felügyeleti munka több, mint 50 %-át teszi ki. Ez 2006-ban 73.558 szabálysértéssel kapcsolatos ügyet jelentett.

A törvényesség helyzetének kedvezőtlen alakulására utal, hogy az ügyészi intézkedések száma az elmúlt évben is szinte minden területen emelkedett.

Kiemelt jelentőségű a személyes szabadság korlátozására, illetve elvonására irányuló intézkedések – ez utóbbiak közül különösen a meg nem fizetett pénzbírság elzárásra átváltoztatása esetén az elzárás végrehajtása céljából elrendelt elővezetések – törvényességének ellenőrzése. Az Sztv. 78. §-ának (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szabálysértési hatóság által elrendelt elővezetés az ügyész jóváhagyásával foganatosítható. Az elmúlt évben az elővezetések jóváhagyása céljából érkezett megkeresések száma 12,5 %-kal emelkedett. Az intézkedés az esetek többségében (34.664 ügyben) jóváhagyásra került, 6,9 %-ban azonban valamilyen törvényességi kifogás miatt – megvédve az állampolgárokat attól, hogy személyes szabadságukat törvénytörően korlátozzák – az elővezetés jóváhagyását megtagadtuk.

Rendszeresen vizsgáltuk az önkormányzati szabálysértési hatóságok, a rendőri szabálysértési hatóságok, a felügyelet és a helyszíni bírságoló szervek tevékenységének törvényességét is.

A 2006. évben 3.426 óvás, 1.194 felszólalás, 1.620 jelzés, 518 felelősségre vonás kezdeményezés és 19 figyelmeztetés benyújtására került sor, ami összesen 6.777 intézkedést jelent. Az intézkedések 36 %-át közlekedési szabálysértési ügyben nyújtottuk be.

Az elbírált óvások 99 %-át, az összes intézkedés 99,2 %-át elfogadták a címzettek.

2006-ban 1.693 panasz érkezett szabálysértési ügyben, amelynek 40 %-ában ügyészi intézkedésre került sor. Az ügyészségeknek megküldött szabálysértési eljárást megszüntető határozatok száma a tárgyévben 71.865 volt.

Vizsgálattal és utóvizsgálattal is rendszeresen figyelemmel kísértük az egyes szabálysértési hatóságok és a szabálysértés miatt eljáró egyéb szervek eljárásainak törvényességét. A szabálysértési vizsgálatok tárgyának megválasztása során fontos hangsúlyt kapnak azok a jelzések és információk, amelyek rendszerint megalapozottan utalnak a jogterületen kialakult szabályozási, illetve jogalkalmazási problémákra.

Az előző időszakokban az ügyészségekhez érkezett szabálysértési tárgyú törvényességi kérelmek túlnyomó többségében a helyszíni bírságolás, illetve a meg nem fizetett szabálysértési bírság behajtásával kapcsolatos hatósági intézkedéseket sérelmezték.

Ügyészi vizsgálatokat tartottunk önkormányzati adóhatóságnál, vámhivataloknál, rendőrségnél, határőrségnél és a közterület felügyeleteknél is.

A helyszíni bírság kivetése és a meg nem fizetett bírság behajtása tárgyában folytatott vizsgálatok az egyes jogszabályok közötti összhang hiányát és a korábbi években is gyakran tapasztalt jogsértéseket tárták fel.

A végrehajtás eredményességét késleltető szabályozási hiányosságként állapítottuk meg, hogy az adók módjára történő végrehajtást foganatosító jegyzők – az intézkedési kötelezettségüket szabályozó törvényi előírás hiányában – sok esetben csak késedelmesen intézkednek a behajtás elrendelése iránt.

A szabályozás fogyatékoságára vezethető vissza a meg nem fizetett szabálysértési bírság közérdekű munkára történő átváltoztatásával kapcsolatban tapasztalt számos jogalkalmazási probléma is. A rendelkezésre álló munkahelyek alacsony száma e végrehajtási mód foganatosítását leszűkíti, emellett egyre szélesebb körben terjedt el az a bírói álláspont is, hogy a közérdekű munka felajánlásának hiányában nem jogszerű a következő végrehajtási fokozatra – az elzárás-

ra átváltoztatásra – való áttérés. Ennek következtében a szabálysértés miatti ilyen büntetések egyre nagyobb hányada végrehajthatatlan.

Általánosságban megállapítható az is, hogy a felettes közigazgatási szervek nem mindenben tesznek eleget az Sztv. 37. §-ában meghatározott irányító jogkörükből fakadó kötelezettségeiknek, ritkán élnek a törvényben előírt törvényességi ellenőrzési jogkörükkel. Az alárendelt hatóság rendszeres ellenőrzése és szakmai irányítása helyett, a felettes közigazgatási hatóságok inkább a konkrét ügyekben hozott határozatok ügyészi felülvizsgálatát kezdeményezik.

A szabálysértési ügyekben kiszabott pénzbírság végrehajtása érdekében folytatott eljárások törvényességi vizsgálatai során szerzett ügyészi tapasztalatok is alátámasztják az Sztv. – ezen belül a végrehajtásra vonatkozó rendelkezések – felülvizsgálatának sürgető igényét.

D) A közigazgatással kapcsolatos más ügyészi feladatok

A törvényességi felügyeleti munkára 2006-ban is elsődlegesen az önkormányzati, illetve más hatósági tevékenységet folytató szervek eljárásainak és határozatainak törvényességi szempontú ellenőrzése volt jellemző. Ennek egyik hatékony eszköze az ügyészi vizsgálatok tartása. A vizsgálatok arra is alkalmasak, hogy egy-egy új jogszabály gyakorlatban történő alkalmazásának tapasztalatai alapján feltárják a jogszabályi hiányosságokat, vagy egyes jogi területeken akár a túlszabályozottságot is. Az ilyen jellegű ügyészi megállapítások pedig az érintett jogszabály módosításának, kiegészítésének ügyészi kezdeményezését eredményezhetik.

A 2005. november 1-jén hatályba lépett Ket. végrehajtása 2006-ban vetette fel azokat a jogi problémákat, amelyek várható bekövetkezésére a Legfőbb Ügyészség a törvény módosítását indítványozó, a Belügyminisztériumhoz írt megkereséseiben (2005-ben és 2006-ban egyaránt) már felhívta a figyelmet. (Pl. az ügyféli értesítéssel, a hirdetményi kézbesítéssel, a helyszíni szemlével, az ügyész intézkedési lehetőségének Ket. által történt korlátozásával kapcsolatban.) Javaslatainkban hangsúlyoztuk, hogy a Ket. ügyészi óvásra vonatkozó 118. §-a (1) bekezdésének mielőbbi módosítása szükséges, mert az átgondolatlan szabályozásból eredő probléma jogértelmezéssel nem oldható meg. A hatályos rendelkezés azáltal, hogy óvás benyújtását kizárólag a jogszabálysértő hatósági határozat ellen teszi lehetővé, a végzéssel szemben azonban nem, jelentős mértékben szűkíti az ügyész intézkedési lehetőségeit, és nincs összhangban a Ket. által módosított Ütv.-vel sem.

A lakosságot közvetlenül érinti a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ügyészi tevékenység. Az ügyészség a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatait

elsősorban a fogyasztóvédelmi felügyelőséggel, mint általános fogyasztóvédelmi hatósággal együttműködve gyakorolja, de tevékenysége során más fogyasztóvédelmi hatóság tevékenysége törvényességét is felügyeli.

A fogyasztóvédelmi felügyelőségek a korábbi évek gyakorlatának megfelelően megküldik a főügyészségeknek a fogyasztóvédelmi bírságot határozataikat.

A 2006-ban megküldött 5.142 határozat alapján 323 esetben került sor iratok bekérésére, illetve ügyészi intézkedés benyújtására, jellemzően eljárási hiányosságok, illetve reklám felügyeleti ügyben történt téves minősítés miatt. Az ügyészséghez benyújtott törvényességi kérelmek, közérdekű bejelentések száma az előző évihez képest nőtt, s azok leggyakrabban (telefon-, kábel TV, internet-) szolgáltatók tevékenységét sérelmezték.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos jellemző jogsértő magatartások, továbbá a hamis mérés, számolás, a vásárlók tájékoztatására vonatkozó kötelezettség elmulasztása, életveszélyes, hibás műszaki termékek árusítása.

Az ügyész a fogyasztók érdekében indított közérdekű kereseteiben az alperes jogsértő tevékenységtől való eltiltására tesz általában indítványt. Hibás teljesítés esetén a bíróságtól annak megállapítását kéri, hogy elállási jogukat gyakorolhassák a vásárlók, továbbá a megszűnt szerződések alapján a kifizetett vételárat kapják vissza.

Így pl. az ország több városában számítástechnikai eszközöket forgalmazó vállalkozást azért perelt be a Baranya Megyei Főügyészség, mert az az interneten közzétett garanciális feltételekről szóló tájékoztatójában – jogszabályellenesen – a termék hibás volta miatti cseréjét az értékkülönbséget megfizetésétől tette függővé.

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 39. §-ának (1) bekezdése feljogosítja az ügyészt, hogy az ellen, akinek jogszabályba ütköző tevékenysége a fogyasztók széles körét érinti, vagy jelentős nagyságú hátrányt okoz, pert indítson a fogyasztói igények iránt.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a fogyasztói jogok védelmének hatásos eszköze lehet a jogszabálysértő tevékenységet folytató kereskedőnek, szolgáltatónak a perindítást megelőzően önkéntes teljesítésre való felhívása, amelyben az ügyész határidő megállapítása mellett arra szólítja fel a kötelezettet, adjon tájékoztatást, milyen intézkedéseket tervez a fogyasztók érdekében. A beszámolóval érintett időszakban több mint 50 ilyen felhívást adott ki az ügyészség. A jogsza-

bályi felhatalmazás alapján az ügyész tipikusan a multinacionális kereskedelmi vállalkozásokkal, szolgáltatókkal szemben fordul bírósághoz.

A fogyasztóvédelmi keresetek száma az előző évekhez viszonyítottan jelentősen emelkedett.

Több főügyészség jelezte, hogy a helyi jegyzők a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény 7/A. §-ában foglalt jogkörükben a parlagfű elleni közérdekű védekezés foganatosítása érdekében az ügyészséghez fordultak a Ket. 57. §-ának (2) bekezdésében szabályozott ügyészi jóváhagyásért. Megkeresésük alapja a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium szakmai irányításával készült Útmutató (a települési önkormányzatoknak a parlagfű pollenszenyezésének csökkentésére című kiadvány) volt. Az Útmutató tartalmának vizsgálata során megállapítottuk, hogy az nemcsak az ügyészi jóváhagyás szükségessége tekintetében, hanem a határozat tartalmára és a rendőrség közreműködésére vonatkozóan is jogszabályba ütköző iránymutatást ad a jogalkalmazóknak. Ezért az Útmutató módosításának szükségességére hívtuk fel a minisztériumot.

A Legfelsőbb Bíróság Jogegységi Tanácsának megkeresésére két közigazgatási jogegységi határozatra vonatkozóan nyilvánítottunk véleményt. Az egyik témája a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a határozat végrehajtása felfüggesztésének feltételei, a másik tárgya a közigazgatási perben a keresetlevél idézés nélküli elutasíthatósága. Mindkét meghozott jogegységi határozat az álláspontunkat tükröző tartalommal jelent meg.

E) A cégbírósági eljáráshoz kapcsolódó ügyészi tevékenység

A gazdasági jogi szakterületen az ügyészi részvétel markáns formája a bíróság hatáskörébe tartozó egyoldalú eljárásokban, különösen a cégeljárásban való közreműködés.

A Ctv. – az eddigi szabályozáshoz hasonlóan – ügyész számára a cégeljáráshoz különböző hatásköröket biztosít. Ellenérdekű fél hiányában az ügyészség az a kívülálló szerv, amely a bejegyzési, változásbejegyzési eljárás során elkövetett törvénysértések kiküszöbölésében szerepet játszhat, illetve a cégek ellen – törvényes működésük kikényszerítése céljából – cégbírósági eljárást kezdeményezhet. Ez a követelmény fokozottan vonatkozik a közhasznú jogállású közhasznú társaságokra, mivel ezek jogszabályoknak megfelelő működése olyan közösségi érdek, amely az általános gazdasági és cégjogi szabályozáshoz képest erőteljesebb felügyeletet igényel.

A törvény keresetindítási jogot biztosít az ügyész számára a cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelemnek helyt adó végzés ellen, ha a végzés, illetve a bejegyzés alapjául szolgáló iratok jogszabálysértők.

Az ügyész a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása iránt is pert indíthat a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvényben meghatározott okokból. A kereset a cégbejegyző végzés közzétételétől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül nyújtható be. A cégügyek száma jelentősen emelkedett (2005-ben 100, 2006-ban 138).

Az ügyészi perindítás alapja a közérdek, amely a cégnyilvántartás közhitelenségéhez fűződik.

A törvény lehetőséget ad arra is, hogy az ügyész hivatalból vagy kérelemre nemperes eljárást kezdeményezzen, ha a cégjegyzékbe bejegyzett adatok törvénysértők, a cégjegyzéki adatok vagy a létesítő okirat hiányos, illetve ha a cégek nem tartják be a működésükkel kapcsolatos rendelkezéseket. Ennek során lehetőség van az ún. „fantomizált” cégek ellen törlési eljárás kezdeményezésére is.

Az előző évhez viszonyítva az ügyész által kezdeményezett cégtörvényességi eljárások száma tovább emelkedett (2005-ben 884, 2006-ban 1.021).

Az ügyészség egyes, jelentős közérdeklődést kiváltó ügyekben (pl. a Magyar Rádió Rt. vezető tisztségviselője megválasztásának elmulasztása) eredménnyel kezdeményezett cégbírósi eljárást, elősegítve ezzel a törvényes működés helyreállítását.

F) A munkaviszony és a szolgálati viszony szabályai érvényesülésének segítése

Az ügyészi törvényességi felügyelet a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.), valamint a köztisztviselői, a közalkalmazotti törvény és a szolgálati jogviszonyokat szabályozó törvények hatálya alá tartozó munkáltatóknak a foglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó egyedi döntéseire és általános érvényű rendelkezéseire terjed ki.

Az ügyészség a beszámolási időszakban törvényességi vizsgálatokkal és a jogsértések megszüntetését célzó intézkedésekkel segítette a munkaviszonyban, illetőleg szolgálati viszonyban állók jogainak védelmét szolgáló garanciális rendelkezések érvényesülését.

A Legfőbb Ügyészség – vizsgálati terv alapján folytatott – vizsgálata és a főügyészségek saját kezdeményezésű vizsgálatai mellett az ügyészségek kérelmek, bejelentések kivizsgálása alapján munkaügyi tárgyú perekkel kapcsolatban 53 intézkedést tettek.

G) A társadalmi szervek és alapítványok törvényességi felügyelete

A Ptk., illetőleg az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény az alapítványok és a társadalmi szervezetek működésének törvényességi felügyeletét az ügyészség hatáskörébe utalta. A törvényességi felügyelet hatékony ellátása iránt jogos társadalmi igény jelentkezik, mivel a civil szervezetek a társadalom különböző területén fontos közérdekű célokat valósítanak meg. Jogos a társadalmi elvárás, hogy az adózási és egyéb kedvezményben részesülő, közhasznúként nyilvántartott szervezetek, a jelentős költségvetési támogatásban részesülő közalapítványok működése, gazdálkodása átlátható legyen, tevékenységük valóban a közérdekű célok megvalósítását szolgálja.

Az ügyészség a társadalmi elvárásoknak eleget téve mindig nagy figyelmet fordított a civil szervezetek működésének törvényességi felügyeletére.

A törvényes működés alapfeltétele, hogy a létesítő okirat (alapszabály, alapító okirat) megfeleljen a törvény előírásainak. A létesítő okiratban előforduló jogszabálysértések, egyéb hiányosságok – különösen az alapítványoknál – a működés során már nehezen vagy egyáltalán nem orvosolhatók.

Az alapítóra az ügyészi törvényességi felügyelet nem terjed ki, így az alapító okiratban előforduló jogsértések kiküszöbölése érdekében vele szemben ügyészi intézkedés nem tehető.

Az ügyészség a bíróságnak az alapítványok, egyesületek bírósági, illetve közhasznúsági nyilvántartásba vételét elrendelő végzése ellen benyújtott fellebbezéssel tudja megakadályozni, hogy a törvényi előírásoknak meg nem felelő alapszabállyal létrejött szervezeteket bírósági nyilvántartásba vegyenek. Az elmúlt évben az ügyészségek alapítványi, egyesületi nyilvántartásba vételt elrendelő végzések ellen 434 fellebbezést nyújtottak be. E mellett az ügyészség 158 egyéb eljárást (pl. közhasznúsági nyilvántartásból való törlést) kezdeményezett.

Az ügyészség – hivatalból vagy kérelemre – rendszeresen vizsgálja az alapítványok, egyesületek, különösen a közhasznúként nyilvántartott szervezetek működésének törvényességét. A korábbi évek tapasztalatai azt mutatták, hogy a civil szervezetek működése még kívánnivalókat hagy maga után. A vizsgálatokat indokolta az is, hogy számos, a bírósági nyilvántartásban szereplő szervezet ténylegesen már nem működik. A vizsgálatok száma az alapítványok-

nál, egyesületeknél egyaránt emelkedett. Az ügyészségek 2006-ban 981 (2005-ben 574) alapítványt és 69 (2005-ben 55) közalapítványt vizsgáltak.

A társadalmi szervezeteknél a vizsgálatok száma a 2005. évi 1.340-ről 2006-ban 1.531-re emelkedett. Emellett sor került 17 köztestület és 65 közhasznú társaság közhasznúsági tevékenységének vizsgálatára is. A vizsgálatok eredményeként az ügyészségek összesen 2.969 intézkedést nyújtottak be a szervek vezetőihez a működés törvényességének helyreállítása érdekében (2005-ben az intézkedések száma 2.353 volt).

Az intézkedések megoszlása: 358 óvás, 1.616 felszólalás, 33 figyelmeztetés, 951 jelzés, 11 felelősségre vonás kezdeményezése.

A vizsgálat számos esetben amiatt nem volt lefolytatható, mert a vizsgálni kívánt alapítvány, egyesület már nem működött.

Az ügyészségek alapítványok ellen 528, egyesületek ellen 957 keresetet nyújtottak be, ezek túlnyomó többsége a szervezet megszűnésének megállapítására irányult.

Négyévenként visszatérő feladatot jelent az ügyészség számára pártok ellen megszűnés megállapítása iránti kereset benyújtása. A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény 3. §-ának (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság az ügyész indítványára – a párt társadalmi szervezatként való további működésének érintetlenül hagyásával – megállapítja a párt működésének megszűnését, ha a párt egymást követő két általános országgyűlési képviselőválasztáson nem állít jelöltet.

E rendelkezés alapján a 2002. és a 2006. évi általános országgyűlési képviselőválasztáson történt jelöltállításokat figyelembe véve a Legfőbb Ügyészség 45 párt ellen nyújtott be keresetet amiatt, hogy nem tudott jelöltet állítani.

H) Az ügyészséghez benyújtott törvényességi kérelmek tapasztalatai

Az ügyészség alkotmányos kötelezettségei közé tartozik a természetes és a jogi személyek által benyújtott törvényességi kérelmek és egyéb beadványok kivizsgálása és a szükséges ügyészi intézkedések megtétele.

Az ügyészséghez benyújtott törvényességi kérelmek száma a közigazgatási szakterületen – az előző évi 4.158-hoz közel hasonló – összesen 4.133 volt. Változatlanul jelentős a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium megyei Földművelésügyi Hivatalainak, valamint a megyei és körzeti földhivatalok eljárását és döntéseit sérelmező beadványok száma.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium megyei hivatalainak tevékenységét évek óta jellemzi a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészi szervekkel való együttműködés a kárpótlási eljárásokhoz kapcsolódó döntések terén.

Az FVM Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hivatala az év során két alkalommal is megkereste az ügyészséget saját törvénysértő határozatai elleni intézkedések benyújtása érdekében, mivel a Hivatal határozatainak törvénysértő voltát olyan időpontban ismerte fel, amikor saját hatáskörben a határozatok visszavonására nem volt már mód. Az ügyészség 21 óvást nyújtott be.

Új ügytípusként jelentkeztek a közforgalmú gyógyszerár létesítésének engedélyezésével kapcsolatos kérelmek. A biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény hatálybalépésével (az ún. patika-liberalizációval összefüggésben) azonban a jövőben ebbe az ügykategóriába tartozó kérelem várhatóan csak elvétve fordul majd elő.

A fogyasztóvédelmi tevékenységet is ellátó hatóságok (Nemzeti Hírközlési Hatóság, Magyar Energia Hivatal, kereskedelmi hatósági jogkörben eljáró jegyző) e minőségben folytatott közigazgatási eljárásait sérelmező törvényességi kérelmek évről évre jelentős számban fordulnak elő az ügyészségeken. E törvényességi kérelmek többsége 2006-ban is megalapozatlannak bizonyult, néhány esetben azonban – elsősorban eljárási jogszabálysértések miatt – ügyészi intézkedésre került sor.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség eljárta olyan ügyben, amelynek kapcsán 4 megalapozatlan művelési ág megváltoztatásának átvezetéséről, illetve művelésből kivonásról rendelkező határozatot óvtak meg eredményesen. Ebben az ügyben büntetőeljárást is kezdeményeztek.

Óvást nyújtottak be abban az ügyben is, amelyben két szlovák állampolgár kérelmére elsődlegesen lakóhelyként szolgáló két ingatlanra is jegyezték be tulajdonjogot. A földhivatal nem észlelte, hogy ilyen jogcímen a kérelmezők engedély nélkül csak egy ingatlant szerezhettek volna.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség a törvényességi kérelmek (157) kapcsán kiemelkedően nagyszámú, 101 ügyészi óvást nyújtott be (2005-ben az óvások száma 60 volt).

Szabálysértési ügyekben 2006-ban 1.949 törvényességi kérelmet terjesztettek elő, ebből 1.361 közlekedési szabálysértéshez kapcsolódott. Az utóbbiakra vonatkozóan a kérelmek többsége megalapozatlan volt.

A korábbi évek tapasztalataihoz képest a 2006-ban benyújtott törvényességi kérelmekben, közérdekű bejelentésekben a társadalmi szervezetek igényérvényesítése erőteljesebb, több ügyben igényelték a kérelmezők a határozatok nyilvánosságát is.

Az ügyészséghez 2006-ban 81 kifejezetten környezet- és természetvédelmi tárgyú törvényességi kérelem érkezett, ami a 2005. évi 72-höz képest emelkedést jelent. Jellemzően a különböző tevékenységekkel járó kedvezőtlen környezeti hatások (zaj, bűz, levegőszennyezés) miatti eljárások késedelmét, erélytelenségét, esetleges elmaradását, a kötelezések végrehajtásának hiányát sérelmezték.

Ugyancsak nőtt az építésügyi törvényességi kérelmek száma, 349-ről 367-re. A különböző bontásokat, építkezéseket engedélyező határozatokat és építési tevékenységeket kifogásoló beadványok több, mint felét (171) a Fővárosi és a Pest Megyei Főügyészséghez nyújtották be.

A kérelmezők jellemzően az ügyben érintett magán- vagy jogi személyek voltak, de több esetben környezetvédelmi célra alakult társadalmi szervezetek keresték meg az ügyészséget.

A civil szervezetek működését sérelmező törvényességi kérelmek száma kisebb mértékben csökkent. Az elmúlt évben alapítványok, közalapítványok működésével kapcsolatban 153, egyesületek, közhasznú társaságok, köztestületek, pártok, egyházak, sportági szakszövetségek működését érintően 363 törvényességi kérelem érkezett.

Több kérelem irányult a gazdasági jog területére tartozó jogszabályokat alkalmazó közigazgatási szervek, pl. a Gazdasági Versenyhivatal, Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal határozatainak felülvizsgálatára. A kérelmek kivizsgálása alapján sor került több óvás és felszólalás benyújtására.

A magánjogi tárgyú beadványok között gyakori a közérdekű kereset benyújtására irányuló kérelem. Ezek jelentős részénél azonban az állapítható meg, hogy a kérelmezők saját vagy cégük érdekeit minősítik közérdekké. Sok esetben olyan ügyekben kérnek az állampolgárok ügyészi fellépést, intézkedést, amelyekben az ügyésznek nincs hatásköre. A kérelmek kivizsgálása alapján az ügyészek megtették a szükséges intézkedéseket, elutasítás esetén pedig fokozott figyelmet fordítottak arra, hogy a kérelmezőnek küldött értesítés közérthető és meggyőző legyen.

I) Gyermek- és ifjúságvédelmi törvényességi felügyeleti ügyészi tevékenység

A gyermek- és ifjúságvédelmi szakterület büntetőjogon kívüli tevékenységének középpontjában az elmúlt évben is a törvényességi vizsgálatok végzése, valamint a különböző kérelmek, panaszok intézése állt.

A törvényességi vizsgálatok a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény végrehajtásának széles körét érintették. A főügyészségek az elmúlt évben saját hatáskörben lefolytatott vizsgálatok kapcsán 1.378 intézkedést tettek.

A törvényességi felügyeleti vizsgálatok végzése terén több megyében is átlagot meghaladó aktivitás volt tapasztalható. Így például 2006-ban Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a szakterületi ügyészek 35 hatóságot érintően 28 vizsgálatot folytattak le, melyek eredményeként 70 ügyészi intézkedésre került sor.

A kiskorúak által és sérelmükre elkövetett egyes bűncselekmények ráirányították a figyelmet a gyermek- és fiatalkorúak veszélyeztetettségének problémájára. Erre is tekintettel több főügyészség is vizsgálta a kiskorúak védelembe, valamint átmeneti és tartós nevelésbe vételével kapcsolatos gyámhatósági eljárások törvényességét. A vizsgálatok több hiányosságot is feltártak.

Így például a Heves Megyei Főügyészség megállapítása szerint a vizsgált gyámhatóságoknál nem alakult ki a védelembe vételi eljárások egységes gyakorlata, a gyámhatóságok döntően a gyermekjóléti szolgálatok véleményére támaszkodnak. Az ügyintézés során az európai uniós elvárásoknak megfelelő jogalkalmazás nem érvényesül, a hatóságok nem mindig tulajdonítanak kellő jelentőséget az eljárással érintett gyermekek véleményének, esetenként azt ki sem kéri. A Pest Megyei Főügyészség a kiskorúak átmeneti és tartós nevelésbe vételére irányuló – hat gyámhivatalt érintő – eljárások törvényességi vizsgálata kapcsán tett megállapítása szerint a gyámhivatalok jogalkalmazó tevékenységének e jogterületen tapasztalható általános fogyatékosága, hogy gyakran elmarad a gondozási díj megállapítása vagy a megállapított összeg megalapozatlan.

A főügyészségek a tárgyévben is megvizsgálták a gyámhivatalok gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése tárgyában hozott határozatok törvényességét, továbbá a szakterület hatáskörébe tartozó szabálysértési ügyekben hozott határozatok jogszerűségét. A feltárt visszasságok miatt ezeken a területeken is többször merült fel intézkedés szükségessége. A Vas Megyei Főügyészség például 114 szabálysértési eljárást megszüntető határozat felülvizsgálata során 15 kiemelt ügyészi intézkedést tett.

A szakterületi törvényességi felügyeleti tevékenység ellátása kapcsán egyes megyékben tapasztalható volt, hogy a gyámhivatalok munkája, illetve a jegyzők gyámhatósági feladatainak ellátása sok jogalkalmazási problémával terhelt, ami az alkalmazandó jogszabályok gyakori módosítására, valamint a szükséges felkészültség eseti hiányára is visszavezethető. A Pest Megyei Főügyészség például a beszámolási időszakban ilyen okokból összesen 157 óvást, 57 felszólalást és 54 jelzést nyújtott be, továbbá két személlyel szemben kezdeményezett büntetőeljárást.

A főügyészségek a gyermek- és ifjúságvédelmi szakterületen az elmúlt évben is számos törvényességi kérelmet és egyéb egyedi beadványt bíráltak el. Ezek zömmel a gyámhivatali eljárásokra és határozatokra, a fiatal- vagy gyermekkorúak szabálysértési ügyeire, a szociális gyermekintézményekben elhelyezett gyámhatósági beutaltak térítési díjára és családi pótlékának felhasználására vonatkoztak, vagy a gyermektartásdíj állam által előlegezésével voltak kapcsolatosak. A Fővárosi Főügyészség például 2006-ban 33 ilyen törvényességi kérelem tárgyában járt el.

J) Magánjogi és közigazgatási jogi szakági vizsgálatok

a) A Legfőbb Ügyészség vizsgálati terve alapján a székhely szerint illetékes megyei főügyészségek vizsgálatot tartottak a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal regionális szervezeti egységeinél az ellenőrzési, kötelezési, bírságotlasi hatósági tevékenység törvényességének ellenőrzésére. A Hivatal országos illetékességű Hatósági Igazgatóságán és a másodfokú hatósági tevékenységet ellátó Hatósági Főfelügyeleténél a vizsgálatot a Legfőbb Ügyészség végezte el.

A közigazgatási hatósági eljárás különböző szabályainak megsértése jellemzően a következőkben nyilvánult meg: a határozatok tartalma, a döntések indokolása hiányos volt, a kézbesítési szabályokat nem tartották be, túllépték az ügyintézési határidőt, az ellenőrzésekről nem készült jegyzőkönyv, vagy annak tartalma nem felelt meg a jogszabályoknak.

Ellenőrzési kötelezettségüknek az irodák nem tesznek mindenben eleget, különösen régészeti lelőhelyek és műemlékeket érintő építési munkák vonatkozásában. Többször tapasztaltuk az örökségvédelmi bírság kiszabásának elmulasztását, illetve a kiszabott, de önként meg nem fizetett bírság behajtása iránti intézkedés késedelmét vagy teljes hiányát is.

Az ügyészi vizsgálat eredményeként valamennyi vizsgált szervezeti egységhez benyújtottunk ügyészi intézkedést. A vizsgálatral összefüggésben büntetőeljárás kezdeményezésére is sor került, mert műemléket rongáltak meg.

b) Jelentős számú ügyészi intézkedést eredményeztek a szociális ellátások (lakásfenntartási támogatás, mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása, ápolási díj, jövedelem pótló támogatás) megállapítására vonatkozó hatósági eljárásokat érintő vizsgálatok. Ezek tényállás tisztázási hiányosságokat, hatályon kívül helyezett jogszabályok alkalmazását, az ellátás kezdő időpontjának, valamint az ellátás összegének helytelen megállapítását, kézbesítési szabálytalanságokat tártak fel.

c) A főügyészségek éves vizsgálati tervük alapján folytattak vizsgálatokat különböző jogterületeket, környezetvédelmi elemeket érintően. Az összesen 221 vizsgálatot – amelynek többsége az önkormányzati környezetvédelmi hatóságokat érintette – követően 164 ügyészi intézkedés történt.

d) A jegyzők vízgazdálkodással kapcsolatos hatósági tevékenységének törvényességi ellenőrzésére 47 települési önkormányzatnál került sor.

A jegyzők leggyakrabban házi, kommunális szennyvíz elszikkasztását szolgáló létesítmény megépítésére, illetve házi vízellátás érdekében kút létesítésére adtak engedélyt a benyújtott kérelmek alapján. A határozatok érdemét érintő intézkedésre (óvásra) nem volt szükség, azonban az eljárási hiányosságok miatt felszólalásokat és jelzéseket nyújtottunk be, főképpen az ügyintézési határidő túllépése, a határozatok tartalmi és formai hiányosságai, az ellenőrzési kötelezettség elmulasztása miatt.

e) Az építmények, helyiségek rendeltetési módja változtatásának engedélyezésével kapcsolatos eljárások törvényességi vizsgálata során is hasonló jogszabálysértéseket tapasztaltunk.

f) További vizsgálati témák voltak még 2006-ban:

- a szabálysértési helyszíni bírságolás;
- a végrehajtás törvényességének ellenőrzése egyes szabálysértési hatóságoknál, önkormányzati adóhatóságoknál, vámhivataloknál, rendőrségnél, határőrségnél, közterület felügyeletnél;
- fogyasztóvédelmi hatóságok bírság kiszabási eljárásai;
- társasházakkal kapcsolatos ingatlan-nyilvántartási bejegyzések törvényessége.

g) A Legfőbb Ügyészség vizsgálati terve alapján a főügyészségek megvizsgálták a munkaügyi központoknál és a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó gazdasági társaságoknál a munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó gyakorlat törvényességét. A vizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy a munkaerő-kölcsönzés nyilvántartásba vételére és a munkaerő-kölcsönzés céljából munka-

viszony létesítésére, megszüntetésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések hogyan érvényesülnek a gyakorlatban.

A vizsgálat a megyei (fővárosi) munkaügyi központok mellett 155 munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó gazdasági társaságra terjedt ki.

A vizsgálat megállapítása szerint a munkaügyi központok a nyilvántartásba vételi kötelezettségüket alapvetően törvényesen látják el. A munkaügyi központok által végzett ellenőrzések száma azonban csekély volt. Az ellenőrzési jogkör a kölcsönbe adó infrastruktúrája folyamatos meglétének vizsgálatára terjed ki. Előfordult, hogy a munkaügyi központ a nyilvántartásba vételi kérelemben megjelölt telephelyet elfogadta, bár annak meglétét a cégnyilvántartás nem támasztotta alá. Az ellenőrzések gyakorisága azonban önmagában nem elegendő az ún. aktatáskás cégek kiszűrésére, illetve működésük megszüntetésére.

A vizsgálat során megállapítható volt, hogy a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó szervezetek és alkalmazottaik felkészültsége rendkívül eltérő. Erre is visszavezethetően nagy számban fordult elő, hogy a munkavállalókat – az Mt. előírásai ellenére – úgy alkalmazták munkaerő-kölcsönzés keretében, hogy a foglalkoztatás a munkaszerződésben nem szerepelt, illetve a nem munkaerő-kölcsönzéssel létesített munkaviszonyt munkaerő-kölcsönzésre módosították.

Gyakran elmaradt a munkavállalók korrekt tájékoztatása.

A vizsgálat során feltárt jogszabálysértések, különböző hiányosságok megszüntetése érdekében az ügyészségek 217 intézkedést tettek, ezen belül 3 óvás, 151 felszólalás, 61 jelzés és 2 figyelmeztetés benyújtására került sor.

A Legfőbb Ügyészség több kérdésben a jogszabály módosítását kezdeményezte a Szociális és Munkaügyi Minisztériumnál.

h) A Legfőbb Ügyészség vizsgálati tervében előírt feladat mellett a főügyészségek saját kezdeményezésű vizsgálatok lefolytatásával is segítették a jogalkalmazó szervek törvényes működését.

i) A Heves Megyei Főügyészség megvizsgálta a munkáltatók és az érdekképviselői szervek törvényben szabályozott együttműködési kötelezettségének hatályosulását. A feltárt kisebb súlyú hiányosságok megszüntetésére megtette a szükséges ügyészi intézkedéseket.

j) A Zala Megyei Főügyészség az APEH megyei Igazgatóságánál és a megyei egészségbiztosítási pénztárnál vizsgálta egyes munkajogi szabályok alkalmazásának törvényességét. Az APEH megyei Igazgatóságához – jogszabály-

sértés megelőzése érdekében az SzMSz módosítása végett – figyelmeztetést nyújtott be.

k) A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség gazdasági társaságoknál vizsgálta a munkavállalókra vonatkozó garanciális rendelkezések érvényesülését. A vizsgálati tapasztalatok szerint a munkáltatók tisztában vannak a munkaviszony létesítésével, megszüntetésével kapcsolatos kötelezettségeikkel, a munkajogi szabályok utóbbi három évben bekövetkezett változásai azonban még nem mindenhol érvényesülnek a gyakorlatban.

l) Két főügyészség érdekvédelmi szervezet beadványa alapján vizsgálta, hogy a hatósági állatorvos a köztisztviselői összeférhetlenségre vonatkozó szabályok betartásával végez-e magán-állatorvosi tevékenységet. A vizsgálat több esetben megállapította a rendelkezések megsértését.

m) Saját kezdeményezés alapján ugyancsak két főügyészség végzett vizsgálatot közhasznú jogállású közhasznú társaságok működésével kapcsolatban. A vizsgálat során kiemelt figyelmet fordítottak a közhasznúsági jelentés, valamint a nyilvános és átlátható működésre vonatkozó követelmények betartására. A vizsgálat eredményeként az ügyészségek 10 felszólalást és 17 jelzést nyújtottak be. A Kiskunhalasi Semmelweis Kórház működtetési jogának átadásával kapcsolatban – országos érdeklődést kiváltott ügyben – folytatott vizsgálat eredményeként a főügyészség figyelmeztetést és jelzést nyújtott be a kiemelkedően közhasznú Kiskunhalasi Semmelweis Kórház Kht-hoz.

4. A katonai ügyészség tevékenysége

A) A katonai ügyészi tevékenységről általában

A katonai ügyészi szervezet az egységes ügyészi szervezet integráns része, amely egyúttal sajátos katonai szervezet is. A katonai ügyészek, katonai ügyészségi titkárok és katonai ügyészségi fogalmazók a Magyar Honvédség tényleges állományába tartozó hivatásos katonák, akik azonban az irányítás rendszere folytán tevékenységükben függetlenek az e szervezeten kívüli katonai hierarchiától. Ennek biztosítéka, hogy a katonai ügyészi szervezetet a legfőbb ügyész irányítja egyik helyettesén, a katonai főügyészen keresztül. A katonai ügyészség tényleges katonai, valamint polgári állományával kapcsolatos irányítási és munkáltatói jogok gyakorlásáról, valamint az illetmények megállapításáról ugyancsak az ügyészségre, illetve az ügyészségi szolgálati viszonyra vonatkozó törvények rendelkeznek.

A katonai ügyészség a jelenlegi szervezeti feltételek mellett az ügyészi feladatok végzése során különös figyelmet fordít arra, hogy a törvényhozó által a katonai büntetőeljárás hatáskörébe utalt ügyekben a büntetőjogi és más jellegű ügyészi feladatok gyors és szakszerű teljesítésével elősegítse a fegyveres szervezetek törvényes működését, fegyelmi helyzetük javítását is.

B) A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység

A katonai ügyészség büntetőjogi feladatait a törvényben a katonákra vonatkozó eltérések figyelembe vételével, az általános szabályok szerint látja el. A Be. 477. §-a (1) bekezdésének értelmében, ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el. A kisebb súlyú katonai vétségek esetében a parancsnokok által folytatott nyomozások felett a katonai ügyészség felügyeletet gyakorol, illetve azok nyomozását a hatáskörébe vonhatja.

A területi katonai ügyészségek a kizárólagos vádhatósági jogkörüket az első fokon eljáró fővárosi és a kijelölt további négy (Csongrád, Hajdú-Bihar, Győr-Moson-Sopron, valamint Somogy) megyei bíróság katonai tanácsai előtt gyakorolják. A fellebbezéssel és egyéb rendkívüli perorvoslatokkal érintett bűnügyekben – országos hatáskörrel – a Katonai Fellebbviteli Ügyészség teljesíti a törvényben meghatározott vádhatósági feladatát a Fővárosi Ítéltábla – ugyancsak országos hatáskörrel bíró – Katonai Tanácsa előtt.

A katonai ügyészi nyomozások felett a felügyeletet – illetve a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága előtti, rendes és rendkívüli perorvoslati feladatokat – a Katonai Főügyészség látja el.

A Btk. 122. §-ának (1) bekezdése szerint katona a Magyar Honvédség tényleges állományú, a Határőrség hivatásos és szerződéses állományú tagja, valamint a Rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, akiknek katonai bűncselekményei (Btk. XX. Fejezet) miatt katonai büntetőeljárásnak [Be. 470. § (1) bekezdés a) pont] van helye.

A Be. 470. §-a (1) bekezdésének b)-c) pontja alapján a katonai büntetőeljárás hatálya – a katonai bűncselekményeken kívül – kiterjed a Magyar Honvédség tényleges állományú tagjai által elkövetett bármely bűncselekményre, a Határőrség hivatásos és szerződéses, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, továbbá a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más köztörvényi bűncselekményeire is.

A katonai ügyészi szervezet felkészültsége és a bűnözési struktúra alább bemutatott változásai mellett szükséges itt is megemlíteni, hogy a Magyar Honvédségen kívüli fegyveres testületek – gyakorlatilag a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 1. §-a (1) bekezdésében nevesített valamennyi rendvédelmi szerv – esetében a jelenlegi katonai büntetőeljárás hatáskörök kiterjesztésével, a szolgálattal össze nem függő köztörvényes bűncselekmények esetén is lehetőség nyílna a büntetőeljárások eddigieknél gyorsabb, ezáltal ésszerűbb határidőn belül történő befejezésére.

A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed továbbá a szövetséges fegyveres erő tagja által elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó, szolgálattal össze nem függő köztörvényes bűncselekmények elbírálására [Be. 470. § (1) bekezdés d) pont] is. Ebben az esetben azonban a katonai büntetőeljárás során a NATO-val, illetve a tagállamaival kötött nemzetközi jogállási egyezmények speciális joghatósági és kölcsönös bűnügyi együttműködési szabályait is alkalmazni kell.

A katonai büntetőeljárásban a polgári személy büntársak büntetőjogi felelőssége kizárólag szoros személyi vagy tárgyi összefüggés esetén is csak akkor bírálható el, ha az eljárás elkülönítése egyébként nem lehetséges [Be. 470. § (3) bekezdés].

Ugyancsak katonai büntetőeljárásnak van helye akkor, ha a (magyar) katonai büntetőjogi fogalma alá tartozó személy a feljelentett katonai bűncselekményt (Btk. XX. fejezet) szövetséges fegyveres erő katonájával szemben, így például külföldön állomásozó békefenntartó alakulat tagjaként követi el (Btk. 122/A. §).

A tárgyévben a katonai ügyészségre 1.743 új büntető feljelentés érkezett, amely 2,1 %-kal volt több az előző évinél. A feljelentettek száma összesen 2.049 fő volt, ennek ellenére 5,8 %-kal kevesebb volt az előző évhez képest.

Az elsőfokú területi katonai ügyészségek az előző évről folyamatban maradt ügyekkel együtt 1.934 büntető feljelentés ügyében jártak el, amelyek 85,5 %-át eredményesen be is fejezték. Az év végén még befejezetlen 281 bűnügy kéthavi ügyérkezés átlagának felelt meg.

A katonai büntetőeljárásban 1.742 ismertté vált bűncselekmény elkövetését állapították meg és ezek összességükben közel ötödével (19,6 %-kal) csökkentek az előző év (2.167) adataihoz képest. Meg kell jegyezni, hogy 2005-ig a köztörvényes bűncselekmények aránya egy évtized alatt fokozatosan, 45 %-ról 69,2 %-ra változott, így ezek száma, sőt tárgyi súlya is tartósan megelőzte a ka-

tonai bűncselekmények mutatóit. A tárgyévben ez a tendencia azonban pontosan meg nem határozható okból megállt, az összes bűncselekménynek 67,3 %-a (1.173) volt köztörvényes bűncselekmény.

Az 569 ismertté vált katonai bűncselekmény közül 453 eset – az összes katonai bűncselekmény 79,6 %-a – volt szolgálati bűncselekmény, többségében szolgálatban kötelességszegés (300), amelyek harmadát (108-at) határőrök követték el. Ugyancsak jelentős volt a szolgálati feladat alóli kibúvások (115) száma, amelyek zöme az elkövetők szolgálatba lépését megelőzően történt szeszes ital fogyasztásával hozható összefüggésbe. Kisebb mértékű volt a szolgálati kibúvásoknak (15), a jelentési kötelezettségek megszegésének (16), az önkényes eltávozásoknak (3), valamint a szökéseknek (2) a száma. További 91 eset (9-cel több, mint tavaly) függelemsértés volt.

A katonai ügyészi szervek eddig is kiemelt figyelmet fordítottak a katonák egymás közötti durvaságát megjelenítő szolgálati visszaélések számának visszaszorítására, a hatékony bűnmegelőzésre. Ezzel összefüggésben kell megemlíteni, hogy 2004-ben még 253 ilyen bűncselekmény történt, a sorállomány 2005-ben történt kiváltásával ezen esetek száma látványosan 8 esetre csökkent, 2006-ban pedig már csak 2 esetben követték el szolgálati visszaélést.

Az előjárói bűncselekmények száma harmadával kevesebb (25), zömében alárendelt megsértése (14) és előjárói hatalommal visszaélés (9) volt.

A köztörvényes bűncselekmények között az egyes kiemelt bűncselekmények az alábbiak szerint alakultak.

A személy elleni bűncselekmények száma 79-ről 43-ra csökkent, amelyek az összes köztörvényes bűncselekmény 3,7 %-át tették ki. Ezek közül az elkövetők 11 esetben súlyos, 20 esetben pedig könnyű sérülést okoztak a sértetteknek. Az elmúlt évben nem követték el emberölést.

A közlekedési bűncselekmények száma 2004 óta csökkenő tendenciát mutat, hiszen 2005-ben a közlekedési bűncselekmények száma az előző évinek közel felére (111) csökkent, 2006-ban pedig már csak 85 ilyen bűncselekmény történt. Ez az összes köztörvényi bűncselekmény 7,2 %-át tette ki. Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy a tárgyévben közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt egyetlen ember sem vesztette életét. A közlekedési bűncselekmények jelentős többsége (57 az előző évi 62-höz képest) ittas vagy bódult állapotban történt gépjárművezetés miatt következett be. Ezek túlnyomó része (52 az előző évi 59-hez képest) volt a Magyar Honvédség állományába tartozó katonák terhére volt róható, 1 terhelt ittas járművezetésének eredményeként a sértett sajnálatos módon elhalálozott.

2006-ban 14 elkövető 23 esetben követett el a hivatali bűncselekmények között kiemeltként kezelt vesztegetést, míg előző évben még 23 elkövető terhére pontosan százal több (123) ilyen bűncselekmény elkövetését állapították meg. E bűncselekmény elkövetői között, csakúgy, mint az előző évben, katona most sem volt, azokat túlnyomórészt határőrök (19 esetben 10 fő) követték el.

A közrend elleni bűncselekmények száma a korábbi 474-ről 325-re csökkent. Kedvező változás, hogy ezen belül a kábítószerrel visszaélések száma is közel harmada (81 helyett 35) volt az előző évének.

A robbanóanyaggal, robbantószerrel, illetve lőfegyverrel, lőszerrel visszaélések száma azonban a korábbi 14 esettel szemben tavaly 22 eset volt, amelyeket zömükben egyéb sérelmet nem okozó, engedély nélküli birtoklással valósítottak meg.

A vagyon elleni bűncselekmények (526, melyből 126 polgári személyek, 400 pedig a büntetőjogi értelemben vett katonák terhére róható) körében a csökkenés 8,2 %-os volt, ezzel együtt kisebb lett a bűncselekményekkel szándékosan okozott károk összege is.

Nagy számban kellett eljárni az egyébként jelentős látenciát feltételező, illetve az átlagosnál több nyomozati munkát és szakértelmet igénylő szerzői és szomszédos jogok megsértése miatt (308). 256 esetben a Magyar Honvédség állományába tartozó katona, 1 esetben a büntetés-végrehajtás állományába tartozó személy, 51 esetben pedig polgári személy volt e bűncselekmények elkövetője.

A tárgyévben nyomozások eredményeként az előző évhez képest pontosan 5 millió forinttal kevesebb, összesen 84.900.000 Ft kár okozását állapították meg, amely károk 41,3 %-a az eljárások során megtérült, szemben az előző évi 19,1 %-os megtérülési aránnyal. Külön kiemelendő, hogy a 2004-ben megállapított károk teljes összege még 337.400.000 Ft volt, 2005-ben pedig a kárösszeg 89.900.000 Ft-ra csökkent. Ezen belül a fegyveres szervek vagyonában szándékos bűncselekménnyel okozott károk összege 2006-ban 24.896.327 Ft volt, de ezen károknak mindössze 12,5 %-a térült meg a büntetőeljárások során. Ezt részben magyarázza az, hogy a büntető bíróságok gyakorta utasítják a polgári jogi igények elbírálását egyéb – polgári bíróság hatáskörébe tartozó – törvényes útra.

Az előző évhez képest 17,8 %-kal csökkent az érdemi befejezésekkel érintett elkövetők száma (1.066 fő). Közülük 187 fő volt eredetileg is ismeretlen, de 129 gyanúsított kilétét a nyomozás során sikerült felderíteni, így ez a mutató jelentősen (69 %-ra) javult.

Az összes elkövető 1.066 fő volt. Ebből ismert volt, vagy ismertté vált 1.008 elkövető, akik közül 389 volt a Magyar Honvédség tényleges állományába tartozó katona (2005-ben ez még 595 volt), akiknek terhére az összes bűncselekmény 41,6 %-át, tehát 724 bűncselekmény elkövetését állapították meg. Ez utóbbi adat közel 40 %-os visszaesést mutat, hiszen 2005-ben a katonák terhére még 1.117 bűncselekmény elkövetése volt megállapítható.

A 176 határőr elkövető 218 bűncselekményt követett el, amely mintegy negyedével volt kevesebb az előző évi bűncselekményeik számánál (309).

A rendőr elkövetők száma szintén csökkent (268-ról 204-ra), arányuk azonban így is 12,3 %-ról 19,1 %-ra változott. A katonai büntetőeljárásra tartozó, rendőrök által elkövetett bűncselekmények száma ugyancsak jelentősen, 393-ról 240-re csökkent.

A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai ellen tett feljelentések száma azonban folyamatosan növekszik. A tárgyévben 141 fő ellen, mintegy harmadával több, 185 bűncselekmény elkövetése miatt – főként a fogvatartottak – ellen tettek feljelentést. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozó személyek (10 fő) ellen 11 bűncselekmény miatt indult katonai büntetőeljárás.

Szövetséges külföldi katona terhére 2006-ban nem állapították meg bűncselekmény elkövetését.

A büntetőjogi értelemben vett katonával együtt bűncselekményt (364 eset) elkövető polgári személyek száma – akik esetében a büntetőeljárások elkülönítése nem volt jogszerűen lehetséges – 165 fő, az összes elkövető 13,7 %-a volt. Terhükre a tárgyévben 364 esetben állapították meg bűncselekmény elkövetését (ami a köztörvényes bűncselekmények 31 %-a), holott előző évben csak 203 ilyen eset fordult elő, amely számottevő, 79,3 %-os növekedést jelent.

Az érdemi befejezések közül az előző év adataival (49 ügy) majdnem megegyező számban, 50 ügyben a feljelentés elutasításáról hoztak határozatot, további 1.430 ügyben (96,6 %) pedig lefolytatták a nyomozást. A pontosság kedvéért meg kell jegyezni, hogy 173 ügyet (például az ügyek áttétele, vagy egyesítése folytán) statisztikai szempontból nem lehetett e kategóriákon belül külön értékelni.

918 bűnügyben folyt kizárólagos ügyészi nyomozás, ezen ügyekben 422 alkalommal a katonai ügyészek a helyszínen is eljárak. Azon ügyekben, ahol a parancsnok önállóan végezte a nyomozást (171 ügyben, a nyomozott ügyek 12 %-ában), a katonai ügyészek felügyeletet gyakoroltak.

A kedvezőbb bűnügyi adatok mellett a katonai ügyészség tartósan kiemelkedő időszerűségi mutatói kis mértékben tovább javultak. A területi katonai ügyészségek a nyomozásokat az ügyek 83,9 %-ában a két hónapos törvényi alaphatáridőn belül befejezték, ez az arány 2005-ben 83 % volt. A hat hónapon túli nyomozások száma (21 ügy) az ügyeknek csupán az 1,5 %-át tette ki, s ezen ügyek többsége (15 ügy) is más hatóságtól, hosszabb nyomozást követően került áttételre a katonai ügyészségre. A katonai büntetőeljárásban nem volt olyan nyomozás, amelynek időtartama túllépte azt a mértéket, amely miatt a Be. 176. §-ának (2) bekezdése alapján a nyomozás megszüntetéséről kellett volna határozni.

A külföldön állomásozó magyar katonák ellen érkezett feljelentések, illetve a törvényességi vizsgálatok miatt szükségessé vált helyszíni feladatokat 2002. március 1-jétől, legfőbb ügyészi utasítás alapján felállított mobil katonai ügyészi csoport végzi. A tárgyévben nem vált szükségessé haladéktalanul elvégzendő, kizárólag külföldön történő nyomozás.

A katonai ügyészség korábbi javaslatának megfelelően, 2006. július 1-jén hatályba lépett a Be. 473. § (2) bekezdésének azon módosítása, mely szerint a Magyar Köztársaság határain kívül elkövetett bűncselekmény elbírálására a Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa, illetve ebből következően a Budapesti Katonai Ügyészség rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

A tárgyévben a Budapesti Katonai Ügyészségnek 14 ilyen elkövető ügyében kellett nyomozást lefolytatnia. A nyomozások eredményeként 4 terhelttel szemben 5 bűncselekmény elkövetése miatt került sor vádemelésre, viszonylag kisebb tárgyi súlyú bűncselekmények, pl. szolgálati tekintély (2 bűncselekmény) megsértése miatt.

A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések az előző évi 42 fő helyett 40 gyanúsítottat érintettek. Közülük 33 fő előzetes letartóztatásban, 4 gyanúsított csak őrizetben volt, 3 polgári személy gyanúsított pedig lakhelyelhagyási tilalom alatt állt. Az előzetes letartóztatással érintett terhelték ügyeiben a katonai ügyészek minden esetben soron kívüli eljárással törekedtek arra, hogy az elrendelt kényszerintézkedéseket a lehető leghamarabb megszüntessék. Ezt támasztja alá az, hogy a katonai ügyészek az előzetes letartóztatást az e kényszerintézkedéssel érintett gyanúsítottak 60,6 %-a esetében már a nyomozás során megszüntették, illetve 6 hónapon túli előzetes letartóztatásra katonai büntetőeljárásban nem is került sor.

Kiemelendő a kényszerintézkedések indítványozási gyakorlatának törvényessége és megalapozottsága. A katonai ügyészek kényszerintézkedés elrendelésére tett indítványát a bíróságok egyetlen alkalommal sem utasították el.

A területi katonai ügyészségek nyomozás felügyeleti feladatainak a tárgyévben is maradéktalanul eleget tettek. Tevékenységük eredményeképpen 15 esetben szignalizáció benyújtására, 4 esetben kártérítési eljárás, 10 esetben vizsgálat kezdeményezésére került sor, 78 fő ellen pedig fegyelmi eljárást kezdeményeztek.

A tárgyévben az előző évi 40 %-hoz képest 52 %-ra nőtt a nyomozás megszüntetések aránya. Miután azonban a felderítés aránya javult, alapos lehet az a következtetés, hogy a nyomozásokat azért kellett nagyobb arányban megszüntetni, mert nőtt az – zömében a büntetés-végrehajtási állomány ellen tett – alaptalan, vagy azon feljelentések száma, ahol a bűncselekmények elkövetése nem volt bizonyítható. Az 1.430 (2005-ben 1.544) nyomozott bűnügyben a nyomozás megszüntetésére 130-cal több, 750 esetben került sor, ebből 408 esetben a bizonyítottság hiánya, 342 esetben pedig a büntetőjogi felelősség hiánya miatt.

Konkrét személy büntetőjogi felelősségét a tárgyévben 14 (az előző évben 63) ügyben – zömmel a kábítószer fogyasztók esetében – azért nem volt szükséges megállapítani, mert a vádemelés elhalasztásának feltételei 20 (2005-ben pedig 16) gyanúsított esetében fennálltak.

A 2003. év óta ismét alkalmazható elterelési lehetőséggel élve, fegyelmi eljárásra 10-zel több, 42 katonai vétséget elkövető gyanúsított ügyét utalták vissza. További 57 gyanúsítottal szemben ügyészi megrovás alkalmazása történt (a megrovottak száma 2005-ben 42 volt). A bírói munkateher említett növekedése miatt továbbra is számítani lehet az ilyen elterelési lehetőségek katonai ügyészi alkalmazásának bővülésével.

A fenti bűnügyekben gyakorlatilag változatlan számú (310) jogorvoslati kérelmet (panaszt vagy ellenvetést) jelentettek be az érintettek, amelyeknek azonban a korábbi 52 helyett tavaly 39 esetben kellett részben vagy egészben helyt adni, így a katonai ügyészi eljárások törvényessége is kiegyensúlyozottnak tekinthető.

A területi katonai ügyészségek 623 ügyben (a nyomozott ügyek 43,6 %-ában), 868 terhelt ellen emeltek vádat. Közülük 81 tiszt, 115 zászlós, 375 tiszt-helyettes, 160 tisztes, 3 főiskolai hallgató és 133 polgári személy, illetve – egy előző évről áthúzódó ügy folytán – 1 hadköteles katona volt.

A büntetőeljárás gyorsítását szolgáló eszközök alkalmazásának mértéke a tárgyévben kismértékben csökkent. A tárgyaláson elbírált ügyek közül 122 fő vádlottat érintő 111 bűnügyben az elkövetéstől számított 15 napon belül alkal-

mazható bíróság elé állításra került sor (az előző évben még 127 ügyben, 143 fő esetében zajlott előállítási tárgyalás).

54 további bűnügyben – a vádas ügyek 8,8 %-ában – tárgyalás mellőzésével, a vádlottak 7,7 %-át érintően jártak el a bíróságok.

A tárgyalásról összesen 7 vádlott mondott le a tárgyéven (3 fő a vádemelés előtt, 4 fő pedig a vádemelés után); 5 vádlott esetében annak helyt is adtak.

Az illetékes katonai tanácsok 763 vádlottal szemben hoztak – 593 vádlott esetében első fokon jogerőre is emelkedett – határozatokat. Az elsőfokú eljárásban a váderedményesség 93,2 %-os volt, amely arányszám az előző évhez képest (93,5 %) annak ellenére gyakorlatilag változatlan, hogy a katonai ügyészek a tárgyalások 80,3 %-án részt vettek. Tárgyaláson 552 ügyben hoztak határozatot (a vádas ügyek 89,5 %-ában), amelyek 693 vádlottat érintettek. E helyütt kell megemlíteni, hogy a katonai ügyészség váderedményessége a jogerősen elbírált ügyekben is viszonylag magas, 92,9 %-os volt.

Hazánkban a bűnözés rendszerváltás utáni ugrásszerű növekedését a szankciókiszabási gyakorlat enyhülése kísérte. Az elmúlt 10 évben a bíróságok által alkalmazott jogkövetkezményeken belül a szabadságelvonás nélküli szankciók (felfüggesztett szabadságvesztés, közérdekű munka – amely katonával szemben, szolgálati viszonyának fennállása alatt nem alkalmazható –, pénzbüntetés, mint főbüntetés, próbára bocsátás, megrovás) aránya kb. 90 % volt. A büntetéskiszabási gyakorlat azt mutatja, hogy hazánkban a rövid tartamú szabadságvesztést csökkenő mértékben alkalmazzák a bíróságok.

A fentiekkel érdemes összevetni, hogy a katonai büntetőeljárásban első és másodfokon eljáró szakbíróságok egységesülő jogalkalmazási és büntetéskiszabási gyakorlata következtében az alkalmazott joghátrányok következetesebbek lettek, és bizonyos szempontból szigorodtak.

Szabadságvesztés büntetést, mint a legsúlyosabb büntetési nemet, az első fokon eljáró bíróságok a tárgyéven során folyamatban volt ügyekben az elmarasztalt vádlottak 19,6 %-ával (139 vádlottal) szemben szabtak ki, az előző évben arányuk még 13,4 % volt. Közülük a szabadságvesztés végrehajtását az ügyek 75,5 %-ában függesztették fel, míg az előző évben a felfüggesztett szabadságvesztések aránya 84,6 % volt. 34 vádlott ítélete letöltendő szabadságvesztés volt, arányuk az előző évhez képest szintén növekedett, 13,6 %-ról 24,5 %-ra.

A Magyar Honvédség Katonai Fogházában letöltendő, legfeljebb 1 évig terjedő szabadságvesztést, amelynek továbbra is van létjogosultsága, – az ügyészi indítványok dacára – csupán 3 vádlottal szemben szabtak ki, azonban e bün-

tetés-végrehajtási intézet a katonai büntetőeljárásban előzetes letartóztatottak elhelyezésére is szolgál.

A kiszabott szabadságvesztés büntetésekhez képest a büntetések zömét most is a pénzbüntetések tették ki, azonban ilyen büntetést az előző évi 724 vádlott helyett már csupán 470 vádlottal szemben szabtak ki. Arányuk – az összes elmarasztalt vádlott számához viszonyítva – az elmúlt évhez képest, 73,3 %-ról 66,3 %-ra csökkent.

Önálló mellékbüntetésre a tárgyévben mindössze 12 vádlottat ítélték, ez a büntetőügyekben elmarasztaltak mindössze 1,7 %-a. 84 vádlottal, az elmarasztaltak 11,8 %-ával szemben intézkedést alkalmaztak.

Katonai ügyészi, illetve védelmi fellebbezésre 70-70 vádlott esetében került sor, míg ügyészi és védelmi fellebbezést 30 vádlott ítélete ellen jelentettek be.

Szólni kell arról a jogszabályi változásról, amelynek következtében 2006. július 1-jétől a katonai bírák a Be. 471.§-ának (3) bekezdése alapján a nem katonai büntetőeljárásra tartozó ügyekben is eljárhatnak. Ez már 2006-ban is az eljáró katonai tanácsoknál a munkateher jelentős növekedését, a kitűzésre váró ügyek számát, s ekként a katonai büntetőeljárások elhúzódását eredményezte. Ennek tényleges hatását azonban csak az elkövetkező években lehet majd érzékelni, ugyanis az időszerűségi mutató romlása általában kihatással van a büntetőkiszabási gyakorlatra, és annak enyhülését eredményezi. Mindez hátrányosan érinti az adott fegyveres szerv fegyelmi helyzetét, másrészt egzisztenciálisan magát a terhelteket is, mivel hosszabb ideig áll majd a büntetőeljárás hatálya alatt.

A hadbírákra civil ügyek szignálását lehetővé tevő jogszabályváltozás hatása a másodfokú eljárásokban is megfigyelhető. Meg kell jegyezni, hogy 2005. január 1-jétől a 12/2004. (ÜK. 2005/1.) LÜ utasítással új statisztikai rendszer került bevezetésre, így e rendszer kezdeti pontatlanságaiból adódóan a különböző statisztikai adatbázisok számadatai között jelenleg még mutatkozhatnak eltérések. A Katonai Fellebbviteli Ügyészség pontos statisztikai adatai azonban rendelkezésre állnak, melyek alapján kimutatható, hogy az ítéletábra a tárgyidőszakban már 16-al kevesebb, összesen 135 ügyet bírált el, amely 233 vádlottat érintett. A csökkenés mindkét esetben több mint 10 %-os volt, sőt, a még döntésre váró, hátralékos ügyek száma (68) is jelentős.

A Fővárosi Ítéletábra Katonai Tanácsa a másodfokú, döntően 8 vagy 15 napon belül elkészített ügyészi indítványok előterjesztésétől számítva zömében 2-6 hónap között bírálta el az ügyeket.

Megemlítendő még a Be. módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény azon rendelkezése is, amely bevezette a harmadfokú bíraskodást is, a katonai büntető-eljárásban harmadfokon azonban még nem volt eljárás.

A rendkívüli perorvoslatok közül a tárgyévben a katonai ügyészségek 10 perújítással és 1 felülvizsgálati eljárással foglalkoztak.

A vádemelés és a vádképviselési, ezen belül a fellebbezési tevékenység irányítása körében a Katonai Főügyészség is figyelemmel kísérte az első- és másodfokú bíróság előtti katonai ügyészi tevékenységet, elemezte az ítélkezési gyakorlatot.

C) A magánjogi és a közigazgatási jogi katonai ügyészi tevékenység

A katonai ügyészi szervezet az Alkotmány, az Ütv., valamint egyéb jogszabályok, illetve a legfőbb ügyészi utasítások és más irányító intézkedések rendelkezéseinek megfelelően végzett törvényességi felügyeleti tevékenységével segítette a büntető hatásköréhez tartozó szervezetek parancsnoki jogalkalmazását, ezáltal a bűnmegelőzést.

Ennek során 510 vizsgálatot tartottak, ezen belül a Katonai Főügyészség központi vizsgálati és munkaterve alapján 190 vizsgálatra került sor, amelyek nagyobb része (155) a Magyar Honvédség szervezeteit érintette.

Központi terv alapján vizsgálták például a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állománya részére nyújtható költségtérítésekre és lakhatási támogatásokra vonatkozó szabályok betartásának törvényességét. Ezt az indokolta, hogy korábban több esetben kellett büntetőügyekben nyomozást folytatni olyan katonákkal szemben, akik a haderőreformmal szükségszerűen együtt járó, más helyőrségbe történő költözésük kapcsán részükre juttatott költségtérítések vonatkozásában visszaéléseket követtek el.

Feltehetően a korábbi büntetőeljárások eredményezték azt is, hogy a tárgyévben a 34 katonai szervezetet érintő vizsgálat tapasztalatai alapvetően kedvezőek voltak, mindössze 2 ügyészi felszólalásra került sor.

A hivatásos és szerződéses állományú katonák részére biztosított pótlékok – különösen a nyelvpótlék és a veszélyességi pótlék – kifizetésének törvényessége tárgyában 25 katonai szervezetnél, 9 határőr igazgatóságon és 17 büntetés-végrehajtási szervnél folyt ügyészi törvényességi vizsgálat.

E vizsgálatok eredményeként szintén csekély számban (3 esetben) került sor ügyészi intézkedésre.

A visszatérő jelleggel vizsgált témakörök egyike a fegyelmi eljárások – kiemelten az azok keretében elbírált szabálysértések miatti eljárások – gyakorlatának törvényességi helyzete. A Magyar Honvédség, a Határőrség, a Rendőrség, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet 32 szervezeténél, 1.780 fegyelmi ügyet érintő vizsgálat során 1 ügyészi óvásra, 4 ügyészi felszólalásra és 11 ügyészi jelzés benyújtására került sor, amelyek döntő mértékben eljárási szabálytalanságok miatt váltak szükségessé.

A mobil katonai ügyészi csoport 2006. június 12-16. között átfogó törvényességi vizsgálatot tartott a Magyar Honvédség Katonai Rendfenntartó Kontingensénél, Szarajevóban. A vizsgálat kiterjedt az EUFOR Egyesített Rendőri Egységébe (IPU) tagozódott magyar kontingensnél lefolytatott káreljárások, fegyelmi eljárások törvényességének; a panaszok és beadványok intézésének; a járandóságok biztosításának; a szolgálati vezénylés szabályai betartásának; a fegyverek, lőszer, robbanóanyagok tárolásának, őrzésének, kiadásának, visszavételezésének; a kontingens állományába tartozó katonák 2006. évi országgyűlési képviselőválasztáson való részvételének a vizsgálatára, de ezen kívül a törvényességi felügyelet érintette a kontingens ideiglenes Szervezeti és Működési Szabályzatában az orvosnak előírt kötelezettségek teljesítését, a kontingens tevékenységének környezet- és természetvédelemre gyakorolt hatását, valamint a hulladékkezelésre vonatkozó szabályok betartását.

A tapasztalt hiányosságok miatt több területet érintően a Budapesti Katonai Ügyészség vezetője ügyészi felszólalást nyújtott be e külföldön állomásozó katonai szervezet elöljárójához, a Magyar Honvédség Szárazföldi Parancsnokához.

A fenti központi vizsgálati és munkatervben előírtakon túl a katonai ügyészségek helyi vizsgálati terveikben számos egyéb témakörben tartották szükségesnek illetékességi területükön a vizsgálatok tartását. Ennek megfelelően – a bűnügyi munkateher csökkenését megfelelően kihasználva – az előző évhez képest mintegy 60-nal több, 320 felügyeleti vizsgálatot tartottak.

A katonai ügyészek az ellenőrzések során különösen a következőket vizsgálták:

- a szabadságok, egészségügyi szabadságok, szabadnapok, illetve szabadidő kiadásának gyakorlatát,
- a 2006. évi országgyűlési és önkormányzati választásokon való részvétel biztosításának megtörténtét,
- a veszélyes hulladékkal kapcsolatos előírások betartását,
- a közérdekű kérelmekkel, panaszokkal, bejelentésekkel kapcsolatos jogszabályok érvényesülését,

- a nemdohányzók védelméről szóló jogszabályok rendelkezéseinek betartását,
- a bíróságok és az ügyészségek által az illetékes parancsnokokhoz benyújtott ügyészi és bírói intézkedésekre tett intézkedések érvényesülését,
- fegyverek, lőszeres és robbanóanyagok biztonságos tárolásával, kezelésével, kiadásával, felhasználásával és visszavételével kapcsolatos rendelkezések betartását,
- a balesetek bejelentésének, kivizsgálásának és nyilvántartásának gyakorlatát,
- a szolgálati terheléssel, vezénnyel, különös tekintettel a szolgálat után járó kedvezmények biztosításával kapcsolatos rendelkezések betartását,
- a személy- és tehergépjárműveket érintő közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi előírások betartását, valamint
- az esetlegesen bekövetkezett lőfegyverhasználat vagy annak nem minősülő lövés jogszerűségét és szakszerűségét.

A törvényességi vizsgálatokon túl a katonai ügyészek 62 alkalommal tartottak bűnmegelőzési célból a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek különféle szintű szervezeteinél jogi előadásokat, amelyen összesen 2.337 fő vett részt, illetve 36 helyszínen tartottak fogadóórát, amelyeken 239 fő vett részt és kért különféle témakörökben jogi felvilágosítást. Ezen felül 38 alkalommal vettek részt a katonai ügyészek olyan értekezleteken, ahol értékelő elemzésükkel segíthették a szervezetek vezetőinek jogalkalmazói tevékenységét.

Fontos megjegyezni, hogy a magán- és közigazgatási jogi iratok száma (1.527) a teljes ügyiratforgalom közel harmadát tette ki. Ezek közül 435 törvényességi kérelem és panasz volt, amelyek döntő mértékben a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott személyek fogva tartási körülményeivel voltak kapcsolatosak. A beadványok elbírálásához számos esetben az érintettek meghallgatása vagy iratok beszerzése vált szükségessé, ezek alapján érdemi elbírálás céljából többnyire más szervhez kellett az ügyeket áttenni.

D) A Katonai Főügyészség vizsgálatai

A büntetőjogi tevékenység körében a Katonai Főügyészség ügyészei vizsgálták a területi katonai ügyészségek nyomozati és vádképviselői tevékenységét.

Így sor került a kijelölt megyei bíróságokon működő katonai tanácsok előtt első fokon jogerőre emelkedett határozattal lezárult ügyekben végzett ügyészi vádképviselői tevékenység, külön figyelemmel a mellékbüntetések indítványozásának, valamint a két hónapon túl nyomozott bűnügyek vizsgálatára,

kiemelt figyelemmel a nyomozási határidő meghosszabbításának indokaira, a nyomozás tervezésére és szervezésére.

Ugyancsak vizsgálták a Katonai Főügyészség ügyészei, mint instruktorok, a területi katonai ügyészségeken a katonai vétségek elbírálásának gyakorlatát, különös figyelemmel az időszerűséget segítő jogintézmények – bíróság elé állítás, fegyelmi eljárásra utalás – alkalmazásának gyakorlatát.

Valamennyi vizsgálat tapasztalatait tartalmazó részjelentéseket a katonai ügyészség vezetői megkapták, amelyekben az alapvetően pozitív megállapításokon túl megfogalmazásra kerültek az észlelt hiányosságok is.

A területi katonai ügyészségek közül a tárgyévben a Debreceni Katonai Ügyészség általános vizsgálatára került sor, amely a 2005. január 1. és 2006. május 29. közötti időszakot érintően ölelte fel a katonai ügyészség vezetőjének és helyettesének irányító, szervező, ellenőrző szerepét az ügyészség nyomozati, vádelőkészítési, vádképviselési, törvényességi felügyeleti és egyéb tevékenysége vonatkozásában.

A tapasztaltak alapján megállapítható volt, hogy az érintett katonai ügyészségen az ezt megelőzően 2000-ben végrehajtott vezetésvizsgálat megállapításaihoz képest a vezetés színvonala változatlanul magas színvonalúnak ítéltető.

5. Az ügyészség együttműködése egyes szervekkel; a sajtóval való kapcsolat

A) Az ügyészség és az Országgyűlés kapcsolata

Az ügyészség alkotmányos helyzetéből adódóan a legfőbb ügyész és az Országgyűlés kapcsolatának alapvető szabályait az Alkotmány rögzíti.

A hatályos jogszabályok szerint a legfőbb ügyész tanácskozási joggal részt vehet az Országgyűlés ülésein, ahol az általános szabályok szerint az országgyűlési képviselők interpellációt és – azonnali, szóbeli, írásbeli – kérdést intézhetnek hozzá.

A korábbi évekhez képest az országgyűlési képviselők – a 2005. évhez hasonlóan 2006-ban is, feltételezhetően az Alkotmánybíróság 3/2004. (II. 17.) AB határozatában foglaltak folytán – kevesebb interpellációt, illetve kérdést intéztek a legfőbb ügyészhez.

A Magyar Köztársaság ügyészsége alkotmányos helyzetének Alkotmánybíróság általi értelmezése hozzájárult ahhoz, hogy az ügyészség kiegyensúlyozottan, nyugodtan, csak a szakmai kérdésekre koncentrálna végezze tevékenységét 2006-ban is.

a) Interpellációk és kérdések

2006-ban az Országgyűlésben 4 interpellációt intéztek a képviselők a legfőbb ügyészhez. Répássy Róbert és Deutsch Tamás egy alkalommal *”Nomentana, avagy a miniszterelnök és a törvénytelen kiskapuk”* címmel, egy alkalommal Balogh Gyula és Körömi Attila *„Mikor kéri végre az ügyészség Medgyessy Péter mentelmi jogának felfüggesztését, hogy feljelentési kötelezettsége elmulasztásának alapos gyanúja miatt indított eljárásban vizsgálhatóak legyenek a volt miniszterelnök azon állítása mögött húzódó közvadás cselekmények, miszerint: „Az SZDSZ tele van korrupciós ügyekkel.”* címmel, egy alkalommal Herényi Károly *„Hol tart a Baumag és a többi ingatlanbefektetési szövetkezet ügyében az eljárás?”* címmel, egy alkalommal dr. Mátrai Márta *„Mi lesz a katonai ügyészségek sorsa?”* címmel.

Két esetben (Répássy Róbert és Deutsch Tamás, Balogh Gyula és Körömi Attila) az interpellációra adott választ az Országgyűlés elfogadta. Egy esetben (Herényi Károly) az Országgyűlés a választ nem fogadta el. Egy esetben (Dr. Mátrai Márta) az interpelláció Országgyűlés ülésén még nem hangzott el.

A 2006. évben azonnali kérdést egy esetben intéztek a legfőbb ügyészhez (Gusztos Péter) *„Erősíti-e a sajtószabadságot, ha az ügyészség újságírókat fog perbe véleményük miatt?”* címmel.

A 2006. évben szóbeli kérdést két esetben intéztek a legfőbb ügyészhez: Egy esetben, Gulyás József *„Kérdőjelek a bróker botrány pénzei körül”*, egy esetben pedig dr. Dávid Ibolya *„Nem tartja-e szükségesnek, hogy a 2006. október 23-án történt rendőri intézkedésekkel kapcsolatban az ügyészség vizsgálatot indítson?”* címmel.

A 2006. évben a legfőbb ügyész 8 esetben írásbeli választ adott az országgyűlési képviselők kérdéseire. *„Lehet-e életszerűtlenebb okokkal magyarázatot adni arra, hogy mi áll a Szász Károly elleni büntetőeljárás megszüntetése mögött, mint amit Ön adott legutóbbi válaszában?”* (Keller László), *„A Krakus-ügyről?”* (Török Zsolt), *„Hol tart a nyomozás az Agrár-Flóra 2004. Szövetkezet feljelentése kapcsán?”* (Godó Lajos), *„Vajon mi akadályozza az 1992-ben indult felszámolás – a Heves és Vidéke Takarékszövetkezet fa – befejezését?”* (Godó Lajos), *„Miért nem fizették több ügyészségi dolgozónak a 13. havi illetményét a 2005. évre vonatkozóan?”* (Dr. Répássy Róbert), *„Milyen intézkedéseket tett az*

ügyészség? ”, (Demeter Ervin), „Történt-e bármilyen intézkedés a térfigyelő kamerák által 2006. október 22-én, 23-án és 24-én készített felvételek megelőzésével kapcsolatban?” (Csampa Zsolt), „Az ügylet éppen jogszerű, de nem etikus, vagy a joggal való visszaélés esetével állunk szemben?” (Karsai Péter).

b) Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyési tevékenység

2006. március 30.: *Országgyűlés Költségvetési és Pénzügyi Bizottság*: „Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, valamint dr. Polt Péter legfőbb ügyész meghallgatása a Legfőbb Ügyészségnek a közérdek sérelme miatti perindítása kapcsán; az Altus Rt. és a Közlöny- és Lapkiadó Kft. között 1995-ben létrejött szerződés ügyében.”

2006. július 3.: *Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi, Civil és Vallásügyi Bizottság*: Dr. Horányi Miklós legfőbb ügyész jelölt meghallgatása.

2006. október 4.: *Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi, Civil és Vallásügyi Bizottság*: Dr. Kovács Tamás legfőbb ügyész jelölt meghallgatása.

2006. október 9.: *Országgyűlés Alkotmányügyi, Igazságügyi és Ügyrendi Bizottság*: Dr. Kovács Tamás legfőbb ügyész jelölt meghallgatása.

2006. október 17.: *Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottság*. A legfőbb ügyész helyettes 5417/2006/11. számú iratbetekintés iránti kérelmének elbírálása (Képiró Sándor elleni eljárás).

2006. december 11.: *Országgyűlés Alkotmányügyi, Igazságügyi és Ügyrendi Bizottság*: Herényi Károly (MDF) „Hol tart a Baumag és a többi ingatlanbefektetési szövetkezet ügyében az eljárás?” címmel benyújtott interpellációjának tárgyalása (I/644. szám) A Legfőbb Ügyészség részéről részt vettek dr. Kovács Tamás legfőbb ügyész, dr. Belovics Ervin legfőbb ügyész helyettes, és dr. Sinku Pál főosztályvezető ügyész. A bizottság többségi szavazással javasolja, hogy az Országgyűlés, a bizottság ülésén a legfőbb ügyész által kiegészített választ fogadja el.

c) A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása

Az Országgyűléssel való kapcsolat fontos eleme az országgyűlési képviselők alkotmányban biztosított mentelmi jogának az országgyűlési képviselő jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvényben, és a Házsabályban szabályozottak szerinti felfüggesztésére irányuló eljárás.

Az elmúlt évben a legfőbb ügyész nem fordult ilyen kezdeményezéssel az Országgyűléshez.

B) Az ügyészség és az országgyűlési biztosok kapcsolata

a) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosával és a külön biztosokkal évek óta korrekt munkakapcsolat áll fenn, bár az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény rendelkezései szerint az országgyűlési biztosok eljárása – az ügyészségi nyomozást kivéve – nem terjed ki az ügyészség büntetőjogi tevékenységére, ezért a biztosokkal való érintkezés is eseti jellegű. Azokban az ügyekben, amelyekben az országgyűlési biztos az ügyészséget megkereste, a megkeresésben foglaltaknak az ügyészség eleget tett.

b) Az országgyűlési biztosok a fogvatartottaktól vagy hozzátartozóiktól több panaszt juttattak el a Legfőbb Ügyészségre és a főügyészségekre a kivizsgálásukat kérve. A bv. felügyeleti ügyészek e kérésnek minden esetben 30 napon belül eleget tettek, a kért iratokat, bizonyítékokat beszerezték és rendelkezésre bocsátották.

c) Az elmúlt évben az állampolgári jogok országgyűlési biztosának általános helyettese panaszbeadványok alapján vizsgálta egy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei község polgármestere, illetve képviselőtestülete lakásfenntartási támogatás megállapítása tárgyában folytatott eljárásait és döntéseit. Vizsgálatát követően ügyészi törvényességi felügyeleti vizsgálatot kezdeményezett. Az ügyészség – az országgyűlési biztossal egyezően – megállapította, hogy a polgármester a normatív támogatás feltételeinek fennállását nem vizsgálta, csak arra vonatkozóan tisztázta a tényállást, hogy a kérelmezők megfelelnek-e az önkormányzati rendeletben szabályozott helyi lakásfenntartási támogatás feltételeinek, illetve, hogy eleget tettek-e az e feltételek igazolására vonatkozó hiánypótlási felhívásoknak.

A törvénytörő gyakorlatot az ügyészség felszólalásban kifogásolta. A hiánypótlási felhívás elmulasztása jogkövetkezményeinek alkalmazása 13 esetben volt megalapozatlan és törvénytörő, 3 esetben a normatív támogatás feltételeinek fennállása ellenére született kérelmet elutasító döntés, 10 esetben pedig elutasító döntését olyan igazolás hiányára alapította a hatóság, amelynek csatolására vonatkozó kötelezettsége az ügyfélnek nem állt fenn.

A megalapozatlan határozatok ellen az ügyészség óvást jelentett be, ezekben a határozatok hatályon kívül helyezését és új eljárások lefolytatását indítványozta. Felszólalás benyújtására került sor, mert a tényállás tisztázása 30 esetben nem terjedt ki a támogatásra jogosultság valamennyi feltételének vizsgálatára, az

eljárásokban az ügyintézési határidő jelentős túllépése volt tapasztalható és a hatóság több esetben határozathozatali kötelezettségének sem tett eleget.

Az ügyészi megállapításokról és a megtett intézkedésekről az országgyűlési biztost törvényes határidőben tájékoztattuk.

d) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának általános helyettese egy vámhivatali határozat törvényességi vizsgálatát kezdeményezte, mert álláspontja szerint az eljáró szerv hatáskör hiányában hozott bírságoló határozatot.

A marasztaló határozat ellen előterjesztett ügyészi óvásban – egyetértve az országgyűlési biztos véleményével – a jogsértően megállapított 400.000 Ft bírságot kiszabó határozat hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését indítványoztuk. Ezzel egyidejűleg felhívtuk a hatáskör nélkül eljáró vámszervet, hogy intézkedjenek az időközben befizetett bírság visszatérítése iránt is. Az ügyészi intézkedés eredményes lett, a jogsértést orvosolták.

C) Részvétel az Országos Igazságszolgáltatási Tanács munkájában

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény a bíróságok igazgatásával kapcsolatos központi feladatok ellátására 15 tagú Országos Igazságszolgáltatási Tanácsot hozott létre, amelynek a legfőbb ügyész is tagja. Az OIT tagság lehetőséget teremt a bíróságok működése körében az ügyészi tevékenységgel összefüggő kérdések felvetésére, a bíróságok és az ügyészségek működésével felmerülő kérdések megoldásában való együttműködésre.

Azokat a vizsgálati jelentéseket, amelyekben felvetett kérdések megválaszolása, problémák megoldása a Tanáccsal való együttműködést igényli, eljuttatjuk az OIT hivatalához.

D) Az ügyészség kapcsolata az Alkotmánybírósággal

a) Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 21. §-a, illetőleg az Ütv. 5. §-a (2) bekezdésének j) pontja feljogosítja a legfőbb ügyészt az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére.

Az Alkotmánybíróság vizsgálati megállapításainkat, továbbá publikációinkban közzétett gondolatainkat, érvelésünket már több határozatában is szerepeltette, mint amelyeket döntéséhez elfogadott, illetve ahhoz alapul vett.

b) A más által kezdeményezett eljárásban – ha az ügyészségre vonatkozó jogszabályokat érinti – az Alkotmánybíróság megkeresi a legfőbb ügyészt a beadvánnyal kapcsolatos szakmai álláspontja kifejtésére. A legfőbb ügyész ilyen

esetekben részletesen indokolt szakmai véleményéről tájékoztatja az Alkotmánybíróságot.

E) Az ügyészség és az Állami Számvevőszék kapcsolata

A Legfőbb Ügyészség és az Állami Számvevőszék között évek óta ki-egyensúlyozott szakmai kapcsolat áll fenn. Ez elsősorban a másik szerv munkájában hasznosítható jelentések kölcsönös megküldésében realizálódik. A jelentések megküldése az elmúlt évben is rendszeresen megtörtént.

a) Az Állami Számvevőszék az ellenőrzéseinek összefoglaló jelentését – a korábbi évek gyakorlata szerint – megküldi tájékoztatás és hasznosítás céljából a Legfőbb Ügyészségnek. Az elmúlt évben – többek között – az önkormányzati út- és szennyvízcsatorna beruházásokhoz 2002-2005. években igénybe vett közműfejlesztési támogatások igénylésének és felhasználásának ellenőrzéséről készült jelentését bocsátotta rendelkezésünkre.

2006-ban tájékoztattuk az Állami Számvevőszék elnökét, hogy mely pártok ellen nyújtott be az ügyészség keresetet a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény 3. §-ának (3) bekezdése alapján a párt megszűnésének megállapítása iránt.

Egyedi ügyben is sor került az Állami Számvevőszék és az ügyészség együttműködésére a Kiskunhalasi Semmelweis Kórház működtetési jogának átengedésével kapcsolatos vizsgálat során.

b) Az elmúlt évben az Állami Számvevőszék a következő vizsgálatokat végezte az ügyészi szervezetenél:

ba) A 2005.évi költségvetés végrehajtásának ellenőrzéséről szóló jelentésében az ÁSZ megállapította, hogy a 2005.évi fejezeti beszámolót a számviteli törvényben foglaltak és annak végrehajtására kiadott 249/2000.(XII.24.) Korm. rendelet előírásai szerint készítette el a fejezet. A beszámoló a vagyoni, pénzügyi helyzetről megbízható és valós képet ad, a Magyar Köztársaság Ügyészsége fejezet zárszámadási adatai megbízhatóak.

bb) A fejezet 2003-2005. közötti működésének ellenőrzése, kitekintés a 2006.évet érintő jellemző folyamatokra.

Az ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy a fejezet – költségvetési gazdálkodása kontroll-rendszere megfelelően biztosította-e a fejezeti költségvetési tervezési rendszer kialakításának és működésének szabályszerűségét, célszerűségét, a fejezeti sajátosságok érvényre jutását,

- a költségvetési gazdálkodás rendszere lehetővé tette-e
  - = a szakmai, valamint a gazdálkodási és egyéb funkcionális feladatok ellátása személyi és tárgyi feltételeinek összhangját,
  - = az ügyészi szervezet állami feladatainak, nemzetközi kötelezettségeinek teljesítését.

Az ÁSZ-jelentés megállapította, hogy az ügyészség szervezeti és szabályozási rendszere – az informatikai területnek, a jelentős fejlesztésekkel összefüggő, még formálódó és folyamatban lévő hiányos szabályozását leszámítva – összességében alkalmas a belső (saját) költségvetési kockázatainak kezelésére, azonban egyes külső kockázatok tekintetében korlátozott lehetőségekkel rendelkezik. Ezek közül a zavartalan működés biztonságát veszélyeztető tényezőkként emelkednek ki a növekvő számú és követelési értékű kártérítési igények.

bc) A 2007.évi költségvetési javaslat ellenőrzése, amelynek célja annak megállapítása volt, hogy a fejezet 2007.évi költségvetési javaslata, valamint a 2008-2010. évekre kimunkált irányszámok jogilag és számszakilag megalapozottak-e.

Az ellenőrzés megállapította, hogy a 2007. évi tervezett előirányzatok teljesítése valószínűsíthető. A költségvetési előirányzatok tartalmi és számszaki levezetése összhangban van a jogszabályi előírásokkal, a tervezési köriratban foglaltakkal.

A tervezési útmutató előírásai szerint a fejezet megadta a 2008-2010. évek kiadási, bevételi és költségvetési támogatási irányszámait is, bár ezeket részletes számítások csak részben támasztják alá.

F) Az ügyészség és a központi közigazgatási szervek együttműködése, a jogalkotással kapcsolatos tapasztalatok

- Az Ütv. szerint a Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze
- tanácskozási joggal részt vehet az Országgyűlés ülésein, valamint az Alkotmánybíróság teljes ülésein;
  - a Kormánynál, a minisztereknél, országos hatáskörű szervek vezetőinél jogszabály kibocsátását, módosítását vagy hatályon kívül helyezését kezdeményezheti; törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet tervezetere törvényességi szempontból előzetesen észrevételt tesz;
  - törvény alkotását, módosítását vagy hatályon kívül helyezését javasolhatja a törvénykezdeményezésre jogosultnál;
  - a jogszabályok egységes végrehajtása érdekében a minisztereknél és az országos hatáskörű szervek vezetőinél utasítás, irányelv és tájékoztató kiadását kezdeményezheti;

- az Alkotmánybíróságnál indítványozhatja
  - = a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát;
  - = a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát;
  - = az Alkotmányban biztosított jogok megsértése miatt benyújtott alkotmányjogi panasz elbírálását;
  - = a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetését;
  - = az ügyészség és más szerv közötti hatásköri összeütközés megszüntetését;
  - = az Alkotmány rendelkezéseinek értelmezését.

E kérdések közül a törvényalkotásban való részvételt kell kiemelni, aminek egyik fő formája az, hogy a Legfőbb Ügyészség a megküldött jogszabálytervezetekre előzetes észrevételeket tesz.

Az utóbbi években a kormányülés napirendjén szereplő jogszabályok tervezetét az előterjesztők a Legfőbb Ügyészség részére nem mindig küldik meg véleményezésre, annak ellenére sem, hogy a Kormány ügyrendjéről szóló 1088/1994. (IX. 20.) Korm. határozat 22. pontja szerint „jogszabály megalkotására irányuló előterjesztések előkészítésénél a jogalkotásról szóló törvény előírásaira kell figyelemmel lenni.”

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (Jat.) szerint a Kormány elé terjesztendő jogszabálytervezetről véleményt nyilvánítanak a miniszterek, továbbá az érdekelt társadalmi szervezetek és érdek-képviselői szervek. A törvény 28. §-a – kogens szabályként – úgy rendelkezik, hogy a törvény és a kormányrendelet tervezetét véleményezésre meg kell küldeni a legfőbb ügyésznek.

Az Ütv. – a jogalkotási törvényhez képest speciális szabályként – legfőbb ügyészi véleményezési körbe vonja a miniszteri rendelet tervezetét is, amikor kimondja, hogy a legfőbb ügyész miniszteri rendelet tervezetére törvényességi szempontból előzetesen észrevételt tesz [5. § (2) bek. b) pont].

A hatályos kormányügyrend is nehezíti az egyeztetést, amikor úgy rendelkezik, hogy az előterjesztés tervezetének közigazgatási egyeztetésre és a miniszteri rendelet tervezetének véleményezésre bocsátásáról – a kormányprogrammal való összhang, az időszerűség, továbbá a jogi, szakmai és pénzügyi feltételek meglétének előzetes vizsgálatával, az előterjesztő javaslata alapján – a Miniszterelnöki Hivatalban szervezett, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter, a miniszterelnököt helyettesítő miniszter, az igazságügyi és rendészeti miniszter, valamint a pénzügyminiszter által kijelölt vezetők közül álló munkacsoport dönt.

Minden évben jelezzük, kodifikációs szempontból aggályos az is, hogy nem érvényesül a Jat. 31. §-ának rendelkezése. Nevezetesen: a véleménynyilvánítás határidejét a tervezet előkészítőjének úgy kell megállapítania, hogy a véleményező megalapozott véleményt adhasson és azt a tervezet elkészítésénél figyelembe lehessen venni.

Változatlanul gyakoriak az igen rövid, egy-két napos határidők, ami a hivatkozott törvényi előírással, továbbá a korrekt szakmaiság követelményével egyaránt ellentétes, a megalapozott észrevétel tételét gyakorlatilag lehetetlenné, a jogszabály-észrevételezést formálissá teszi. A sürgősséget gyakran semmi nem indokolja, amit az is mutat, hogy a rövid határidővel kért észrevétel után a jogszabály újabb tervezete többnyire hónapok múlva kerül ismételt egyeztetésre.

A jogalkotás minőségét az is rontja, hogy az egyeztetett törvénytervezet és a benyújtott törvényjavaslat lényeges elemekben eltér. Ilyen esetekben a tervezet új hibalehetőségeket hordozhat magában, amelyek kiküszöbölésére a Jat. által véleményezésre feljogosítottaknak – a megváltozott tervezet ismeretének hiányában – már nincs lehetőségük, ez pedig a jogbiztonság sérelmével jár.

A Legfőbb Ügyészség azonban nemcsak észrevételeket tesz, hanem részt vesz a jelentősebb „kódexek”, eljárási törvények megalkotására létrehozott kodifikációs bizottságokban, továbbá az egyeztetéseken is. Az ismételten véleményezésre bocsátott tervezetek vagy a kibocsátott jogszabályok azt mutatják, hogy észrevételeink többsége elfogadásra kerül.

Az Alkotmány 25. §-ának (1) bekezdése szerint törvényt a köztársasági elnök, a Kormány, minden országgyűlési bizottság és bármely országgyűlési képviselő kezdeményezhet. (Az alkotmányok általában két törvénykezdeményezőt nevesítenek, a kormányokat, illetve parlamenti képviselőket. E két klasszikus kezdeményező megtalálható a magyar Alkotmányban is.)

A parlamenti demokráciákban a törvények nagy részét ténylegesen a megfelelő jogalkotási apparátussal rendelkező kormányok kezdeményezik, a képviselői törvénykezdeményezések viszonylag ritkábbak. A képviselői törvénykezdeményezés egyéni, illetőleg kollektív jog lehet. A csak kollektív jogként való elismerés (pl. azt meghatározott számú képviselő vagy frakció kezdeményezheti) jogi korlátokat állít a képviselői részvétel elé. A kollektivitás egyébként a parlamenti gyakorlatban bármikor létrejöhet, a törvény-kezdeményezéseket nem ritkán több képviselő vagy a frakciók jegyzik. A magyar Alkotmány egyéni jogként is biztosítja a törvénykezdeményezést, törvényt bármely országgyűlési képviselő kezdeményezhet. Kollektív alapon illeti meg a törvénykezdeményezés a parlamenti bizottságokat. A képviselői (bizottsági) törvénykezdeményezési jog alkotmányosan egyenértékű a kormány törvénykezdeményezési jogával.

A vázolt alkotmányos megoldás alapján az elmúlt években előfordult az is, hogy nagy jelentőségű, az államszervezet egészére vonatkozó javaslatok ily módon kerültek az Országgyűlés elé.¹ A kodifikációs törvény szabályainak kikerülésére előfordult az is, hogy a kormány is – az alkotmányos lehetőséggel élve – államigazgatási egyeztetés nélkül bizottsági úton nyújtott be törvényjavaslatot, amit egyéni országgyűlési képviselők kezdeményeztek. Nem vitatható e megoldások alkotmányossága, de ez növeli a kodifikációs tévedések esélyét. Ugyanakkor az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény szerinti nyilvánosságra hozatal (a tervezetek honlapokon való közzétételi kötelezettsége) viszont a kodifikációt parttalanná teszi.

Az elmúlt évben a büntető jogszabályok módosítása meghatározó jelentőségű volt. A Legfőbb Ügyészség, valamint az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium képviselői a büntető anyagi és eljárásjogi törvények módosításának előkészítése során rendszeresen egyeztették álláspontjukat.

Jelentős volt a Katonai Főügyészség e tevékenysége is, mivel a tárgyévben 87 jogszabálytervezetet és más normatív rendelkezést véleményezett.

Ugyanakkor az egyeztetésre küldött tervezetek túlnyomó többsége a magánjogi és közigazgatási jogi szakágot érintette, e körben 561 jogszabálytervezet véleményezésére került sor. A tervezetek közül 135-re tett az ügyészség érdemi észrevételt.

Kiemelt figyelmet fordítottunk a készülő új Polgári Törvénykönyv tervezetének tanulmányozására. A tervezettel kapcsolatos ügyészi észrevételeket, javaslatokat eljuttattuk, illetve folyamatosan eljuttatjuk a Kodifikációs Főbizottsághoz, illetve az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumhoz.

A Kecskeméten létesült MALOM Center építési ügye vizsgálatával összefüggésben pedig az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosítását kezdeményeztük, hogy önkormányzati tulajdonban álló ingatlanok esetén ne az adott önkormányzat jegyzője járjon el építésügyi hatóságként, telekalakítás esetén egyértelmű legyen a kialakítandó telekre vonatkozó előírás, az építési tervtanács állásfoglalása pedig legyen kötelező az építésügyi hatóságra.

---

¹ Ilyen volt például a T. 60 számon az Alkotmány módosításáról, T. 61. számon a minisztériumok felsorolásáról, T. 62. számon a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvényjavaslatot. (Ez utóbbi szüntette meg például a közigazgatási államtitkári tisztséget.) Nem volt lehetősége a Legfőbb Ügyészségnek véleményt nyilvánítani olyan fontos törvények tervezeteiről, amelyek az ügyészi tevékenységre közvetlenül vonatkoznak és észrevételünket igényelték volna. A legutóbbi időből ilyen például az egyes törvények mentelmi jogra vonatkozó rendelkezéseinek módosításáról szóló 2006. évi LXXXVII. törvény és a kormányzati szervezetalkalítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvény.

G) A Közbeszerzések Tanácsával való kapcsolat

A közbeszerzésről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) 375. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a Közbeszerzések Tanácsának tagja – más személyek mellett – a legfőbb ügyész által kijelölt személy. A tanácstagi feladatot dr. Pálvölgyi Ferenc, a Legfőbb Ügyészség magánjogi főosztálya főosztályvezető ügyésze látja el.

A Közbeszerzések Tanácsának tagja ezen tevékenysége során nem gyakorol ügyészi hatáskört: tevékenységének kereteit alapvetően a Kbt. 379. §-a (1) bekezdésének a)-p) pontjaiban foglalt, a Közbeszerzések Tanácsának hatáskörét megállapító rendelkezések határozzák meg. Jogkörében eljárva részt vesz a Közbeszerzések Tanácsának ülésein, véleményt nyilvánít a közbeszerzési eljárást érintő jogszabályok tervezeteiről és a Tanács által kibocsátani kívánt ajánlások tervezeteiről.

A Kbt. 327. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a Közbeszerzések Tanácsának tagjai jogosultak arra, hogy kezdeményezzék a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását. Ezt a jogkörét a Közbeszerzések Tanácsának legfőbb ügyész által delegált tagja általában a hozzá vagy az ügyészséghez intézett megkeresések alapján gyakorolja: 2006-ban eljárás kezdeményezésére nem került sor.

H) Az ügyészi szervezet kommunikációja

Kommunikációs szempontból is nehéz, de eredményes év volt 2006. Az ügyészi munka magas szakmai színvonalának köszönhetően nem befolyásolta az ügyészség megjelenését a médiában az sem, hogy az elmúlt évben három elismert ügyész töltötte be a legfőbb ügyészi tisztséget, igaz dr. Belovics Ervin a legfőbb ügyész helyetteseként irányította a szervezetet.

A 2006-os évben az ügyészséggel szembeni sajtó-támadások minimálisra csökkentek, az ügyészi munka szakmai színvonalát nemzetközi és hazai viszonylatban egyaránt magasra értékelték. (Dr. Polt Péter távozó legfőbb ügyészt, mandátumának lejártá után az Európai Legfőbb Ügyészek Konzultatív Tanácsának igazgatótanácsi alelnökévé választották.)

A katonai főügyész legfőbb ügyésszé választásával a rendszerváltás óta először fordult elő, hogy az ügyészi hivatásrendből került ki a vádhatóság első embere. A közjogi értelemben is példátlan sikert az írott és az elektronikus média is kiemelt érdeklődéssel és rokonszenvvel fogadta.

Az újonnan megválasztott legfőbb ügyész több mint harminc ügynevezett „nagyinterjút” adott a Tolna Megyei Népújságtól kezdve, az Ügyészek Lapján keresztül az MTV 1 Szólás Szabadsága című közéleti műsoráig. Tulajdonképpen az összes interjú-kérelemnek eleget tett, mivel fontosnak tartotta a bemutatkozást az ország közvéleménye előtt. Noha pontos statisztikai adatokkal nem rendelkezünk, ezek a média-megjelenések több millió emberhez jutottak el, szinte kivétel nélkül pozitív fogadtatással.

Az ügyészség a 2006-os évben az országos közérdeklődésre számot tartó ügyekben kilenc sajtótájékoztatót tartott, többek között az eddigi legsikeresebb Kriminálexpo, a Központi Nyomozó Főügyészség és a helyi nyomozó ügyészségek megalakulása, valamint az új legfőbb ügyész beiktatása kapcsán.

Kiemelkedő érdeklődésre tartott számot például a Magyar Televízió Napkelte című műsorában a legfőbb ügyész és az országos rendőrfőkapitány közös interjúja.

A nemzetközi sajtó mellett a Magyar Rádió és több napi lap is beszámolt arról, hogy az ügyészség dr. Belovics Ervin által vezetett 7 fős delegációja a kínai sajtó által kitüntetett érdeklődéssel kísért Nemzetközi Korrupció-ellenes Konferencián képviseltette magát.

Az őszi zavargásokkal kapcsolatos büntetőeljárások eredményeiről az ügyészség folyamatosan és pontosan tájékoztatta a közvéleményt és az ügyben érdeklődő kutatókat.

Az országos ügyészségi sajtószóvivői hálózat a tárgyévben minden eddiginél aktívabban számolt be a kiemelkedő jelentőségű bűnügyekről, nem egyszer főügyészi szinten nyilatkoztunk az eljárás eredményeiről (például a „kecskeméti maffia-ügy”, a makói kiskorú sértett felgyújtása, a szolnoki világbajnok fogathajtó Taczmann házaspár elleni életellenes bűncselekmény).

A Legfőbb Ügyészség tizenöt alkalommal adott ki a legfontosabb szervezeti ügyekben országos közleményt.

6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége

A) Nemzetközi kapcsolatok

a) A korábbi évek gyakorlatát követve a magyar ügyészi szervezet nemzetközi kapcsolataira – nem elhanyagolva más országokkal való együttműködést

sem – az elmúlt évben is elsősorban az Európai Unió tagállamaival való széleskörű nemzetközi együttműködés fenntartása és fejlesztése volt a jellemző.

Az év során e kapcsolatrendszernek a legfontosabb mozgató erejét az államhatárokat nem ismerő szervezett bűnözés, a nemzetközi terrorizmus és a hasonlóan súlyos, a nemzetközi bűnözéssel összefüggő globális jelenségekkel szembeni fokozott összefogás és fellépés szükségessége adta.

Az ügyészi szervezet nemzetközi tevékenységének és megjelenésének köre magában foglalja a két- és többoldalú találkozókat, az igazságügyi/ügyészi területtel kapcsolatos kormányközi és egyéb nemzetközi szervezetek munkájában való közreműködést, a nemzetközi tudományos közéletben való ügyészi részvételt. A nemzetközi bűnözés elleni hatékony fellépés a munkakapcsolatok és kollegiális viszony erősítését és a jogsegélyügyekben történő ügyészi együttműködés összhangjának kiszélesítését igényelte.

Az év során szervezett nemzetközi tárgyú szakmai tanácskozások napirendjén, amelyeken az ügyészség is képviseltette magát, így többnyire a jogsegélyügyekben történő kölcsönös segítségnyújtás jobb lehetőségeinek a kérdése és ezen belül is különösen a büntető ügyekben való ügyészi együttműködés – az európai uniós keretek között egyre szélesebben érvényesülő – ún. közvetlen jogsegélykapcsolatokon alapuló eszközeinek gyakorlati alkalmazása szerepelt. E formák közül kiemelést érdemel az országosan már kiépített idegen nyelven történő kommunikáció, amelynek hatékonysága azonban még nem éri el a kívánt mértéket. Az idegen, elsősorban az angol nyelvismeret apparátuson belüli, eddigieknél szélesebb körű oktatásának kérdését éppen ezért folyamatosan napirenden tartjuk.

Az ügyészi szervezet nemzetközi kapcsolatrendszere fejlesztésében jelentős szerepet játszanak a két- és többoldalú legfőbb ügyészi konzultációk, munkalátogatások és az ezek keretében megvalósuló kölcsönös tapasztalatcserék, így a magyar legfőbb ügyész minden évben részt vesz az EU tagállamok legfőbb ügyészeinek Eurojustice elnevezésű szakmai tanácskozásán, illetve az Európa Tanács tagországai Legfőbb Ügyészei Konferenciájának ülésein.

Az ilyen találkozók rendszeres témái: az európai uniós harmadik pilléres együttműködés továbbfejlesztése és az ezt segítő új nemzetközi intézmények létrehozása; az ügyészek szerepe növelésének lehetőségei a közvetlen kapcsolatokon alapuló nemzetközi bűnügyi együttműködésben; az ügyészek képzése és továbbképzése a szakmai, az informatikai és az ügyészségi adatközlés biztonsága területein.

Az elmúlt évben a két szervezet konferenciáján Osloban (Eurojustice), illetve Moszkvában (ET Európai Legfőbb Ügyészek Konferenciája) dr. Polt Péter fősztályvezető ügyész, mint volt legfőbb ügyész képviselte a magyar ügyészi szervezetet.

Az év során még további két jelentős konferencia érdemel említést, amelyre októberben Pekingben, novemberben pedig Varsóban került sor. Az előző a nemzetközi korrupció témakörében tárgyalt fontos kérdéseket, míg az utóbbin, a IX. Nemzetközi Ügyészi Fórumon, számos Európán kívüli, nem uniós ország ügyészei is képviselték országaikat és megvitatták az együttműködés további lehetőségeit.

Az év során mindössze egy legfőbb ügyészi szintű találkozóra került sor, dr. Belovics Ervin, a legfőbb ügyész jogkörében eljáró legfőbb ügyész helyettes vezette küldöttség Horvátországban az uniós tagsággal együtt járó közvetlenebb együttműködési lehetőségeket tárgyalta meg.

Az előző évekhez hasonlóan magyar ügyészek 2006-ban is több olyan nemzetközi – elsősorban az Európa Tanács keretén belül működő – szakértői munkacsoportban vettek részt, amelyekben a napi, gyakran igen intenzív munkafeladat ellátása alapos és időigényes felkészülést és jelentős előkészítő munkát igényelt. E munkacsoportok elsősorban a pénzmosás és a terrorizmus elleni fellépés, valamint a korrupció kérdéskörét érintő szakértői vizsgáló, illetve egyéb közreműködő tevékenység ellátásával foglalkoztak. Az Európa Tanács különféle szakértői munkacsoportjaiban számos ügyész vett és vesz részt. A magyar ügyészség szakmai színvonalának elismerését is jelenti, hogy a kijelölt ügyészeket rendszeresen értékelő munkacsoportokban való részvételre is felkérlik. Ilyen intézmények például a Moneyval, az Európa Tanács Pénzmosás Elleni Intézkedéseket Értékelő Szakértői Bizottsága, illetve a korrupcióellenes államokat tömörítő Greco.

Az év során is jelentős számban vettek részt ügyészek – többek között a trieri Európai Jogi, illetve Bírói Akadémia, a francia bírák és ügyészek posztgraduális képzésben élenjáró Ecole Nationale de la Magistrature elnevezésű képzési intézmény, a német tartományi igazságügyi minisztériumok továbbképzési intézményei, a Német Alapítvány a Nemzetközi Jogi Együttműködésért, és a holland Igazságügyi Minisztérium által szervezett – idegen-nyelvű tudományos konferencián, szemináriumon, tanulmányúton és szakmai cserelátogatáson, amelyek tapasztalatai ún. útijelentések formájában kerülnek hasznosításra az ügyészi szervezetben.

Az ügyészség bilaterális nemzetközi bűnügyi együttműködési kapcsolataiban egyre szélesedő kört mutat a főügyészségek valamely európai uniós, illetve

azon kívüli ország (pl. Ausztria, Szlovákia, Hollandia, Franciaország, Németország, Románia, Szerbia, Montenegro, Szlovénia, Horvátország, stb.) egy-egy régiójának főügyészségével kiépített ún. twinning kapcsolata, amely a kölcsönös látogatások és tapasztalatcserék formájában is segíti a napi ügyészi munkát.

E körben ki kell emelni a határ menti főügyészségek hagyományosan kölcsönös, jó munka- és kollegiális kapcsolatát.

A nemzetközi kapcsolatok fejlesztésének jelentős részét képezik még a fiatal ügyészek, titkárok és fogalmazók számára biztosított kül- és belföldi tanulmányutak, konferenciák és tapasztalatcserék is, annak ellenére, hogy az egyre nehezedő anyagi körülmények folytán ezek száma az év során jelentősen csökkent. Ezek a lehetőségek az – önálló előadások, korreferátumok tartására képes –, idegen nyelven kiválóan kommunikáló fiatalok számára biztosítottak.

b) A Katonai Főügyészségnek – a legfőbb ügyész által jóváhagyott terv alapján – viszonylagos önállósággal ápolta nemzetközi kapcsolatait az a törekvés jellemezte, hogy minél több hasznosítható ismeretet biztosítson a NATO-n belüli, illetve a különböző válságkezelő nemzetközi katonai műveletekben való hatékonyabb közreműködés érdekében. Ennek jegyében került sor a dán, litván és a vietnami katonai főügyész magyarországi látogatására. A katonai főügyész vezetésével magyar delegáció látogatott el olasz kollégáikhoz.

B) Jogsegély-ügyek

A bűnözés egyre inkább nemzetközivé válása, az új bűnözési formák megjelenése, a határon átnyúló bűnözés terjedése elleni eredményes fellépés hatékony nemzetközi együttműködést igényel.

Az Európai Unió tagállamai által 2000-ben kötött, Magyarországon 2005 november 23-án hatályba lépett egyezmény a bűnügyi jogsegélyről a korábbinál tágabb kereteket enged az együttműködés számára, továbbá a meglévő intézményes formákat korszerűsíti. Így pl. lehetőség van közös nyomozócsoport felállítására, arra, hogy az egyik tagállam megkeresésére ennek fedett nyomozója a másik állam területén is eljárhatson.

Az eljárások gyorsítását szolgálja, hogy az Unió igazságügyi hatóságai között a közvetlen érintkezés és kapcsolattartás lehetséges. Lényeges az a változás, hogy a megkeresett állam a megkereső kifejezett kérésében megjelölt eljárási szabályok és formai előírások szerint teljesíti a megkeresést.

Jogsegély nyújtására van lehetőség a jogi személy ellen folyó és a szabálysértési eljárásban is.

A 2006. évben 5.626 külföldi állampolgár ellen indult büntetőeljárás, míg a külföldi állampolgárságú sértettek száma 7.285 volt.

A nem magyar állampolgár által hazánkban elkövetett bűncselekmény miatti felelősségre vonásra általában Magyarországon került sor, de lehetőség van a büntetőeljárás átadására is. A beszámoló tárgyát képező évben 40 ügyben kezdeményeztük a büntetőeljárás átvételét külállam igazságügyi központi hatóságánál és 121 feljelentést tettünk.

Hozzánk 126 külföldön bűncselekményt elkövető magyar állampolgár ügyében érkezett megkeresés a büntetőeljárás átvétele végett.

A jogsegély különböző formái közül az eljárási jogsegélynek van a legnagyobb jelentősége, mert annak célja a nyomozás eredményességéhez való hozzájárulás, a bűncselekménnyel okozott kár megtérülésének biztosítása, vagy az elkövető kilétének megállapítása. A jogsegélykérelmek többségének tárgya tanú kihallgatása, házkutatás, lefoglalás, céginformáció kérése vagy bankszámla adatainak a megismerése.

A 2006. évben a Legfőbb Ügyészség 123, a főügyészségek pedig 479 esetben kértek jogsegélyt külföldi hatóságtól, ezen kívül 2.016 határozat kézbesítését kértük.

Külföldi hatóságtól a Legfőbb Ügyészséghez 334, a főügyészségekhez pedig 721 megkeresés érkezett.

Egyre gyakoribb az arra irányuló kérés, hogy a jogsegélyként kért eljárási cselekmény elvégzésénél a külföldi bűnügyi hatóság képviselője jelen lehessen, aminek nincs akadálya. Ez is annak a figyelemnek a körébe tartozik, hogy az itt lefolytatott eljárási cselekmény eredménye a külföldön folyamatban lévő büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználható legyen.

Az elmúlt évben új feladatként jelentkező szabálysértési jogsegélyek intézésének jogi kereteit a már említett bűnügyi jogsegélyről szóló Egyezmény és annak kiegészítő jegyzőkönyve adta meg².

---

² Az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-én kelt egyezmény és az egyezmény 2001. október 16-án kelt kiegészítő jegyzőkönyve kihirdetéséről szóló 2005. évi CXVI. törvény

Az ügyészséghez 2006-ban 26 szabálysértési jogsegély kérelem érkezett. A legtöbb megkeresés tanú, illetőleg elkövető meghallgatására irányult. Más esetben a pénzbírságot kiszabó határozat kézbesítését kérték a magyar hatóságoktól. Az is előfordult, hogy közlekedési szabálysértésben érintett gépjármű üzembentartója adatainak továbbítására irányult a megkeresés.

C) A magyar ügyészség az Európai Unióban

2006-ban az ügyészi szervezet második évét töltötte az Európai Unió tagja jogában az ezzel járó kötelezettségek teljesítésével és jogosultságok gyakorlásával. Az Európai Unió tagállamainak ügyészségeivel történő együttműködés az EU ún. harmadik pillére keretében zajlik.

A magyar ügyészség mind Eurojust-ban (a magyar nemzeti tag útján), mind pedig egyéb formációkban és szakértői csoportokban (Európai Igazságügyi Hálózat, terrorizmus elleni nemzeti levelezők, nemzetközi közös nyomozócsoportok nemzeti szakértői hálózata stb.) tagállami státuszban, aktívan közreműködött.

A legfőbb ügyész 1998 óta résztvevője az EU tagországok legfőbb ügyészei évente tartott, Eurojustice elnevezésű tanácskozásainak.

Az EU Tanácsának 1998/428/IB együttes fellépésével létrehozott Európai Igazságügyi Hálózat idegen nyelve/ke/t beszélő nemzeti kontaktpontokból áll, akik egyéb hazai munkájuk mellett a tagállamok közötti kétoldalú kapcsolatokban aktív közvetítőkként hasznos információkkal képesek szolgálni konkrét büntetőügyekben az igazságügyi együttműködés megkönnyítéséhez.

Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelmére létrehozott, adminisztratív nyomozati hatáskörrel rendelkező Európai Csalás Elleni Hivatallal (OLAF) és ennek a Vám- és Pénzügyőrség keretében működő magyar irodájával az ügyészségnek szoros kapcsolata van. A Btk. 314. §-ában szabályozott Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése büntette miatt eredményes vádemelés érdekében a korrekt szakmai kapcsolat elengedhetetlen. A felmerült problémák megoldása érdekében az OLAF vezető tisztviselőit is fogadtuk.

Az ügyészség az Európai Unió jogalkotási folyamatába a harmadik pilléres jogalkotás területén kapcsolódik be azáltal, hogy a Legfőbb Ügyészség az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság szakértői csoportjai közül az igazság- és belügyi együttműködés szakértői csoport tagjaként észrevételezi a tervezeteket.

D) Az Eurojust-ban kifejtett magyar ügyészi tevékenység

Az Eurojust fiatal uniós szerv, amelyet 2002-ben az EU Tanácsának 2002/187/IB határozata hozott létre. Mint Hágában állandó jelleggel működő igazságügyi együttműködési szerv, a maga nemében egyedülálló nem csupán Európában, de világméretekben is. Az EU Alkotmánytervezete szerint az Eurojustból jöhet majd létre az Európai Ügyészség.

Az Eurojust-ban minden tagállam egy nemzeti taggal képviselteti magát. A 25 nemzeti tag alkotja az Eurojust legfőbb szervét, a Kollégiumot, amelyben minden nemzeti tagnak egy szavazata van. Az Eurojust elnökét és két helyettesét a Kollégium választja három évre a nemzeti tagok közül. A 2002/2004. (II. 5.) Korm. határozat alapján a magyar nemzeti tagot a legfőbb ügyész nevezte ki, és kiadta a 2002/187/IB határozat hazai végrehajtására a 2/2004. (ÜK. 2.) LÜ utasítást. A magyar nemzeti tag a legfőbb ügyész közvetlen alárendeltségében működik.

Az Eurojust célja a határokon átnyúló, komoly tárgyi súlyú bűncselekmények miatt indult konkrét büntetőügyek európai dimenziókban, több tagországra kiterjedő kezelése, nyomozásának és vádhatósági üldözésének EU szintű koordinálása és segítése, összességében a tagállamok igazságügyi együttműködésének javítása, beleértve a jogsegély- és egyéb kérelmek teljesítésének sokoldalú megkönnyítését is. Az Eurojust a tagállamoknak ajánlásokat és javaslatokat tehet, amelyeket a tagállamok követnek. Ha ezt nem tennék (amire eddig ugyan még nem volt példa), az eltérés indokait kötelesek az Eurojust-tal közölni.

Nem-tagállamot, illetve a Bizottságot érintő konkrét büntetőügyekben szintén közreműködik az Eurojust a tagállam, illetve a Bizottság kezdeményezésére. Kulcsszerepe van a terrorizmus elleni igazságügyi együttműködésben, továbbá hatásköre van az európai elfogatóparancs, a közös nyomozócsoport kérdéseiben és egyéb ügyekben. Szoros és sokoldalú kapcsolata van a Tanáccsal, a Bizottsággal és az Európai Parlamenttel, illetve a soros EU elnökséggel. A bűnügyi tárgyú EU jogalkotás előkészítésében aktívan közreműködik, a tervezetek brüsszeli tárgyalásában részt vesz, azokról szakmai véleményt nyilvánít. Keretein belül működik a kétoldalú igazságügyi kapcsolatokat szolgáló Európai Igazságügyi Hálózat (EJN). Kiemelt partnerei az Europol és az OLAF.

Az Eurojust a hatáskörét büntetőügyekben a nemzeti tagok Kollégiumaként teljes ülésen, illetve egy vagy több nemzeti tag útján gyakorolja. A nemzeti tagok – akik tagállamuk magas beosztású ügyészei – a nemzeti jog alapján rájuk ruházott nemzeti ügyészi hatáskört is gyakorolhatják hazai területükön. Több nemzeti tagnak Hágában saját tagállamából helyettese, illetve egy vagy több asszisztense van, és némelyeket saját tagállama által kiküldött, ám EU által fize-

tett nemzeti szakértők is segítenek. A magyar nemzeti tagnak hasonló hágai segítsége nincs, csupán titkára, aki az EU adminisztratív személyzetéhez tartozik.

A 25 nemzeti tagból álló Kollégium kiszolgálását mintegy 100 fős EU adminisztratív személyzet végzi. E személyzet operatív irányítását az adminisztratív igazgató látja el, a Kollégium felügyelete alatt és döntéseinek megfelelően.

A Kollégium nem csupán jogi kérdésekkel foglalkozik, hanem az Eurojust „igazgató tanácsaként” a mintegy 150 fős szervezet irányításával és működésével kapcsolatos, a lehető legváltozatosabb kérdéseket is tárgyalja és dönt azokban.

2006-ban a tagállamok igazságügyi hatóságai által az Eurojust elé terjesztett ügyek száma ismét jelentős mértékben, 31 %-kal nőtt, közel 800 regisztrált ügygel foglalkozott. Ebben természetesen nincs benne a nemzeti hatóságok sok százra tehető, konkrét ügyek kapcsán feltett vagy általános jellegű kérdése, amelyekre a nemzeti tagok rövid úton, regisztrálás és Kollégium elé terjesztés nélkül választ adtak, illetve megoldottak.

A magyar igazságügyi hatóságok (ügyészségek) által az Eurojust elé terjesztett ügyek száma viszont alig emelkedett 2006-ban: a 2005. évi 17 ügyhöz képest 2006-ban 18 magyar kezdeményezésű ügy volt. A Magyarországgal azonos vagy kisebb új tagállamok közül pl. Csehország 43, Szlovénia 36, Szlovákia 23, Lettország 22, Észtország pedig 19 ügyet vitt 2006-ban az Eurojust elé, míg Lengyelország 23, Litvánia 7, Ciprus 3 és Málta 1 ügyet.

Ugyanakkor a más tagállamok által Magyarországgal szemben beterveztett ügyek száma több mint háromszorosára nőtt: a 2005. évi 8 ügyhöz képest 2006-ban 27 ügyben kérték más tagállamok a magyar igazságügyi hatóságok intézkedését az Eurojuston keresztül. A többi új tagország esetében ez a szám a következő volt: Csehország 32, Szlovénia 23, Szlovákia 23, Lettország 38, Észtország 19, Lengyelország 60, Litvánia 32, Ciprus 33 és Málta 23.

E számok összevetéséből látható, hogy az új tagországok közül csupán Csehország és Szlovénia esetén volt pozitív a mérleg. E két tagország a maga javára többször vette igénybe az Eurojustot, mint ahányszor más tagországok tőle kértek segítséget. A régi tagországok közül leginkább negatív a mérlege Spanyolországnak 23:151, Hollandiának 31:131, az Egyesült Királyságnak 37:111 és Olaszországnak 58:138 aránnyal.

Az Eurojust 2006. július 1. óta azt is vizsgálja, hogy a tagállamok által elé vitt ügyek milyen minőségűek. Csupán egyetlen magyar – a Zala Megyei Főügyészség által kezdeményezett – ügy volt az átlagosat meghaladó minőségű,

amely további két tagállamot és egy nem-tagállamot érintett. Ebben az ügyben – először magyar kezdeményezésre az Eurojust történetében – koordinációs értekezletre is sor került Hágában az érintett államok ügyészei és nyomozói részvételével. Az Eurojust egyébként 2006-ban összesen 89 ügyben tartott koordinációs értekezletet.

A koordinációs értekezleteken való részvételt az Eurojust finanszírozza államonként 2 résztvevőnek, továbbá kérésre tolmácsolást biztosít a nemzeti nyelvre.

Az Eurojustnak a magyar ügyészek általi gyakoribb és valóban az Eurojust elé való, minőségi ügyekben történő igénybevételenek előmozdítása érdekében a magyar nemzeti tag 2006-ban is elérte, hogy EU forrásból finanszírozott ún. Eurojust marketing szemináriumra kerüljön sor Budapesten. A korábbi évhez hasonlóan a szemináriumra ezúttal is 30 oldalas, az Eurojust igénybevételéről szóló magyar nyelvű, aktualizált kézikönyv készült, amit a résztvevők megkaptak, de elektronikusan is elérhető minden ügyész számára. A szemináriumon közel 60 magyar ügyész vett részt, hatása azonban az Eurojust elé terjesztett ügyek számának növekedésében még nem érzékelhető.

Az Eurojust Kollégiuma hetente legalább két alkalommal tartott teljes üléseinek a magyar nemzeti tag 2006-ban is aktív résztvevője volt és számos esetben sikerült álláspontját, illetve konstruktív kezdeményezéseit elfogadtatni.

A Kollégium döntés-előkészítő és javaslattevő szervei a különböző munkabizottságok. 2006-ban a következő munkabizottságok működtek: elnökség; adminisztráció; adatvédelem; külkapcsolatok; Brüsszel; konkrét ügyek és teljesítmény menedzsment; pénzügyi és gazdasági bűncselekmények; emberkereskedelem; terrorizmus; Europol; OLAF; európai elfogatóparancs; Európai Igazságügyi Hálózat. A nemzeti tagok kettőnél több munkabizottságban csak kivételesen vehetnek részt.

A magyar nemzeti tag 2006-ban az EU intézményekkel való kapcsolattartással, illetve azok releváns jogalkotási kezdeményezéseivel és tervezeteivel foglalkozó Brüsszel munkabizottságban, a konkrét ügyek és teljesítmény menedzsment munkabizottságban, valamint a pénzügyi és gazdasági bűncselekményekkel foglalkozó munkabizottságban tevékenykedett.

A magyar nemzeti tag 2006 novembere óta a pénzügyi és gazdasági bűncselekményekkel foglalkozó munkabizottság elnöke. 2006 júniusa és novembere között a helyettes elnöki teendőket látta el. A Kollégium, illetve annak elnöke a magyar nemzeti tagot az Eurojust képviselőjében számos Hágán kívüli találkozóra, tárgyalásra és egyéb rendezvényre delegálta.

Az Eurojust Kollégiumának tagjaként a nemzeti tag rendszeresen találkozik a Tanács Főtitkársága és a Bizottság illetékes képviselőivel. 2006. júniusában látogatást tett az Eurojustnál Franco Frattini, a Bizottság alelnöke, igazság- és belügyekért felelős biztosa is, magas rangú tisztségviselők kíséretében.

2006-ban az egyik leggyakrabban tárgyalt kérdés az Eurojust fejlesztése és jövője volt. 2007-ben a Bizottság Közleményt (Communication) ad ki az Eurojust továbbfejlesztéséről, beleértve az EJN-hez való viszonyát is. Az Eurojust e tekintetben jelentős műhelymunkát végzett, továbbá 2006 szeptemberében Bécsben nagyszabású konferencia zajlott le a témában a Tanács, a Bizottság, valamennyi nemzeti tag, valamint a jogtudomány képviselői részvételével.

Központi kérdést jelent a Tanács 2002/187/IB határozatának maradéktalan végrehajtása a tagállamokban, az Eurojust potenciáljának jobb kihasználása a tagállamok részéről, a nemzeti tagok hazai területen gyakorolható ügyészi hatásköre, valamint az Európai Igazságügyi Hálózat és egyéb hálózatok integrálása EU szinten az Eurojust „ernyője” alá, tagállami szinten pedig Eurojust nemzeti hivatalokba.

Utóbbi szempontból igen előremutató az a magyar megoldás, hogy 2006 márciusa óta az Európai Igazságügyi Hálózat ügyészségi kontaktpontja az Eurojust nemzeti tag vezetése alatt álló hazai hivatali egységben működik. Ekként a kontaktpont és a nemzeti tag között folyamatos az információcsere, párhuzamosság nincs, a gyorsaság és hatékonyság biztosított.

A Hálózat kontaktpontjai az EU tagállamok igazságügyi hatóságai között aktív közvetítők, akik a Tanács 1998/428/IB együttes fellépése alapján működnek.

A 2005. novemberében hatályba lépett 2005. évi CXVI. törvény, illetve a módosított 2003. évi CXXX. törvény alapján a Legfőbb Ügyészség központi hatóság szerepét az EU tagországok relációjában a területi ügyészségek közvetlen igazságügyi együttműködési és jogsegélykapcsolatai váltották fel, ami egyfelől még nehezebbé tette a magyar ügyek Eurojust felé terelését, másfelől viszont növelte az EJN nyújtotta támogatás iránti igényt.

2006-ban az ügyészek egyre nagyobb számban vették igénybe az EJN web alapú információs eszközeit, illetve kérték a kontaktpont segítségét olyan esetekben, amikor ezek révén nem volt megállapítható a jogsegélykérelem teljesítésére illetékes külföldi igazságügyi hatóság. A kontaktpont közreműködött a tagállamok helyi hatóságai közötti együttműködés felgyorsításában, segítséget nyújtott a közvetlen összeköttetés megteremtéséhez, információkat szolgáltatott

jogsegélykérelmekhez, továbbá a magyar jogi megoldásokról felvilágosítást adott külföldi igazságügyi hatóságok részére.

A legfőbb ügyész a korábbi években kijelölte azokat az ügyészeket, akik a különféle EU hálózatok magyar kontaktpontjai, illetve szakértői. Ilyenek egyebek között az Eurojust terrorizmus elleni nemzeti levelező, az Eurojust és az Europol támogatását élvező közös nyomozócsoportok (JIT) EU szakértői hálózatának magyar tagja, az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) magyar ügyészségi kontaktpontja, az OLAF által létrehozott, csalások elleni ügyészi hálózat magyar ügyész tagja, valamint az EJM ügyészségi kontaktpontja. Ők 2006-ban is ellátták az e minőségükben rájuk háruló feladatokat, részt vettek e hálózatok különféle tanácskozásain Hágában, Brüsszelben, illetve más városokban, illetve tartották a kapcsolatot az Eurojust nemzeti taggal.

7. Az ügyészség személyügyi helyzete

A) Az ügyészség személyügyi helyzete

A 2006. évben a Magyar Köztársaság ügyészségének személyügyi helyzetét meghatározó tényezők a korábbi évekhez viszonyítva jelentősen nem változtak. Kiemelést érdemel azonban az ügyészségi nyomozás szervezetének átalakítása, amely személyügyi konzekvenciákkal is járt.

A főügyészségeken működő nyomozó hivatalok nyomozó ügyészségekké alakítása eredményeképpen 2006. február 1. napjától a helyi ügyészségek száma hússzal növekedett. 2006. február 12. napjától önálló főügyészségként működik a Központi Nyomozó Főügyészség, amelynek engedélyezett álláshely-száma 40, a központi helyi ügyészségek mellett működő nyomozó ügyészségeken ugyanez a szám összesen 265.

A 2006. február 1-jével létrejött Budapesti Törvényességi Felügyeleti Ügyészség, amely helyi ügyészségként kizárólag közigazgatási jogi tevékenységet lát el, 33 ügyészségi alkalmazottal kezdte meg működését.

Az ügyészségi nyomozás szervezeti háttérének átszervezése, valamint a Budapesti Törvényességi Felügyeleti Ügyészség létrehozása több mint 300 ügyészségi alkalmazottat érintett.

A 2006. évre megfogalmazott létszám iránti igényeink indokai mindenekelőtt az ügyészi feladatok jogszabályi változására (növekedésére) hivatkoztak, de rámutattunk az ügyészségi ügyintézők alkalmazásának szükségességére, valamint az ügyviteli alkalmazottaknak az ügyészség szakmai feladatait végzőké-

hez viszonyított kedvezőtlen (túlságosan alacsony) arányára is. A költségvetés az Alkotmánybíróság 20/2005. (V. 26.) AB határozatára, továbbá a tervezett büntetés-végrehajtási kódex miatt várható többlet-feladatokra, valamint a megkezdett épület-beruházásokra figyelemmel 19 ügyészi, 20 tisztviselői, 4 írnoki és 10 fizikai alkalmazotti álláshely kialakítását tette lehetővé 2006. január 1. napjától. További létszám iránti igényeinket azonban nem támogatták.

A munkaerőmozgás vizsgálata alapján megállapítható, hogy az ügyészségre kinevezettek száma az elmúlt évben jelentősen csökkent. 2006-ban – az előző évi 99 fővel szemben – összesen 85 ügyészi kinevezésre került sor. A változás a 2003. évi kinevezési „csúcshoz” (146) viszonyítva igen számottevő.

A kinevezhető fogalmazók számát (32) az elmúlt évben is a várható változásokat figyelembe véve határoztuk meg. (A 2004. évben kinevezettek száma 56, 2005-ben pedig 86 volt.)

A vizsgált évben kinevezett ügyészségi titkárok száma – a 2004-ben kinevezett 88-cal és a 2005-ben kinevezett 95-tel szemben – 107 volt.

A beszámolási időszakban az említett 85 kinevezéssel szemben összesen 42 ügyésznek szűnt meg a szolgálati viszonya. A megszűnések aránya a korábbi évekhez mérve átlagosként értékelhető, bár a 2005-ös évhez viszonyítva az arány jóval kisebb (2003-ban 42, 2004-ben 34, 2005-ben 57) volt.

Arányaiban nem jelentős, de szembetűnő a változás a titkári és a fogalmazói szolgálati viszony megszűnések tekintetében. Míg 2004-ben 1 ügyészségi titkár és 7 fogalmazó szolgálati viszonya szűnt meg, 2005-ben ugyanez a szám 4, illetve 3, addig 2006-ban 6, illetve 7 a megszűnések száma. (Még kedvezőtlenebbnek tűnik a helyzet, amennyiben figyelembe vesszük, hogy 2004-ben a kinevezett titkárok és fogalmazók száma 88, illetve 56, 2005-ben 95 és 86, 2006-ban pedig 107, illetve 32.)

Akár a beszámolási időszak titkári és fogalmazói kinevezéseinek számát, akár a magas betöltött titkári és fogalmazói létszámot nézzük, ezek a megszűnési arányok változatlanul elfogadható mértékűnek tekinthetők, különösen ha szem előtt tartjuk azt, hogy a pálya elhagyása a bizonytalanabbá vált előrejutással is összefüggésbe hozható.

Az ügyészi létszámhiány, ami 2004-ban 9,5 %, 2005-ben pedig 8,5 % volt, tovább csökkent, az elmúlt évben 7,9 % volt.

Az érdeklődés az ügyészi pálya iránt – a korábbi évekhez hasonlóan – jelentős. Az utánpótlás helyzete kedvezőként értékelhető. A 2006. év végén összesen 412 titkár és fogalmazó teljesített szolgálatot az ügyészi szervezetben.

Az ügyészi álláshelyekre kiírt pályázatokra – korábbi évekkel egyezően – elsősorban az ügyészségi titkári és az ügyészi gyakorlattal rendelkezők nyújtottak be a pályázatot, de volt érdeklődő más területen dolgozó jogászok köréből is. Jelentkezés hiányában egyetlen pályázat maradt sikertelen.

A Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. törvény 61. §-ának (2) bekezdése szerint a legalacsonyabb ügyészi alapilletmény 2006. április 1. napjától havi 339.000 Ft. A legalacsonyabb ügyészi alapilletmény változása következtében – ugyanazon időponttól, ahhoz igazodóan – emelkedett a beosztási, a vezetői, a cím- és a nyelvpótlék összege is.

A 2006. évet illetően utalni kell az ügyészi szervezet fegyelmi helyzetére is. Az utóbbi évek a kiszabott fegyelmi büntetések terén továbbra sem hoztak lényegi változást. Az ügyészi szervezet fegyelmi helyzete változatlanul jóként értékelhető.

Az ügyészi jogállás szabályozásával kapcsolatban meg kell említenünk, hogy az Üsztv. legutóbbi módosításai

- hasonló jogi helyzetet teremtettek a bírói és az ügyészi szervezet csúcán álló vezetőknél a tisztségük megszűnésével összefüggő áthelyezés esetére;
- valamennyi ügyész jogállását érintették annyiban, hogy a szolgálati viszony megszűnések okai kiegészültek a választójog elvesztésével, összhangban azzal, hogy a választójog fennállása esetükben kinevezési feltétel;
- az ügyészségi vezetői kinevezés visszavonását továbbra sem kötötték indokoláshoz, ugyanakkor garanciaként az ügyészi tanács véleményének kikérését tették kötelezővé;
- az ügyészségi szolgálati viszonyban állók számára az Ügyészség Napjaként minden év június 10. napját munkaszüneti nappá nyilvánították;
- megszüntették a ruházati költségtérítés felhasználása számlával történő igazolásának kötelezettségét.

Az Üsztv. részletezett módosítása kétségtelen előrelépést jelent az ügyészségi alkalmazottak szolgálati viszonyának szabályozásában, az ügyészi életpálya-modell terén azonban sajnálatos módon nem hozott elmozdulást.

B) Az ügyészek képzése, továbbképzése

Az ügyészi szervezet oktatási és továbbképzési tevékenységének értékelésekor fontos kiemelni, hogy az ügyészségi alkalmazottak mintegy 75 %-a, ezen

belül a fogalmazók 90 %-a részese volt a szervezett továbbképzés valamely formájának.

2006-ban a képzés súlypontját a fogalmazóképzésre helyeztük. Nőtt a jelentősége annak, hogy a joggyakorlati időszak alatt a fogalmazók minél alaposabb elméleti felkészítéssel és széleskörű tapasztalatszerzéssel sajátítsák el a jogi szakvizsga anyagát és az ügyészi pályához szükséges egyéb elméleti és gyakorlati ismereteket. Ennek érdekében létesült a Magyar Ügyészképző Központ, amelynek feladata az ügyészi szervezet képzési rendszerének korszerűsítése, a fogalmazók és titkárok ügyészi hivatásra történő felkészítése.

A Központ létrehozását az is indokolta, hogy az európai uniós országok többségében a leendő magisztrátusok (bírák, ügyészek) alapképzésére elkülönült, de közös intézetet hoztak létre, ám erre Magyarországon az OIT elzárkózása miatt nem volt mód. Meggyorsította felállítását a Magyar Bíróképző Akadémia létesítése, továbbá az a tény, hogy a jogi szakvizsga tervezett reformjában hangsúlyt kapott az akkreditált képzésben való részvétel kötelezettsége.

A Központ létrehozásához sem pótlólagos pénzügyi források, sem plusz státuszok nem álltak rendelkezésre. Működése az eddig bevált oktatási rendszerre épül. Az ügyészségi fogalmazókat a területi ügyészi szervezeteknél továbbra is instruktorkok segítik az ügyészi szakmai ismeretek megszerzésében és a szakvizsgára való felkészülésben. A Központ keretében azonban országosan egységes tematika és tanrend alapján folyik a fogalmazók magasabb szintű elméleti felkészítése. Elkészült a fogalmazók három éves oktatási tematikája. Az alapképzés 2006. januárban párhuzamosan három regionális központban (Budapest, Szolnok, Balatonlelle) kezdődött. A képzésben a 2004-ben és 2005-ben kinevezett fogalmazók, összesen 150 fő vett részt, összesen 57 oktatási nap (456 tanóra) képzésre került sor. A résztvevők az I. és a II. félév végén is beszámoltak a tanult anyagból.

Az oktatási tevékenységet az ügyészi szervezet és az Országos Kriminológiai Intézet nagy szakmai tapasztalattal és elméleti felkészültséggel rendelkező vezetői és munkatársai látták el. Közel 80-an vettek részt – térítés nélkül – a képzésben. A Központ tevékenységéről tájékoztatást küldtünk az európai partnerintézményeknek (Európai Igazságügyi Képzési Hálózat, Európa Tanács Lisszaboni Hálózat). A központi képzésben nem részesülő fogalmazók szakvizsgarészenként egyhetes szakvizsga felkészítő tanfolyamokon vettek részt. A fogalmazóképzés központi szervezésének is köszönhetően 2006-ban a szakvizsgázó ügyészségi fogalmazók kb. 80%-a a hároméves joggyakorlatot követő legrövidebb időn belül kitűnő, jeles, illetve jó eredménnyel tett jogi szakvizsgát.

Az ügyészek számára rendezett központi tanfolyamok, konferenciák változatlanul a szervezet irányításának fontos eszközei, továbbá hozzájárulnak az új jogszabályok megismertetéséhez és az egységes gyakorlat kialakításához. 5 tanfolyam volt, összesen 180 ügyész részvételével. A büntetőeljárás törvény módosítása tette szükségessé a büntető szakterületi főügyész-helyettesek, a fellebbviteli, a fővárosi, a megyei és a katonai szakügyészek egy-egy hetes tanfolyamát. Volt tanfolyam a kiemelt gazdasági ügyekben eljáró ügyészek, valamint a közlekedési szakterületi ügyészek számára is.

A külföldi tanulmányutakon, tapasztalatcseréken, konferenciákon való részvétel is hozzájárult az ügyészek továbbképzéséhez: 80 külföldi rendezvényen mintegy 100 ügyész vett részt. A felajánlott programokon történő részvétel kiválasztásában szakmai és pénzügyi szempontok voltak elsődlegesek: azokon a rendezvényeken képviseltette magát az ügyészi szervezet, amelyek hozzájárultak az ügyészség nemzetközi kapcsolatainak erősítéséhez, továbbá az ügyészi feladatok ellátásához, illetve a résztvevők ismereteinek bővítéséhez.

Az EJTN tagjaként a magyar ügyészi szervezet minden fontos nemzetközi oktatási és szakmai programról tájékoztatót kapott, amely nemcsak meghívást, de esetenként teljes költségmentességet is jelentett. Továbbra is kapcsolatban állunk a legjelentősebb európai igazságügyi intézményekkel és szervezetekkel, amelyek révén biztosítható, hogy az ügyészi munkát legaktuálisabban érintő témák ismerete eljusson a magyar ügyészekhez is. A korrupció, pénzmosás, emberkereskedelem, terrorizmus témáján túl újabb témaként jelentek meg a nemzetközi rendezvényeken a számítógépes és az internetes bűnözés, a csúcstechnológia alkalmazása a bűnelkövetésben, továbbá az emberi jogok érvényre juttatásának témája. A külföldi képzési lehetőségek igénybevételének feltétele volt a magas szintű nyelvtudás.

Az idegennyelv-tudási arányok tovább javultak. 2006. végén az ügyészségi alkalmazottak 51,3 %-a rendelkezett idegennyelv-tudással. A legfőbb ügyészségi ügyészek esetében ez az arány 51,8 %, a területi ügyészségi ügyészeknél 51,3 %, a titkároknál 78,3 %, a fogalmazók között 92,4 %. Az emelkedés szinte minden kategóriában közel 4% egy év alatt. Az uniós tagságunk szempontjából fontos néhány további adat: 504 az angol, 378 a német és 56 a francia nyelvvizsga.

A szakmai továbbképzés része az ügyészek posztgraduális tanulmányainak támogatása. 2006-ban újabb tanulmányi szerződések kötésére – költségvetési okokból – nem volt mód, ennek ellenére a másoddiplomások száma dinamikusan nőtt, mert olyan kollégák szereztek meg a végzettséget, akiket a korábbi években kötött szerződések alapján támogattunk, illetve sokan önerőből folytatták vagy fejezték be tanulmányaikat. Az ügyészi szervezetben 387 ügyész, titkár

rendelkezik szakjogász diplomával. Ebből gazdasági büntetőjogi szakjogász 131, európa jogi szakjogász 64, környezetvédelmi szakjogász 35.

C) A katonai ügyészség személyügyi helyzete

Az elmúlt esztendőben a katonai ügyészi szervezet rendszeresített létszáma 182 (ezen belül a katonai ügyészi létszám 77) fő volt. A korábbi évektől eltérően az elmúlt évben viszonylag nagy volt a létszámmozgás, év végén összesen 14 (ebből 8 katonai ügyészi) betöltetlen álláshely volt. Az ügyészi létszámhiány várható – előre tervezhető – volt, így a pályázatok időben történő kiírásával csak átmeneti nehézségek jelentkeztek az egyes területi katonai ügyészségek munkájában.

A jobb, hatékonyabb munkaszervezéssel és az ügyészek többletmunkájában is megnyilvánuló áldozatvállalással tartható volt a korábbi években teljesített színvonalas szakmai munka. Ez különösen figyelemre méltó azért is, mert a szakmai munkakörben dolgozók 15 %-a fogalmazóként teljesített szolgálatot, illetve további 5 fő a tárgyévben kapta meg a határozott időre szóló ügyészi kinevezését.

Az ügyészségi fogalmazói álláshelyre meghirdetett pályázataink sikeresek voltak. Az ügyészi hivatás társadalmi elismertsége és megbecsülése a többszörös túljelentkezésben is megnyilvánult, így lehetővé vált, hogy csak a legkiválóbbak nyerjenek felvételt a katonai ügyészi szervezetbe is.

Az ügyészek képzése a szervezeten belül tanfolyamszerű képzés, a nyelvi képzés és a posztgraduális képzés keretében valósult meg. Valamennyi képzésfajtában a lehetőségekhez képest munkaidő-kedvezményel, illetve tanulmányi ösztöndíj-szerződések megkötésével támogattuk a tanulni szándékozókat. Ennek eredményeként az idegen nyelvtudással, illetve nyelvvizsgával rendelkező ügyészek, titkárok, fogalmazók létszáma elérte a 40 főt. Közülük többen két nyelvvizsgával is rendelkeznek.

Az elmúlt években folytatott tudatos szakjogász-képzés következtében 10 főre emelkedett azoknak a katonai ügyészeknek a száma, akik szakjogász diplomával rendelkeznek, illetve további 5 fő jelenleg is ilyen irányú képzésben részesül.

8. Az ügyészségi informatika

Az ügyészségen – jelentős költségigénye miatt szakaszosan megvalósuló – létesítési és fejlesztési munka eredményeként országos táv-adatátviteli hálózat

(Praetor Net) működik, amelynek keretében érhető el az ügyészségi Informatikai Központ, illetve annak szolgáltatásai.

A szolgáltatások kiterjednek a gyors információ-átadást biztosító elektronikus levelezésre, az Internet elérésére, valamint egyes ügyészségi munkát támogató adatbázisok, nyilvántartások lekérdezésére.

Az ügyészségi Informatikai Stratégiai Terv alapvető célként kezeli azt az igényt, hogy az ügyészi szervezet minden érdemi tevékenységet végző tagja olyan számítógéppel rendelkezzen, amely a munkáját támogató alkalmazások, adatok on-line elérését biztosítja.

A szervezeti egységek mindegyikénél a táv-adatátviteli hálózatba kapcsolt lokális hálózat található, és mintegy 3.200 ügyészségi alkalmazott éri el – saját munkaállomásán keresztül, jogosultságainak megfelelően – az ügyészségi informatikai hálózat meghatározott szolgáltatásait.

A nagy kiterjedésű és összetett hálózati rendszer központi működtetését ügyészségi informatikusok látják el. Tekintettel azonban arra, hogy az informatika ma már alapvetően beépült az ügyészség munkafolyamataiba és a hatékony igazságszolgáltatáshoz nélkülözhetetlen a gyors, megbízható folyamatos szervezeten belüli és társszervi információcsere, az összetett, több ezer gépet és számos rendszert magába foglaló hálózat folyamatos működtetésére – javítási és karbantartási, táv-adatátviteli szolgáltatásokat nyújtó – külső cégeket is igénybe veszünk.

2006-ban az ügyészségi költségvetés informatikai fejlesztésére 230 millió Ft, a dologi kiadásokra 165 millió Ft állt rendelkezésre. Ebből az összegből a hálózat és adatainak védelmét, illetve biztonságát garantáló rendszerek folyamatos működtetését biztosítottuk, továbbá korszerűsítettük a hálózat egyes szolgáltatói és felügyeleti rendszereit, javítva ezzel a szolgáltatások minőségét. Az informatikai hálózat biztonságos működéséhez szükséges naprakészség biztosításához frissítettük a Windows platformú rendszereinket, aktualizáltuk és fejlesztettük a biztonságot szolgáló védelmi rendszereket, valamint a szolgáltatásokat biztosító központi rendszereket.

A jogszabályi változásokat követve folyamatosan változtak az ügyészi munka támogatását célzó saját készítésű statisztikai, ügyviteli és nyilvántartó rendszereink, ugyanakkor korszerűsítettük a pénzügyi, gazdálkodási és a funkcionális szakterületek informatikai rendszereit.

Nem megoldott ugyanakkor a munkaállomások, valamint a hozzájuk kapcsolódó alkalmazások folyamatos szintentartása. A központi rendszerek korsze-

rúsítása és az új beszerzések során telepített frissített technológiák egy idő után nem képesek együttműködni a hálózat „elavult” eszközeivel, ennek ellenére eszközbővítésre 2006-ban csak azokon a területeken kerülhetett sor, ahol ezt a szervezeti, vagy elhelyezési változás megkövetelte. A számítógépek elavulása folytán az elkövetkezendő években jelentős számú gépcserét kellene lebonyolítani.

A katonai ügyészség költségvetésének finanszírozása a Honvédelmi Minisztérium – erre a célra – teljesen elkülönített fejezetéből történik. Az elmúlt tíz évben a technikai és az informatikai háttér fejlődésének tekintetében jelentős különbségek keletkeztek az ügyészi szervezetben. A katonai ügyészségek a megyei szintű „civil” szférától teljesen elkülönült szervezetben végzik tevékenységüket, informatikai integrációjuk megvalósításához az ügyészségi informatikai hálózat fejlesztése is nélkülözhetetlen.

Bár az elmúlt évek jelentős fejlődést eredményeztek, az ügyészségi alkalmazottak számítástechnika-alkalmazási képzettsége, informatikai biztonsági tudatossága még mindig nagyon széles skálán mozog. A tárgyévtől a Magyar Ügyészképző Központ tematikájának részeként biztosítjuk a számítástechnikai ismeretek folyamatos fejlesztését, naprakészen tartását.

Az ügyészi szervezet feladatainak ellátásához nélkülözhetetlen az információkhoz való közvetlen hozzáférés lehetőségeinek kiszélesítése érdekében folyamatosan történik a társszervekkel a táv-adatátviteli kapcsolatok kiépítése is, együttműködési megállapodások megkötése, melyek útján más hatóságok adatbázisaihoz a törvényes és szükséges hozzáférések biztosíthatók.

Országos szinten – valamennyi ügyészségi szervezeti egységnél – lehetőség van az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium és az Országos Rendőrfőkapitányság nyílt adatfeldolgozó rendszeréből, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Fogvatartotti Rendszeréből, valamint az IRM Cégnyilvántartó Rendszeréből történő lekérdezésre. Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala és a Legfőbb Ügyészség megteremtette a büntetőeljárásban működő és felhasználható, illetőleg azzal kapcsolatos ügyviteli, statisztikai célú bírósági és ügyészségi informatikai rendszerek együttműködésének alapjait.

A 2006. évben kiemelten kezeltük a rendőrség által kifejlesztett Netsaru ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszerhez való csatlakozást. Ennek segítségével követhetőbb a nyomozó hatóságok nyomozási tevékenysége, közvetlenebbé válik az ügyész által gyakorolt nyomozásfelügyelet, a nyomozások eredményesebbek, hatékonyabbak. A határőrség rendszerével az elektronikus kapcsolatot létrehoztuk, a vám- és pénzügyőrség informatikai rendszeréhez történő csatlakozás

terveit kidolgoztuk, és megkötöttük a megállapodást az információcsere biztosításához.

Az ügyészségi feladatok hatékonyabb ellátását részben vásárolt szoftverek segítik; ugyanakkor a szervezet sajátosságai, a jogszabályi környezet változásainak naprakészen történő követésének szükségessége a saját fejlesztésű alkalmazói rendszerek folyamatos fejlesztését igénylik.

Az ügyészségi informatikai alkalmazások fejlesztését 2006-ban is alapvetően meghatározták az ügyészségi Informatikai Stratégiai Tervben kitűzött részfeladatok, különös tekintettel az Integrált Nyilvántartási és Adatbázis-kezelő Rendszer lépcsőzetes megvalósítására, mely azonos fejlesztői környezetben, azonos adatbázis-kezelő segítségével történik.

Az ügyészség működteti a minden büntetőeljárással érintett büntettes nyilvántartását tartalmazó – az ügyviteli adatokat feldolgozva létrehozott – adatbázis analizálását, az összefüggések felderítését végző rendszert (Praetor Praxis). Ennek kiemelkedő fontosságát mutatja, hogy felhasználásával évente több tízezer személy vonatkozásában szolgáltat adatot az ügyészség a törvényi felhatalmazással rendelkező katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatok megkeresése nyomán.

Az integrált rendszer részeként került fejlesztésre, majd bevezetésre a magánjogi és közigazgatási jogi szakág számítástechnikai bázisú információs rendszere, amelynek felhasználásával 2006. évtől korábban nem tapasztalt részletettséggel tudunk statisztikai adatokat előállítani.

Az ügyészség papír alapú kiadványok mellett, elektronikus formában is jelentet meg statisztikai kiadványokat. Ezek tájékoztatást adnak a bűnözés, a bűnüldözés, a vádképviselet, az ügyészségi ügyforgalom aktuális adatairól az Országgyűlés elnökének és alelnökeinek, az Alkotmánybíróság és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökeinek, az Országgyűlés Alkotmányügyi, Igazságügyi és Ügyrendi, valamint Emberi Jogi, Kisebbségi, Civil- és Vallásügyi, valamint Honvédelmi és Rendészeti bizottságainak, a parlamenti pártok frakcióvezetőinek, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumnak, továbbá az országgyűlési biztosoknak. Központilag ellenőrzött és jóváhagyott információs rendszereink részesei a Kormány Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programjának.

Az ügyészség az elmúlt évben is teljesítette a közérdekű információk szolgáltatásának törvényes kötelezettségét. Honlapunkon (<http://www.mklu.hu>) az elektronikus információszabadságról szóló törvény által előírtakon túlmenően továbbra is folyamatosan közzétesszük a közérdeklődésre számot tartó tájékoz-

tatásokat, statisztikai adatokat. A 2006. évben megújítottuk honlap szerkezetét, az információkat könnyebben elérhetővé tettük.

Az ügyészség folyamatosan szolgáltatott statisztikai adatot szervezeten kívülről érkező eseti megkeresésre. Ennek zöme minisztériumok, társszervek részére történt adatközlés, de ugyancsak jelentős a tudományos kutatásokhoz, illetve a sajtó, média részére adott adatok aránya. Az információk forrása döntően az Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika adatállománya.

Az ügyészség képviselői rendszeresen részt vesznek Információs Társadalom Koordinációs Tárcaközi Bizottság munkájában.

A nemzetközi együttműködés területén kiemelendő az Európai Unió pénzügyi érdekeit védő Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) csalás elleni információs rendszeréhez (AFIS) történő csatlakozás, technikai feltételek, illetve rendszergazda biztosításával, valamint az ügyészségi részvétel az Európai Unió informatikai együttműködését támogató Schengeni Információs Rendszer (SIS) magyar munkacsoportjában.

9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei

a) Az ügyészi szervezet szakmai feladatainak ellátására 2006-ban fejezeti szinten 29.149,7 millió Ft eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amely 219,2 millió Ft-tal, 0,7 %-kal alatta maradt az előző évi előirányzatnak. A kiadási előirányzat csökkenéséből 41,4 millió Ft a támogatásnál, 177,8 millió Ft viszont a bevételnél jelentkezett, alapvetően a Phare támogatással megvalósuló programok 2005. évi befejezése miatt. A fejezet által előterjesztett 4.307,5 millió Ft-os támogatási többletigényt az Országgyűlés nem támogatta.

A tárgyév folyamán, a különböző jogcímenek végrehajtott előirányzatmódosítások következtében a módosított előirányzat 31.585,8 millió Ft-ra emelkedett. Az előirányzat változásban a legnagyobb szerepet a 2005. évi előirányzat maradvány – 1.959,7 millió Ft – igénybevétele jelentette, de kisebb mértékben – mintegy 72,0 millió Ft-tal – hozzájárult ehhez a tervezett saját bevétel nem várt túlteljesítése is.

2006-ban az Országgyűlés és a Kormány hatáskörében a fejezetnél nem történt előirányzat módosítás. Felügyeleti szerv hatáskörében 815,0 millió Ft, intézményi hatáskörben pedig 1.621,1 millió Ft előirányzat-módosítás történt.

A fejezet 2006-ban nehéz gazdálkodási körülmények között dolgozott, ennek ellenére a kiegyensúlyozott gazdálkodási feltételeket egész évben sikerült

biztosítani, nagyrészt a tervezett fejlesztések átütemezésével, elhalasztásával. Egyre nagyobb hangsúlyt kapott a gazdálkodásban a napi működés zavartalan feltételeinek megteremtése, az előző évek fejlesztéseinek eredményeként megvalósult informatikai eszközellátottság szinten tartása, a birtokba vett új épületek modern infrastruktúrájával együtt járó megemelkedő üzemeltetési költségek megfelelő biztosítása.

A gazdálkodási feltételeket erősen korlátozták a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. tv. (Kvtv.) előirányzat maradvány képzési kötelezettségre vonatkozó előírásai, valamint a fejezetek államháztartási tartalék előirányzatának igénybevételére előírt korlátok is.

A 2239/2006. (XII. 23.) Korm. határozat a fejezet 2006. évi maradványképzési kötelezettségét 750,0 millió Ft-ra mérsékelte, amelynek teljesítésére a feltételeket az éves gazdálkodás megteremtette. A maradvány tényleges összege 813,5 millió Ft-ra teljesült.

A fejezet által képzett fejezeti államháztartási tartalék összege 870,7 millió Ft volt. A Kvtv. 51. § (1) bekezdésének a) pontja alapján 620,4 millió Ft igénybevételére került sor a végrehajtott illetményemelés forrástöbbletének biztosítására. A megképzett, de illetményemelésre fel nem használt 250,3 millió Ft-os előirányzat más jogcímen történő igénybevételére nem került sor.

Az államháztartás egyensúlyi helyzetének javításához szükséges intézkedésekről szóló 2106/2006. (VI. 15.) Korm. határozat 2. pontja szerinti felkérésre a fejezet 150,0 millió Ft-os támogatást ajánlott fel, ezzel a kiadási megtakarítással járult hozzá az államháztartási hiány csökkentéséhez.

A fentiekben röviden összefoglalt, az előirányzat felhasználását korlátozó intézkedések ellenére is nyugodt és kiegyensúlyozott évet zárt a fejezet.

A rendelkezésére álló forrás szerkezete az előző évekhez képest alig változott, a kiadások forrását mintegy 92 %-ban a támogatás, kisebb mértékben az előző évi előirányzat maradvány igénybevétele (6 %) és mindössze 2 %-ban a bevétel biztosította.

A beszámolási időszakban rendelkezésre álló finanszírozott előirányzat teljesítése 97,4 % volt, az előirányzat maradványképzési kötelezettség teljesítése miatt.

A felhasznált előirányzathoz – az előző évekhez hasonlóan – 81,4 %-ot a személyi jellegű kiadások és a kapcsolódó járulékok alkottak, mintegy 10 % a fejlesztési, 8,6 % pedig az üzemeltetési kiadásokra került felhasználásra.

Személyi juttatásra 18.862,4 millió Ft-ot fordítottunk, amelyből 13.275,5 millió Ft volt a rendszeres személyi juttatás, 5.397,1 millió Ft a nem rendszeres személyi juttatás, és 189,8 millió Ft a külső személyi juttatás.

2006. április 1-jétől a közszférával azonos mértékű, 5 %-os illetményemelésre került sor. Ennek tárgyévi forrását a kötelezően képzett államháztartási tartalék összege biztosította.

A nem rendszeres juttatásokon belül 2.019,5 millió Ft-ot jutalomra, 392,9 millió Ft-ot jubileumi jutalomra fordítottunk. Az Üsztv. alapján biztosítottuk a ruházati költségtérítést, mintegy 308,2 millió Ft-os, a közlekedési költségtérítést 107,0 millió Ft-os összegben, de az adómentes értékhatár figyelembevételével, végül étkezési hozzájárulást is nyújtottunk 191,7 millió Ft összegben.

Az ügyészségi alkalmazottak lakáshoz jutásának feltételeit 2006-ban 66,2 millió Ft kamatmentes munkáltatói kölcsön folyósításával támogattuk. Összesen 88 fő részesült, átlagosan 752 ezer Ft-os kölcsönben.

Dologi kiadásokra 2.637,7 millió Ft felhasználás történt, amely 242,3 millió Ft-tal haladja meg az előző év felhasználását. A felhasználás növekedésében az áremelkedés mellett érezhető a fejlesztésekkel évről-évre bővülő új, vagy felújított épületek magasabb komfortjával járó, magasabb üzemeltetési költség is. Jelentős összegeket kell fordítani a szakmai anyagok és nyomtatványok beszerzésére, de a kommunikációs szolgáltatások (telefon, telefax, internet, ügyészségi országos számítógépes hálózat üzemeltetése, stb.) is jelentős, 14,6 %-os részt képviselnek a dologi kiadásokon belül.

A fejezet vagyonszámlája alapján a befektetett eszközök nettó értéke a beszámolási időszak végén 12.510,0 millió Ft volt, amely 2.038,1 millió Ft-tal haladta meg az előző időszak záró értékét.

A vagyonszámlán belül az ingatlanok értéke – az év közben megvalósult beszerzések és rekonstrukciók nyomán 2.419,0 millió Ft-tal emelkedett, valamennyi más eszközcsoport nettó értéke azonban csökkent. Az egyéb eszközcsoportok csökkenése összesen 380,8 millió Ft volt, amely jellemzően a gépekénél, ezen belül is a számítástechnikai eszközöknél volt a legnagyobb mértékű, az elszámolt értékcsökkenést el nem érő összegű tárgyévi eszközbeszerzések elmaradása miatt.

Év végén a befejezetlen beruházások állománya 316,9 millió Ft, a folyamatban lévő felújítások állománya pedig mindössze 6,0 millió Ft volt.

2006-ban a fejezetnél felhalmozási kiadásokra 1.700,2 millió Ft-os eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amelyet az év közbeni előirányzat változások – elsősorban az előző évi előirányzat maradvány igénybevétele – 3.225,5 millió Ft-ra módosítottak.

A központi beruházás előirányzata 380,0 millió Ft volt, amelyet az előző évi 421,7 millió Ft-os előirányzat maradvány összegével évközben megnöveltünk. Intézményi beruházásra fordítható előirányzat 1.076,2 millió Ft volt, amelyet az év közbeni előirányzat változások 2.153,3 millió Ft-ra emeltek.

Felújításra mindössze 100,0 millió Ft-tal rendelkezett a fejezet, amely az évközi módosításokkal 165,1 millió Ft-ra emelkedett. Egyéb intézményi felhalmozási kiadásra 144,0 millió Ft állt rendelkezésre, amely az év közbeni átcsoportosításokkal 105,4 millió Ft-ra módosult.

A felhalmozásra rendelkezésre álló forrást 100 %-ban lekötöttük. A munkák ütemezésénél a fejezet szem előtt tartotta az előirányzat maradványképzési kötelezettséget, ezért egyes munkák véghatáridejét 2007. év I. félévére ütemezve sikerült 679,7 millió Ft-os maradványt képezni.

2006-ban a fejezetnél az alábbi jelentősebb beruházások történtek:

Beruházás értéke (millió Ft-ban)

– Fővárosi Főügyészség Maros utca 6/A. alatti irodaépületének rekonstrukciója	259,0
– Győri Fellebbviteli Főügyészség új épületének építése	159,0
– Debreceni Fellebbviteli Főügyészség épületének építése	176,0
– Kunszentmártoni Városi Ügyészség új épületének építése	35,0
– Zalaegerszegi Nyomozó Ügyészség irodaépületének rekonstrukciója	136,0
– Baranya Megyei Főügyészség klímatisálási munkái	26,0
– Pest Megyei Főügyészség, Budapest, Szugló utcai irodaépületének rekonstrukciója (II. ütem)	153,0
– Fővárosi Főügyészség Akadémia utcai épület klímatisálása	25,0
– Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Szeged, Vörösmarty u. 5. alatti épületének megvásárlása és az átalakításához szükséges tervek elkészítése	133,0
– Dombóvári Városi Ügyészség részére ingatlan vásárlása	50,0
– Békés Megyei Főügyészség, Gyulai Városi Ügyészség és a Gyulai Nyomozó Ügyészség rekonstrukciója	559,0
– Kazincbarcikai Városi Ügyészség részére új irodaház építése	243,0

b) A katonai ügyészség 2006. évi költségvetési előirányzata, az évközi és év végi jelentős összegű, összességében 132 millió forintos előirányzat-módosítással – többek között az ügyészségi illetményalap 2006. április 1-jei emelése miatt – fedezetet nyújtott a katonai ügyészség személyi állománya rendszeres és nem rendszeres juttatásainak, járandóságainak kifizetéséhez. A munkaadókat terhelő járulékok központi befizetéséhez szükséges fedezet év végére – előirányzat-módosítással – ugyancsak rendelkezésre állt.

A dologi, a logisztikai ellátás és napi feladatok terén a 2006. évben is – az előző évhez hasonlóan – jelentősen érződött a honvédelmi tárcát érintő állami megszigorítás, szigorú takarékoság.

A tárgyévben a költségvetési forrás hiánya miatt továbbra sem sikerült megoldani az öregedő, 7-9 éve használt szolgálati gépjárművek cseréjét, melyek rendszeres karbantartása egyre költségesebb.

Ezen okok miatt ugyancsak elmaradt a számítástechnikai eszközpark megújítása, amely a kor követelményeinek már nem felel meg, és két katonai ügyészségnél továbbra sem valósult meg az irodabútorzat már évek óta tervezett cseréje.

10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az OKRI

A) Az ügyészek tudományos tevékenysége

Az ügyészek megbecsült résztvevői a jogi tudományos közéletnek. A Jogtudományi Közlönyben, a Magyar Jogban, az Európai Jogban és más szakmai tudományos folyóiratokban rendszeresen jelennek meg cikkeik, tanulmányaik. Nemzetközi, elsősorban európai tudományos műhelyeknek is vannak magyar ügyész közreműködői. Számos ügyész szerzője szakkönyvnek, egyetemi tankönyvnek, felsőoktatási kiadványnak. Az ügyészek közül 6 fő rendelkezik tudományos fokozattal, 30 ügyész, titkár, fogalmazó pedig PhD megszerzését célzó szervezett továbbképzésben vesz részt. Az egyetemeken állam- és jogtudományi karain, a Rendőrtiszti Főiskolán, valamint más felsőoktatási intézményekben és posztgraduális szakokon közel 70 ügyész oktat.

Az ügyészségi ifjúsági szakmai tudományos konferencián elhangzott előadások, a Kozma Sándor tudományos pályázaton díjazott művek, a külföldi szemináriumokról, konferenciákról írt értékelések a belső intranet hálózaton hozzáférhetők az adott témával foglalkozni kívánó kollégák számára.

B) Az OKRI

Az Országos Kriminológiai Intézet a Legfőbb Ügyészség tudományos, kutatási és képzési intézeteként átfogóan foglalkozik a bűnözés okainak, a megelőzés lehetőségeinek, valamint a bűnözés és bűnüldözés aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásával. Az Intézet munkáját segítő és ellenőrző Tudományos Tanácsban a Magyar Tudományos Akadémia, az egyetemek jogi karai és a bűnüldözésben érintett főhatóságok magas rangú képviselői foglalnak helyet. Az Intézetben végzett kutatások eredményeit és az itt kidolgozott anyagokat rendszeresen használják a különböző főhatóságok.

Az Intézet kutatói közül jelenleg tíznek (39 %) van tudományos fokozata. A kutatók közül egy rendelkezik akadémiai doktori, kilenc pedig kandidátusi, illetve Ph.D fokozattal. 2006-ban tizennégy kutató vett részt Ph.D képzésben.

A kutatók hagyományosan közreműködnek a különféle felsőoktatási intézmények munkájában. Két kutató habilitált egyetemi tanár, egy személy címzetes egyetemi és aktív főiskolai tanár, további két intézeti vezető egyetemi docensként dolgozik. Rajtuk kívül még további öt kutató oktat rendszeresen a hazai felsőoktatási intézményekben.

Az OKRI kutatások eredményei – különösen a Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások körében – a Legfőbb Ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében hasznosulnak. Mindemellert a bűnügyi tudományok elméleti teljesítményét is gazdagítják, különösen a kriminálprevenció és a kriminálpolitika területén. Említésre érdemes az egyetemi, főiskolai oktatómunkában, valamint a posztgraduális képzésekben történő hasznosulásuk is.

A kutatók a tárgyévben összesen 95 publikációt jelentettek meg, ebből tízet idegen nyelven. (Utóbbiak közül 7 külföldön jelent meg.) A publikációk között 5 monográfia, és 28 könyvfejezet szerepel. 33 tanulmány tudományos szaklapban jelent meg, 13 értekezés a Kriminológiai Tanulmánykötetben, illetve 10 tudományos cikk különböző konferenciái kötetekben.

A tudományos közéletben való jelenlétet jelzi a jelentős konferencia részvétel. Az Intézet kutatói a 2006. évben különböző konferenciákon és szakmai fórumokon összesen 104 előadást tartottak, amelyekből 13 hangzott el külföldi konferencián. Az Intézet kutatói ezen felül 72 esetben vettek részt különböző konferenciákon, 62 alkalommal itthon és 6 esetben külföldön. Az intézet munkatársait 7 alkalommal kérték fel konferencián szekcióvezetésre, és 11 konferencia szervezésében vettek részt.

A kutatók jelentős része tagja vagy tisztségviselője egy vagy több tudományos, illetve a tudományos munkával összefüggő szakmai szervezetnek.

A tárgyévben az Intézetben összesen 48 kutatás zajlott, ezek kétharmada be is fejeződött. A teljesség igénye nélkül a következő főbb kutatásokra került sor:

a) A Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások:

– A büntetések fogamatba vételének, végrehajtásuk megkezdésének szabályozása magyar és nemzetközi összehasonlításban. Javaslat a szabályozás korszerűsítésére.

– Közbiztonsági stratégia és kriminálpolitika. Az OKRI 1993-as koncepciójának utóélete.

– A terrorizmus kriminológiája, elméleti alapvetés.

– Statisztikai elemzés az utazó bűnözés struktúrájának és dinamikájának megismerésére.

b) A kiemelt kutatási főirányok keretében végzett fontosabb kutatások:

– A sértett jogai és azok érvényesülése a magyar büntetőeljárásban.

– A vádelhalasztások számának alakulása, eredményessége. A vádelhalasztás a jóvátétel feltételével.

– Európai áttekintés és elemzés a kereskedelmi célú szexuális kizsákmányolás áldozatává vált gyermekekről.

– Az idegenrendészeti fogva tartás a magyar jogban, az idegenrendészeti ítélet-végrehajtás helye a magyar joggyakorlatban.

– A bűnügyi nyilvántartásoknak az uniós rendőrségi együttműködésben játszott szerepe, különös tekintettel az adatvédelemmel kapcsolatos jogharmonizációs feladatokra.

– A virtuális környezetszennyezés fogalma, az ebbe a körbe tartozó bűncselekmények összetétele, jogi és szakirodalmi (történeti) elemzés.

– A garázda jellegű bűnözés jogdogmatikai kérdései.

– A vagyon elleni bűncselekmények összetétele, jogi és szakirodalmi (történeti) elemzés.

– A rendőrségi törvény alkotmányos kontrollja, a rendvédelem alkotmányos szabályozása az Unióban.

– A helyreállító igazságszolgáltatás lehetőségei a bűnözés kezelésében.

– A környezeti szabálysértések és bűncselekmények vizsgálata a környezetvédelmi hatóságok tevékenységén keresztül.

Az Intézet hagyományosan jó nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező kutatóhely. Az egyik legrégebbi és legjobban működő kapcsolat a freiburgi Max-Planck Intézethez fűződik, amellyel immár évtizedek óta jól működik a tapasztalat- és információcsere, a közös konferenciák szervezése. Az MPI számos esetben fogad OKRI kutatót ösztöndíjasként.

Az Intézet nemzetközi tekintélyét a külföldi konferenciákon való megjelenés mellett a határokon átívelő kutatások alapozzák meg. Az elmúlt évek során számos nemzetközi vizsgálatban bizonyította az OKRI, hogy ezekben képest helytállni, és alkalmas arra, hogy egy erős, regionális szerepet is betöltő kutatóhelyé váljon.

Nemzetközi együttműködés a jelenleg is folyó AGIS kutatás [Sharing good practices in Crime Prevention based on the evaluation of rehabilitative schemes in the rehabilitation areas in Member and Accessiant State röviden: Crime Prevention Corroussel (CPC)], amely projekt kiemelt figyelmet szentelt az épített környezet megújítását célzó város-rehabilitációs programok bűnmegelőzési hatásának. A projektben öt ország (Magyarországon kívül Hollandia, Németország, Lengyelország, Nagy Britannia) kutatói dolgoznak nemzetközi együttműködésben kutatóhelyeik képviselőjeként.

Ugyancsak nemzetközi kutatási együttműködésben zajlik a látens fiatalkori bűnelkövetés sajátosságainak vizsgálata (International Self-Report Study). A vizsgálat a kutatásban résztvevő 28 országban egységes kérdőív felvétele alapján történik, önbevalláson alapuló kérdőíves módszer alkalmazásával.

***

Az ügyészség az Európai Unió keretében 2006-ban is megfelelt azoknak a kihívásoknak, amelyek elé a bűnözés változásai, a jogszabályi háttér alakulása, továbbá az új feladatok állították.

Kérem a Tisztelt Országgyűlést, hogy beszámolómat fogadja el.

Budapest, 2007. április 30.

(Dr. Kovács Tamás)

Melléklet**A Magyar Köztársaság ügyészi szervezete 2006. február 1-jétől**

1. Legfőbb Ügyészség
2. Katonai Főügyészség

3. Fellebbviteli főügyészségek:

Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség,
Debreceni Fellebbviteli Főügyészség,
Győri Fellebbviteli Főügyészség,
Pécsi Fellebbviteli Főügyészség,
Szegedi Fellebbviteli Főügyészség.

4. Katonai Fellebbviteli Ügyészség

5. Területi katonai ügyészségek:

Budapesti Katonai Ügyészség,
Debreceni Katonai Ügyészség,
Győri Katonai Ügyészség,
Kaposvári Katonai Ügyészség,
Szegedi Katonai Ügyészség.

6. Főügyészségek:

Fővárosi Főügyészség,
Baranya Megyei Főügyészség,
Bács-Kiskun Megyei Főügyészség,
Békés Megyei Főügyészség,
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség,
Csongrád Megyei Főügyészség,
Fejér Megyei Főügyészség,
Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség,
Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség,
Heves Megyei Főügyészség,
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség,
Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség,
Nógrád Megyei Főügyészség,
Pest Megyei Főügyészség,

Somogy Megyei Főügyészség,
 Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség,
 Tolna Megyei Főügyészség,
 Vas Megyei Főügyészség,
 Veszprém Megyei Főügyészség,
 Zala Megyei Főügyészség,
 Központi Nyomozó Főügyészség.

7. Helyi ügyészségek:

Budapest

Budapesti I. és XII. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti II. és III. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti IV. és XV. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti V. és XIII. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti VI. és VII. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti VIII. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti IX. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti X. és XVII. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti XI. és XXII. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Ügyészség,
 Budapesti Nyomozó Ügyészség,
 Budapesti Törvényességi Felügyeleti Ügyészség.

Baranya megye

Komlói Városi Ügyészség,
 Mohácsi Városi Ügyészség,
 Pécsi Városi Ügyészség,
 Siklói Városi Ügyészség,
 Szigetvári Városi Ügyészség,
 Pécsi Nyomozó Ügyészség.

Bács-Kiskun megye

Bajai Városi Ügyészség,
 Kalocsai Városi Ügyészség,
 Kecskeméti Városi Ügyészség,
 Kiskőrösi Városi Ügyészség,
 Kiskunfélegyházi Városi Ügyészség,
 Kiskunhalasi Városi Ügyészség,
 Kunszentmiklósi Városi Ügyészség,
 Kecskeméti Nyomozó Ügyészség.

Békés megye

Battonyai Városi Ügyészség,
 Békéscsabai Városi Ügyészség,
 Békési Városi Ügyészség,
 Gyulai Városi Ügyészség,
 Orosházi Városi Ügyészség,
 Szarvasi Városi Ügyészség,
 Szeghalmi Városi Ügyészség,
 Gyulai Nyomozó Ügyészség.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Encsi Városi Ügyészség,
 Kazincbarcikai Városi Ügyészség,
 Mezőkövesdi Városi Ügyészség,
 Miskolci Városi Ügyészség,
 Ózdi Városi Ügyészség,
 Sátoraljaújhelyi Városi Ügyészség,
 Szerencsi Városi Ügyészség,
 Szikszói Városi Ügyészség,
 Tiszaújvárosi Városi Ügyészség,
 Miskolci Nyomozó Ügyészség.

Csongrád megye

Csongrádi Városi Ügyészség,
 Hódmezővásárhelyi Városi Ügyészség,
 Makói Városi Ügyészség,
 Szegedi Városi Ügyészség,
 Szentesi Városi Ügyészség,
 Szegedi Nyomozó Ügyészség.

Fejér megye

Bicskei Városi Ügyészség,
 Dunaújvárosi Városi Ügyészség,
 Sárbogárdi Városi Ügyészség,
 Székesfehérvári Városi Ügyészség,
 Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség.

Győr-Moson-Sopron megye

Győri Városi Ügyészség,
 Mosonmagyaróvári Városi Ügyészség,
 Soproni Városi Ügyészség,
 Győri Nyomozó Ügyészség.

Hajdú-Bihar megye

Berettyóújfalui Városi Ügyészség,
 Debreceni Városi Ügyészség,
 Hajdúböszörményi Városi Ügyészség,
 Hajdúszoboszlói Városi Ügyészség,
 Püspökladányi Városi Ügyészség,
 Debreceni Nyomozó Ügyészség.

Heves megye

Egri Városi Ügyészség,
 Füzesabonyi Városi Ügyészség,
 Gyöngyösi Városi Ügyészség,
 Hatvani Városi Ügyészség,
 Hevesi Városi Ügyészség,
 Egri Nyomozó Ügyészség.

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Jászberényi Városi Ügyészség,
 Karcagi Városi Ügyészség,
 Kunszentmártoni Városi Ügyészség,
 Mezőtúri Városi Ügyészség,
 Szolnoki Városi Ügyészség,
 Tiszafüredi Városi Ügyészség,
 Szolnoki Nyomozó Ügyészség.

Komárom-Esztergom megye

Esztergomi Városi Ügyészség,
 Komáromi Városi Ügyészség,
 Tatabányai Városi Ügyészség,
 Tatai Városi Ügyészség,
 Tatabányai Nyomozó Ügyészség.

Nógrád megye

Balassagyarmati Városi Ügyészség,
 Pásztói Városi Ügyészség,
 Salgótarjáni Városi Ügyészség,
 Salgótarjáni Nyomozó Ügyészség.

Pest megye

Budakörnyéki Ügyészség
 Budaörsi Városi Ügyészség,
 Ceglédi Városi Ügyészség,
 Dabasi Városi Ügyészség,
 Dunakeszi Városi Ügyészség,
 Gödöllői Városi Ügyészség,
 Monori Városi Ügyészség,
 Nagykátai Városi Ügyészség,
 Nagykőrösi Városi Ügyészség,
 Ráckevei Városi Ügyészség,
 Szentendre Városi Ügyészség,
 Váci Városi Ügyészség,
 Pestvidéki Nyomozó Ügyészség.

Somogy megye

Barcsi Városi Ügyészség,
 Fonyódi Városi Ügyészség,
 Kaposvári Városi Ügyészség,
 Marcali Városi Ügyészség,
 Nagyatádi Városi Ügyészség,
 Siófoki Városi Ügyészség,
 Kaposvári Nyomozó Ügyészség.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Fehérgyarmati Városi Ügyészség,
 Kisvárdai Városi Ügyészség,
 Mátészalkai Városi Ügyészség,
 Nyírbátori Városi Ügyészség,
 Nyíregyházi Városi Ügyészség,
 Vásárosnaményi Városi Ügyészség,
 Nyíregyházi Nyomozó Ügyészség.

Tolna megye

Bonyhádi Városi Ügyészség,
 Dombóvári Városi Ügyészség,
 Paksi Városi Ügyészség,
 Szekszárdi Városi Ügyészség,
 Tamási Városi Ügyészség,
 Szekszárdi Nyomozó Ügyészség.

Vas megye

Körmendi Városi Ügyészség,
Kőszegi Városi Ügyészség,
Sárvári Városi Ügyészség,
Szombathelyi Városi Ügyészség,
Szombathelyi Nyomozó Ügyészség.

Veszprém megye

Ajkai Városi Ügyészség,
Pápai Városi Ügyészség,
Tapolcai Városi Ügyészség,
Veszprémi Városi Ügyészség,
Veszprémi Nyomozó Ügyészség.

Zala megye

Keszthelyi Városi Ügyészség,
Lenti Városi Ügyészség,
Nagykanizsai Városi Ügyészség,
Zalaegerszegi Városi Ügyészség,
Zalaegerszegi Nyomozó Ügyészség.

Függelék

**Statisztikai táblák és ábrák
a Magyar Köztársaság legfőbb ügyészének
az ügyészség 2006. évi tevékenységéről
szóló országgyűlési beszámolójához**

TÁBLAJEGYZÉK

1. sz. tábla	Az ügyészi szervezet tevékenységének fontosabb mutatói az 1997-2006. években
2. sz. tábla	Az ügyészségi ügyforgalom alakulása az 1997-2006. években
3. sz. tábla	A főügyészségek ügyforgalma a 2006. évben
4. sz. tábla	Az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1997-2006. években
5. sz. tábla	Az ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása az 1997-2006. években
6. sz. tábla	A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső) előéletű bűnelkövetők számának alakulása az 1997-2006. években
7. sz. tábla	A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása az 1997-2006. években
8. sz. tábla	Vádemelési javaslattal érkezett nyomozati iratok és ügyészségi nyomozások elintézésének megoszlása a 2006. évben
9. sz. tábla	Vádemelési javaslattal érkezett nyomozati iratok és ügyészségi nyomozások feldolgozásának alakulása a 2006. évben
10. sz. tábla	Az ügyészségi nyomozások ügyforgalma a 2006. évben
11. sz. tábla	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok az 1997-2006. években
12. sz. tábla	Az ügyészségi határozatok elleni panaszok az 1997-2006. években

13. sz. tábla Panaszok elbírálása a nyomozásfelügyelet során a 2006. évben
14. sz. tábla Az előzetes letartóztatások elrendelésére tett előterjesztések, indítványok és bírósági döntések a 2006. évben
15. sz. tábla A 2006. évben lezárult előzetes letartóztatások időtartamának alakulása a nyomozások során
16. sz. tábla Az elsőfokú bírósági tárgyaláson kifejtett ügyészi tevékenység az 1997-2006. években
17. sz. tábla Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása az 1997-2006. években
18. sz. tábla A hatályon kívül helyezések alakulása vádlottak szerint az 1997-2006. években
19. sz. tábla A váderedményesség alakulása az 1997-2006. években
20. sz. tábla A másodfokú ügyészségen az iratok érkezésétől a másodfokú bíróságra való továbbításig eltelt idő az 1997-2006. években
21. sz. tábla A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység az 1997-2006. években Perújítások
22. sz. tábla A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység az 1997-2006. években Felülvizsgálati eljárások
23. sz. tábla A büntetés-végrehajtási felügyeleti tevékenység a 2006. évben
24. sz. tábla A bűnelkövetők, a fiatalkorú bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása az 1997-2006. években

25. sz. tábla Ügyészi törvényességi vizsgálatok az 1997-2006. években
26. sz. tábla Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések az 1997-2006. években
27. sz. tábla Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2006. évben
28. sz. tábla Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2000-2006. években
29. sz. tábla Elővezetések ügyészi jóváhagyása az 1997-2006. években
30. sz. tábla Törvényességi kérelmek száma és megoszlása az 1997-2006. években
31. sz. tábla Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések az 1997-2006. években
32. sz. tábla Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések az 1997-2006. években
33. sz. tábla Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2006. évben
34. sz. tábla Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során az 1997-2006. években
35. sz. tábla Jogszabálytervezetek észrevételezése az 1997-2006. években
36. sz. tábla A katonai büntetőeljárásban ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása az 1997-2006. években
37. sz. tábla A katonai ügyészi szervek ügyiratforgalma a 2006. évben

38. sz. tábla A katonai büntetőeljárásban az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1997-2006. években
39. sz. tábla A katonai ügyészi szervek ügyiratforgalma az 1997-2006. években
40. sz. tábla A katonai büntetőeljárásban a Katonai Főügyészséghez benyújtott panaszok elbírálása a nyomozásfelügyelet során az 1998-2006. években
41. sz. tábla A nyomozás befejezése utáni nyomozati anyagok feldolgozásának alakulása a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években
42. sz. tábla Az előzetes letartóztatások számának alakulása a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években
43. sz. tábla Az előzetes letartóztatások időtartamának alakulása a nyomozások során a katonai büntetőeljárásban a 2006. évben
44. sz. tábla A katonai büntetőeljárásban az elsőfokú bírósági tárgyaláson kifejtett ügyészi tevékenység az 1997-2006. években
45. sz. tábla Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években
46. sz. tábla A Katonai Fellebbviteli Ügyészségen az iratok érkezésétől a másodfokú bíróságra való továbbításig eltelt idő a 2005-2006. években
47. sz. tábla A hatályon kívül helyezések alakulása a katonai büntetőeljárásban vádlottak szerint az 1997-2006. években
48. sz. tábla A váderedményesség alakulása a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években

49. sz. tábla A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években
Perújítások
50. sz. tábla A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években
Felülvizsgálati eljárások
51. sz. tábla A katonai ügyészségi nyomozások ügyiratforgalma a 2006. évben
52. sz. tábla A katonai ügyészségi nyomozások időtartama az összes ügy %-ában az 1997-2006. években
53. sz. tábla A magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység alakulása a katonai ügyészségi eljárásban az 1997-2006. években
54. sz. tábla Katonai ügyészi törvényességi vizsgálatok az 1997-2006. években
55. sz. tábla Katonai ügyészi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált intézkedések az 1997-2006. években
56. sz. tábla Ügyészek, fogalmazók és titkárok számának alakulása az 1997-2006. években
57. sz. tábla Ügyészek, fogalmazók és titkárok nemek szerinti arányának alakulása az 1997-2006. években
58. sz. tábla Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2006. évben
59. sz. tábla Ügyészek megoszlása az ügyészi szervezetben töltött szolgálati idő szerint a 2006. évben
60. sz. tábla Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %) a 2002-2006. években

ÁBRAJEGYZÉK

1. sz. ábra Az ügyészi szervezet ügyforgalmának alakulása a 2005-2006. években
2. sz. ábra A főügyészségek ügyforgalma a 2006. évben
3. sz. ábra Az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1997-2006. években
- 4-5. sz. ábra A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2005-2006. években
6. sz. ábra Az ismertté vált bűncselekmények megoszlása az elkövetés időpontja szerint a 2002-2006. években
7. sz. ábra Bejelentett fokozott ügyészi felügyeletek száma a 2005-2006. években
8. sz. ábra Ügyészségi nyomozások adatai a 2005-2006. években
9. sz. ábra A váderedményesség alakulása a 2005-2006. években
10. sz. ábra A katonai büntetőeljárásban ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1997-2006. években
11. sz. ábra A katonai büntetőeljárásban ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása az 1997-2006. években
12. sz. ábra Az ügyészek, titkárok és fogalmazók számának alakulása az 1997-2006. években
13. sz. ábra Ügyészi munkaerőmozgás az 2001-2006. években
14. sz. ábra A főügyészségek ügyészi létszámának szolgálati idő szerinti megoszlása a 2006. évben
15. sz. ábra A főügyészségek ügyészi létszámának életkor szerinti megoszlása a 2006. évben

A statisztikai adatok forrásai

1. Az 1. sz. összefoglaló tábla a 2-5. pontban felsorolt forrásokból tartalmaz adatokat
2. A 7/1992. Legf. Ü. utasítással bevezetett büntetőjogi számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszer (OSAP 1522. nyilvántartási szám);
2-3., 8-15., 21-23. sz. táblák
3. Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban nyilvántartott egységes rendőrségi és ügyészségi bűnügyi statisztikai rendszer (OSAP 1228. nyilvántartási szám);
4-7., 24. sz. táblák
4. Az 5/1982. Legf. Ü. utasítással bevezetett büntetőbíróság előtti ügyészi tevékenység számítástechnikai bázisú információs rendszere (OSAP 1523. nyilvántartási szám);
16-20. sz. táblák
5. Az ügyészi szervezet iratkezelési szabályzatának bevezetéséről szóló 6/1998. (ÜK. 1999/1.) LÜ utasítás 2. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti ügyviteli tevékenység, valamint a 3/2005. (ÜK. 2.) LÜ utasítás a magánjogi és közigazgatási jogi szakág számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszerének bevezetéséről;
25-35. sz. táblák
6. A 9/1987. Legf. Ü. utasítással a katonai ügyészi eljárásban bevezetett statisztikai rendszer;
36-43., 49-55. sz. táblák;
7. A 12/2004. (ÜK. 2005/1.) LÜ utasítással bevezetett új vádképviselési lapok alapján;
44-48. sz. táblák
8. Az ügyészi szervezet 2/1995. (ÜK. 1.) LÜ utasítással bevezetett, számítástechnikán alapuló személyügyi és továbbképzési nyilvántartási rendszere;
56-59. sz. táblák
9. Az ügyészség éves költségvetése és zárszámadása;
60. sz. tábla

1. sz. tábla

AZ ÜGYÉSZI SZERVEZET TEVÉKENYSÉGÉNEK FONTOSABB MUTATÓI AZ 1997-2006. ÉVEKBEN
Büntetőjogi szakterület

Év	Ügyforgalom összesen	1 főre jutó ügyérkezés	Fokozott ügyé- szí felügyelet 1, 2	Nyomozás eredményesség	Vádemelések száma (személyek)	Bíróság elé állítások (személyek)	Vád- eredményesség	A 30 napon belül elintézett vád- emelési javas- latok száma ³	Bv. felügyeleti ügyek
1997.	719 653	616	3 904	50,0	114 006	1 761	94,6	90 044	19 642
1998.	777 059	621	5 818	54,4	119 497	2 799	94,9	99 691	23 267
1999.	722 892	571	6 389	51,2	113 397	4 842	94,4	101 061	24 752
2000.	734 702	565	5 785	48,3	104 279	7 395	96,2	96 157	30 190
2001.	782 620	600	6 957	50,7	106 209	9 193	96,5	98 481	37 560
2002.	776 086	594	7 468	51,2	105 372	9 130	96,5	98 764	42 533
2003.	805 135	574	8 271	55,1	104 625	8 391	96,4	92 764	50 806
2004.	922 836	635	14 114	55,1	108 180	8 605	96,3	99 440	53 279
2005.	975 239	655	21 534	57,2	110 560	9 330	96,7	103 924	53 252
2006.	1 046 553	681	23 254	57,4	104 794	8 226	96,8	101 820	59 056

Magánjogi és közigazgatási jogi szakterület

Év	Közigazgatási jogi vizsgálatok	Közigazgatási jogi intézke- dések összesen ^{4, 5}	Magánjogi eljárások
1997.	3 660	69 969	15 204
1998.	4 188	70 419	17 581
1999.	3 990	44 828	17 234
2000.	4 207	65 219	16 117
2001.	4 899	88 227	21 812
2002.	4 774	97 176	17 552
2003.	5 094	107 546	18 041
2004.	5 033	119 004	19 633
2005.	4 900	161 420	23 919
2006.	5 257	165 055	25 546

¹ = 2003. I. félévében a bejelentések számát, a II. félévben a bejelentések és ügyészi tevékenységek számát tartalmazza.

² = 2004-től a bejelentések és tevékenységek együttes számát tartalmazza.

³ = 2004-től a vádemelési javaslatok és ügyészségi nyomozás befejezések együttes számát tartalmazza.

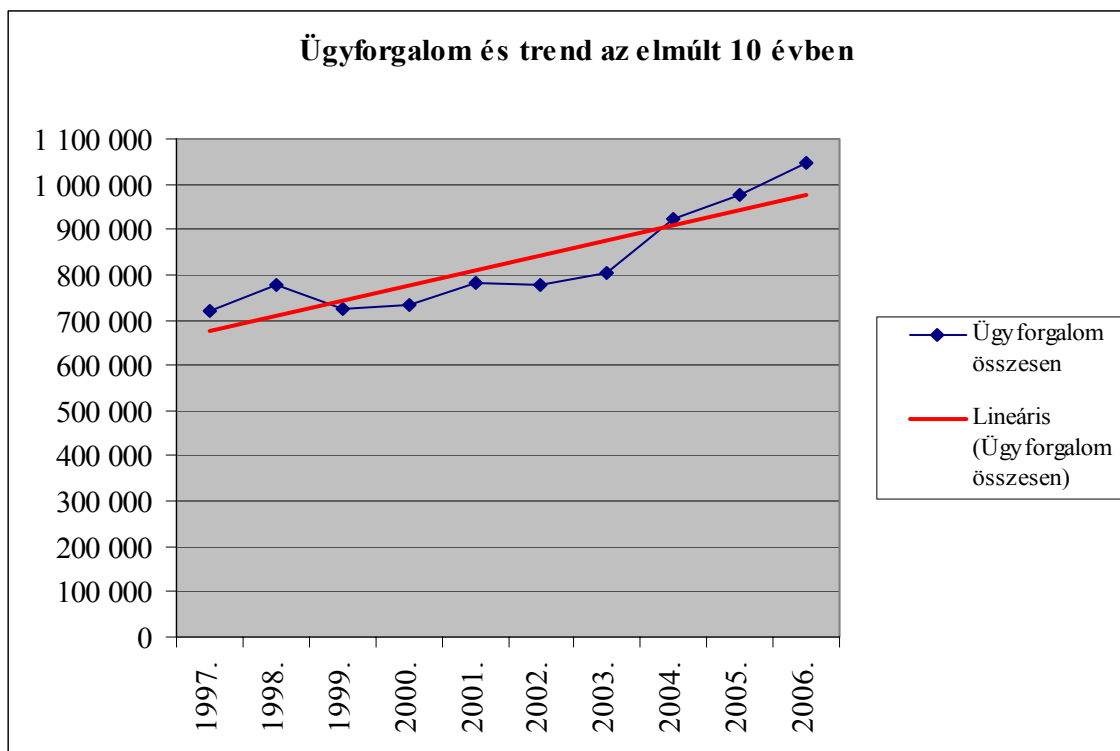
⁴ = 1999. január 1. napjától az elzárások alkalmazásának korlátozása csökkentette az elővezetések számát.

⁵ = 2000. március 1. napjától tartalmazza a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tv. által megállapított ügyészi tevékenységek számát.

2. sz. tábla

Az ügyészségi ügyforgalom alakulása az 1997-2006. években

Év	Ügyforgalom összesen	E b b ő l			
		Büntetőjogi		Magánjogi és közigazgatási jogi	
		s z a k t e r ű l e t			
		szám	%	szám	%
1997.	719 653	633 115	88,0	86 538	12,0
1998.	777 059	688 756	88,6	88 303	11,4
1999.	722 892	662 075	91,6	60 817	8,4
2000.	734 702	654 470	89,1	80 232	10,9
2001.	782 620	672 941	86,0	109 679	14,0
2002.	776 086	661 856	85,3	114 230	14,7
2003.	805 135	678 332	84,3	126 803	15,7
2004.	922 836	784 148	85,0	138 688	15,0
2005.	975 239	807 425	82,8	167 814	17,2
2006.	1 046 553	877 444	83,8	169 109	16,2

3. sz. tábla

A főügyészségek¹ ügyforgalma a 2006. évben

Terület	Ügyforgalom összesen		E b b ő l			
			Büntetőjogi		Magánjogi és közigazgatási jogi	
			s z a k t e r ű l e t			
	szám	%	szám	%	szám	%
Főváros	215 963	21,0	176 980	81,9	38 983	18,1
Baranya	38 747	3,8	32 856	84,8	5 891	15,2
Bács-Kiskun	57 732	5,6	47 543	82,4	10 189	17,6
Békés	31 760	3,1	24 860	78,3	6 900	21,7
Borsod-A-Zemplén	74 642	7,2	63 551	85,1	11 091	14,9
Csongrád	48 189	4,7	38 588	80,1	9 601	19,9
Fejér	56 807	5,5	51 942	91,4	4 865	8,6
Győr-M-Sopron	31 955	3,1	28 069	87,8	3 886	12,2
Hajdú-Bihar	50 424	4,9	44 299	87,9	6 125	12,1
Heves	30 734	3,0	25 941	84,4	4 793	15,6
Jász-N-Szolnok	41 102	4,0	34 139	83,1	6 963	16,9
Komárom-Esztergom	34 970	3,4	28 705	82,1	6 265	17,9
Nógrád	19 056	1,8	16 382	86,0	2 674	14,0
Pest	93 016	9,0	82 957	89,2	10 059	10,8
Somogy	39 123	3,8	33 949	86,8	5 174	13,2
Szabolcs-Sz-Bereg	59 506	5,8	49 367	83,0	10 139	17,0
Tolna	20 472	2,0	17 494	85,5	2 978	14,5
Vas	22 666	2,2	18 571	81,9	4 095	18,1
Veszprém	33 018	3,2	27 545	83,4	5 473	16,6
Zala	30 270	2,9	25 161	83,1	5 109	16,9
Összesen	1 030 152	100,0	868 899	84,3	161 253	15,7

¹ = Nem tartalmazza a Központi Nyomozó Főügyészség és a fellebbviteli főügyészségek adatait.

4. sz. tábla

**Az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása
az 1997-2006. években**

Év	Ismertté vált bűncselekmények		E b b ő l	
			A bűncselekmény elkövetője ismeretlen maradt	
	száma	1997 = 100,0 %	száma	aránya %
1997.	514 403	100,0	254 052	49,4
1998.	600 621	116,8	268 258	44,7
1999.	505 716	98,3	241 239	47,7
2000.	450 673	87,6	229 862	51,0
2001.	465 694	90,5	223 911	48,1
2002.	420 782	81,8	200 784	47,7
2003.	413 343	80,4	179 250	43,4
2004.	418 883	81,4	181 245	43,3
2005.	436 522	84,9	179 328	41,1
2006.	425 941	82,8	174 120	40,9

5. sz. tábla

**Az ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása
az 1997-2006. években**

Év	Bűnelkövetők száma	1997 = 100,0 %
1997.	130 966	100,0
1998.	140 083	107,0
1999.	131 658	100,5
2000.	122 860	93,8
2001.	120 583	92,1
2002.	121 885	93,1
2003.	118 145	90,2
2004.	130 182	99,4
2005.	133 790	102,2
2006.	124 171	94,8

6. sz. tábla

**A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső)
előéletű bűnelkövetők számának alakulása
az 1997-2006. években**

Év	Büntetett előéletű összesen	1997 = 100,0 %
1997.	50 250	100,0
1998.	55 576	110,6
1999.	51 629	102,7
2000.	47 573	94,7
2001.	47 089	93,7
2002.	47 274	94,1
2003.	45 841	91,2
2004.	48 586	96,7
2005.	48 685	96,9
2006.	45 040	89,6

7. sz. tábla

**A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása
az 1997-2006. években**

Év	Külföldi bűnelkövetők száma	1997 = 100,0 %
1997.	4 923	100,0
1998.	7 001	142,2
1999.	6 401	130,0
2000.	5 767	117,1
2001.	5 620	114,2
2002.	4 888	99,3
2003.	5 301	107,7
2004.	6 513	132,3
2005.	7 366	149,6
2006.	5 626	114,3

8. sz. tábla

**Vádemelési javaslattal érkezett nyomozati iratok és ügyészségi nyomozások elintézésének megoszlása
a 2006. évben**

Ügyészségek	Elintézett ügyek összesen	Az elintézett ügyek megoszlása			
		Vádemelés %	Nyomozás megszüntetés %	Vádemelés elhalasztása %	Egyéb intézkedés %
Főváros	24 845	62,5	12,2	4,8	20,5
Baranya	5 150	58,3	23,5	5,7	12,6
Bács-Kiskun	6 498	66,3	15,1	4,3	14,4
Békés	3 956	58,4	19,0	5,2	17,5
Borsod-A-Zemplén	8 544	75,1	12,0	2,4	10,5
Csongrád	4 854	68,0	15,2	3,0	13,8
Fejér	4 230	53,2	26,7	5,0	15,1
Győr-M-Sopron	4 687	67,6	15,3	4,5	12,5
Hajdú-Bihar	6 321	68,6	10,8	6,2	14,4
Heves	3 802	53,6	14,4	8,9	23,1
Jász-N-Szolnok	5 632	55,5	16,1	6,1	22,3
Komárom-Esztergom	3 932	64,4	15,7	4,1	15,7
Nógrád	2 308	64,5	14,1	6,9	14,5
Pest	10 896	63,8	14,6	3,1	18,5
Somogy	3 739	53,4	22,2	4,7	19,7
Szabolcs-Sz-Bereg	7 972	70,3	14,9	2,2	12,5
Tolna	2 715	60,4	23,3	2,3	14,1
Vas	2 558	69,5	15,6	3,3	11,6
Veszprém	3 567	73,0	11,4	3,1	12,5
Zala	3 409	62,8	17,5	3,1	16,5
Központi Nyomozó Főügyészség	30	33,3	66,7	0,0	0,0
Összesen	119 645	64,0	15,3	4,3	16,4

9. sz. tábla

**Vádemelési javaslattal érkezett nyomozati iratok és ügyészségi nyomozások
feldolgozásának alakulása a 2006. évben**

Ügyészségek	Elintézésre váró ügyek száma	30 napon belül feldolgozott ügyek aránya %	31 és 60 nap között feldolgozott ügyek aránya %	60 napon túl feldolgozott ügyek aránya %	Összes feldolgozott ügyek aránya %
Főváros	27 035	40,3	51,2	0,4	91,9
Baranya	5 247	93,3	4,7	0,1	98,2
Bács-Kiskun	6 637	96,0	1,8	0,1	97,9
Békés	4 091	90,0	6,7	0,0	96,7
Borsod-A-Zemplén	8 612	97,1	2,1	0,0	99,2
Csongrád	5 158	66,6	26,7	0,8	94,1
Fejér	4 321	85,6	12,0	0,3	97,9
Győr-M-Sopron	4 772	94,9	3,2	0,1	98,2
Hajdú-Bihar	6 419	97,7	0,7	0,0	98,5
Heves	3 867	96,9	1,3	0,1	98,3
Jász-N-Szolnok	5 805	96,9	0,1	0,0	97,0
Komárom-Esztergom	4 044	92,6	4,6	0,0	97,2
Nógrád	2 411	89,7	5,9	0,1	95,7
Pest	11 282	95,0	1,5	0,0	96,6
Somogy	3 739	100,0	0,0	0,0	100,0
Szabolcs-Sz-Bereg	7 972	100,0	0,0	0,0	100,0
Tolna	2 784	94,8	2,7	0,0	97,5
Vas	2 558	99,8	0,2	0,0	100,0
Veszprém	3 576	98,3	1,3	0,1	99,7
Zala	3 505	92,2	5,0	0,0	97,3
Központi Nyomozó Főügyészség	30	100,0	0,0	0,0	100,0
Összesen	123 865	82,2	14,2	0,2	96,6
Országos átlag	5 898	82,2	14,2	0,2	96,6

Az ügyészségi nyomozások ügyforgalma a 2006. évben

Ügyészségek	Érkezett feljelentések		Nyomozás elrende- lések	Befejezett nyomozások	
	szám	%		szám	%
Főváros	1 713	26,7	1 137	1 025	21,6
Baranya	278	4,3	216	225	4,7
Bács-Kiskun	330	5,1	241	263	5,5
Békés	150	2,3	75	108	2,3
Borsod-A-Zemplén	364	5,7	237	285	6,0
Csongrád	281	4,4	203	252	5,3
Fejér	208	3,2	137	152	3,2
Győr-M-Sopron	207	3,2	132	140	3,0
Hajdú-Bihar	411	6,4	286	320	6,7
Heves	166	2,6	98	114	2,4
Jász-N-Szolnok	226	3,5	177	202	4,3
Komárom-Esztergom	132	2,1	79	108	2,3
Nógrád	81	1,3	48	57	1,2
Pest	578	9,0	412	504	10,6
Somogy	202	3,1	111	161	3,4
Szabolcs-Sz-Bereg	365	5,7	259	272	5,7
Tolna	120	1,9	91	114	2,4
Vas	104	1,6	84	101	2,1
Veszprém	190	3,0	141	180	3,8
Zala	136	2,1	87	101	2,1
Központi Nyomozó Főügyészség	173	2,7	22	57	1,2
Összesen	6 415	100,0	4 273	4 741	100,0

11. sz. tábla

A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok az 1997-2006. években

É v	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok									
	Összes elintézésre váró panasz		nyomozást			gyanúsítás ²	bűnügyi őrizet	házkutatás	lefoglalással kapcsolatos	egyéb
			megtagadó ¹	felfüggesztő	megszüntető					
	szám	1997 = 100,0 %	határozat elleni panasz			elleni panasz			panasz	
1997.	38 539	100,0	2 562	299	5 487	20 657	3 692	1 158	3 086	1 598
1998.	39 640	102,9	2 631	271	5 472	21 724	3 766	1 222	2 768	1 786
1999.	39 466	102,4	2 734	284	5 379	21 983	3 518	1 236	2 587	1 745
2000.	38 813	100,7	2 988	222	5 724	21 397	3 338	964	2 091	2 089
2001.	43 201	112,1	3 439	221	6 267	24 075	3 489	1 094	2 052	2 564
2002.	43 742	113,5	3 376	247	6 330	25 334	3 214	1 046	1 827	2 368
2003.	14 525	37,7	2 525	431	4 793	.	2 721	794	1 390	1 871
2004.	10 695	27,8	1 605	860	2 885	.	2 217	739	1 160	1 229
2005.	10 133	26,3	1 693	775	2 956	.	1 924	736	1 143	906
2006.	9 592	24,9	1 903	518	3 165	.	1 662	599	927	818

¹ = 2003. július 1-jétől: feljelentés elutasítása.

² = Az 1998. évi XIX. tv. 196. §-a értelmében 2003. július 1-jétől a gyanúsítás ellen ellenvetésnek van helye.

12. sz. tábla

Az ügyészségi határozatok elleni panaszok az 1997-2006. években

É v	Az ügyészségi határozatok elleni panaszok			
	Összes elintézésre váró panasz		másodfokon elbírált panasz ¹	egyéb panasz ¹
	szám	1997 = 100,0 %		
1997.	8 162	100,0	4 743	3 419
1998.	8 885	108,9	5 143	3 742
1999.	8 838	108,3	5 154	3 684
2000.	9 487	116,2	5 459	4 028
2001.	11 333	138,9	6 548	4 785
2002.	11 231	137,6	6 459	4 772
2003.	12 303	150,7	6 347	5 956
2004.	17 321	212,2	8 723	8 598
2005.	17 676	216,6	8 858	8 818
2006.	12 167	149,1	6 387	5 780

¹ = A 2004. és 2005. évek adatai tartalmazzák a nyomozási határidő meghosszabbítása ellen bejelentett panaszokat is.

13. sz. tábla

Panaszok elbírálása a nyomozásfelügyelet során a 2006. évben

Ügyészségek	Elintézésre váró panasz összesen ¹		Elintézett panaszok az intézkedések szerint		
	szám	%	helyt adás	elutasítás/ felterjesztés	egyéb
Főváros	5 656	26,0	918	3 979	167
Baranya	851	3,9	121	647	58
Bács-Kiskun	998	4,6	139	733	56
Békés	654	3,0	73	530	23
Borsod-A-Zemplén	1 054	4,8	159	821	47
Csongrád	966	4,4	89	732	59
Fejér	914	4,2	137	708	44
Győr-M-Sopron	829	3,8	115	649	25
Hajdú-Bihar	942	4,3	105	788	24
Heves	616	2,8	127	395	45
Jász-N-Szolnok	636	2,9	100	484	33
Komárom-Esztergom	569	2,6	68	450	33
Nógrád	318	1,5	46	262	6
Pest	1 915	8,8	328	1 380	55
Somogy	931	4,3	164	698	42
Szabolcs-Sz-Bereg	858	3,9	134	673	38
Tolna	450	2,1	63	334	36
Vas	393	1,8	56	297	19
Veszprém	609	2,8	69	514	14
Zala	684	3,1	126	501	28
Központi Nyomozó Főügyészség	49	0,2	1	47	0
Legfőbb Ügyészség	867	4,0	60	644	158
Összesen	21 759	100,0	3 198	16 266	1 010

¹ = A nyomozó hatóságok határozatai és az ügyészségi határozatok elleni panaszok összesített adatait tartalmazza.

14. sz. tábla

Az előzetes letartóztatások elrendelésére tett előterjesztések, indítványok és bírósági döntések a 2006. évben

Ügyészségek	Előterjesztések előzetes letartóztatás elrendelésére	Előterjesztés alapján és előterjesztés nélkül tett ügyészi indítvány összesen	Az elbírált ügyészi indítványok száma	Az elsőfokú bíróság			
				helyt adott		elutasította	
				szám	%	szám	%
Főváros	2 041	1 744	1 699	1 530	90,1	169	9,9
Baranya	246	204	202	198	98,0	4	2,0
Bács-Kiskun	403	340	340	321	94,4	19	5,6
Békés	126	116	116	115	99,1	1	0,9
Borsod-A-Zemplén	361	329	324	320	98,8	4	1,2
Csongrád	260	223	223	211	94,6	12	5,4
Fejér	235	180	171	160	93,6	11	6,4
Győr-M-Sopron	249	227	226	221	97,8	5	2,2
Hajdú-Bihar	314	272	271	265	97,8	6	2,2
Heves	106	87	87	74	85,1	13	14,9
Jász-N-Szolnok	158	153	153	151	98,7	2	1,3
Komárom-Esztergom	270	230	229	222	96,9	7	3,1
Nógrád	66	56	56	51	91,1	5	8,9
Pest	379	331	329	315	95,7	14	4,3
Somogy	153	132	132	125	94,7	7	5,3
Szabolcs-Sz-Bereg	216	179	179	162	90,5	17	9,5
Tolna	108	85	85	83	97,6	2	2,4
Vas	97	71	71	71	100,0	0	0,0
Veszprém	230	197	197	170	86,3	27	13,7
Zala	154	145	143	130	90,9	13	9,1
Központi Nyomozó Főügyészség	1	1	1	1	100,0	0	0,0
Összesen	6 172	5302	5 234	4 896	93,5	338	6,5

15. sz. tábla

A 2006. évben lezárult előzetes letartóztatások időtartamának alakulása a nyomozások során

Ügyészségek	Összes előzetes letartóztatás	30 napon belül %	1 - 3 hónap között %	3 - 6 hónap között %	6 - 9 hónap között %	9 hónap - 1 év között %	1 éven túl %
Főváros	1 610	18,6	23,7	31,1	15,4	6,0	5,2
Baranya	192	15,6	24,0	43,8	11,5	3,1	2,1
Bács-Kiskun	304	28,3	32,2	26,6	7,9	3,6	1,3
Békés	110	13,6	30,0	32,7	7,3	12,7	3,6
Borsod-A-Zemplén	313	15,0	20,4	39,3	16,0	7,7	1,6
Csongrád	238	23,1	23,9	33,6	10,9	4,6	3,8
Fejér	181	17,1	28,2	37,0	8,8	6,1	2,8
Győr-M-Sopron	204	22,1	26,0	30,9	12,7	7,4	1,0
Hajdú-Bihar	249	15,3	26,9	37,8	10,8	6,8	2,4
Heves	62	12,9	29,0	35,5	16,1	6,5	0,0
Jász-N-Szolnok	160	15,0	28,8	33,1	13,8	6,9	2,5
Komárom-Esztergom	231	20,8	27,3	37,2	11,7	2,2	0,9
Nógrád	63	22,2	33,3	25,4	9,5	9,5	0,0
Pest	354	14,1	16,9	29,9	16,1	14,1	8,8
Somogy	131	16,8	26,7	46,6	9,9	0,0	0,0
Szabolcs-Sz-Bereg	165	29,7	34,5	26,7	7,9	0,6	0,6
Tolna	101	20,8	26,7	37,6	11,9	3,0	0,0
Vas	93	18,3	16,1	39,8	15,1	6,5	4,3
Veszprém	174	16,1	33,3	29,9	12,6	6,3	1,7
Zala	120	23,3	31,7	38,3	6,7	0,0	0,0
Központi Nyomozó Főügyészség	5	0,0	20,0	40,0	0,0	20,0	20,0
Összesen	5 060	18,9	25,5	33,4	12,9	6,0	3,3

16. sz. tábla

Az elsőfokú bírósági tárgyaláson kifejtett ügyészi tevékenység az 1997-2006. években

É v	Első fokon tárgyalta ügyek száma		A tárgyaláson az ügyész			
			részt vett		nem vett részt	
	szám	1997 = 100,0 %	száma	%	száma	%
1997.	37 842	100,0	18 241	48,2	19 601	51,8
1998.	42 442	112,2	20 553	48,4	21 889	51,6
1999.	45 213	119,5	22 059	48,8	23 154	51,2
2000.	43 674	115,4	21 008	48,1	22 666	51,9
2001.	45 517	120,3	23 305	51,2	22 212	48,8
2002.	48 348	127,8	24 929	51,6	23 419	48,4
2003.	54 158	143,1	32 066	59,2	22 092	40,8
2004.	52 332	138,3	32 560	62,2	19 772	37,8
2005.	53 431	141,2	34 192	64,0	19 239	36,0
2006.	53 434	141,2	33 300	62,3	20 134	37,7

17. sz. tábla

Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása az 1997-2006. években

Év	Azon vádlottak száma, akiknek ügyében fellebbezés volt		A fellebbezés					
			ügyészi		kölcsönös		nem ügyészi	
	szám	1997 = 100,0 %	vádlott	%	vádlott	%	vádlott	%
1997.	11 909	100,0	3 143	26,4	1 351	11,3	7 415	62,3
1998.	13 605	114,2	3 751	27,6	1 470	10,8	8 384	61,6
1999.	15 154	127,2	4 228	27,9	1 807	11,9	9 119	60,2
2000.	16 510	138,6	4 963	30,1	2 074	12,6	9 473	57,4
2001.	18 260	153,3	4 991	27,3	2 336	12,8	10 934	59,9
2002.	17 684	148,5	4 940	27,9	2 478	14,0	10 266	58,1
2003.	18 428	154,7	5 046	27,4	2 555	13,9	10 827	58,7
2004.	17 690	148,5	4 674	26,4	2 349	13,3	10 667	60,3
2005.	16 467	138,3	4 321	26,2	2 105	12,8	10 041	61,0
2006.	16 583	139,2	4 386	26,4	1 910	11,5	10 287	62,0

18. sz. tábla

A hatályon kívül helyezések alakulása vádlottak szerint az 1997-2006. években

É v	A másodfokú eljárásban szereplő vádlottak száma		A másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyezte		
	szám	1997 = 100,0 %	Összesen	E b b ő l	
				ügyészi indítvánnyal egyezően %	ügyészi indítványtól eltérően %
1997.	11 687	100,0	605	63,0	37,0
1998.	13 400	114,7	623	63,2	36,8
1999.	14 840	127,0	699	58,4	41,6
2000.	15 863	135,7	1 025	57,4	42,6
2001.	17 181	147,0	1 216	59,4	40,6
2002.	16 636	142,3	1 176	57,8	41,2
2003.	19 340	165,5	1 041	52,6	45,0
2004.	21 552	184,4	1 181	56,6	42,4
2005.	16 504	141,2	1 151	60,2	39,2
2006.	16 580	141,9	1 252	53,7	45,7

19. sz. tábla

A váderedményesség alakulása az 1997-2006. években

É v	Eredményes vádemelések aránya %-ban
1997.	94,6
1998.	94,9
1999.	94,4
2000.	96,2
2001.	96,5
2002.	96,5
2003.	96,4
2004.	96,3
2005.	96,7
2006.	96,8

**A másodfokú ügyészségen az iratok érkezésétől a másodfokú bíróságra
való továbbításig eltelt idő az 1997-2006. években**

É v	Másodfokú bíróságra került ügyek száma		Az érkezéstől a továbbításig eltelt idő %-ban				
	szám	1997 = 100,0 %	8 napon belül	8-15 nap között	16-30 nap között	1-2 hónap között	2 hónapon felül
1997.	7 874	100,0	50,8	24,7	13,4	8,2	2,9
1998.	8 924	113,3	53,0	22,5	14,4	7,4	2,7
1999.	10 003	127,0	53,6	22,6	14,1	6,3	3,4
2000.	10 822	137,4	54,1	23,0	13,8	6,6	2,6
2001.	12 215	155,1	53,5	24,5	14,5	5,6	1,8
2002.	11 824	150,2	48,1	25,4	18,5	6,0	2,0
2003.	13 059	165,8	45,9	26,5	18,6	6,7	2,2
2004.	12 704	161,3	40,0	27,6	21,2	8,3	2,9
2005.	11 943	151,7	40,8	29,6	20,9	6,6	2,1
2006.	12 088	153,5	33,5	28,0	26,0	7,1	5,4

21. sz. tábla

**A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység
az 1997-2006. években**
Perújítások

É v	Összes jogerősen befejezett büntető ügy		P e r ú j í t á s i	
	szám	1997 = 100,0 %	nyomozás elrendelése	indítvány
1997.	61 413	100,0	44	56
1998.	69 343	112,9	54	58
1999.	72 706	118,4	72	64
2000.	68 338	111,3	55	67
2001.	72 087	117,4	91	93
2002.	75 968	123,7	82	149
2003.	73 387	119,5	57	72
2004.	74 855	121,9	80	85
2005.	77 288	125,8	87	100
2006.	76 731	124,9	92	101

22. sz. tábla

**A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység az
1997-2006. években**
Felülvizsgálati eljárások

É v	A Legfelsőbb Bíróságtól nyilatkozattételre érkezett ügyek száma	E b b ő l		
		fél indítványa alapján	ügyészi indítvány alapján	
			összesen	az ügyészi indítványt a Legfőbb Ügyészség fenntartotta
1997.	139	117	22	14
1998.	149	127	22	16
1999.	199	167	32	28
2000.	191	160	31	24
2001.	281	200	81	64
2002.	276	209	67	43
2003.	294	253	41	21
2004.	442	352	90	64
2005.	379	292	87	61
2006.	378	286	92	73

23. sz. tábla

A büntetés-végrehajtási felügyeleti tevékenység a 2006. évben

Ügyészségek	Tevékenység	E b b ő l					
		Kezdeményezés ¹ alján tett intézkedés %	Bv. bíró előtti tevékenység %	Panaszintézés %	Fogda vizsgálat %	Egyéb vizsgálat, felterjesztett jelentés %	Bv. bíró ügydöntő határozatára tett nyilatkozat %
Főváros	9 958	31,1	14,8	4,6	1,2	11,7	36,5
Baranya	946	34,0	34,8	1,9	2,5	8,1	18,6
Bács-Kiskun	5 785	38,8	13,9	0,7	0,8	6,7	39,1
Békés	1 014	29,3	9,1	2,5	2,6	47,3	9,3
Borsod-A-Zemplén	2 997	31,1	23,5	1,6	0,8	22,4	20,6
Csongrád	3 621	33,2	22,3	3,1	1,9	7,2	32,3
Fejér	13 120	32,5	30,7	0,4	0,2	3,1	33,1
Győr-M-Sopron	1 138	43,6	8,4	19,9	3,1	13,9	11,2
Hajdú-Bihar	1 639	21,9	23,6	0,4	1,6	24,1	28,4
Heves	594	33,7	12,8	0,8	0,7	17,7	34,3
Jász-N-Szolnok	893	43,2	15,2	1,2	1,5	18,8	20,0
Komárom-Esztergom	1 160	18,5	10,8	2,8	2,2	8,6	57,1
Nógrád	1 415	34,3	23,0	2,8	1,6	17,0	21,3
Pest	7 123	36,7	3,2	9,5	1,0	10,6	39,1
Somogy	888	24,7	13,1	7,0	4,1	40,9	10,4
Szabolcs-Sz-Bereg	1 415	24,7	14,7	1,7	0,1	14,4	44,5
Tolna	1 104	21,6	50,6	0,6	2,4	13,0	11,7
Vas	854	20,8	15,6	3,3	4,7	40,0	15,6
Veszprém	1 170	25,9	10,0	4,6	2,1	20,1	37,4
Zala	1 004	25,2	8,5	1,0	2,7	29,4	33,3
Legfőbb Ügyészség	1 218	0,0	0,0	10,5	0,0	89,5	0,0
Összesen	59 056	31,6	18,3	3,5	1,2	13,6	31,8

¹ = Bv. ügyek; pártfogó, bv. intézet kezdeményezése

24. sz. tábla

A bűnelkövetők, a fiatalkorú bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása az 1997-2006. években

Év	Ismertté vált bűnelkövetők száma összesen	1997 = 100,0 %	100.000 lakosra jutó bűnelkövetők száma	Fiatalkorú bűnelkövetők		1997 = 100,0 %	100.000 fiatalkorú lakosra jut	Gyermekekori elkövetők száma	1997 = 100,0 %
				száma	aránya %				
1997.	130 966	100,0	1 287,2	13 955	10,7	100,0	2 467,3	4 287	100,0
1998.	140 083	107,0	1 382,1	12 866	9,2	92,2	2 409,7	3 866	90,2
1999.	131 658	100,5	1 304,6	11 540	8,8	82,7	2 258,6	4 136	96,5
2000.	122 860	93,8	1 223,3	11 081	9,0	79,4	2 220,8	3 965	92,5
2001.	120 583	92,1	1 182,2	11 631	9,7	83,3	2 237,1	3 730	87,0
2002.	121 885	93,1	1 197,9	11 689	9,6	83,8	2 268,1	3 959	92,3
2003.	118 145	90,2	1 164,9	10 473	8,9	75,0	2 050,5	3 553	82,9
2004.	130 182	99,4	1 286,8	12 325	9,5	88,3	2 465,2	3 963	92,4
2005.	133 790	102,2	1 325,2	12 197	9,1	87,4	2 457,8	3 697	86,2
2006.	124 171	94,8	1 232,2	11 287	9,1	80,9	2 268,4	3 565	83,2

25. sz. tábla

Ügyészi törvényességi vizsgálatok az 1997-2006. években

É v	Összesen		Minisztériumi, országos hatáskörű közig.	Önkormány- zati	Nem önkor- mányzati helyi ter. közig.	Gazdálkodó	Szabálysér- tési	Alapítvány- nál	Társadalmi szerveknél ¹	MRP ² -nél	Egyéb szervnél
	Szám	1997 = 100,0 %									
1997.	3 660	100,0	18	1 306	163	212	334	782	759	2	84
1998.	4 188	114,4	17	1 141	288	78	343	646	1 170	-	505
1999.	3 990	109,0	12	1 298	247	115	395	747	1 042	-	134
2000.	4 207	114,9	14	1 151	156	182	268	987	1 240	98	111
2001.	4 899	133,9	16	1 249	164	164	710	868	1 424	1	303
2002.	4 774	130,4	10	803	158	184	781	934	1 794	1	109
2003.	5 094	139,2	5	1 159	245	323	628	764	1 204	13	753
2004.	5 033	137,5	4	1 281	356	90	593	676	1 934	1	98
2005.	4 900	133,9	1	1 757	259	142	379	629	1 340	-	393
2006.	5 257	143,6	5	1 274	228	330	478	981	1 531	-	430

¹ = 1997-2004: Egyesületnél.

² MRP = Munkavállalói Résztulajdonosi Program.

26. sz. tábla

Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések az 1997-2006. években

É v	Kiemelt intézkedések száma összesen ¹		E b b ő l				A tárgyidőszakban elbírált intézkedések							
			Óvások	Felszóla- lások	Figyelmez- tetések	Jelzések	Óvások		Felszólalások		Figyelmeztetések		Jelzések	
	szám	1997 = 100,0 %	s z á m a				Összesen	ebből eredményes	Összesen	ebből eredményes	Összesen	ebből eredmé- nyes	Összesen	ebből eredmé- nyes
1997.	5 138	100,0	1 564	2 023	53	1 498	1 123	1 118	1 718	1 712	37	36	1 324	1 318
1998.	6 362	123,8	1 975	2 503	120	1 764	1 835	1 814	2 120	2 109	35	35	1 591	1 578
1999.	7 287	141,8	3 133	2 422	63	1 669	2 906	2 854	2 252	2 219	29	29	1 563	1 539
2000.	7 168	139,5	2 777	2 627	96	1 668	2 481	2 435	2 212	2 192	30	30	1 523	1 502
2001.	6 849	133,3	1 958	2 944	115	1 832	2 216	2 186	2 758	2 739	27	27	1 884	1 873
2002.	6 689	130,2	1 862	2 973	115	1 739	1 851	1 816	2 581	2 555	95	89	1 625	1 613
2003.	7 258	141,3	2 229	3 137	144	1 748	1 796	1 783	2 856	2 842	79	79	1 746	1 742
2004.	8 207	159,7	2 654	3 498	61	1 994	2 885	2 848	3 240	3 233	37	37	1 797	1 790
2005.	8 108	157,8	2 573	3 583	25	1 847	2 548	2 540	3 527	3 505	25	25	1 851	1 835
2006.	8 109	157,8	2 523	3 450	73	2 014	2 528	2 507	3 252	3 234	68	68	1 879	1 872

¹ = 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

27. sz. tábla

Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2006. évben

Ügyészségek	Összesen		Önkormányzati	Nem önkormányzati helyi ter.közig.	Gazdálkodó	Szabálysértési	Alapítvány-nál	Társadalmi szerveknél	Egyéb szervnél
	szám	%							
Főváros	407	7,7	62	21	41	28	127	123	5
Baranya	253	4,8	77	4	13	13	18	87	41
Bács-Kiskun	268	5,1	19	6	10	19	69	119	26
Békés	31	0,6	9	8	3	0	0	0	11
Borsod-A-Zemplén	560	10,7	258	3	16	146	32	78	27
Csongrád	174	3,3	9	7	3	6	42	70	37
Fejér	132	2,5	43	6	5	0	1	74	3
Győr-M-Sopron	248	4,7	50	15	23	15	48	82	15
Hajdú-Bihar	322	6,1	42	39	5	46	84	46	60
Heves	246	4,7	140	2	3	15	78	5	3
Jász-N-Szolnok	357	6,8	90	1	4	3	93	137	29
Komárom-Esztergom	214	4,1	44	0	6	13	79	60	12
Nógrád	163	3,1	67	1	6	0	11	76	2
Pest	300	5,7	1	84	5	81	52	27	50
Somogy	249	4,7	44	1	4	24	86	89	1
Szabolcs-Sz-Bereg	272	5,2	107	1	9	7	19	96	33
Tolna	125	2,4	24	0	10	7	18	61	5
Vas	436	8,3	103	2	129	22	49	108	23
Veszprém	216	4,1	29	2	17	4	58	78	28
Zala	281	5,3	56	25	18	29	17	115	21
Fővárosi Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Debreceni Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Győri Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Pécsi Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Szegedi Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Legfőbb Ügyészség	3	0,1	0	0	0	0	0	0	3
Összesen	5 257	100,0	1 274	228	330	478	981	1 531	435

28. sz. tábla

**Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység¹
a 2000-2006. években**

Év	Szabálysértési hatóság megszüntető határozata	Panasz elutasítása	Panasz alapján	
			határozat hatályon kívül helyezése	egyéb
2000. ²	21 520	392	107	201
2001.	40 057	1 173	290	360
2002.	44 002	1 078	205	124
2003.	49 205	912	146	185
2004.	52 967	867	92	130
2005.	75 352	985	315	780
2006.	71 865	1 015	266	782

¹ = Az Sztv-ben nevesített ügyészi tevékenységhez kapcsolódó érkezések.

² = A táblázat az adatokat az 1999: LXIX. tv. alapján 2000. március 1. napjától tartalmazza.

29. sz. tábla

Elővezetések ügyészi jóváhagyása az 1997-2006. években

É v	Ügyek száma		E b b ő l	
	szám	1997 = 100,0 %	jóváhagyás	megtagadás
1997.	51 122	100,0	49 604	1 518
1998.	48 955	95,8	47 105	1 850
1999.	22 222	43,5	21 494	728
2000.	18 021	35,3	16 515	1 506
2001.	18 122	35,4	16 779	1 343
2002.	23 158	45,3	21 082	2 076
2003.	27 460	53,7	25 455	2 005
2004.	30 458	59,6	28 157	2 301
2005.	34 488	67,5	31 848	2 640
2006.	38 929	76,1	36 237	2 692

30. sz. tábla

Törvényességi kérelmek száma és megoszlása az 1997-2006. években

É v	Az érkezett törvényességi kérelmek									
	száma		tárgy szerinti megoszlása							
	szám	1997 = 100,0 %	alapítványi ügy	társadalmi szervezeti ügy	adó, pénzügy	építésügy	szabálysértési ügy	termőföld ¹	egyéb közigazgatási ügy	egyéb
1997.	2 947	100,0	78	291	86	268	760	321	351	699
1998.	3 122	105,9	66	313	77	286	875	296	439	693
1999.	2 807	95,2	90	318	83	283	779	246	401	511
2000.	3 497	118,7	104	352	102	351	962	320	450	763
2001.	3 998	135,7	110	496	114	409	1 058	412	536	773
2002.	4 297	145,8	188	575	95	359	1 412	349	558	679
2003.	4 185	142,0	120	409	109	433	1 360	338	612	688
2004.	4 331	147,0	96	486	92	515	1 551	295	517	683
2005.	4 158	141,1	138	398	65	349	1 809	151	341	907
2006.	4 133	140,2	146	318	67	367	1 949	36	308	942

¹ = 1997-2004: telek, földügy.

31. sz. tábla

Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések az 1997-2006. években

É v	Összesen ¹		Óvás	Felszólalás	Figyelmeztetés	Jelzés
	szám	1997 = 100,0 %				
1997.	567	100,0	313	136	15	103
1998.	566	99,8	295	154	8	109
1999.	632	111,5	335	166	13	118
2000.	596	105,1	314	167	4	111
2001.	866	152,7	497	204	13	152
2002.	1 065	187,8	734	189	21	121
2003.	1 184	208,8	752	233	9	190
2004.	1 355	239,0	835	290	16	214
2005.	1 621	285,9	1 182	241	5	167
2006.	1 785	314,8	1 299	278	8	200

¹ = 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

32. sz. tábla

Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések az 1997-2006. években

É v	Összes intézkedés		E b b ő l					
	szám	1997 = 100,0 %	kereset, fizetési meghagyás kibocsát. indítvány	egyéb eljárás kezdemenyezése	perbe lépés, fellépés	fellebbezés	II. fokú fellépés	egyéb intézkedés
1997.	15 204	100,0	1 012	603	95	487	15	12 992
1998.	17 581	115,6	1 158	1 185	301	757	13	14 167
1999.	17 234	113,4	1 199	1 131	89	936	4	13 875
2000.	16 117	106,0	1 240	920	59	598	8	13 292
2001.	21 812	143,6	1 504	3 292	38	568	9	16 401
2002.	17 552	115,4	1 951	676	76	562	3	14 284
2003.	18 041	118,7	1 975	540	44	490	7	14 985
2004.	19 633	129,1	1 751	1 015	46	526	4	16 291
2005.	23 919	157,3	1 575	192	38	526	6	21 582
2006.	25 546	168,0	1 894	241	33	498	6	22 874

33. sz. tábla

Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2006. évben

Ügyészségek	Intézkedések száma		Ebből										
	szám	%	Apasági perek	Családjogi perek	Gondnokság	Alapítványok	Társadalmi szervek	Kötelmi jogviszonyból eredő	Cégügyek	Cégtörvényességi felügyeleti eljárások	Környezet-és természet védelem	Fogyasztóvédelem	Egyéb
Főváros	5 300	20,7	20	3	12	1 757	1 692	32	31	659	4	666	424
Baranya	931	3,6	9	1	7	170	543	11	7	123	7	7	46
Bács-Kiskun	1 091	4,3	31	5	29	222	545	17	9	16	28	3	186
Békés	654	2,6	13	1	20	140	397	5	26	0	2	2	48
Borsod-A-Zemplén	1 130	4,4	27	22	65	264	465	41	6	84	33	20	103
Csongrád	865	3,4	12	5	11	249	425	5	10	2	9	2	135
Fejér	649	2,5	15	2	3	134	431	7	1	2	0	0	54
Győr-M-Sopron	650	2,5	6	1	18	175	347	11	46	2	7	2	35
Hajdú-Bihar	1 118	4,4	15	1	1	369	580	7	10	37	24	0	74
Heves	421	1,6	5	0	6	94	197	5	69	7	8	1	29
Jász-N-Szolnok	694	2,7	23	3	3	116	321	4	132	33	19	3	37
Komárom-Esztergom	808	3,2	29	2	9	167	271	3	224	1	2	33	67
Nógrád	506	2,0	1	1	3	86	342	1	17	11	5	2	37
Pest	1 919	7,5	30	10	4	519	933	45	195	46	3	3	131
Somogy	917	3,6	9	0	3	139	659	22	3	25	8	0	49
Szabolcs-Sz-Bereg	726	2,8	11	5	15	135	378	28	8	8	26	31	81
Tolna	267	1,0	13	1	4	73	138	0	3	1	0	0	34
Vas	439	1,7	2	0	14	61	281	1	2	47	6	0	25
Veszprém	752	2,9	4	1	1	232	379	14	2	37	4	0	78
Zala	1 245	4,9	16	5	16	438	554	18	2	24	2	28	142
Fővárosi Fell. Főü.	304	1,2	0	1	1	91	184	3	9	9	1	0	5
Debreceni Fell. Főü.	78	0,3	0	0	0	28	44	1	0	1	0	0	4
Győri Fell. Főü.	124	0,5	0	0	0	29	82	1	3	0	1	0	8
Pécsi Fell. Főü.	33	0,1	0	0	0	9	15	2	0	2	0	1	4
Szegedi Fell. Főü.	75	0,3	0	0	0	21	43	1	0	1	1	0	8
Legfőbb Ügyészség	3 850	15,1	68	16	55	695	1 223	89	40	994	33	54	583
Összesen	25 546	100,0	359	86	300	6 413	11 469	374	855	2 172	233	858	2 427

34. sz.. tábla

Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során az 1997-2006. években

É v	Felelősségre vonás							
	kezdeményezése összesen		magánjogi	törvényességi felügyeleti	módja ¹			
	Szám	1997 = 100,0 %	tevékenység során		büntető	fegyelmi	szabálysértési	kártérítési
1997.	524	100,0	301	223	114	18	89	2
1998.	237	45,2	33	204	132	12	58	2
1999.	342	65,3	48	294	215	14	63	2
2000.	347	66,2	64	283	187	22	72	2
2001.	564	107,6	116	448	382	12	54	-
2002.	404	77,1	75	329	281	7	39	2
2003.	468	89,3	47	421	347	14	58	2
2004.	626	119,5	137	489	409	17	63	-
2005.	684	130,5	100	584	542	16	126	-
2006.	826	157,6	63	763	627	12	187	-

¹ = 1997-2004.: a törvényességi felügyeleti tevékenység adatai.

35. sz. tábla

Jogszabálytervezetek észrevételezése az 1997-2006. években

É v	Észrevételezett jogszabályok		E b b ő l érdemi észrevétel	
	szám	1997 = 100,0 %	szám	%
1997.	930	100,0	233	25,0
1998.	801	86,1	177	22,1
1999.	805	86,6	227	28,2
2000.	677	72,8	186	27,4
2001.	807	86,8	257	31,9
2002.	591	63,5	171	28,9
2003.	1 074	115,5	282	26,3
2004.	1 229	132,2	365	29,7
2005.	958	103,0	283	29,6
2006.	561	60,3	135	24,1

36. sz. tábla

A katonai büntetőeljárásban ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása az 1997-2006. években

Év	Bűnelkövetők száma	1997 = 100 %
1997.	3 067	100,0
1998.	2 434	79,4
1999.	2 232	72,8
2000.	2 417	78,8
2001.	2 135	69,6
2002.	2 121	69,1
2003.	1 686	55,0
2004.	1 725	56,2
2005.	1 297	42,3
2006.	1 008	32,9

37. sz. tábla

A katonai ügyészi szervek ügyiratforgalma a 2006. évben

Katonai ügyészség	Ügyiratok összesen	Ebből	
		Büntetőjogi	Magánjogi és közigazgatási jogi
Budapesti	1 728	954	774
Debreceni	464	303	161
Győri	329	190	139
Kaposvári	302	193	109
Szegedi	449	294	155
Katonai Fellebbviteli	165	160	5
Katonai Főügyészség	598	414	184
Összesen	4 035	2 508	1 527

38. sz. tábla

**A katonai büntetőeljárásban az ismertté vált bűncselekmények
számának alakulása az 1997-2006. években**

Év	Ismertté vált bűncselekmények		E b b ő l	
			A bűncselekmény elkövetője ismeretlen maradt	
	száma	1997 = 100 %	száma	aránya %
1997.	5 549	100,0	695	12,5
1998.	4 901	88,3	400	8,2
1999.	3 732	67,3	316	8,5
2000.	4 322	77,9	281	6,5
2001.	3 515	63,3	302	8,6
2002.	4 814	86,8	320	6,6
2003.	2 915	52,5	184	6,3
2004.	3 240	58,4	247	7,6
2005.	2 167	39,1	108	5,0
2006.	1 742	31,4	58	3,3

39. sz. tábla

A katonai ügyészi szervek ügyiratforgalma az 1997-2006. években

Év	Ügyiratok összesen	Ebből	
		Büntetőjogi	Magánjogi és közigazgatási jogi
1997.	4 443	3 547	896
1998.	4 080	2 940	1 140
1999.	3 220	2 465	755
2000.	3 896	3 075	821
2001.	3 815	2 963	852
2002.	3 811	2 752	1 059
2003.	3 569	2 423	1 146
2004.	4 587	2 876	1 711
2005.	4 154	2 500	1 654
2006.	4 035	2 508	1 527

40. sz. tábla

A katonai büntetőeljárásban a Katonai Főügyészséghez benyújtott panaszok elbírálása a nyomozásfelügyelet során az 1998-2006. években

Év	Érkezett panasz összesen	Ebből		
		Helyt adott	Elutasított	Egyéb
1998.	145	15	86	44
1999.	159	12	105	42
2000.	319	42	205	72
2001.	377	55	212	110
2002.	332	33	195	104
2003.	324	35	214	75
2004.	314	37	223	54
2005.	312	52	211	49
2006.	310	39	217	54

Megjegyzés: csak 1998 évtől volt adatgyűjtés.

41. sz. tábla

A nyomozás befejezése utáni nyomozati anyagok feldolgozásának alakulása a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években

Év	Nyomozott ügyek száma	15 napon belül	30 napon belül	Összes
		Feldolgozott ügyek száma és aránya %		
1997.	2 759	2 147	411	92,7
1998.	2 065	1 712	258	95,4
1999.	1 884	1 598	249	98,0
2000.	2 245	1 816	297	94,1
2001.	2 202	1 737	294	92,2
2002.	2 112	1 728	272	94,7
2003.	1 814	1 507	189	93,5
2004.	1 905	1 561	227	93,7
2005.	1 544	1 283	191	95,5
2006.	1 430	1 225	157	96,7

42. sz. tábla

Az előzetes letartóztatások számának alakulása a katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években

Év	Az ügyész indítványt tett	Az elsőfokú bíróság			
		Helyt adott	%	Elutasította	%
1997.	269	258	95,9	11	4,1
1998.	189	179	94,7	10	5,3
1999.	129	121	93,7	8	6,3
2000.	142	134	94,4	8	5,6
2001.	127	121	95,3	6	4,7
2002.	147	142	96,6	5	3,5
2003.	119	116	97,5	3	2,5
2004.	47	45	95,7	2	4,3
2005.	26	24	92,3	2	7,7
2006.	33	33	100,0	0	0

43. sz. tábla

**Az előzetes letartóztatások időtartamának alakulása a nyomozások során a katonai büntetőeljárásban
a 2006. évben**

Katonai Ügyészségek	Összes előzetes letartóztatás	30 napon belül	1 - 3 hónap	3 – 6 hónap	6 - 9 hónap	9 hónap-1 év	1 éven túl
		között %					
Budapesti	16	37,6	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0
Debreceni	16	62,5	37,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Győri	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kaposvári	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Szegedi	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Összesen	33	51,5	33,3	15,2	0,0	0,0	0,0

44. sz. tábla

**A katonai büntetőeljáráásban az elsőfokú bírósági tárgyaláson kifejtett ügyészi tevékenység
az 1997-2006. években**

É v	Első fokon tárgyalta ügyek száma		A tárgyaláson az ügyész			
			részt vett		nem vett részt	
	szám	1997 = 100,0 %	száma	%	száma	%
1997.	1 631	100,0	890	54,6	741	45,4
1998.	1 035	63,5	887	85,7	148	14,3
1999.	938	57,5	793	84,4	146	15,6
2000.	979	60,0	812	82,9	167	17,1
2001.	956	58,6	889	93,0	67	7,0
2002.	860	52,7	764	88,8	96	11,2
2003.	688	42,2	560	81,4	128	18,6
2004.	568	34,8	455	80,1	113	19,9
2005.	656	40,2	535	81,6	121	18,4
2006.	552	33,8	443	80,3	109	16,6

45. sz. tábla

Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása a katonai büntetőeljáráásban az 1997-2006. években

Év	Azon vádlottak száma, akiknek ügyében fellebbezés volt		A fellebbezés					
			kizárólagos ügyészi		kölcsonös		nem ügyészi	
	szám	1997=100 %	vádlott	%	vádlott	%	vádlott	%
1997.	275	100,0	130	47,3	18	6,5	127	46,2
1998.	235	85,5	109	46,4	24	10,2	102	43,4
1999.	226	82,2	88	38,9	22	9,7	116	51,3
2000.	244	88,7	100	41,0	34	13,9	110	45,1
2001.	227	82,5	76	33,5	35	15,4	116	51,1
2002.	244	88,7	115	47,1	41	16,8	88	36,1
2003.	329	119,6	129	39,2	55	16,7	144	43,8
2004.	269	97,8	122	45,4	59	21,9	88	32,7
2005.	328	119,3	121	36,9	70	21,3	137	41,8
2006.	170	61,8	70	41,2	30	17,6	70	41,2

46. sz. tábla

A Katonai Fellebbviteli Ügyészségen az iratok érkezésétől a másodfokú bíróságra való továbbításig eltelt idő a 2005-2006. években

Év	Másodfokú bíróságon elbírált ügyek száma	Érkezéstől a továbbításig eltelt idő				
		8 napon belül	8-15 nap között	16-30 nap között	1-2 hó között	2 hónapon felül
2005.	150	84	52	9	3	2
2006.	115	56	50	6	2	1

47. sz. tábla

A hatályon kívül helyezések alakulása a katonai büntetőeljárásban vádlottak szerint az 1997-2006. években

Év	Másodfokú eljárásban szereplő vádlottak		II. fokú eljárásban az I. fokú határozatot hatályon kívül helyezte		
	Száma	1997=100%	Összesen	Ebből	
				Ügyészi indítvánnyal egyezően %	Ügyészi indítványtól eltérően %
1997.	142	100,0	2	50,0	50,0
1998.	173	121,8	3	66,6	33,4
1999.	260	183,1	2	50,0	50,0
2000.	177	124,6	5	40,0	60,0
2001.	203	143,0	9	11,1	88,9
2002.	244	171,8	10	10,0	90,0
2003.	175	123,0	8	25,0	75,0
2004.	449	316,2	65	83,1	16,9
2005.	328	231,0	63	46,0	54,0
2006.	201	141,5	8	75,0	25,0

48. sz. tábla

**A váderedményesség alakulása a katonai büntetőeljárásban
az 1997-2006. években**

Év	Eredményes vádemelések aránya %-ban
1997.	96,3
1998.	96,1
1999.	96,1
2000.	97,1
2001.	95,4
2002.	92,8
2003.	93,5
2004.	94,7
2005.	93,6
2006.	92,9

49. sz. tábla

**A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység a
katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években**
Perújítások

Év	Összes jogerősen befejezett büntető ügy		Perújítások száma
	száma	1997=100%	
1997.	1 572	100,0	6
1998.	1 342	85,4	7
1999.	1 166	74,2	5
2000.	1 151	73,2	6
2001.	1 158	73,7	1
2002.	1 149	73,1	2
2003.	922	58,7	6
2004.	784	49,9	13
2005.	786	50,0	3
2006.	617	39,2	10

50. sz. tábla

**A rendkívüli perorvoslatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység a
katonai büntetőeljárásban az 1997-2006. években**
Felülvizsgálati eljárások

Év	Felülvizsgálati eljárások	Az ügyész a Legfelsőbb Bíróságtól érkezett ügyben nyilatkozatot tett	Az ügyész felülvizsgálati indítványt tett hivatalból
1997.	6	5	1
1998.	10	3	7
1999.	6	3	3
2000.	5	3	2
2001.	7	3	4
2002.	4	2	2
2003.	5	1	4
2004.	1	1	0
2005.	6	5	1
2006.	1	1	0

51. sz. tábla

A katonai ügyészségi nyomozások ügyiratforgalma a 2006. évben

Katonai ügyészségek	Elintézésre váró feljelentések		E b b ő l	Lenyomozott ügyek %	Ebből			
	száma	%	Elintézett feljelentések %		Vádemelés %	Vádemelés elhalasztása %	Felfüggesztés %	Megszüntetés %
Budapesti	954	49,3	78,9	89,4	39,1	0,9	2,4	6,42
Debreceni	303	15,7	91,7	79,9	58,6	0,9	7,7	43,7
Győri	190	9,8	93,7	88,2	46,8	1,9	5,1	52,5
Kaposvári	193	10,0	90,7	85,7	38,7	0,0	5,3	62,0
Szegedi	294	15,2	91,5	84,4	43,2	1,3	3,9	57,3
Összesen	1 934	100,0	85,5	86,5	43,6	1,0	4,1	58,4

52. sz. tábla

**A katonai ügyészégi nyomozások időtartama az összes ügy %-ában
az 1997-2006. években**

Év	A nyomozással befejezett ügyek	Ebből				
		1 hónapon belül	1-2 hó között	2-3 hó között	3-6 hó között	6 hónapon túl
1997.	2 759	46,5	41,9	5,4	5,6	0,7
1998.	2 065	51,0	37,4	5,2	5,4	-
1999.	1 884	54,3	36,1	4,8	4,4	0,4
2000.	2 245	47,7	38,0	5,2	7,0	2,1
2001.	2 202	43,9	39,2	7,0	8,3	1,6
2002.	2 112	39,6	42,3	6,0	10,0	2,1
2003.	1 814	42,3	41,9	5,3	8,8	1,7
2004.	1 905	38,8	44,5	6,7	8,2	1,8
2005.	1 544	35,5	47,5	6,2	9,8	1,0
2006.	623	28,3	55,6	5,6	9,0	1,5

**A magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység alakulása a
katonai ügyészségi eljárásban az 1997-2006. években**

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ügyészi vizsgálatok és intézkedések										
Számuk	191	212	195	167	130	229	304	523	532	510
-Óvások	8	8	5	5	2	1	9	7	16	7
-Felszólalás	33	19	33	32	7	20	30	33	21	27
-Figyelmeztetés	20	3	14	15	4	12	29	21	34	37
-Intézkedés	3	5	7	1	2	6	2	7	4	2
Összesen:	64	35	59	53	15	39	70	68	75	73
Törvényességi kérelmek										
-Számuk	109	182	145	186	191	291	357	437	449	435
-Áttétel	95	170	127	153	168	253	285	352	381	351
-Óvás	2	-	1	-	-	-	2	-	1	2
-Figyelmeztetés	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
-Egyéb	11	9	13	30	20	31	64	74	65	71
-Elutasítás	1	3	4	3	3	5	5	10	2	8
Jogi ismeretterjesztő előadások										
-Számuk	74	74	102	99	67	56	62	44	82	62
-Résztevők fő	7 708	10 314	19 465	18 085	14 572	11 272	10 552	5 324	5 811	2 337
Ügyészi fogadóórák										
-Számuk	46	69	74	57	56	61	52	56	74	36
-Résztevők fő	345	366	328	271	312	203	158	263	347	239
Fegyelmi és egyéb értekezletek										
-Számuk	82	50	81	80	50	29	60	29	64	38

54. sz. tábla

Katonai ügyészi törvényességi vizsgálatok az 1997-2006. években

Év	Összesen		Honvédségi	Rendőrségi	Határőri	Büntetésvégre- hajtási
	száma	1997=100 %	s z e r v n é l			
1997.	191	100,0	155	13	15	8
1998.	212	111,0	176	8	20	8
1999.	195	102,1	157	13	16	9
2000.	167	87,4	144	8	10	5
2001.	130	68,1	66	12	18	34
2002.	226	118,3	117	63	23	23
2003.	304	159,2	167	57	41	39
2004.	523	273,8	278	138	40	67
2005.	532	278,5	268	124	60	80
2006.	510	267,0	246	122	51	91

55. sz. tábla

Katonai ügyési vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált intézkedések az 1997-2006. években

Év	Érdemi intézkedések száma összesen		E b b ő l					
	száma	1997=100 %	Óvások	Felszólalások	Figyelmeztetések	Intézkedések	Parancsnoki intézkedések	Felelősségre vonások
1997.	64	100,0	8	33	20	3	-	-
1998.	35	54,7	8	19	3	5	-	-
1999.	59	92,2	5	33	14	7	-	-
2000.	53	82,8	5	32	15	1	-	-
2001.	15	23,4	2	7	4	2	-	-
2002.	39	60,9	1	20	12	6	-	-
2003.	70	109,4	9	30	29	2	-	-
2004.	68	106,3	7	33	21	7	-	-
2005.	75	117,2	16	21	34	4	-	-
2006.	73	114,1	7	27	37	2		

**Ügyészek, fogalmazók és titkárok számának alakulása
az 1997-2006. években**

É v ¹	Főállású ügyészek		Fogalmazók, titkárok	
	szám	1997 = 100,0 %	szám	1997 = 100,0 %
1997.	1 169	100,0	203	100,0
1998.	1 251	107,0	312	153,7
1999.	1 265	108,2	337	166,0
2000.	1 301	111,3	327	161,1
2001.	1 305	111,6	381	187,7
2002.	1 307	111,8	488	240,4
2003.	1 401	119,8	452	222,7
2004.	1 453	124,3	443	218,2
2005.	1 490	127,5	468	230,5
2006.	1 538	131,6	412	203,0

¹ = A december 31-i állapot.

**Ügyészek, fogalmazók és titkárok nemek szerinti arányának alakulása
az 1997-2006. években**

Év ¹	Ügyészek				Fogalmazók, titkárok			
	férfi		nő		férfi		nő	
	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
1997.	528	45,2	641	54,8	90	44,3	113	55,7
1998.	564	45,1	687	54,9	127	40,7	185	59,3
1999.	559	44,2	706	55,8	135	40,1	202	59,9
2000.	576	44,3	725	55,7	131	40,1	196	59,9
2001.	569	43,2	748	56,8	148	38,8	233	61,2
2002.	566	42,9	753	57,1	188	38,5	300	61,5
2003.	592	42,0	819	58,0	173	38,3	279	61,7
2004.	609	41,5	858	58,5	164	37,0	279	63,0
2005.	612	40,6	897	59,4	170	36,3	298	63,7
2006.	622	40,1	928	59,9	148	35,9	264	64,1

¹ = A december 31-i állapot.

Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2006. évben¹

Ügyészségek	Ügyészek száma	30 év és az alatt		31-40 év között		41-50 év között		51-54 év között		55-59 év között		60 év és felette	
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
Ügyészségek összesen	1 550	118	7,6	678	43,7	384	24,8	120	7,7	146	9,4	104	6,7
Legfőbb Ügyészség	111	1	0,9	22	19,8	26	23,4	15	13,5	19	17,1	28	25,2
Területi ügyészségek	1 439	117	8,1	656	45,6	358	24,9	105	7,3	127	8,8	76	5,3

Ügyészek megoszlása az ügyészi szervezetben töltött szolgálati idő szerint a 2006. évben²

Ügyészségek	Ügyészek összesen	5 év és az alatt		5-9 év között		10-19 év között		20-29 év között		30 év és felette	
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
Ügyészségek összesen	1 550	91	5,9	471	30,4	593	38,3	230	14,8	165	10,6
Legfőbb Ügyészség	111	4	3,6	9	8,1	39	35,1	23	20,7	36	32,4
Területi ügyészségek	1 439	87	6,0	462	32,1	554	38,5	207	14,4	129	9,0

¹ = A december 31-i állapot.

² = A december 31-i állapot.

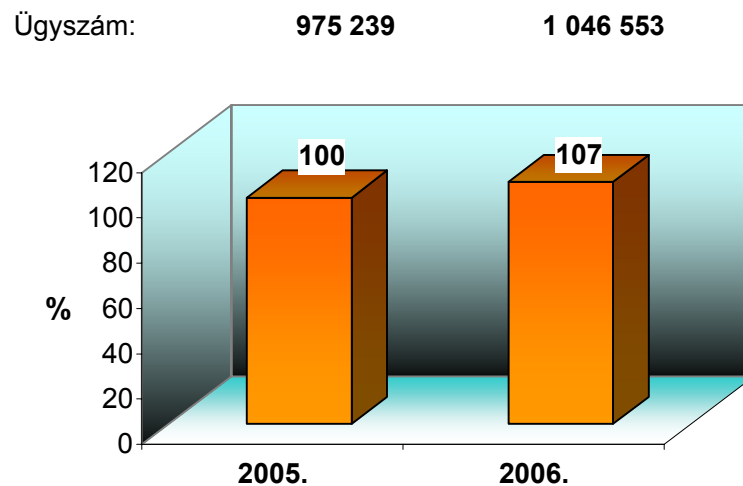
60. sz. tábla

**Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %)
a 2002-2006. években**

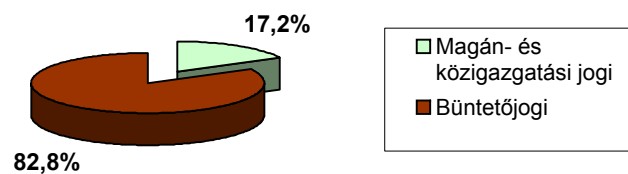
Megnevezés	2002		2003		2004		2005		2006		Index %	
	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	2006/2005 előirányzat	2006/2005 teljesítés
Személyi juttatás	9 328	9 892	11 760	12 040	16 513	16 213	17 747	18 032	18 380	18 862	103,6	104,6
Munkaadót terhelő járulék	2 750	3 264	3 523	4 015	5 057	5 020	5 451	5 797	5 772	5 974	105,9	103,1
Dologi kiadás	1 364	1 576	2 926	2 041	4 331	2 446	3 722	2 664	2 396	2 638	64,4	99,0
Pénzeszköz átadás	87	560	80	1 361	60	774	186	329	1 046	602	562,2	183,0
Felújítás	243	263	150	169	150	145	100	110	100	74	100,0	67,3
Egyéb intézményi beruh.	313	258	1 389	696	868	2 435	1 284	1 605	1 076	1 565	83,8	97,5
Központi beruházás	1 968	1 705	670	1 066	670	1 332	879	620	380	801	43,2	129,2
Összesen	16 053	17 518	20 498	21 388	27 649	28 365	29 369	29 157	29 150	30 516	99,3	104,7

1. sz. ábra

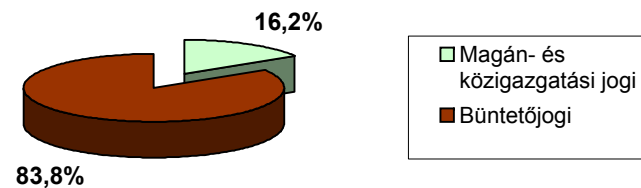
Az ügyési szervezet ügyforgalmának alakulása

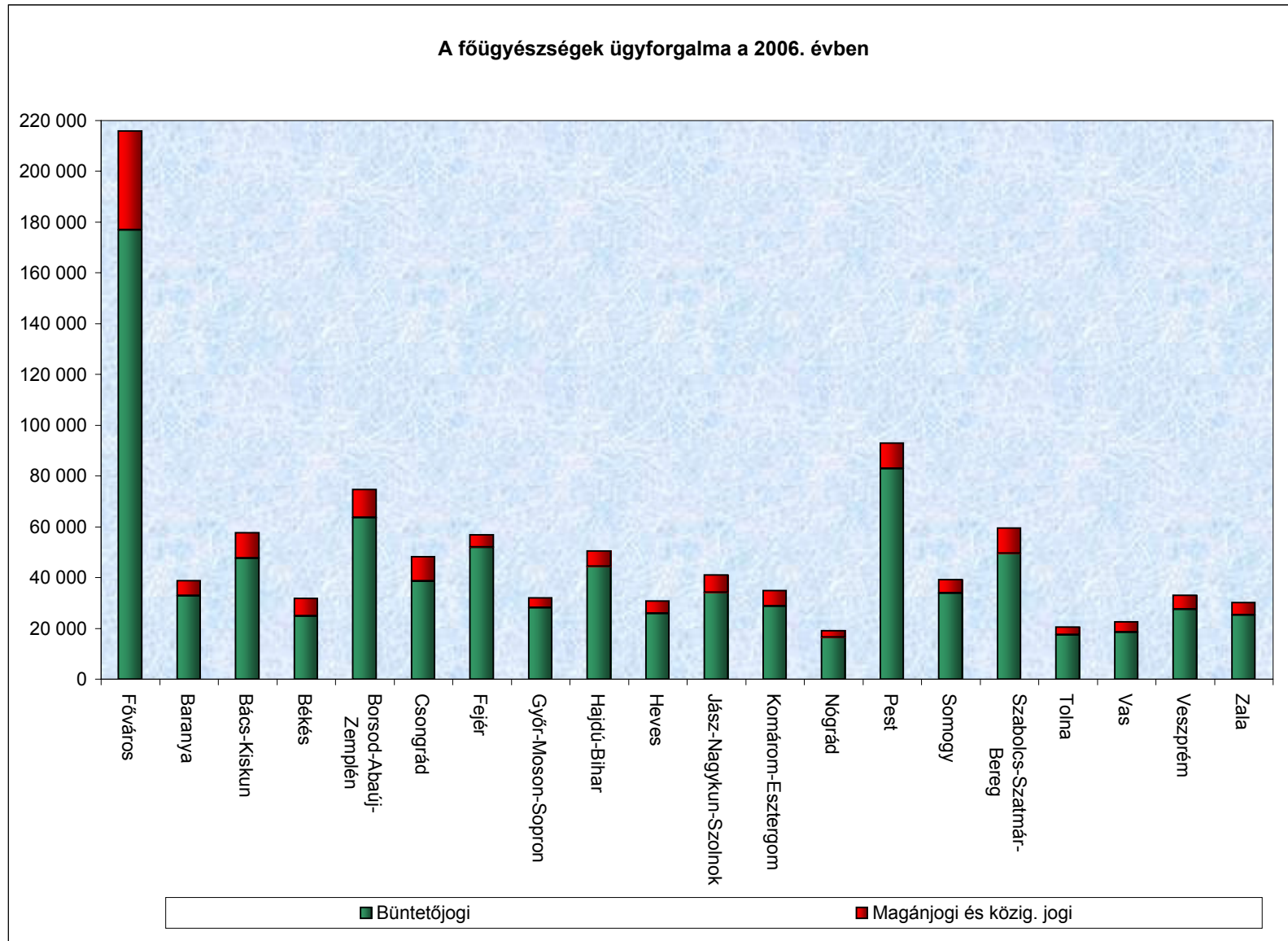
Az ügyirat érkezés megoszlása 2005. évben

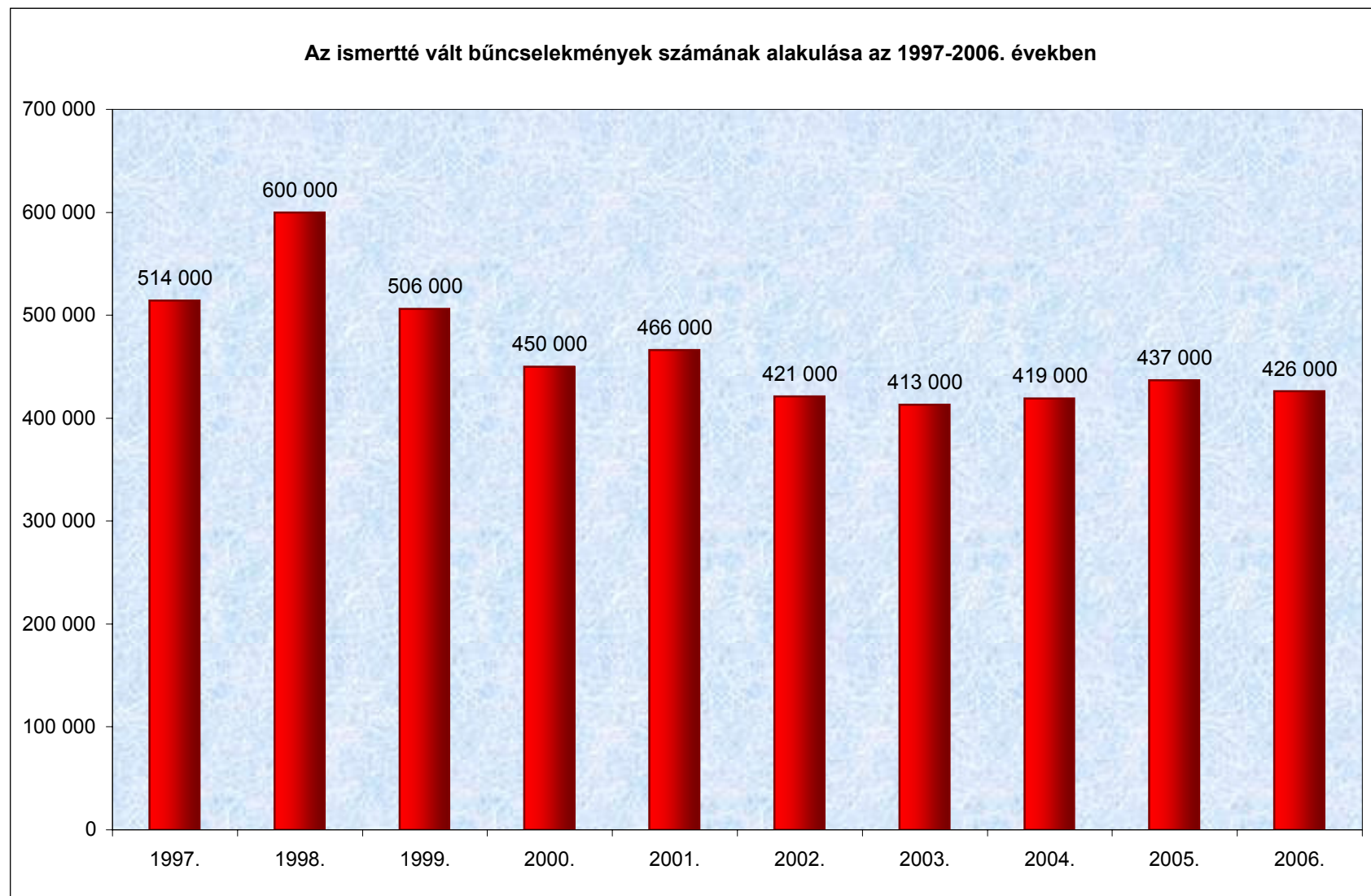
Az ügyirat érkezés megoszlása 2006. évben

2. sz. ábra

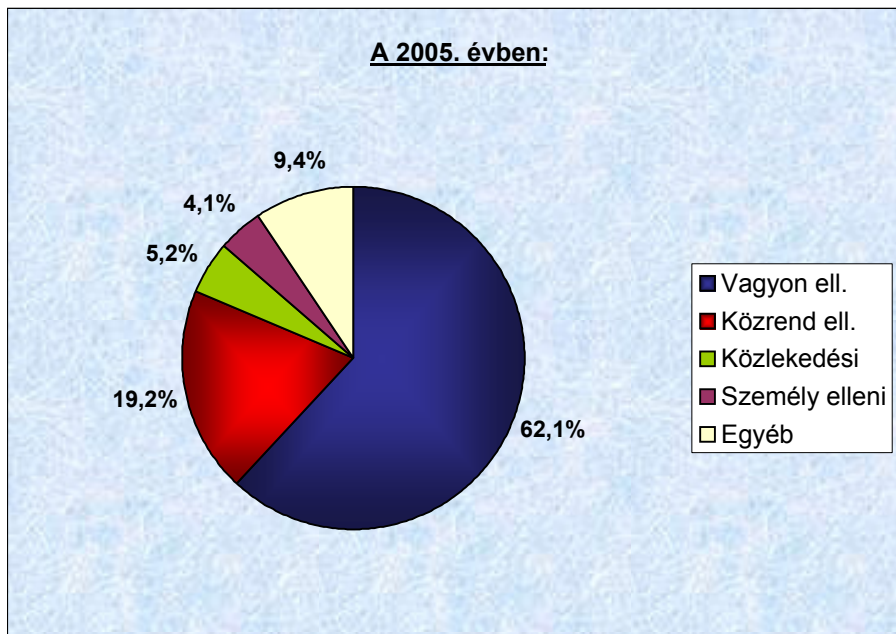

3. sz. ábra

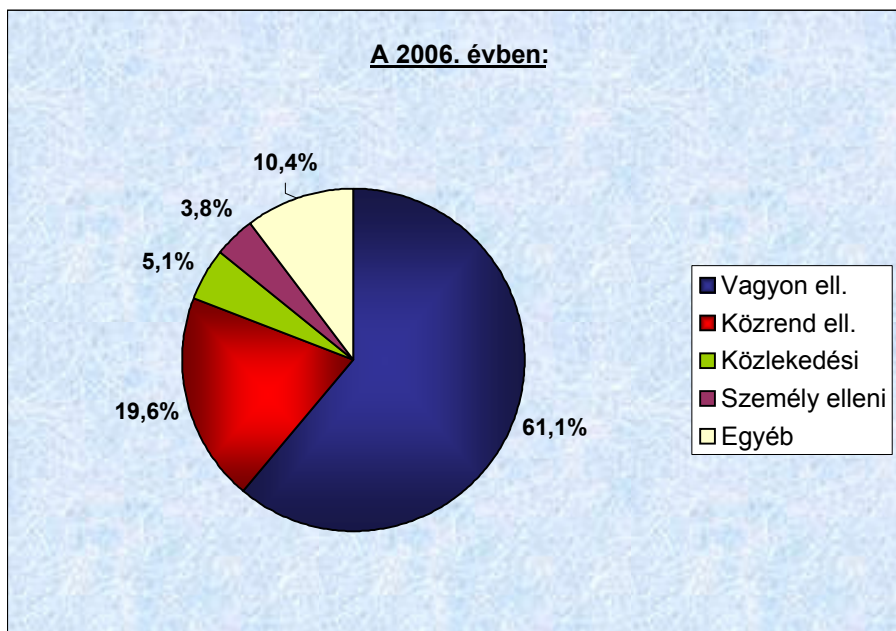

A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2005-2006. években

4. sz. ábra:

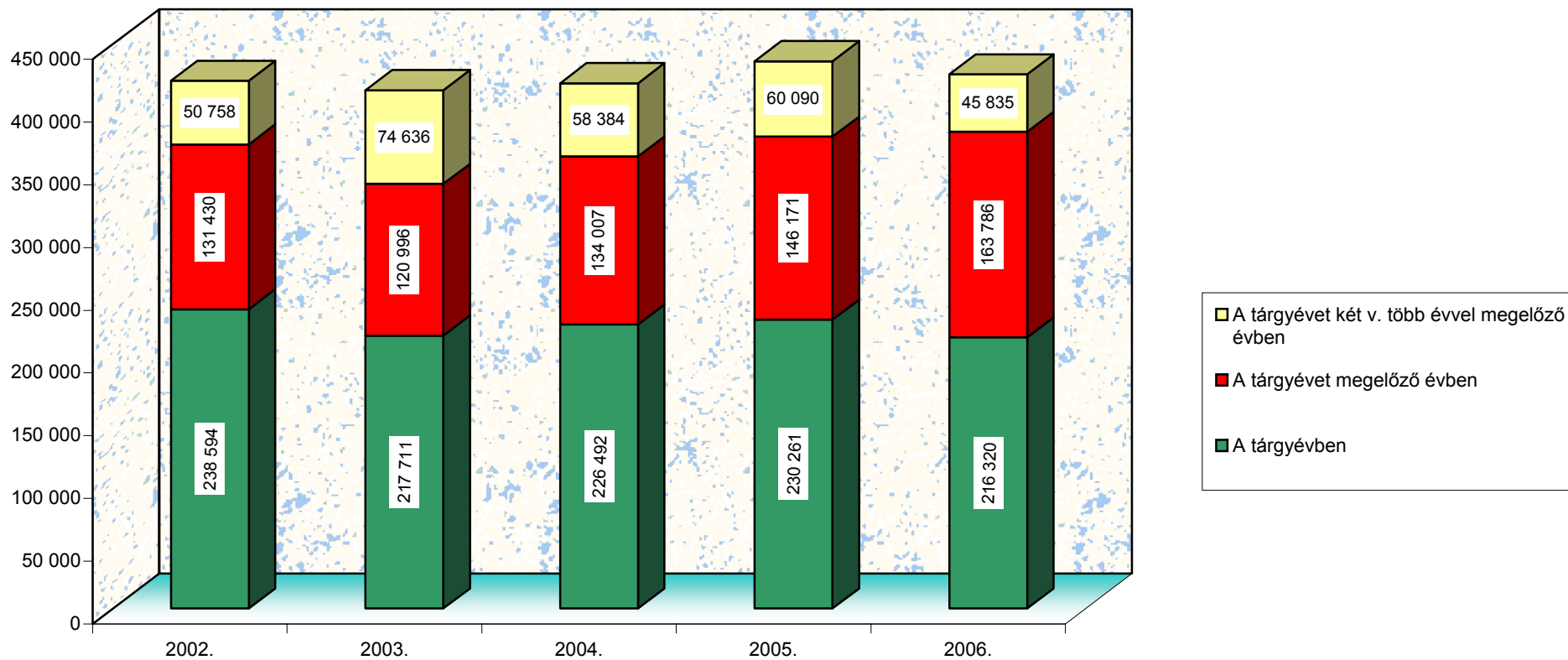
5. sz. ábra:

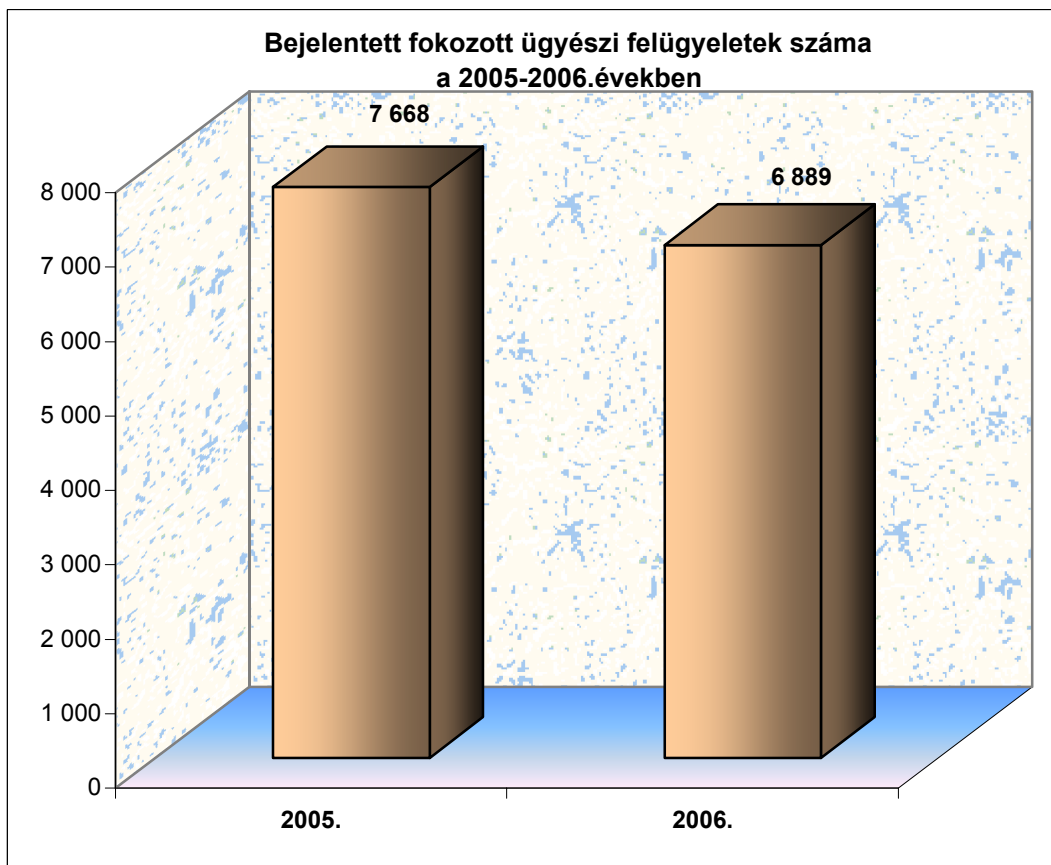

6. számú ábra

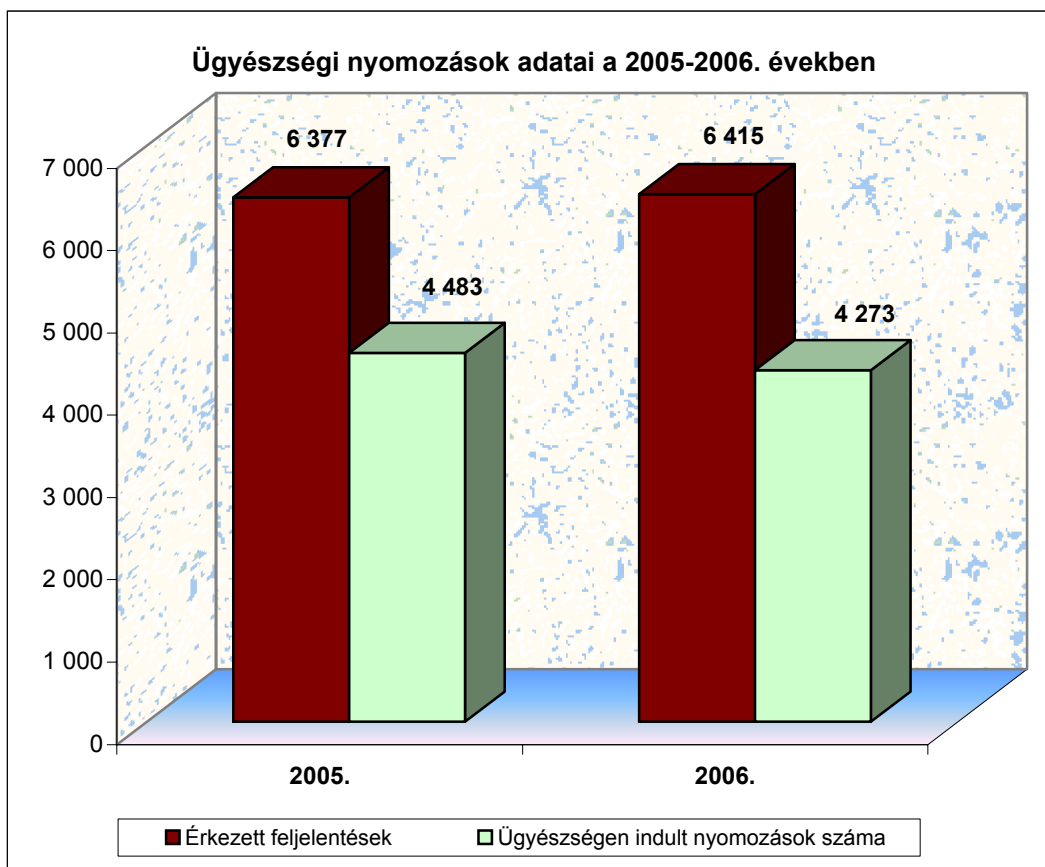
Az ismertté vált bűncselekmények megoszlása az elkövetés időpontja szerint a 2002-2006. években

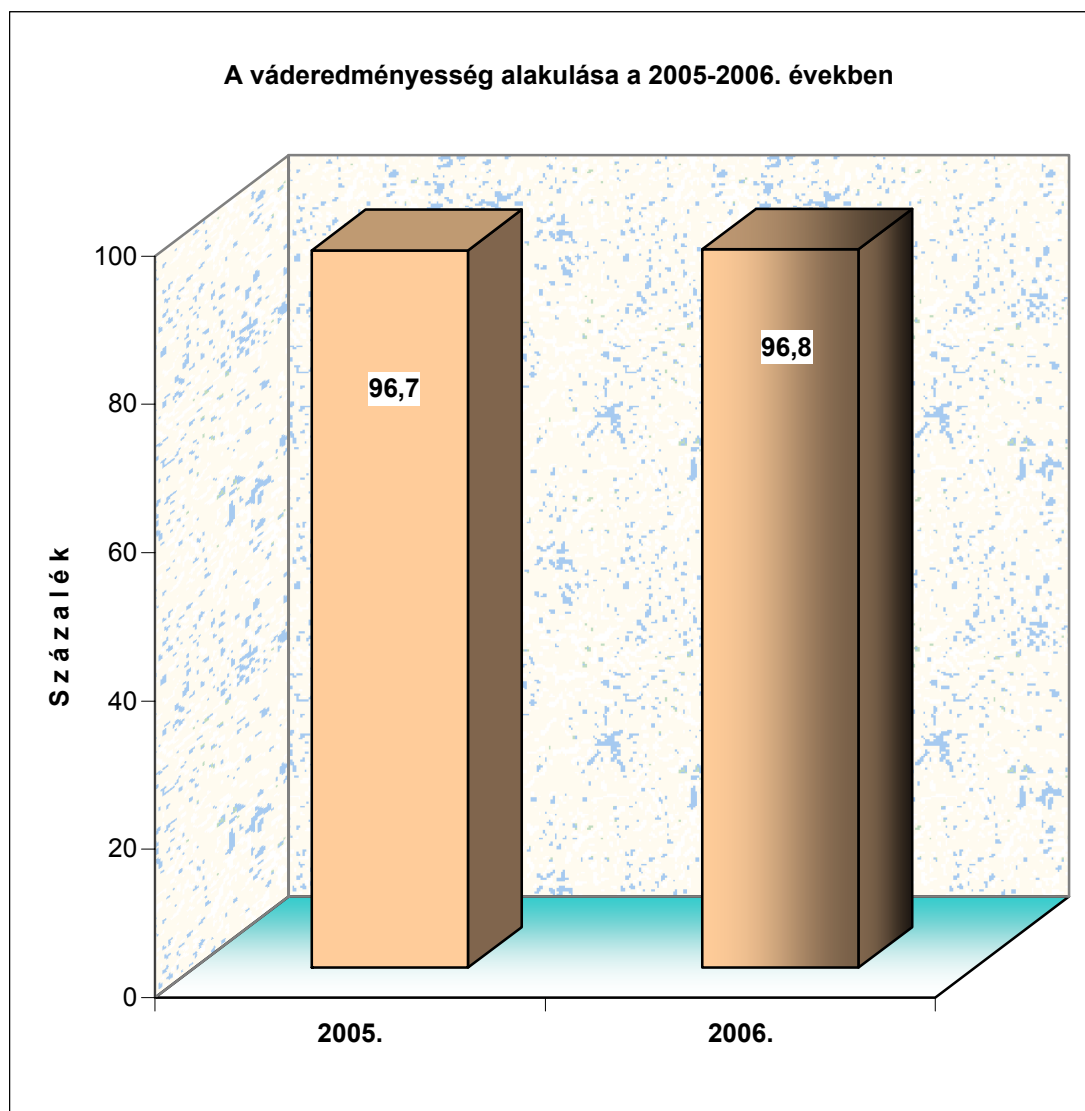
7. sz. ábra

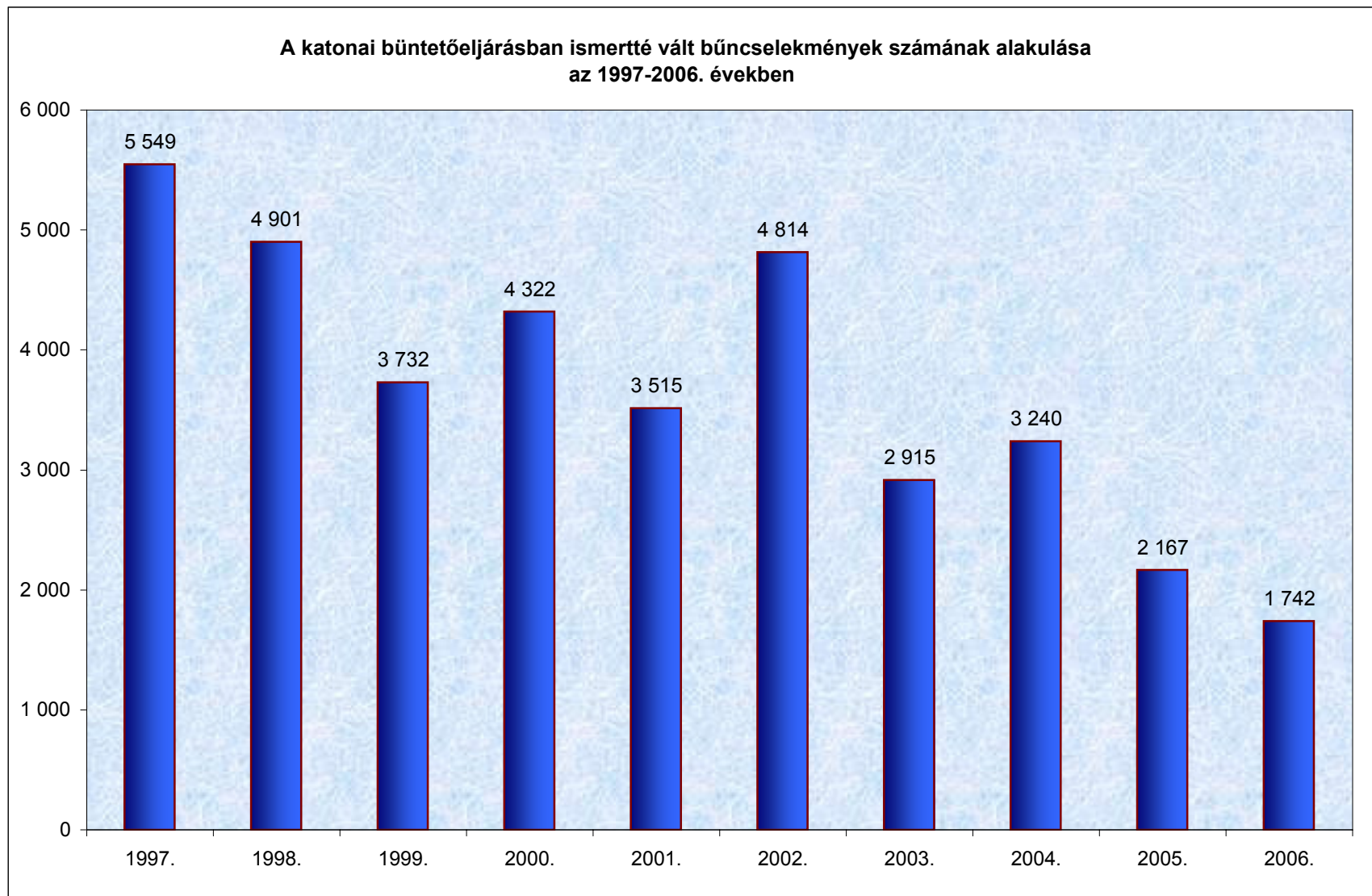
8. sz. ábra

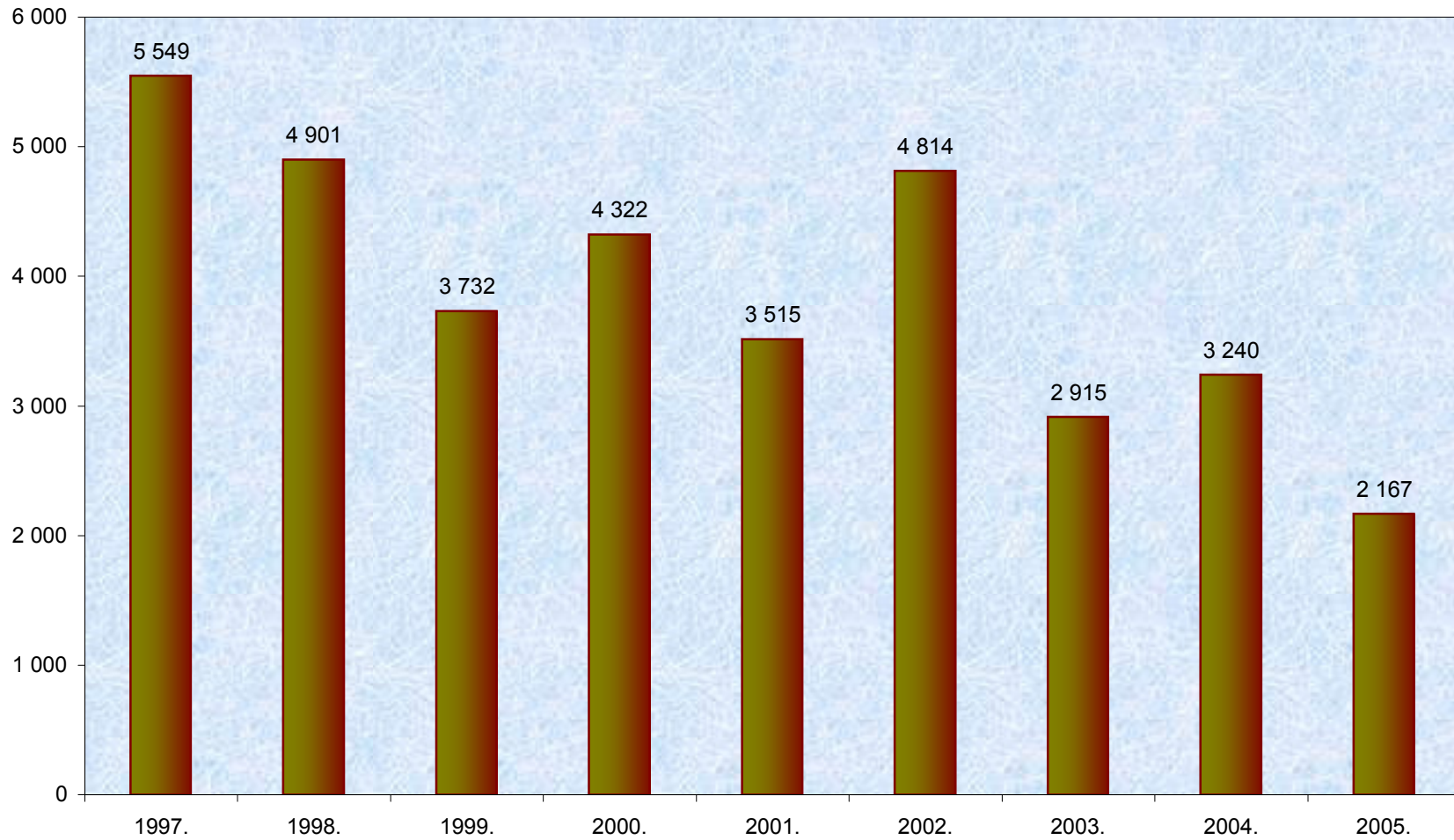
9. sz. ábra

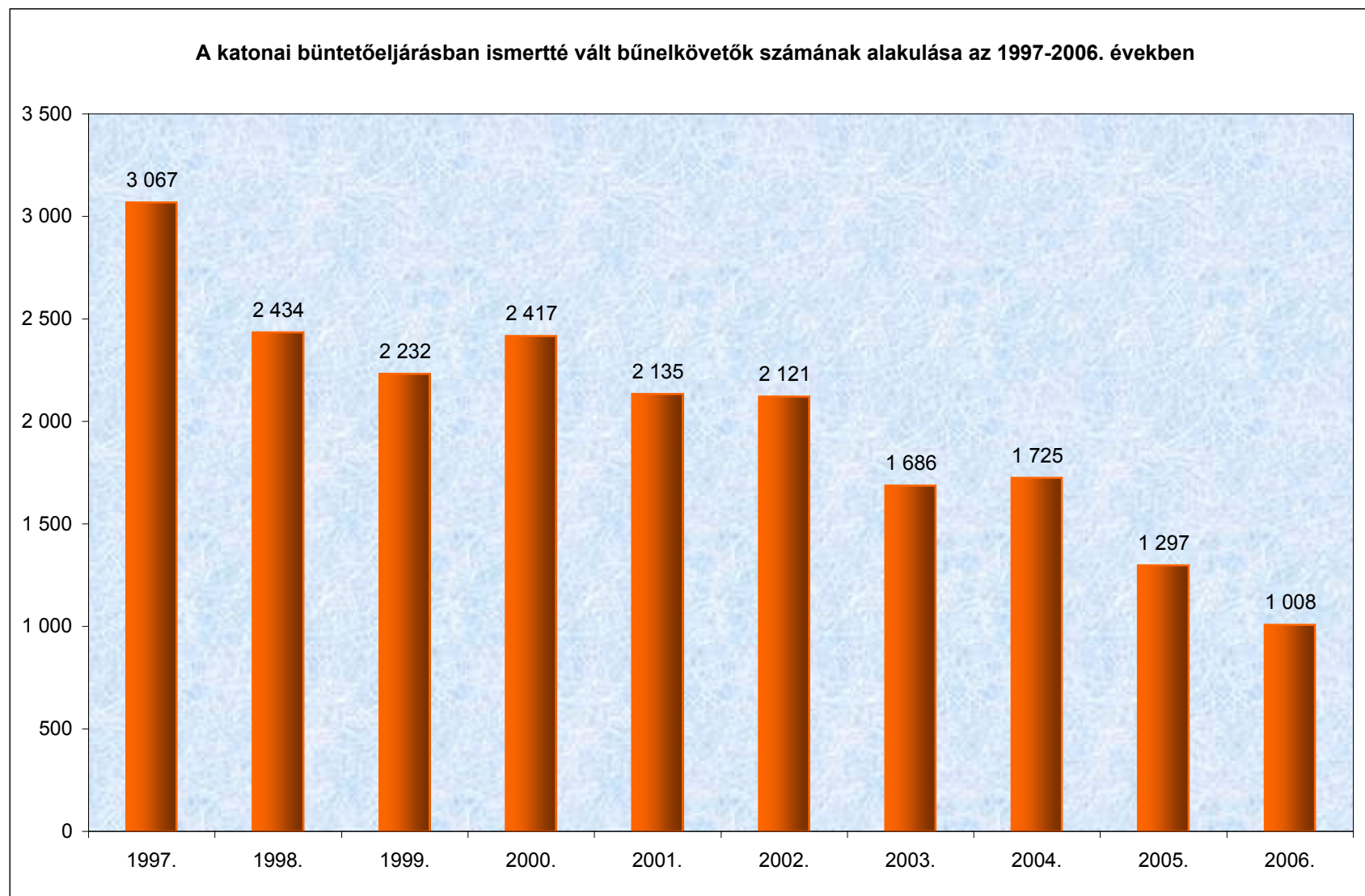
10. sz. ábra

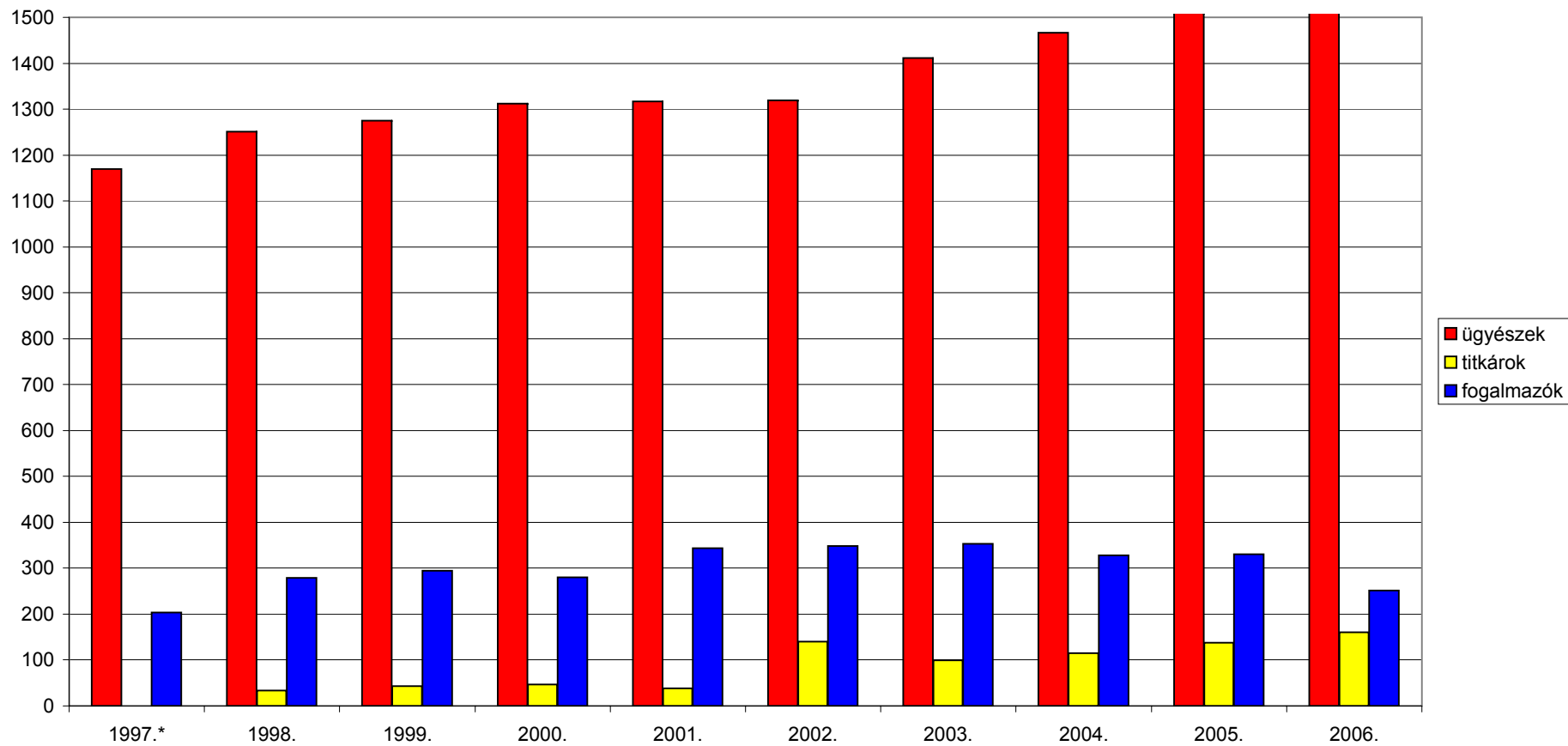
A katonai büntetőeljárársban ismertté vált bűncselekmények számának alakulása

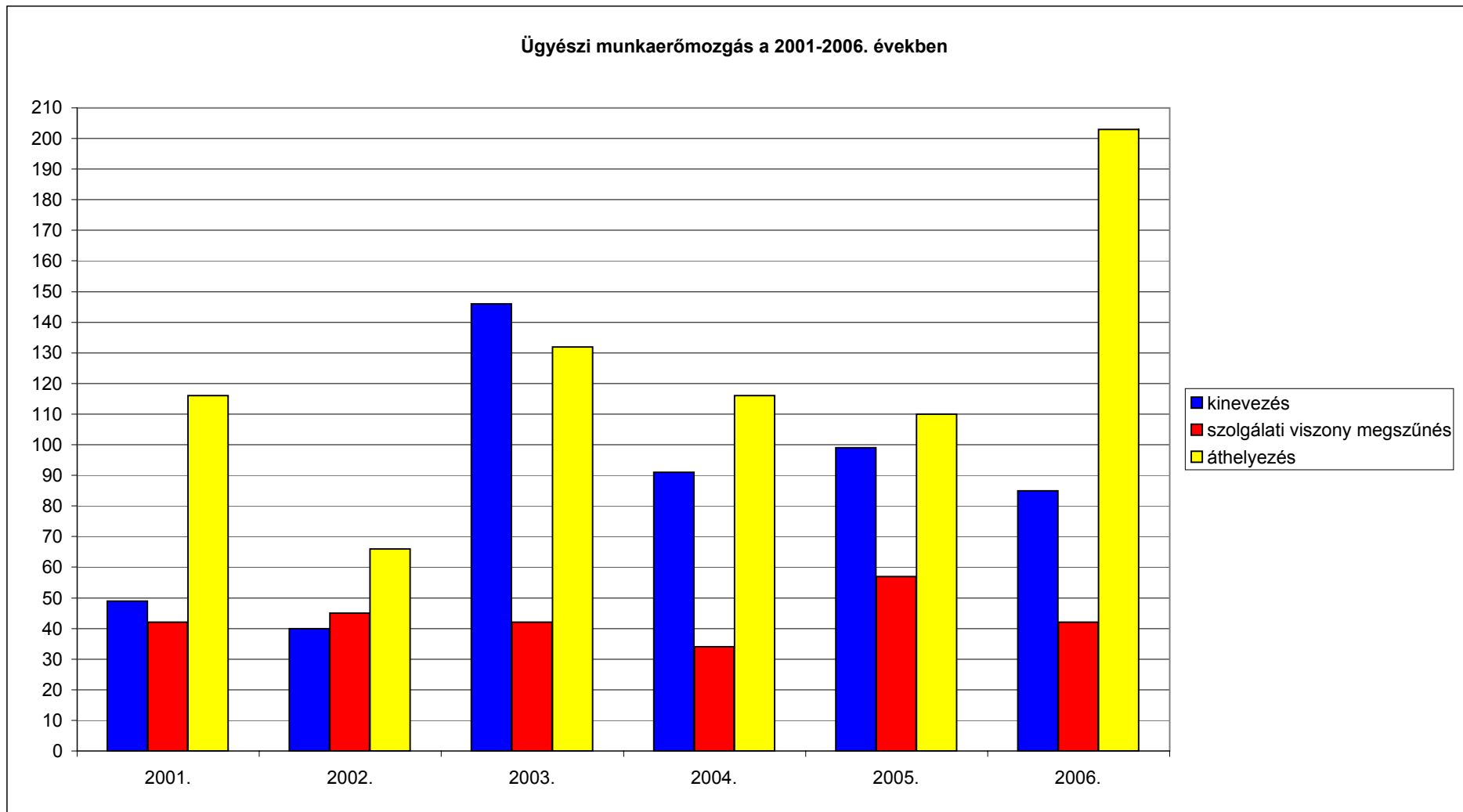
11. sz. ábra

Az ügyészek, titkárok és fogalmazók számának alakulása az 1997-2006. években

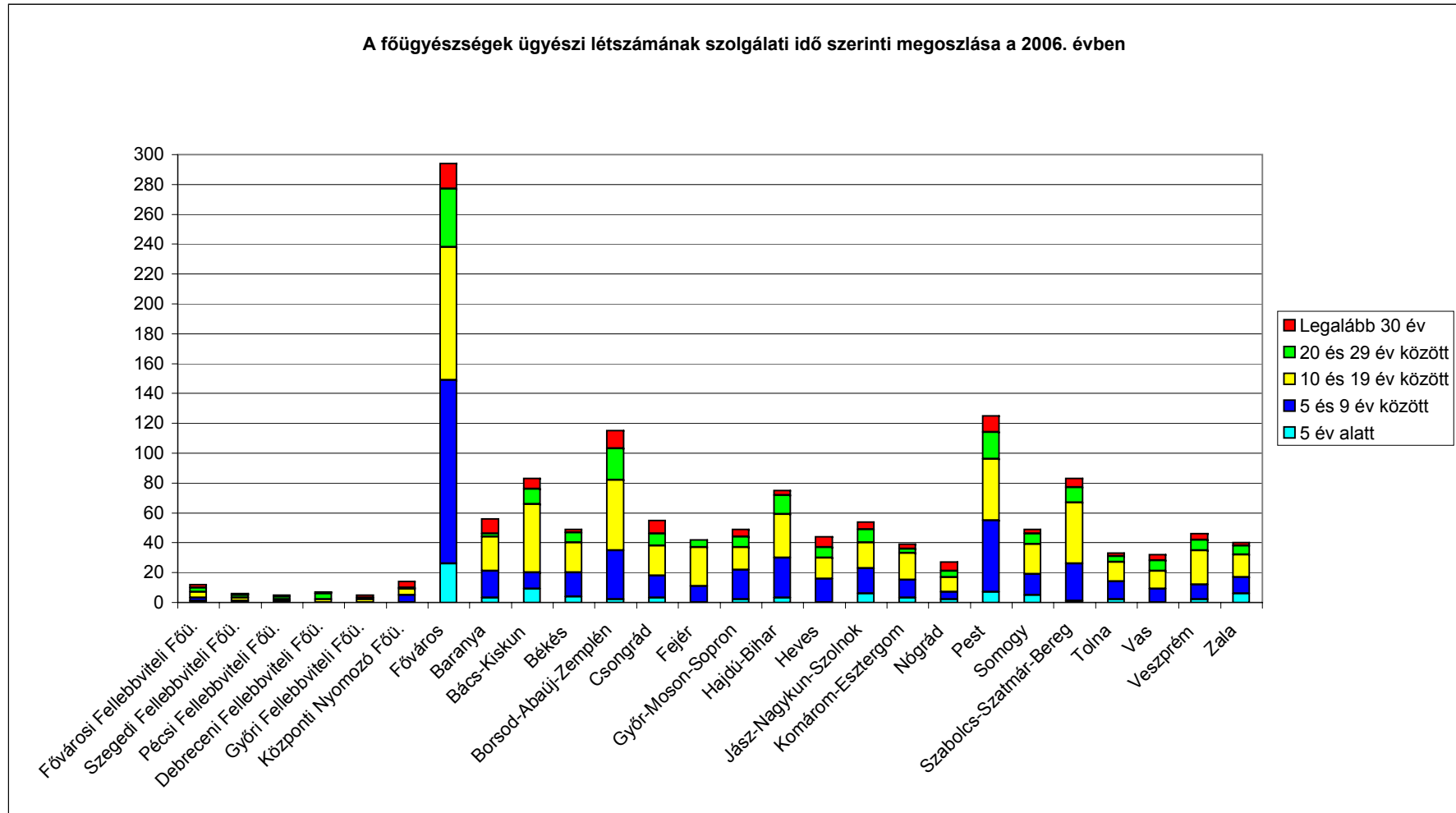

13. sz. ábra

14. sz. ábra

15. sz. ábra

